जीवन विद्या: एक परिचय

ए. नागराज

अस्तित्व मूलक मानव केन्द्रित चितन

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ : ಒಂದು ಪರಿಚಯ

ಅ. ನಾಗರಾಜ

(ಪ್ರಣೆತಾ)

ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ .

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನ

ಮಾನವ ಭ್ರಮಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಚೇತನಾವಶ ಬದುಕುತ್ತ ಸಕಲ ಅಫರಾಧ ಹಾಗು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗು ಸ್ವಯಂ ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅನೇಕರು ದುಃಖಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ತಾಪಗ್ರಸ್ತ ಹಾಗು ವಾತಾವರಣ ಅಸಂತುಲಿತವಾಗುವುದು ಘಟಿಸಿತು.ಇದರ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಜಾತಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವದೊಂದೆ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಜಾಗೃತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿ,ಅಭಯ ಹಾಗು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪೂರ್ವಕ ಬಾಳುವುದು ಆಗುವುದು ಇದರಿಂದಲೇ ಸುಖ,ಶಾಂತಿ,ಸಂತೋಷ ಹಾಗು ಆನಂದ –ಇವುಗಳ ನಿರಂತರತೆ ಇರುವುದು. ಜೀವನ ಜ್ಞಾನ, ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗು ಅಸ್ತಿತ್ವ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನವಾಗುದೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿವೆ.

ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ವಕ ಮಾನವ ಜಾಗೃತನಾಗುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ,ಭೋಧವಾಗುತ್ತ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು.ಅನುಭವವೇ ಮಾನವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪರಮವಾಗಿದೆ. ಅನುಭವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಸರ್ವತೊಮುಖಿ ಸಮಾಧಾನ ಸಂಪನ್ನ ಹಾಗು ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವಾಗುವನು.ಇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಉಪಕಾರಿ ಯಾಗಿರುವನು ಹಾಗು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅನೇಕರವರೆಗೂ ಪ್ರೇರಣಾ ಸ್ತ್ರೋತ ವಾಗುವನು ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಧಾರಕ ವಾಹಕವಾಗುವನು ಹಾಗು ಇದುವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾನವನಿಗೆ ವರೇಣ್ಯವಾಗಿರುವುದು.

प्रकाशक :
जीवन विद्या प्रकाशन, दिव्यपथ संस्थान
अमरकंटक, जिला - अनूपपुर (म.प्र.), भारत, 484886
www.divya-path.org | info@divya-path.org

प्रणेता एवं लेखक :
ए. नागराज (सर्वाधिकार दिव्यपथ संस्थान के पास सुरक्षित)

अंग्रेजी अनुवाद :
राकेश गुप्ता

सहयोग राशि :250 रूपये

हिंदी संस्करण 2010 पर आधारित
पूर्व संस्करण : प्रथम - 2023
मुद्रण : जनवरी - 2023

ISBN: 978-81-956883-2-6

प्रामाणिक वेबसाइट : www.madhyasth.org
प्रिंटेड पुस्तक प्राप्ति : books@divya-path.org
All Websites : www.jvidya.com

मुद्रक : युगबोध डिजिटल प्रिंटर्स,
समता कॉलोनी, रायपुर, छ.ग. – 492010

सदुपयोग नीति :
यह प्रकाशन, सर्वशुभ के अर्थ में है और इसका कोई व्यापारिक उद्देश्य नहीं है। इसका उपयोग एवं नकल, निजी अध्ययन के लिए उपलब्ध है। इसके अलावा किसी भी अर्थ में प्रयोग (नकल, मुद्रण आदि) करने के लिए 'दिव्यपथ संस्थान' अमरकंटक, जिला अनूपपुर (म.प्र.), भारत - 484886, से पूर्व में लिखित अनुमति लेना अनिवार्य है। यह अपेक्षित है कि इन अवधारणाओं को दूसरी जगह प्रयोग करते समय इस ग्रन्थ का पूर्ण उद्धरण (संदर्भ) दिया जायेगा।

ಪ್ರಕಾಶಕ :

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ

ದಿವ್ಯ ಪಥ ಸಂಸ್ಥಾನ

ಅಮರಕಂಟಕ, ಜಿಲ್ಲೆ : ಅನುಪಪುರ – 4484886 ,ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ,ಭಾರತ.

ಪ್ರಣೆತಾ ಹಾಗು ಲೇಖಕ

ಅಗ್ರಹಾರ ನಾಗರಾಜ

ಸರ್ವ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಣೆತಾ ಹಾಗು ಲೇಖಕ ಅವರ ಬಾಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕರಣ

ಪೂರ್ವ ಸಂಸ್ಕರಣ – 1999 , 2001,2008,2010.

ಮುದ್ರಣ : ಜನೆವರಿ 2017.

ಸಹಯೋಗ ರಾಶಿ : 120 ರುಪಾಯಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ :

ಜಾಲತಾಣ : www.madhyasth.org

ಮಿಂಚಂಚೆ : info@divya-path.org

ಸದುಪಯೋಗ ನೀತಿ :

ಈ ಪ್ರಕಾಶನ ಸರ್ವ ಶುಭದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ ಮಾತು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಲ್ಲ.ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಹಾಗು ನಕಲು ,ವಯಕ್ತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿದೆ.ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ (ನಕಲು, ಮುದ್ರಣ ,ಇತ್ಯಾದಿ) ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಪಥ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಅಮರಕಂಟಕ, ಜಿಲ್ಲೆ : ಅನುಪಪುರ – 4484886 ,ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ,ಭಾರತ.ಇವರಿಂದ ಪೂರ್ವ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು.ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಅವಧಾರಣೆಗಳನ್ನುಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗ ,ಇ ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಧರ್ಭ ವಿವರಿಸುವಿರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

अनुवादक की विनम्र प्रार्थना

मध्यस्थ दर्शन के ग्रंथ मूलतः हिंदी भाषा में हैं। मैंने मध्यस्थ दर्शन के ग्रंथों का कन्नड़ में अनुवाद करना प्रारंभ किया है। इसके लिए पूज्य श्री ए. नागराज जी की प्रेरणा के साथ-साथ इनके लोकव्यापीकरण में संलग्न अनेक वरिष्ठ प्रबोधकों की प्रेरणा, सलाह, सुझाव और सहयोग प्राप्त हुआ है। इसी के परिणामस्वरूप यह कार्य संभव हो रहा है।

इस श्रृंखला में सबसे पहले 'जीवन विद्या – एक परिचय' पुस्तक का अनुवाद पूर्ण हुआ है।

मध्यस्थ दर्शन के ग्रंथों एवं पुस्तकों के परिष्करण का अधिकार श्री ए. नागराज जी का है। मैं केवल इस अनुवाद कार्य की जिम्मेदारी निभा रहा हूँ। मुझे कन्नड़ भाषा अथवा साहित्य में विशेष प्रवीणता नहीं है। मध्यस्थ दर्शन के एक अध्ययनार्थी के रूप में, अपने अध्ययन और अभ्यास के लिए इसे एक सहायक एवं पुष्टिदायक माध्यम मानकर मैं यह अनुवाद कर रहा हूँ।

इस अनुवाद में परिष्कार की संभावना है। मध्यस्थ दर्शन के अध्ययन में संलग्न विद्वान एवं साधकजन इसका पठन तथा शिक्षण कार्य में प्रयोग करते हुए अपने सुझाव और परामर्श प्रदान करें, जिनके आधार पर यह अनुवाद निरंतर परिष्कृत होता रहेगा।

इस सद्भावना के साथ मैं यह कार्य कर रहा हूँ कि इस अनुवाद के माध्यम से श्री ए. नागराज जी के मध्यस्थ दर्शन का अध्ययन कन्नड़ भाषी जनों के लिए अधिक सुगम और उपयोगी हो सके।

संजीवकुमार पाटील

धारवाड़

ಅನುವಾದಕನ ಅರಿಕೆ

ಮಧ್ಯಸ್ಥ ದರ್ಶನದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮೂಲತಃ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ನಾನು ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸು ಆರಂಭಿಸಿರುವೆ.ಇದಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಎ. ನಾಗರಾಜ್ ಜೀ ಯವರ ಪ್ರೇರಣೆ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳ ಲೋಕಾವ್ಯಾಪೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಅನೇಕ ವರಿಷ್ಠ ಪ್ರಭೋಧಕರುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗು ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ, ಸಹಕಾರದಿಂದ ಇದು ಆಗುತ್ತಿದೆ.ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ' ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ – ಒಂದು ಪರಿಚಯ ' – ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಅನುವಾದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಧ್ಯಸ್ಥ ದರ್ಶನದ ಗ್ರಂಥ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಶ್ರೀ ಎ. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರದ್ದೆ ಯಾಗಿರುವುದು . ಈ ಭಾಷಾಂತರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣತಿ ಇಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಸ್ಥ ದರ್ಶನದ ಅಧ್ಯಯನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ , ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಇದು ಒಂದು ಸಹಾಯಕ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಟಿದಾಯಕ ಅಂಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಈ ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಅವಾಕಾಶವಿದೆ. ಮಧ್ಯಸ್ಥ ದರ್ಶನದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರು, ಇದನ್ನು ಪಠಣ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ, ನೀಡುವ ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಇದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು . ಈ ಭಾಷಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಎ. ನಾಗರಾಜ್ ಜಿ. ಯವರ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ದರ್ಶನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪಠಣ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವದೆಂಬ ಸದಾಶಯದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆ..

ಸಂಜೀವಕುಮಾರ ಪಾಟೀಲ. (ಸಂಪಾ)

ಧಾರವಾಡ (ಕರ್ನಾಟಕ)

भूमिका

मानव इस धरती पर कब आया है यह निश्चित नहीं है। मानव है कि नहीं है? इस बात पर कोई शंका नहीं होती; क्योंकि मानव होने का हम लोग जीवित प्रमाण हैं। पर मानव क्या है? इस बात का हमें आज तक पता नहीं था। स्वयं को खोजते हुए, जानने का प्रयास करते हुए मानव को सदियाँ बीत गयी है । अपने ही आंतरिक स्वरूप को देखने, समझने के लिए मानव तरस गया है। अपने परिचय को जानने के लिए मानव तृषित है और हजारों वर्षों से प्रयासरत भी है आज दुनिया में रासायनिक तथा भौतिक शोधों के ढेर लगे हैं किन्तु मानव के बारे में अभी तक पता नहीं है अर्थात् मानव का अध्ययन नहीं हो पाया।

ए. नागराज हमारे जैसे ही एक व्यक्ति हैं; वे अमरकंटक की एकान्तवादियों में जो भारत का सुप्रसिद्ध तीर्थ, नर्मदा नदी का उद्गम स्थल, मेकल पर्वत की हरी-भरी गोद में मानव के स्वरूप को खोजने चले आये। मैसूर प्रांत के अपने हरे-भरे गांव अग्रहार को छोड़कर श्री नागराज जिन्हें अब बाबाजी कहते हैं कुछ प्रश्नों के उत्तर ढूंढने आये थे। घोर जंगल, घोर शीत, वर्षा, जंगली जानवर, भोजन की व्यवस्था नहीं और तमाम असुविधाओं में जीकर वे अनुसंधान करते रहे। भारत के सुप्रसिद्ध श्रृंगेरी मठ के शंकराचार्य श्री चंद्रशेखर भारती द्वारा दीक्षित श्री नागराज जी परंपरानुसार विधियों से तप करते रहे। अपने अनुसंधान के क्रम में उनको समाधि की स्थिति प्राप्त हुई। किन्तु अपने प्रश्नों का उत्तर नहीं मिलने के कारण उन्होंने "संयम" किया। संयम करने पर बाबाजी को पूरा सह-अस्तित्व समझ में आ गया। सह-अस्तित्व में शरीर व जीवन के संयुक्त रूप में मानव भी समझ में आ गया, अस्तित्व में व्यापक सत्ता जिसे हम ईश्वर सत्य ब्रह्म आदि नामों से पुकारते हैं उसी में जड़-चैतन्य प्रकृति होना अनुभव हो गया।

अस्तित्व में संपूर्ण व्यवस्था समझ में आ गयी उन्होंने देखा कि संपूर्ण प्रकृति सत्ता में (परमात्मा में) डूबी है, भीगी है, घिरी है।

साधना क्रम से ही उनके पास एक ओर देश के प्रसिद्ध वैज्ञानिक डॉ. सी. व्ही. रमन, परमाणु आयोग के अध्यक्ष डा. भाभा जैसे लोग भी आये तो दूसरी ओर साधारण अनपढ़ कहे जाने वाले ग्रामीण भी आये। सन् 1976 से अपने अनुभव को उन्होंने अपने पास आने वाले लोगों को बताना शुरू किया। उन्होंने सत्य को कहना शुरू किया। जीवन की सच्चाइयाँ जो उनके श्रीमुख से निःसृत हुई उनको कुछ लोगों ने समझकर "जीवन विद्या" के नाम से शिविरों में अध्ययन कराना प्रारंभ किया है।

ಭೂಮಿಕೆ

ಮಾನವ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದನು ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.ಮಾನವ ಇರುವನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ? ಈ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನಗಳಿಲ್ಲ ; ಏಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಜೀವಂತವಿರುವುದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಆದರೆ ಮಾನವ – ಇವನೇನು ? ಈ ಕುರಿತು ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಕುರಿತು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತ ,ತಿಳಿದೊಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಶತಮಾನಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ.ತನ್ನದೆ ಆಂತರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ,ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ.ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳವ ದಾಹದೊಂದಿಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಯಾಸದಲ್ಲಿದ್ದನು.ಸಧ್ಯದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮಾತೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಶೋಧಗಳ ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿಯೆ ಇದೆ ಆದರೆ ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ ಇದರ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಗ್ರಹಾರ ನಾಗರಾಜ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ; ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ದ ತೀರ್ಥವಾಗಿದ್ದ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಉದ್ಗಮ ಸ್ಥಳವಾದ ಅಮರಕಂಟಕದ ಮೆಕಲ ಪರ್ವತದದ ಹಸುರಿನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು.ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಸುರಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಅಗ್ರಹಾರ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತೊರೆದು ,ನಾವು ಅವರನ್ನು ಬಾಬಾ ಜೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ.ನಾಗರಾಜ ಅವರು ತಮ್ಮೊಳಗಿದ್ದ ಕೆಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅಮರಕಂಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು .ಘೋರ ಅರಣ್ಯ ,ಘೋರ ಶೀತ ,ಮಳೆ , ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು , ಭೋಜನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಅನಾನುಕುಲತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸಿ ಅವರು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದರು . ಭಾರತದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ದ ಶ್ರಿಂಗೇರಿ ಮಠದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿ ಅವರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಶ್ರೀ.ನಾಗರಾಜ ಜೀ ಯವರು ಪರಂಪರೆಯನುಸಾರದ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಅನುಸಂಧಾನದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಕಾರಣ ,ಅವರು " ಸಂಯಮ " ಮಾಡಿದರು . ಸಂಯಮ ಮಾಡಿದ ನನತರ ಬಾಬಾಜಿ ಯವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅರಿವ್ಗೆ ಬಂದಿತು. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಹಾಗು ಜೀವನ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಹ ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ಈಶ್ವರ ,ಬ್ರಹ್ಮ,ಸತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹೆಅಸ್ರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ವ್ಯಾಪಕ ಸತ್ತಾ ದಲ್ಲಿ ಜಡ – ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು.ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ತಾದೊಳಗೆ (ಪರಮಾತ್ಮನೊಳಗೆ) ಮುಳುಗಿರುವುದು , ನೆನೆದಿರುವುದು ,ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವುದು ಅವರು ಕಂಡರು.

1976 ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದ ಜನರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ .ಸಿ.ವಿ.ರಾಮನ್ , ಪರಮಾಣು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ .ಬಾಬಾ ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕರು ಅವರ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು ಹಾಗೇನೆ ಸಾಧಾರಣ ಅನಕ್ಷರಸ್ತರೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಜನರು ಸಹ ಅವರ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು.ಅವರು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಆರಂಬಿಸಿದರು.ಅವರ ಶ್ರಿಮುಖದಿಂದ ನಿಸ್ಸುತವಾದ ಜೀವನ ಕುರಿತ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ ಕೆಲವರು "ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಿಬಿರಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

हम लोगों ने बाबाजी से आग्रह किया कि वे अस्तित्व को जीवन को जैसा समझे हैं, अपने श्रीमुख से बोलें ताकि एक प्रामाणिक दस्तावेज मानव जाति के लिए उपलब्ध रहे। तब बाबाजी ने मध्यप्रदेश के बस्तर क्षेत्र में चारामा के पास आंवरी आश्रम में जीवन विद्या को तीन दिनों तक प्रस्तुत किया।

इस प्रस्तुति की वीडियो रिकार्डिंग की गयी तथा सब तक यह बात पहुँच सके इस क्रम में बाबाजी के उद्बोधन को ज्यों का त्यों पुस्तकाकार में छाप दिया जाए, ऐसा सभी मित्रों ने सोचा। इस प्रयोजन को ध्यान में रखकर बाबाजी का 'जीवन विद्या' पर उदबोधन पुस्तकाकार रूप में प्रस्तुत है। आज इस पुस्तक को मानव जाति को सौंपते हुए हम सभी लोग अतीव प्रसन्नता का अनुभव कर रहे हैं। यह पुस्तक मानव को स्वयं के बारे में अस्तित्व के बारे में भ्रम को दूर करने में उपयोगी होगी – इसी आशा, विश्वास के साथ।

राजन शर्मा

नंदिनी नगर, (दुर्ग)

फागुन पूर्णिमा 2 मार्च, 1999

ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ,ಜೀವನ ವನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ಅರಿತಿರುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಶ್ರಿಮುಖದಿಂದ ಹೇಳಿದರೆ , ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ದಸ್ತಾವೇಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಸಲು ಸಹಾಯಕ ವಾಗುವದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅಗ್ರಹಿಸಿದೆವು.ಅದರನುಸಾರ ಬಾಬಾಜಿಯವರು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಬಸ್ತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಚಾರಾಮಾ ದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಅಂವರಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ವಿದ್ಯವನ್ನು ಮೂರೂ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯ ವಿಡಿಯೋ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಬಾಬಾಜಿ ಯವರು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿರುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಹೊರತರುವ ಕುರಿತು ಮಿತ್ರರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳು ಸಹ ಬಂದವು. ಈ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಬಾಜಿಯವರ "ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ "ದ ಉದ್ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುತ್ತ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅತಿವ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆವು.ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಮಾನವನ ಸ್ವಯಮ ಕುರಿತು ,ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕುರಿತು ಇರುವ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿ ಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶಯ ,ವಿಶ್ವಾಸ ದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆ .

ರಾಜನ ಶರ್ಮಾ

ನಂದಿನಿ ನಗರ (ದುರ್ಗ)

ಫಾಲ್ಗುಣ ಪೂರ್ಣಿಮೆ

02.03.1999

अनुक्रमणिका

	अध्याय	पृष्ठ संख्या
1.	जीवन विद्या: एक परिचय	1
2.	जीवन विद्या	37
3.	जीवन का स्वरूप	79
4.	प्रश्न-उत्तर	141

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

1. ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ : ಒಂದು ಪರಿಚಯ —————————— 1 – 32
2. ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ —————————— 33 – 70
3. ಜೀವನ ಸ್ವರೂಪ —————————— 71 – 126
4. ಪ್ರಶ್ನೆ – ಉತ್ತರ —————————— 127 – 181
5. ವಂದನಾ ಗೀತೆ —————————— 184 – 185

जीवन विद्या : एक परिचय

मानव बंधुओं! मैं अपने में से ही स्वेच्छापूर्वक विगत वैदिक वांङ्गमयों को सुना हूँ। इसमें और किसी का दबाव नहीं रहा। समझने के बाद मेरी एक कामना हुई। कैसा होना चाहिए इस धरती पर मानव? उसके लिए मैं अपने में ही एक उद्गार पाया वह है "भूमि स्वर्ग हो, मानव देवता हो! धर्म सफल हो, नित्य शुभ हो।"

भूमि स्वर्गताम् यातु, मनुष्यो यातु देवताम्।
धर्मो सफलताम् यातु, नित्यम् यातु शुभोदयम् ॥

ये कैसे उद्गमित हुआ इसकी पृष्ठभूमि मैं आपके सम्मुख रखना चाहता हूँ। यह शरीर यात्रा एक परिश्रमी, सेवाकारी, वैदिक धर्मपरायण, आर्यश्रेयवादी परिवार में प्रारंभ हुई। यह तो आप सबको विदित है कि हर मानव संतान किसी ना किसी माँ की कोख से पैदा होता है; किसी ना किसी धर्म को मानने वाला होता ही है; किसी ना किसी राज्य संविधान को स्वीकारा ही रहता है। परंपरा में प्राप्त शिक्षा में अर्पित होता ही है और शिक्षाविदों के अनुसार चलकर देखता है। यह आज तक की परंपरा की बात रही। उसी विधि से मैं भी जहां से शुरू किया, जिस परिवार में शुरू किया इसी सबसे गुजरने लगा। इसके साथ रूढ़िगत परंपरा की बातें इसके साथ बैठो, इनके साथ नहीं बैठो, ये करो, ये ना करो ये सब बातें जबसे शुरूआत की है इन रूढ़ियों से हमारा मन भरा नहीं। ये बचपन की ही बात है। पहले-पहले ये बचपन की बात है (बच्चा है) ऐसा बुजुर्ग लोग भी सोचते रहे। कुछ दिनों बाद वे लोग भी बदलने लगे। दृष्टियाँ, मुद्रा, भंगिमा, त्यौरी सब बदलने लगे। मुझे लगा हमारे बुजुर्ग मुझ से प्रसन्न नहीं हैं। प्रश्न का पहला कारण हमारा ये बना। किन्तु प्रसन्न भी कैसे किया जाए भाई ! जैसा ये कहे वैसा ही करें तो भी हम कसौटी लगाने लगे। सब दिन सब समय ये प्रसन्न नहीं रहते हैं? ऐसा मुझको दिखा है। मुख्य बात यहाँ से है। जब मुझको ये लगने लगा कि हमारे बुजुर्ग हमको ऐसा करो वैसा नहीं करो कहते हैं वैसा खुद करते हैं या नहीं करते है किन्तु सब दिन सब समय प्रसन्न नहीं हैं। जबकि उनसे ज्यादा आर्यश्रेय, वाङ्गय के विद्वानों को कहीं पाया नहीं जा सकता। ऐसे सब सिद्धियाँ होने के बाद हम हमारे में ये निर्णय कर लिया, किसी भी विधि से रूढ़ियों को तो मानना ही नहीं। यह एक प्रकार से प्रतिज्ञा होने लगी और दूसरा कारण जुड़ गया कि हमारे बुजुर्ग हमको समझा नहीं पाते थे। कुल मिलाकर जितनी बार वे विफल होते गये उतनी ही हमारी अहंता बढ़ती गयी। ये हमारा अहंता बढ़ने की बात और रूढ़ियों से ना जुड़ने की बात यह सब एक साथ ही चल दिया। इस क्रम से चलकर हम क्या करते? अब बड़े बुजुर्ग यह दावा करने लगे कि यह वेद को समझा नहीं है,

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ : ಒಂದು ಪರಿಚಯ

ಮಾನವ ಬಂಧುಗಳೇ! ನಾನು ನನ್ನಯ ಸ್ವಇಚ್ಚೆಯಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿನ ವೈದಿಕ ವಾಂಗ್ಮಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರ ಒತ್ತಡವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅರಿತುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನಲ್ಲೊಂದು ಕಾಮನೆ ಮೂಡಿತು. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಹೇಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆನೆ ಒಂದು ಉದ್ಗಾರ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ.ಅದೇನೆಂದರೆ "ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ, ಮಾನವ ದೇವತೆಯಾಗಲಿ! ಧರ್ಮ ಸಫಲವಾಗಲಿ, ನಿತ್ಯ ಶುಭವಾಗಲಿ"

ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗತಾಮು ಯಾತು, ಮನುಷ್ಯೋ ಯಾತು ದೇವತಾಮ

ಧರ್ಮ ಸಫಲತಾಮ ಯಾತು, ನಿತ್ಯಮ ಯಾತು ಶುಭೋದಯಂ।

ಇದು ಹೇಗೆ ಉದ್ಗಮಿತವಾಯಿತು ಎಂಬುದರ ಪ್ರುಷ್ಠಭೂಮಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಬಯಸುವೆ. ನನ್ನ ಈ ಶರೀರ ಯಾತ್ರೆ, ಪರಿಶ್ರಮಿ, ಸೇವಾಕಾರಿ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಪರಾಯಣ, ಆರ್ಯ ಶ್ರೆಯವಾದಿ ಪರಿವಾರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸಂತಾನದ ಹುಟ್ಟು ಯಾವುದಾರೊಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದಲೇ ಆಗುವುದು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಿರುವವನಾಗಿರುವನು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರಾಜ್ಯದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸಿರುವವನಾಗಿರುವನು ಎಂಬುದು ತಮಗೆಲ್ಲಾ ವಿದಿತವಾಗಿರುವದಾಗಿದೆ. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿರುವನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವಂತರ ಅನುಸಾರ ಅನುಸರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದುಬಂದ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತಾಯಿತು. ನಾನು ಕೂಡಾ ಇಂತಹದ್ದೇ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆನು, ಯಾವ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೋ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಇಂಥಹುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹಾದುಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ "ಇಂತಿಂಥದವರೊಂದಿಗೆನೆ ಬೆರೆಯಬೇಕು, ಇನ್ನುಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ, ಇಂಥಹದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಂಥಹದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು" ಇವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಲು ಶುರುವಾಯಿತೋ, ಆಗಿನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಇವುಗಳು ಇಷ್ಟವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬಾಲ್ಯದ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಮೊದ – ಮೊದಲಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಹುಡುಗಾಟದ ವಿಷಯವೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹಿರಿಯರು ಸಹ ಬದಲಾಗತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು, ಮುದ್ರೆಗಳು, ಭಂಗಿಮಾಗಳು,ಮುಖ ಸಿಂಢರಿಸುವುದು ಎಲ್ಲವು ಬದಲಾಗತೊಡಗಿದವು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದುವೇ ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ! ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದರು ಸಹ ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕುರಿತು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ. ನನ್ನ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ನನಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಕುರಿತು ಅವರುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇವರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಯಶ್ರೆಯರು, ವಾಂಗ್ಮಯಗಳ ವಿದ್ವಾನರು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಹ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಾದಮೇಲೆ ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೊಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧಿಯಿಂದಾಗಲಿ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಂಬಲೆಬಾರದು ಎಂದು. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು ಅದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ವಿಫಲರಾದರೋ, ಅಷ್ಟು ನನ್ನ ಅಹಂಮಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಅಹಂಮಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಮತ್ತು ರೂಢಿಗತ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದಿರುವುದು, ಎರೆಡು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಗಿದವು. ನನ್ನ ಬದುಕು ಇಂತಹ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾವ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಹಾಗಾಗಿ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನಾನು ವೇದಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ,

वेदांत को समझा नहीं है, शास्त्र को समझा नहीं है। यह अपने आप में स्वयंभू के रूप में हर रूढ़ियों को हर बात को, नकारता है यह कहाँ तक ठीक है? इस मुद्दे पर चिंता करने लगे। यह हमारे लिए दूसरे प्रश्न का कारण बना। मैं अब क्या करता? अब कोई दूसरा रास्ता नहीं रहा तो मैं आर्ष ग्रन्थों के अनुसार वेदान्त को समझा। जिन्हें वे सर्वोपरि मानते थे।

पहला भूमि है वेदान्त, अर्थात माने गये वैदिक विचार का कर्म। वैदिक विचार के अनुसार कर्म उस चीज़ को मानते हैं जिससे स्वर्ग मिलता है बाकी सबको और कुछ कहते हैं। उपासना उसको कहते हैं जिसमें इन्द्र या अन्य देवी देवता बनना हो, इसके लिए जो उपक्रम है उसे वेद-उपासना कहते हैं। तीसरे शीर्ष भाग में यह कहते हैं कि ज्ञान ही सर्वोपरि है। ज्ञान क्या है? पूछा तो ब्रह्मज्ञान। ब्रह्म क्या चीज है? पूछा तो तुम समझोगे नहीं। समझेंगे नहीं तो हम कैसे पार पायेंगे? बुजुर्गों ने जो कहा है, 'करो, ना करो' इसी विधि से पार पायेंगे। क्या करें? क्या होगा? यह तुमको समाधि में मिलेगा। समाधि से सारे प्रश्नों का उत्तर मिलता है ये आश्वासन हमको बुजुर्गों से मिला। इस आधार पर मैंने अपने मन को सुदृढ़ किया कि कुछ भी हो एक बार समाधि की स्थिति को देखना ही है और कोई बात बनती ही नहीं है। ना हमारा कोई दावा का मतलब है, ना करने का भी कोई मतलब नहीं है, करो का भी कोई मतलब ना ही है। एक बार हमें अपने प्रश्नों का उत्तर मिलना चाहिए। वेदान्त को भली प्रकार सुनने के बाद पहले तो ये प्रश्न बना :- बंधन और मोक्ष क्या है मायावश हम बंधन में रहते हैं ऐसा वे कहते हैं। मोक्ष माने आत्मा का ब्रह्म में विलय होने को कहते हैं। आत्मा कहाँ से आया? तो बोलते हैं- जीवों के हृदय में ब्रह्म स्वयं आत्मा के रूप में निवास करता है। जब जीव मुक्त होने के लिए अर्थात् आवागमन से यानि स्वर्ग-नरक से मुक्त होने के लिए आत्मा का ब्रह्म में विलय होना ही है, तो यह ब्रह्म जीवों के हृदय में आत्मा के रूप में क्यों बैठ गया? पहले जब जीव हुआ था उस समय में उनमें कोई आत्मा नहीं था फिर ब्रह्म को उसके अंदर घुसने की क्या जरूरत थी? ऐसा हमारा वितण्डावाद जैसा हुआ। क्योंकि हम बुजुर्गों की ध्वनि से ध्वनि नहीं मिलाया इसलिये हमें वितण्डावादी नाम दिया। हमने कहा आप लोग जो समझते हैं वह ठीक है किन्तु इसका उत्तर तो आप प्रस्तुत करोगे। परन्तु इन प्रश्नों का उत्तर नहीं मिला। उसके बाद यही कहा गया कि इसका उत्तर भी तुम्हें समाधि में ही मिलेगा। अब क्या करें? समाधि के लिये तत्पर होने के लिये हम शनैः-शनैः तैयार हुये। हमारा मन धीरे-धीरे बनता रहा। इस तरह सन् 1944 से शुरूआत हुई और सन् 1946 तक हम समाधि के लिये तत्पर हो गये। उस समय और एक स्थिति बनी देश में स्वराज्य आयेगा इसकी संभावना बलवती हुई। सन् 1947 की बात है जैसा कि हम लोग आशा करते थे सत्ता का हस्तान्तरण हुआ। उसमें भी बहुत बड़े चिंतनशील थे, बुजुर्ग थे, विचारशील थे उनकी बातों को सुनते रहे और उनमें भी व्यतिरेक आई सफलता के दिन तक। उसमें भी हम पीड़ित हुये। उसके बाद और एक आशा लगी अब हमारा एक संविधान बनेगा।

ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇತ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಸ್ವಯಂಭು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೂಢಿಗತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವನು, ಇದು ಎಷ್ಟು ಸರಿ? ಎಂದು ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದುವೇ ನನಗೆ ನನ್ನಯ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಆರ್ಷ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುಸಾರ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನೇ ಸರ್ವಪರಿ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು .

ವೈದಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಕರ್ಮವೆಂದೆ ನಂಬಿರುವ ವೇದಾಂತವೆ ಮೊದಲ ಭೂಮಿಕೆಯಾಯಿತು. ಯಾವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ದೊರೆಯುವುದೋ ಅದೇ ಕರ್ಮವಾಗುವದೆಂದು ವೈದಿಕ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದು, ಉಳಿದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನೋ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಅನ್ಯ ದೇವಿ, ದೇವತೆ ಯಂತಾಗುವುದು ಅದನ್ನೇ ಉಪಾಸನಾ ಎಂದು ಕರೆದರು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ವೇದ – ಉಪಾಸನಾ ಎನ್ನುವರು. ಮೂರನೆಯ ಶಿರ್ಷೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಜ್ಞಾನವೇ ಸರ್ವಪರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನ ವೆಂದರೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ "ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನ"ವೆಂದರು. ಬ್ರಹ್ಮ – ಇದು ಏನು? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ "ಅದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂಥಹದ್ದಲ್ಲ ಎಂದರು. ತಿಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತಾದರೆ ನಾವು ದಡ ಮುಟ್ಟುವದೆಂತು? ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಾಡದೆ ಇರು ಈ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ದಡ ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ . ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಡುವುದೇನು? ಆಗುವುದೇನು? ಎಂದಾಗ "ನಿನಗೆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು" ಎಂದರು. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವುದು" ಎಂಬ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ "ಏನೇ ಆಗಲಿ ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡೇ ಬಿಡುವುದೆಂದು" ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಮಾತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು. ನಾನು ದೂರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವೇದಾಂತವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ – ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳೇನು? ನಾವು ಮಾಯವಶದಿಂದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳುವರು .ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಲಯವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಹಾಗಾದರೆ ಆತ್ಮ – ಇದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ "ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆತ್ಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವನು" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಜೀವ ಮುಕ್ತವಾಗಲು ಅರ್ಥಾತ ಆವಾಗಮನದಿಂದ ಅಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗ – ನರಕದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಲಯವಾಗಲೇಬೇಕು ಎಂದಾದರೆ,ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ,ಆತ್ಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕುಳಿತಿರುವನು? ಮೊದಲಿಗೆ ಜೀವ ಬಂದಾಗ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆತ್ಮವು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಜರುರತ ಏನಿತ್ತು? ಹೀಗೆ ನನ್ನದು ವಿತಂಡವಾದವೆಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅನಿಸತೊಡಗಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಿಲ್ಲ ,ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ವಿತಂಡವಾದಿಯಾದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ,ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿ ಎಂದು. ಆದರೂ ಸಹ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ತದನಂತರವು ಸಹ ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲೇ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಮಾಡುವುದೇನು? ಸಮಾಧಿಗಾಗಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ – ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸಿದ್ದನಾದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸಿದ್ದವಾಗತೊಡಗಿತು. 1944 ರಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಈ ತಯಾರಿ ಕೊನೆಗೆ 1946 ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸಿದ್ದನಾದೆ. ಇದೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಿತಿ ಸಿದ್ದವಾಯಿತು, ಅದೇನೆಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾಗುವ ಸಂಭಾವನೆ ದಟ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು. 1947ರಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತನಶೀಲರಿದ್ದರು, ಹಿರಿಯರಿದ್ದರು, ವಿಚಾರಶೀಲರು ಇದ್ದರು, ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಅವರಿಂದಲೂ ಸಹ ಸಫಲತೆಯ ದಿನದವರೆಗೂ ವ್ಯತಿರೇಕಗಳೇ ಬಂದವು. ಇದರಿಂದಲೂ ಸಹ ನಾನು ಪಿಡಿತನಾದೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಆಶೆ ಮೂಡಿತು, ಅದೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೊಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಸಿದ್ದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

उसमें शायद सही मानव के मूल्यांकन की व्यवस्था रहेगी। मैं अपने तरफ से, स्वयं स्फूर्त विधि से सोचता रहा कि संविधान से कहीं न कहीं मार्गदर्शन मिलेगा।

संविधान की जब रचना हुई तब इस संबंध में अखबारों में जो लेखा-जोखा आता रहा उसको मैं ध्यान से सुनता रहा और समझने की कोशिश करता रहा। सन् 1950 तक की सारी बातें सुनकर हमारे मन में आया कि इस संविधान के तले सही मानव का मूल्यांकन नहीं हो सकता। इसका आधार यह बना कि सही मानव का कोई चरित्र ही इसमें व्याख्यायित नहीं है जिसको हम राष्ट्रीय चरित्र कह सकें। अब क्या किया जाये? पहले से संकट था ही, वेदांत और समाधि, समाधि में ही सब उत्तर मिलना है। इस प्रश्न को भी उसी से जोड़ लिया। समाधि में ही इसका भी उत्तर मिलेगा जिसमें किसी बड़े बुजुर्ग के साथ या विद्वानों के साथ तर्क करने की आवश्यकता नहीं है। मिलता होगा तो सबका जवाब मिलेगा, नहीं मिलता है तो यह शरीर यात्रा बोध के लिए अर्पित है ऐसा हम अपने में निर्णय लिया।

इसके लिए एक व्यक्ति और तैयार हो गयी वह है मेरी धर्मपत्नी। हम अमरकंटक को एक ऐसी स्थली, प्राण-स्थली, नर्मदा जी का उद्गम स्थली है ये सब सुनते ही थे। उस पावन विचार के आधार पर क्यों न वहीं जाकर यह अंतिम प्रयत्न किया जाए ऐसा सोचकर हम अमरकंटक आ गये। यहाँ आकर हम आगम तंत्रोपासना विधि से साधना करने लगे। इस विधि में समाधि का एक तरीका बताया गया है, जिसमें सारे देवी देवताओं को अपने ही शरीर के हर भाग में देखने की बात है। अपने ही कल्पना से देखने की बात है। उनकी पूजा पाठ करने की बात है। ऐसे ही अपने शरीर के अंग-प्रत्यंगों में जो कुछ भी कल्पना करते हैं ये देवता है वो देवता है इस क्रिया का नाम दिया है "न्यास"। इसके मूल में यह सूत्र दिया है 'देवोभूत्वा देवान् यजेत्' अर्थात् तुम स्वयं देवरूप होकर देवताओं की अराधना करो। ये बात मुझको बतायी गयी थी। उसके साथ उसी प्रकार से ईमानदारी से करने के लिए हम तत्पर हुए। उसमें जैसा बन पड़ता था वैसा करता रहा। करते-करते एक दिन ऐसा आया कि हम देवी देवताओं से, के सान्निध्य से मुक्त हो गये। "मैं हूँ" इसका बोध था। हमारे पास और कोई विचार नहीं था। हमको कोई चीज पाना है इसका कोई विचार नहीं था, हमारे पास कोई चीज है यह भी विचार नहीं था, हमको कुछ करना है यह भी विचार नहीं था। एक नयी बात, छोटी सी बात यह घटना हुई। इस घटना होने के कुछ घंटों तक यही स्थिति रही। उसके बाद जैसे ही हमें शरीर का बोध हुआ, समय का बोध हुआ। तब हमको पता चला कि इन तीनों का हमें बोध नहीं रहा था। हमारे पास विचार ही नहीं था। ऐसा मुझको मुझमें विश्वास हुआ। ये होने के बाद मैं सोचने लगा कि मुझे समाधि की स्थिति आ गयी। उस समाधि की स्थिति को हर दिन दोहराता रहा। कई घंटों तक दोहराता रहा और प्रतीक्षा करता रहा हमारे प्रश्नों का उत्तर

ಅದರಲ್ಲಿಯಾದರು ಬಹುಷಃ ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದೆಂದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದುಕಡೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಿಗುವುದೆಂದು ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ಅದರ ಕುರಿತು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗು ನಾನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. 1950 ರವರೆಗೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ, ಈ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದಂಥಹ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾನವ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಗ ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು? ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರೆಯುವವು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ಕುರಿತು ಮೊದಲೇ ನನ್ನೊಳಗೆ ಸಂಕಟಗಳಿದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಹ ಮೊದಲಿಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಉತ್ತರ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲೇ ದೊರೆಯುವುದು, ಯಾವುದೇ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾನರೊಂದಿಗೆ ತರ್ಕ ಮಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ದೊರೆತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರೆ ದೊರೆಯುವವು, ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈ ಶರೀರ ಯಾತ್ರೆಯು ಬೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಪಣಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದು ನನ್ನೊಳಗೆ ನಾನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಿದ್ದರಾದರು, ಅವರೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಅಮರಕಂಟಕ – ಇದೊಂದು ಪ್ರಾಣ – ಸ್ಥಳವೆಂದು, ನರ್ಮದಾ ಜೀ ಯ ಉದ್ಗಮ ಸ್ಥಳವೆಂದು, ಪಾವನ ಸ್ಥಳವೆಂದು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಈ ಪಾವನ ವಿಚಾರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ಸಮಾಧಿಯ ಕುರಿತು ಅಂತಿಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ನಾವು ಅಮರಕಂಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಾನು ಆಗಮ ತಂತ್ರೋಪಾಸನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಾಧನಾ ಮಾಡಲು ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಈ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸಮಾಧಿಯ ಒಂದು ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ , ಅದರ ಅನುಸಾರ ಎಲ್ಲ ದೇವ – ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮದೇ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮದೇ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ದೇವ – ದೇವತೆಯರ ಪೂಜೆ – ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಅಂಗ – ಪ್ರತ್ಯಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೇವತೆ ಇರುವರು ,ಆ ದೇವತೆ ಇರುವರು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇ "ನ್ಯಾಸ" ವೆಂದು ಕರೆದರು. ಇದರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸೂತ್ರವೆನೆಂದರೆ "ದೆವೊಭುತ್ವ ದೇವಾನು ಯಜೋತ್" ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ "ನೀನು ಸ್ವಯಂ ದೇವರೂಪನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡು". ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಹಿರಿಯರು ನನಗೆ ಹಿಂದೇನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನು ಸಹ ಅವರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಲು ತತ್ಪರನಾದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ – ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ದೇವ ದೇವತೆಗಳ ಸಾನಿಧ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆ .. "ನಾನು ಇರುವೆ" ಎನ್ನುವ ಕುರಿತು ಬೋಧವಾಯಿತು. ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತು ಇದೆ ಎಂಬು ವಿಚಾರ ಸಹ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಾನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಸಹ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ವಿಷಯ, ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯ, ಘಟಿಸಿತು. ಇದು ಘಟಿಸಿದ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ನಾನು ಇದೆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ತದನಂತರ ಯಾವಾಗ ನನಗೆ ಶರೀರದ ಕುರಿತು ಬೋಧವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಸಮಯದ ಬೋಧವಾಯಿತು. ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಅದೇನೆಂದರೆ ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಬೋಧವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು. ನನ್ನ ಬಳಿ ವಿಚಾರಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನನಗೆ ನನ್ನೊಳಗೆನೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿತು. ಇದಾದ ನಂತರವೇ ನನಗೆ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿರುವ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲು ಆರಂಬಿಸಿದೆ. ಅನೇಕ ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೂ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ಮತ್ತು ನನ್ನಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ,

अब मिलेगा, अब मिलेगा किन्तु वर्षों प्रतीक्षा करने के बाद भी इन प्रश्नों का उत्तर नहीं मिला। यह दूसरी विफलता आई। अब क्या करें? वेदांत को समझने से उत्तर नहीं मिला, समाधि के बाद उत्तर नहीं मिला, हमारे परिवार में ही जो सर्वोपरि विद्वान है वो भी कुछ बता नहीं पाते हैं? अब कहाँ जायें? अब किसी पर आरोप लगाने की जगह ही नहीं रहा इस शिकंजे में हम अपने ढंग से रहे।

एक दिन ऐसा लगा कि हम वाकई में समाधि की बात सुना था, हमको यह विश्वास भी हो गया कि समाधि हो गया, किन्तु समाधि यही है इसको हम कैसे दूसरों को बता पायेंगे। इसको हम सुदृढ़ कैसे माने प्रमाण क्या माने? इसमें बताने की कोई चीज ही नहीं है तो हम प्रमाण कैसे प्रस्तुत करेंगे। यह जिज्ञासा गहराया तो हमको समाधि हुआ कि नहीं इसको आजमाने के लिए हमने संयम नाम की एक क्रिया किया। ये भी सलाह पूर्वजों से मिली थी। ये पातंजली योगसूत्र में उल्लेखित है उसमें लिखा है 'धारणा ध्यान समाधि त्रयमेकत्रत्वातात् संयमाः।' इसको कोई भी मेधावी व्यक्ति पढ़कर देख सकता है। जो संयम के बारे में कुछ भी लिखा है हमको स्वीकार नहीं हुआ। अपने ढंग से हम संयम का एक चित्र बनाया, तरीका बनाया। उस तरीके से हम संयम किया। संयम करने के फलस्वरूप तो जर्रा-जर्रा अस्तित्व हमको, हमारे सामने दिखा, दिखना शुरू हुआ। देखने का मतलब समझना है।

एक परमाणु से लेकर इतनी बड़ी धरती तक क्या-क्या प्रक्रिया से गुजरी उसको हम क्रमवत् देखा है। विधिवत देखा है, उसको आपको बोध करा देते हैं। ये स्थिति मुझमें स्थापित हुई। इसी के साथ परमाणुओं के कतार में एक 'जीवन परमाणु' को देखा। वो 'जीवन परमाणु' मुझमें आपमें, आज पैदा हुए आदमी में, शरीर छोड़ा हुआ स्थिति में, ये सब समान रहते हैं। ये बोध हुआ शरीर छोड़कर भी जीवन रहता और शरीर के साथ भी रहता है। शरीर के साथ क्यों रहता है। उसमें पूछा जाए तो आगे प्रसंगवश मैं बताऊंगा। इस जगह में हम देखा कि शरीर के माध्यम से 'जीवन' स्वयं को मानव परंपरा में प्रमाणित करना चाहता है। इतना ही सूत्र है इसका। यह जीवन क्या प्रमाणित करना चाहता है? इसका उत्तर ये मिला; जीवन पहले जीना चाहता है उसके बाद तो जीने के साथ-साथ सुखी होना चाहता है। सुखी होने के साथ-साथ प्रमाणित होना चाहता है।

ये तीन स्थितियाँ है। इसमें से जो पहली स्थिति है : जीना चाहते हैं वह जीव कोटि में ही पूरा हो जाता है। जैसे ही वो सुखी होना चाहते हैं और प्रमाणित होना चाहते हैं यह मानव कोटि में ही पूरा हो सकता है और कहीं पूरा होता नहीं। इसको मैंने भली प्रकार से देखा है। ये बहुत संतुष्टि की जगह मुझे मिली। उसके बाद उसी के चलते सुखी होने के लिए जो सूत्र रहा - 'समाधान सहित व्यवस्था में जीना' ये भी देख लिया।

ಈಗ ದೊರೆಯಬಹುದು, ಆಗ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ವರ್ಷಗಳು ಗತಿಸಿದರು ನನಗೆ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ವಿಫಲತೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು? ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಸಮಾಧಿಯ ನಂತರವು ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಸರ್ವಪರಿ ವಿದ್ವಾನರು ಸಹ ಇದರ ಕುರಿತು ಏನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಈಗ ಯಾರ ಮೇಲು ಏನು ಆರೋಪ ಮಾಡುವಂಥಹ ಸಂಧರ್ಭವೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಈ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನದೆ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸಲು ಶರುವಾಯಿತು – ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಸಮಾಧಿಯ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೆ, ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿರುವೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವು ಸಹ ನನ್ನೊಳಗೆ ಮೂಡಿತ್ತು, ಆದರೆ ನಾನು ಪಡೆದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಧಿಯದ್ದೆ ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು? ನನಗೆ ದೊರೆತ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಶುದ್ದವೆಂದು ಹೇಗೆ ನಂಬುವುದು? ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಯಾವುದು? ನನಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಂಥಹ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ಇದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದು? ಈ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ತಿವ್ರವಾದಂತೆ, ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿರುವೇನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು "ಸಂಯಮ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ ಸಹ ನನಗೆ ಪೂರ್ವಜರಿಂದಲೇ ದೊರಕಿತ್ತು. ಪಾತಂಜಲಿ ಯೋಗ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು "ಧಾರಣಾ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ ತ್ರಯಮೆಕತ್ರತ್ವಾತು ಸಂಯಮಃ". ಇದನ್ನು ಮೆಧವಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪಾತಂಜಲಿ ಯೋಗ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದ ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವುದು ನನಗೆ ಸ್ವಿಕಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನದೆಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದ ಕುರಿತು ಚಿತ್ರ ಬರೆದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಸಹ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದೆ. ನನ್ನದೆಯಾದ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾನು ಸಂಯಮ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸಂಯಮದ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಣ – ಕಣವು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕಂಡಿತು, ಕಾಣಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಕಂಡಿತು ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ನನಗೆ ಅದರ ಅರಿವಾಯಿತು ಎಂದು.

ಒಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಈ ಭೂಮಿ ರಚನೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಯಾವ – ಯಾವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದುಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕ್ರಮವತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬೋಧ ಮಾಡಿಸುವೆ. ಬೋಧ ಮಾಡಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ನನ್ನಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಮಾಣುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ "ಜೀವನ ಪರಮಾಣು"ವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ "ಜೀವನ ಪರಮಾಣು" ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಈ ದಿನ ಜನ್ಮ ತೆಳೆದಿರುವ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ, ಶರೀರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಜೀವನ ಎಂಬುದು ಶರೀರದೊಂದಿಗೆನು ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಶರೀರ ಬಿಟ್ಟ ನಂತರವು (ಅಶರೀರವಾಗಿಯೂ) ಇರುವುದು. ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ಏಕೆ ಇರುವುದು? ಎಂದು ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆಳಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಮುಂದೆ ಸಂಧರ್ಭ ಬಂದಾಗ ವಿವರಿಸುವೆ. ಶರೀರವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು "ಜೀವನ" ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲು ಬಯಸಿದೆ ಎಂಬುದಂತು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ. ಇದರ ಸೂತ್ರವಿರುದೆ ಇಷ್ಟೇ. ಈ ಜೀವನ ಏನನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸಿದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ; ಜೀವನ ಮೊದಲು ಜೀವಿಸಲು ಬಯಸುವುದು ,ತದನಂತರ ಜೀವಿಸುವುದರ ಜೊತೆ – ಜೊತೆಗೆ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವುದು. ಸುಖಿ ಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆ – ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲು ಸಹ ಬಯಸುವುದು.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಿತಿಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ: ಜೀವಿಸಲು ಬಯಸುವುದು, ಇದು ಜೀವ ಕೋಟಿಯಲ್ಲೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅದು ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ, ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಯಕೆಯು ಮಾನವ ಕೊಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವೆ. ತದನಂತರ ಅದನ್ನೇ ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗಿ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಇರುವ ಸೂತ್ರವೇನಿದೆಯಂದರೆ - 'ಸಮಾಧಾನ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು' ಇದನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಂಡಿರುವೆ.

जितना भी जड़ संसार है जिसको हम पदार्थावस्था, प्राणावस्था कहते हैं वह ठोस, तरल और विरल रूप है और जितनी भी प्राणकोशाओं से बनी हुई रचनाएं है उनके मूल में बहुत सारे रस-रसायनों का संयोग होना अनुभव हुआ है। मानव जाति को और भी जो करना है, करते रहेंगे। तो इनसे रचित सभी वस्तुओं का जो संयोग से ही कुल मिलाकर के शरीर रचना की बात देखी। भौतिक रासायनिक वस्तुओं से ही ये जीव-जन्तु और मानव शरीर भी बनता है। तो इन जीव-जन्तु और मानव शरीरों में जो अंतर मैंने देखा कि मानव शरीर रचना में ही मेधस तंत्र पूर्ण समृद्ध हो पाता है। समृद्ध होने का मतलब यह है कि जीवन बहुमुखी विधि से अपने को प्रमाणित करने योग्य मेधस तंत्र बना रहता है। इसको मैंने सटीक देखा है।

ये सब देखने के बाद मुझे लगा जीव कोटि अपनी व्यवस्था में है, व्याख्यायित है, अपने में परिभाषित है। वैसे ही मानव भी त्व सहित व्यवस्था के रूप में परिभाषित है और व्याख्यायित है और इस ढंग से जीने पर आदमी को सुखी होना बन जाता है ये भी हमको पता लगा। इसी के साथ-साथ वे उत्तर भी मिल गये। वाकई में मोक्ष क्या है? बंधन क्या है? जिस बात के लिए हम चले थे उसका उत्तर इसी जगह में मिल गया। कैसा मिल गया? जीवन हर मानव शरीर को संचालित करता है; क्या प्रमाणित करना है? पहले बताया सुख को प्रमाणित करना है। सुख को प्रमाणित करने के लिए क्या होना पड़ता है? समझदार होना पड़ता है। मानव समझकर व्यवस्था को प्रमाणित करेगा और सुख को प्रमाणित करेगा और दूसरी विधि से कर नहीं पायेगा। मैं स्वयं साधना करता रहा सब लोग कहते रहे बड़े नियम से, बड़े संयम से, बड़ा सटीक रहता है। आदमी सब उमड़-उमड़ करके हमको देखने आते थे किन्तु हम गवाही दे रहा हूँ साधना के प्रारंभिक स्थिति में हमारी मानसिकता में कोई भी संयम नहीं रहा। जब तक हम समाधिस्थ नहीं हुए तब तक हममें कोई मानसिक संयम नहीं रहा। हमारे में इतना ही बात रही कि हमें साधना करना है और कोई ऊटपटांग कार्य हम नहीं कर सकते। किन्तु ऊटपटांग बात हमारे मन में ना उपजे ऐसा कोई बात नहीं थी। **इस आधार पर मैं दावे के साथ कह सकता हूँ जब तक आदमी समाधिस्थ नहीं हो जाता तब तक ऊटपटांग विचार ना आए ऐसा कोई कायदा अस्तित्व में नहीं है।** मानव स्वयं नहीं चाहता कि ऊटपटांग बातें हो, मन में आवें; साधना करने वाला तो कोई चाहता ही नहीं। मैं भी नहीं चाहता रहा फिर भी होता रहा। यही संकट सभी साधकों के सामने आता है। इसे साधक जब तक झेल पाता, झेल पाता है जब झेल नहीं पाता, झेल नहीं पाता है यही मैं कह सकता हूँ यही इसकी समीक्षा है।

अब जब इस मुद्दे का उत्तर मिल गया क्या चीज है बंधन और मोक्ष। बंधन है नासमझी, भ्रम। नासमझी क्या है हम जीव जानवरों जैसा जीएं। जानवर के क्रियाकलापों को मानव के लिए प्रमाण कैसे मान लें। इसी को प्रमाण मान लें उसके अनुरूप यदि मानव जीने के लिए प्रवृत्त होते हैं तो यही मानव जाति के लिए भ्रम है।

ನಾವು ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ, ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಜಡ ಸಂಸಾರವಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಘನ, ದ್ರವ (ತರಲ್) ಮತ್ತು ಅನಿಲ (ವಿರಲ್) ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಕೊಶಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ರಚನೆಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಸ – ರಸಾಯನಗಳ ಸಂಯೋಗವಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಇನ್ನು ಮಾಡುವದೆನಾದರು ಇದ್ದರೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ರಸ – ರಸಾಯನಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಕೊಡಿಕೊಂಡೆ ಶರೀರ ರಚನೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಭೌತಿಕ ,ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೇ ಜೀವ – ಜಂತುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಶರೀರ ಸಿದ್ದವಾಗುವುದು. ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಈ ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಶರೀರದ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂತರವೇನೆಂದರೆ ಮಾನವ ಶರೀರದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೇದಸ್ಸ ತಂತ್ರ ಪೂರ್ಣ ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವುದು. ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವುದರ ಅರ್ಥವೇನಿದೆಯಂದರೆ – ಜೀವನ ಬಹುಮುಖಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮೇದಸ್ಸ ತಂತ್ರ ಸಿದ್ದವಾಗಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನನಗನ್ನಿಸಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಜೀವ ಕೋಟಿ ತನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗಿದೆ, ವ್ಯಖ್ಯಾಯಿತವಾಗಿದೆ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಪರಿಭಾಷಿತವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾನವನು ಸಹ ತನ್ನ ತ್ವ ಸಹಿತದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿತವಾಗಿರುವನು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತವಾಗಿರುವನು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದಾಗಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯಾಗುವುದು ಸಿದ್ದವಾಗುವುದು, ಎಂದು ಕೂಡಾ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆ – ಜೊತೆಗೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಉತ್ತರಗಳು ಸಹ ದೊರಕಿದವು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೋಕ್ಷ ವೆಂದರೇನು? ಬಂಧನವೆಂದರೇನು? ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟಿದ್ದೆನೋ, ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಉತ್ತರಗಳು ಸಹ ಇದೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆತವು. ಹೇಗೆ ದೊರೆತವು? ಜೀವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನು ಸಂಚಾಲಿತಗೊಳಿಸುವುದು; ಏನನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ? ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ "ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನು? ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಮಾನವ ಅರಿತುಕೊಂಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವನು ಮತ್ತು ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವನು. ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ . ನಾನು ಸ್ವತಃ ಸಾಧನಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಭಾರಿ ನಿಯಮದೊಂದಿಗೆ ,ಭಾರಿ ಸಂಯಮದೊಂದಿಗೆ , ಭಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ಎಂದು. ಜನರು ಅಲೆ – ಅಲೆಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಆದರೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಧನಾಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಲು ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಧನಾದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಯಮವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಮಾಧಿಸ್ತನಾಗುವವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಯಮವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನನ್ನೊಳಗೆ ಕೇವಲ ನಾನು ಸಾಧನಾ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆನಿಸುವಂಥಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆನಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಾರದೆ ಇರುವಂಥಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯು ಸಹ ನಾನಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಅಧಿಕಾರಯತವಾಗಿ ಹೇಳಬಯಸುವುದೇನೆಂದರೆ "**ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಧಿಸ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿಗಳು ಬರಬಾರದೆನ್ನುವ ಕಾನೂನು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.**" ಮಾನವ ತನ್ನೊಳಗೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿಗಳು ಇರಲಿ ಎಂದು, ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಬಯಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧನಾ ಮಾಡುವವರಂತು ಮೊದಲೇ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೂಡಾ ಅಂಥಹ ಸಂಗತಿಗಳೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬರದಿರಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಆದರೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥಹ ಸಂಕಟಗಳು ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರೆದುರಿಗೆ ಬಂದೆ ಬರುವವು .ಸಾಧಕ ಇಂಥಹ ಪರಿಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಯಾವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ಇದುವೇ ನನ್ನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ .

ಸಧ್ಯ ಬಂಧನ – ಏನಿದು? ಮೋಕ್ಷ – ಏನಿದು? ಎಂಬುದರ ಉತ್ತರ ದೊರೆತಾಯಿತು. ಭ್ರಮೆ, ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಬಂಧನ. ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದೆಂದರೇನು? – ನಾವು ಪಶುಗಳಂತೆ ಬಾಳುತ್ತಿರುವೆವು ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಪಶುಗಳಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದುಕೊಂಡರೆ.ಪಶುಗಳ ಅನುರೂಪದಂತೆ ಬಾಳಲು ಮಾನವ ತತ್ಪರನಾದರೆ, ಅದುವೇ ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆನೆ ಭ್ರಮೆಯಗುವುದು.

नासमझी से जीने के लिए परंपरा हमको मजबूर करती है। उसका प्रमाण है कि कामोन्मादी मनोविज्ञान, भोगोन्मादी समाजशास्त्र और लाभोन्मादी अर्थशास्त्र। इसके बीच में चलता हुआ आदमी अपने बच्चे को बहुत अच्छा बने, श्रेष्ठ बने, संस्कारी बने, सुखद बने, सुशील बने ऐसा आशीर्वाद करते हैं। अब इसका-उसका तालमेल कहाँ है। बच्चों को हम जो सिखाते हैं, पढ़ाते हैं उसका और जो आशीष देते हैं उसका तालमेल कहाँ है।

दूसरा प्रश्न राष्ट्रीय चरित्र उसका भी उत्तर मिल गया। क्या मिल गया? अस्तित्व में हर एक अपने त्व सहित व्यवस्था में है। समग्र व्यवस्था में भागीदारी करता है। ये चीज मानव में भी आने के लिए रास्ता मिल गया। मानव की परिभाषा मिल गयी। **"मानवता" जागृत मानव का कार्य-व्यवहार का स्वरूप है।** उस कार्य-व्यवहार को हम सूत्रित करते हैं, व्यवहार में व्याख्यायित करते हैं यही समाजशास्त्र या संविधान कहलाता है। मानव के आचरण को बोध कराना ही समाजशास्त्र का मूल वस्तु है ये हमको समझ में आ गया। इस ढंग से दोनों मुद्दों पर हमको उत्तर मिल गया कि मानवीय आचार संहिता होगी संविधान से। संविधान के रूप में हम राष्ट्रीय चरित्र को पहचान सकते हैं। इसके बाद हम भ्रममुक्त हो जाएं तो मानव की तरह जिया जाए यही भ्रम से मुक्ति है, मोक्ष है। ना बर्फ को पत्थर बनाना, ना पत्थर को पानी बनाना, ना किसी को रूढ़िगत आशीर्वाद देना है ना कोई चमत्कार करना है ना कोई सिद्धि दिखानी है। अस्तित्व में न कोई सिद्धि है न कोई चमत्कार है इसको हम सटीकता से देखा है। शाप और अनुग्रह के बीच कराहता हुआ आदमी आज भी करोड़ों-करोड़ों हैं। तो इसका एक ही उत्तर है जिस क्षण हम आप जागृति की दिशा में एक भी कदम बढ़ाते हैं उसी मुहूर्त में सम्पूर्ण शाप, ताप, पाप तीनों ध्वस्त हो जाता है। इनका कोई कलंक नहीं रह जाता। वह कैसे इसका उत्तर गणितीय विधि से इस प्रकार दिया। जैसे हम गणित को हजार बार गलत किए रहते हैं किन्तु जब सही करना आ जाता है तो जीवन भर के लिए सही हो जाता है। जब तक गलती करते रहते हैं तब तक एक बार जो गलती करते हैं दुबारा वो गलती करते ही नहीं, दूसरी गलती ही करते हैं। उसको भी हम घटना के रूप में देख सकते हैं यदि करोड़ बच्चों के लिए गणित का प्रश्न दिया जाए; सही उत्तर देते हैं तो सबका एक ही होता है। गलत होते हैं तो करोड़ होता है। हर सामान्य व्यक्ति भी इसका सर्वेक्षण कर सकता है। इस ढंग से हम एक और सूत्र पा गये। **हम मानव सही में एक हैं गलती में अनेक।**

जब अस्तित्व को देखा; महिमा सम्पन्न एक सूत्र हमको मिला। अस्तित्व में दो ही प्रजाति की वस्तुएँ हैं। पहली एक-एक के रूप में जिन्हें गिन सकते हैं जिसको प्रकृति कहा जा सकता है। दूसरा जो सर्वत्र फैला हुआ है इसको हर व्यक्ति एक क्षण में समझ सकता है। प्रत्येक एक-एक वस्तु इस दूसरी वस्तु में भीगा

ಅರಿವಿಲ್ಲದವರಂತೆ ಬಾಳಲು ಪರಂಪರೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲವಂತ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳೆನೆಂದರೆ ಕಾಮೋನ್ಮಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ,ಭೋಗೋನ್ಮಾದಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಲಾಭೋನ್ಮಾದಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ.ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಲಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರಾಗಲಿ, ಸುಖವಂತರಾಗಲಿ, ಸುಶೀಲರಾಗಲಿ, ಎಂದೆಲ್ಲ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವರು.ಇದರಲ್ಲಿ ಅದರ – ಇದರ ತಾಳ – ಮೇಳವೆಲ್ಲಿದೆ ? ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ , ಓದಿಸುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾವು ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ತಾಳ – ಮೇಳವೆಲ್ಲಿದೆ ?

ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯದು,ಅದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ದೊರೆತಿದೆ. ಏನು ದೊರೆತಿದೆ? ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತನ್ನ ತ್ವ ಸಹಿತದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗಿದೆ.ಈ ವಿಷಯ ಮಾನವನಲ್ಲಿಯು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಯಿತು.ಮಾನವನಿಗೊಂದು ಪರಿಭಾಷೆಯೂ ದೊರಕಿತು. **"ಮಾನವತೆ " – ಇದು ಜಾಗೃತ ಮಾನವನ ಕಾರ್ಯ – ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ನಾವು ಸೂತ್ರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನೇ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಸಂವಿಧಾನವೆನ್ನುವೆವು. ಮಾನವನಿಗೆ ಆಚರಣೆಯ ಬೋಧ ಮಾಡಿಸುವುದೇ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು**. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂದಿತ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರಕಿದವು – ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯ ಸಂಹಿತೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಂವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು.ಸಂವಿಧಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚರಿತ್ರಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.ತದನತರ ನಾವು ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರೆ ಮಾನವನ ಥರಹ ಬಾಳುವೆವು, ಇದುವೇ ಭ್ರಮೆಯ ಮುಕ್ತಿ,ಇದುವೇ ಮೋಕ್ಷ.ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಾಗಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ, ಕಲ್ಲನ್ನು ನಿರಾಗಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ರೂಢಿಗತವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲ,ಯಾವುದೆ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರುವೆ. ಶಾಪ ಮತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದಿಗೂ ಕೋಟಿ – ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಉತ್ತರ ಒಂದೇ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೀವೆಲ್ಲ ಜಾಗೃತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಡುವೆವೋ, ಅದೆ ಮೂಹುರ್ತದಲ್ಲಿ ಶಾಪ, ತಾಪ, ಪಾಪ ಇವು ಮೂರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಧ್ವಸ್ಥವಾಗುವವು. ಇವುಗಳ ಕಳಂಕ ಉಳಿಯುವುದೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಗಣಿತಿಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ನಾವು ಗಣಿತದ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ, ಅಂಥಹದ್ದನ್ನು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೆವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬೇರೆಯದೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವೆವು. ಇದನ್ನು ಕೂಡಾ ನಾವು ಘಟನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ; ಅದೇನೆಂದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಣಿತದ ಲೆಕ್ಕವೊಂದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗು ಒಂದೇ ಯಾಗಿರುವುದು. ತಪ್ಪುಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳು ಸಹ ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವವು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಹ ಇದನ್ನು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನೊಂದು ಸೂತ್ರ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. **ಮಾನವ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳು ಅನೇಕ ಆದರೆ ಸರಿಯಾದುದು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೆ ಒಂದೆಯಾಗಿರುವುದು**. ಯಾವಾಗ ನಾನು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿದೆನೋ; ಮಹಿಮಾ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಎರೆಡೆ ಪ್ರಜಾತಿಯ ವಸ್ತುಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಬೇರೆ – ಬೇರೆಯಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ, ನಾವು ಲೆಕ್ಕವಿಡಬಹುದಾದಂಥಹದ್ದು – ಅದನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದು – ಯಾವುದು ಎಲ್ಲಾಕಡೆಗೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು,ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಂದೂಂದು ವಸ್ತುವು ಈ ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ

है, घिरा है, डूबा है। इसे व्यापक कह सकते हैं। एक-एक वस्तु (इकाईयाँ) दो प्रजाति की है - एक जड़, दूसरा चैतन्य। चैतन्य वस्तु का मतलब है - जीव कोटि, मानव कोटि और जड़ वस्तु का मतलब है - पदार्थावस्था, प्राणावस्था। इसमें सभी खनिज, मिट्टी, धातु तथा प्राण कोशाओं से बनने, बिगड़ने वाली वस्तु हैं। ये जितने भी वस्तुएं हैं व्यापक वस्तु में भीगी ही है, घिरी ही है, और डूबी ही है इसको मैंने सटीकता से देखा है। व्यापक वस्तु से एक-एक वस्तु अलग होने का अस्तित्व में कोई प्रावधान नहीं है। अस्तित्व में जिसका प्रावधान नहीं है मानव उसे पैदा नहीं कर सकता।

अस्तित्व में जो भी प्रावधान है उसकी उपयोगिता को छोड़कर दुरूपयोगिता की ओर मानव कुछ भी उपलब्धि करता है तो सिवाए बर्बादी के और कुछ हाथ लगता नहीं है। जैसे- युद्ध के लिए हमने बहुत सारी चीज उपयोग किया इससे धरती और मानव को बरबाद करने के अलावा दूसरा हम कुछ नहीं कर पाए। शायद यह सारे वैज्ञानिकों को धीरे-धीरे समझ में आ रहा है। यदि यह पहले समझ में आ जाता तो मानव समृद्ध व सुखी हो सकते थे। अनेक घाट-घाट के बाद नदी समुद्र में आती है, शायद नियति यही रही हो। पहले रहस्यमयी याने आदर्शवाद के बीच आदमी को आना पड़ा, स्वीकारना पड़ा इससे जो राहत मिला वह मानव को पर्याप्त नहीं हुआ। पुनः भौतिकवाद के शिकंजे में आ गये। इसमें भी जो राहत मिला वह सुख, समृद्धि के अर्थ में पर्याप्त नहीं हुआ। आज जो दर्द है यह उसकी बात है। दोनों जगह से हम पूर्ण राहत नहीं पाये, स्वाभाविक है तीसरी आगे सीढ़ी की जरूरत है।

इस ढंग से जो उत्तर पाए बंधन और मोक्ष उसका उत्तर यह बना - **"मानव समझदार होता है तो बंधन से मुक्ति पा जाता है"।** अब समझदार हो कैसे? इसके लिए जब देखी हुई बात को मैंने देखा कि मुझमें क्या भ्रम है? 'मुझमें' मैं शोध किया, 'मुझमें' मैं जाँचा तब पता लगा कि हमारे पास बंधन का कारण कुछ भी नहीं दिखता; तो यही स्थिति क्यों न सबमें पैदा की जाए। सबमें पैदा करने पर कैसा लगेगा? तब जैसा आपको पहले सुनाया था। **भूमि स्वर्ग हो जाएगी, मानव देवता हो जाएगा, सभी धर्म सफल हो जाएगा, नित्य शुभ ही शुभ होगा।** परंपरा के रूप में नित्य शुभ होगा। इसमें अपने को हम फिर जांचने लगे क्या हम यह सब संप्रेषित कर पायेंगे? क्या इसकी लोगों को जरूरत है या नहीं?

ये सब उसके बाद शुरु हुआ। तो मुख्य मुद्दा जिससे मैं अपने में आश्वस्त हुआ कि संविधान में मानवीय आचरण रूपी मानवीय आचार संहिता को समावेश कर सकते हैं। जिससे मानवीय राष्ट्रीय चरित्र प्रमाणित होगा। इस जगह में हम निश्चित हूँ। मैं स्वयं पारंगत हूँ और प्रमाण भी हूँ। **'अस्तित्व' मुझको समझ में आया है आपको समझा देंगे और 'जीवन' मुझे समझ में आया है और आपको समझा देंगे। 'मानवीयता पूर्ण आचरण' मुझको समझ में आया है आपको समझा देंगे।** यदि ये तीनों तथ्य समझ में आता है, माने

ನೆನೆದಿರುವುದು(ಭಿಗಾ ಹೈ),ಸುತ್ತುವರೆದಿದೆ(ಘೀರಾ ಹೈ) ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿದೆ(ಡುಬಾ ಹೈ).ಇದನ್ನು **ವ್ಯಾಪಕ**ವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವು (ಇಕಾಯಿಗಳು) ಎರೆಡು ಪ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿವೆ – ಒಂದು ಜಡ ,ಇನ್ನೊಂದು ಚೈತನ್ಯ.ಚೈತನ್ಯ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ – ಜೀವ ಕೋಟಿ,ಮಾನವ ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಜಡ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ – ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ ,ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ .ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಖನಿಜಗಳು,ಮಣ್ಣು,ಧಾತುಗಳು ಹಾಗು ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವ,ಹಾಳಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಇವೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನೆನೆದಿವೆ,ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿವೆ,ಇದನ್ನು ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ. ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗುವ ಪ್ರಾವಧಾನ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಪ್ರಾವಧಾನವಿಲ್ಲವೋ, ಮಾನವ ಅದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ .

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೆಲ್ಲದರ ಪ್ರಾವಧಾನವಿದೆಯೋ,ಅದರ ಉಪಯೋಗಿಯತೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ದುರುಪಯೋಗದ ಕಡಗೆ ಮಾನವ ಯಾವುದೇ ಉಪಲಬ್ದಿ ಪಡೆದರು,ವಿನಾಶದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು ಅವನ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಯುದ್ದ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟು ವಿನಾಶಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದೆವು,ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಎರಡನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದೆ.ಇದು ಮೊದಲಿಗೆನೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ,ಮಾನವ ಸಮ್ರುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅನೇಕ ಎಡರು–ತೊಡರುಗಳು ದಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನದಿಯೊಂದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬಹುಷಃ ಇದುವೇ ನಿಯತಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ರಹಸ್ಯಮಯಿ ಅಂದರೆ ಆದರ್ಶವಾದದ ನಡುವೆ ಮನುಷ್ಯ ಹಾದು ಬರಬೇಕಾಯಿತು, ಸ್ವಿಕರಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು, ಇದರಿಂದ ದೊರೆತ ಪರಿಹಾರ ಮಾನವನಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಭೌತಿಕವಾದದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ.ಇದರಿಂದ ದೊರೆತ ಪರಿಹಾರ ಸುಖ ಸಮ್ರುದ್ದಿಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಧ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ ನೋವು ಇದರದ್ದೆಯಾಗಿದೆ. ಎರೆಡು ಬದಿಗಳಿಂದ ನಾವು ಪೂರ್ಣ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ,ಹಾಗಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಪಡೆಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಪಡೆದ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ – **"ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದದ್ದೆಯಾದರೆ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವನು** ".ಹಾಗಾದರೆ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಎಲ್ಲರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಾನು ಸಹ ನನ್ನೊಳು "ಭ್ರಮೆ"ಎಂದರೇನು ಎಂದು ನೋಡಿದೆ, 'ನನ್ನೊಳು' ನಾನೇ ಶೋಧ ಮಾಡಿದೆ, 'ನನ್ನೊಳು' ನಾನೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ, ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದೆನೆಂದರೆ – ನನ್ನೊಳಗೆ ಬಂಧನದ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ; ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲರೊಳಗೂ ಇಂತಹದ್ದೇ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಎಲ್ಲರೊಳು ಇಂತಹದ್ದೇ ಸ್ತಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ ಹೇಗಿರುವುದು? ನಿಮಗೆ ಮೊದಲಿಗೆನೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ "ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಗುವುದು,ಮಾನವ ದೇವತೆಯಾಗುವನು,ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಸಫಲವಾಗುವವು,ನಿತ್ಯ ಶುಭವಾಗುವುದು ".ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಶುಭಾವಾಗುವುದು".ಈ ಕುರಿತು ನಾನು ನನ್ನೋಳಗೆನೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ,

ಅದೇನೆಂದರೆ ನಾನು ಅರಿತಿರುವುದನ್ನು ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೋಳಿಸಬಲ್ಲೇನೆ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಇದೆಲ್ಲವೂ ತದನಂತರ ಶುರುವಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನೋಳಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಆಶ್ವಸ್ಥನಾದೆನು, ಅದೇನೆಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯ ರೂಪಿ ಮಾನವೀಯ ಆಚಾರ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೋಳಿಸಬಹುದೆಂದು.

ಇದರಿಂದ ಮಾನವೀಯ ರಾಷ್ಟೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು. ಇದರ ಕುರಿತು ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತನಾದೆ. ನಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಪಾರಂಗತನಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಾ ಆಗಿರುವೆ. "ಅಸ್ತಿತ್ವ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು, ನಾನು ನಿಮಗೂ ಅದರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲೆ ಮತ್ತು 'ಜೀವನ' – ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು, ನಾನು ನಿಮಗೂ ಅದರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲೆ.' ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ '– ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು, ನಾನು ನಿಮಗೂ ಅದರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲೆ. ಈ ಮೂರು ತಥ್ಯಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ, ನಾವು

हम समझदार हो गए। समझदार होने पर क्या हो गए? समझदार होने से बंधन मुक्त हो गए। कैसा बंधन? भ्रम रूपी बंधन से मुक्त हो गये। पहले बुजुर्गों ने क्या बताया आवागमन से मुक्ति होगी। आवागमन से मुक्ति का कोई ताल्लुकात नहीं है। न कोई गया है न कोई आएगा। जो है सब अस्तित्व में है।

मरने के बाद भी जीवन अस्तित्व में है और शरीर चलाते समय भी जीवन अस्तित्व में है। कोयला जलाने के बाद भी रहता है विभिन्न स्वरूपों में। ये भौतिक-रसायन शास्त्री इस बात को समझे भी होंगे। नहीं समझें होंगे तो सबको समझना ही होगा, मजबूरी है। इस ढंग से 'समझदारी' समझ में आती है। मूलतः 'वस्तु' का नाश नहीं होता। उसी आधार पर मैंने मंगल कामना की है कि भूमि यदि स्वस्थ रहेगी, मानव यदि व्यवस्था में जी सकता है यही सार्वभौमिक नित्य मंगल होने का आधार है। इस विधि से जो मंगल कामना मेरे मन में उपजी उसके समर्थन में पूरे अस्तित्व में मानवीयता पूर्ण आचरण ही एक प्रधान मुद्दा है। इससे बड़ा उपकार यह होगा धरती को बिना घायल किये, बिना पेट फाड़े, बिना बर्बाद किए मानव चिरकाल तक इस धरती पर रह सकता है इसकी भी विधि इसी समझदारी से आती है। यदि धरती स्वयं संभल पाती है।

आज तक के बीते इतिहास में मानव कुछ भी अप्रत्याशित घटना घटित किया है वो सारी घटनाएं नासमझी से ही घटित हुई है। अभी धरती को जितना घायल करने की बात हुई, धरती का पेट फाड़ा गया, धरती को बुखार उत्पन्न किया, धरती की सतह पर अनेक प्रकार की विकृतियाँ तैयार की। उसके फलस्वरूप नदी, नाला ये सब बर्बाद हो गये, हवा पानी को बर्बाद कर दिए और इससे जो आदमी त्रस्त हो रहे हैं ये हम आप सबको विदित ही है। जब तक धरती कष्टग्रस्त रहेगी तब तक धरती में रहने वाले समस्त वनस्पति, समस्त जीव, और मानव सभी कष्टग्रस्त होंगे ही। धरती को घायल करके आदमी स्वस्थ रहे, सुखी रहे इसकी परिकल्पना कितने अच्छे सोच किए होंगे आप ही सोच लीजिएगा। अब इससे आगे की शुभ बात यह निकलती है कि यदि हम धरती को तंग करना बंद कर देते हैं तो आश्वस्त होने का मुद्दा है कि इस धरती की सतह में जो सम्पदाएं हैं वे अपने आप में इस धरती के आदमियों के जीने के लिए पूरी पड़ती है। गलती, अपराध, द्रोह, विद्रोह ये सब चीज मानव की नासमझी का दोष है। ये समझदारी की उपज नहीं है इसकी गवाही यही है मानव असंतुलित, धरती असंतुलित, नदी-नाला, पहाड़, जंगल सब असंतुलित है। हम मानव विज्ञान युग में यह सब अपराध कर चुके हैं उसके बाद भी डींग हाँकने में बाज नहीं आए और सोचते हैं हम विज्ञान से ही अच्छा ठोस पायेंगे जबकि धरती से ये मानव जाति कूच होने की जगह पर आ गयी है। इस पर ध्यान देने की बात है। जब भी इस समस्या से बचना चाहेंगे आदमी को समझदार होना ही होगा। दूसरा कोई ठौर नहीं है।

ಸಹ ಅರಿವುಳ್ಳವರಾದಂತೆಯೇ.ಅರಿವುಳ್ಳವರಾದರೆ ಏನಾಗುವುದು? ಅರಿವುಳ್ಳವರಾದರೆ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವೆವು.ಎಂಥಹ ಬಂಧನ ? ಭ್ರಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವೆವು.ಮೊದಲು ಈ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದು – ಆವಾಗಮನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಸಿಗುವುದು ಎಂದು.ಆದರೆ ಆವಾಗಮನ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಸಂಭಂಧವೆ ಇಲ್ಲ.ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಯಾರು ಹೋಗುವುಡು ಇಲ್ಲ,ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಇರುವುದು.

ಮರಣದ ನಂತರವೂ ಜೀವನ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಶರೀರ ಚಲಾಯಿಸುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ದಹಿಸಿದ ನಂತರವು ಇರುವುದು, ಆದರೆ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು. ಭೌತಿಕ – ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇದನ್ನು ಅರಿತಿರಬಹುದು. ಅರಿತಿಲ್ಲವಾದರೆ ಎಲ್ಲರ ಅರಿವಿಗೆ ತರಲೇಬೇಕು, ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ "ಅರಿವಿನ" ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡುವುದು. ಮೂಲತಹಃ "ವಸ್ತು" ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಇದರ ಆಧಾರದಮೆಲೆಯೇ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯು ಸ್ವರ್ಗವಾಗುವದೆಂಬ ಮಂಗಲ ಕಾಮನೆಯೊಂದಿಗಿರುವೆ, ಇದುವೇ ಸಾರ್ವಭೌಮಿಕವಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಮಂಗಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ನನ್ನೊಳಗೆ ಉದಯವಾದ ಮಂಗಲ ಕಾಮನೆಯ ಸಮರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು.ಇದರಿಂದಾಗುವ ಮಹದುಪಕಾರವೆನೆಂದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸದೆ, ಈ ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಗೆಯದೇ,ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡದೆ ಮಾನವ ಚಿರಕಾಲದವರೆಗೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಳಬಹುದು ಎಂಬುದರ ವಿಧಿಯು ಕೂಡಾ ಈ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಮೂಡುವುದು. ಭೂಮಿ ಸ್ವಯಂ ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ .

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಂದ ಘಟಿಸಿರುವ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ,ಮಾನವನಲ್ಲಿನ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಘಟಿಸಿರುವಂಥಹವು. ಸಧ್ಯ ಭೂಮಿಯನನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ,ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಬಗೆಯಲಾಗಿದೆ,ಭೂಮಿಗೆ ಜ್ವರ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ,ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನದಿಗಳು ಹಳ್ಳ–ಕೊಳ್ಳಗಳು ಹಾಳಾಗಿವೆ,ಗಾಳಿ,ನೀರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ತ್ರಸ್ತನಾಗಿರುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಧಿತವಾಗಿದೆ.ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭೂಮಿ ಕಷ್ಟಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನವರಿಗೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗ್ರಸ್ತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿರುವುವನು,ಸುಖಿಯಾಗಿರುವನು ಎಂಬುದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ಇಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಶುಭಸಮಾಚಾರವೆನೆಂದರೆ,ಇನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಭೂಮಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪುರೈಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಆಶ್ವಸ್ತರಾಗಿರಬಹುದು. ತಪ್ಪು, ಅಫರಾಧ, ದ್ರೋಹ, ವಿದ್ರೋಹ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದರ ದೋಷಗಳಾಗಿವೆ.ಮಾನವ ಅಸಂತುಲಿತವಾಗಿರುವುದು, ಭೂಮಿ ಅಸಂತುಲಿತವಾಗಿರುವುದು, ನದಿಗಳು, ಹಳ್ಳ–ಕೊಳ್ಳಗಳು, ಬೆಟ್ಟ–ಗುಡ್ಡಗಳು,ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಸಂತುಲಿತವಾಗಿರುವುದು ಮಾನವನ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೆಂಬುದಕ್ಕೆಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ನಾವು ಮಾನವರು ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಎಲ್ಲ ಅಫರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆವು,ಇದಾದ ನಂತರವು ಸಹ ನಾವೇ ಶ್ರೇಷ್ಟರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಸಿಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಸುಳಿವು ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿರುವೆವು.ಇದು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನೋಡುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.ಇವೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ .

नासमझी से अपराधों का रोकथाम होता नहीं चाहे राष्ट्रीय संविधान विधि से ही हो, अपराध तो अपराध ही है। अभी धरती की छाती पर जितने भी राष्ट्र में मानव निवास करते हैं सभी राष्ट्रों का अपना एक संविधान रहता है। सभी राष्ट्रों के संविधान में तीन मुख्य मुद्दे हैं और एक वचन है, महावाक्य है, वो है **'शक्ति केन्द्रित शासन'**। शक्ति केन्द्रित शासन की जो व्याख्या है उसमें गलती को गलती से रोकना, अपराध को अपराध से रोकना, युद्ध को युद्ध से रोकना यही तीन कर्म है। इन तीनों कर्मों से कहीं भी ऐसा नहीं दिखता है कि हम अपराध से मुक्ति पा गए। ये तीनों चीजें अपने आप में हर दिन, हर माह, हर वर्ष, हर शताब्दी और मजबूत होती जाती है। युद्ध की मजबूती, अपराधों की विपुलता, गलतियों की कतार ये ही इतिहास में भरी हुई हैं। पन्ने रंगे हुए हैं। ये गवाही है। अगर हम इनका समाधान खोजते हैं तो इसके मूल में पाते हैं इन सभी परिस्थितियों को बनाने वाला केवल आदमी ही है। दूसरा महत्वपूर्ण कारण है 'धर्म संविधान'। सम्पूर्ण धरती के जितने भी धर्म संविधान हैं उसमें यह माना गया है आदमी जो मूलतः पापी, अज्ञानी, स्वार्थी होता है। जबकि वास्तविकता इससे भिन्न होती है। तो पापी को तारने के लिए, अज्ञानी को ज्ञानी बनाने के लिए, स्वार्थी को परमार्थी बनाने के लिए सभी धर्म संविधान अपने-अपने ढंग की युक्तियाँ, चरित्र, कर्तव्य, दायित्व और कर्मकाण्ड आदि कुछ भी बनाये है। यह भी एक बहुत स्पष्ट घटना है। इनका परिणाम क्या हुआ? अभी तक कोई अज्ञानी ज्ञानी हो गया ऐसा मानव जाति ने पहचाना नहीं। स्वार्थी परमार्थी हो गया ये भी प्रमाण मिला नहीं। पापी पाप से मुक्त हो गया यह भी प्रमाण नहीं मिला।

मैं आपको इसके पहले कुछ बताया था। समाधि पर्यन्त तक साधना है। साधना काल में, मानव में वैचारिक रूप में समाधानित होना बना ही नहीं रहता, मन उद्वेलित रहता ही है, क्योंकि मानव समस्या से पीड़ित होकर ही तो समाधि की ओर दौड़ता है। समाधि तक प्रयत्न करते हुए ही आदमी की ऊँचाई दिखाई पड़ती है। साधनाकाल में मानव को तमाम प्रकार की ऊटपटांग बात आती है समाधि के बाद उनका शमन होता है। विकल्प विधि से अध्ययन, पारंगत, प्रमाण विधि है।

समाधि के बाद मानव को कुछ करने की इच्छा होती ही नहीं, कुछ पाने की इच्छा होती ही नहीं, कुछ रखने की इच्छा होती ही नहीं ये भी बात देखी गयी है। तो हमको कैसे इच्छा हुई ये सब तैयार करने के लिए। मैं आपको पहले ही विनय कर चुका हूँ कि मैं मुक्ति के लिए, स्वर्ग के लिए तो समाधि किया नहीं था मैं मेरे प्रश्नों के उत्तर जानने के लिए समाधि के लिए प्रवृत्त हुआ था। समाधि में प्रश्नों का उत्तर मिला नहीं तो मुझे समाधि हुई या नहीं इस बात को जांचना शुरु किया। इसी जांच में ये सब चीजें समझ में आ गयी। मानव के पुण्यवश, मानव के भविष्यवश, मानव के सर्वशुभवश, सर्वकल्याणवश ये बात निकल के आ गई। ये किताबों से नहीं निकला है। ये सच्चाई है। बुजुर्गों ने हमको इतना ही मार्गदर्शन किया था कि समाधि से

ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿಯಿಂದಲು ಸಹ ಅಫರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಫರಾಧ ಅದು ಅಫರಾಧ ಆಗಿರುವುದು. ಸಧ್ಯ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ನಿವಾಸಿಯಾಗಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮದೆಯಾದ ಸಂವಿಧಾನವೆಂಬುದೊಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಚನವಿದೆ, ಒಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯವಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ "**ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನ**". ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಿವೆ – ಅವುಗಳೆಂದರೆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿನಿದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಅಫರಾದವನ್ನು ಅಫರಾದದಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಯುಧ್ಧವನ್ನು ಯುಧ್ಧದಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.ಈ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ನಾವು ಅಫರಾಧದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುವೆವು ಎಂದು ಯಾವತ್ತು ಅನ್ನಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ.ಈ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ,ಪ್ರತಿ ದಿನ, ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ,ಪ್ರತಿ ಶತಾಬ್ದಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯುಧ್ಧದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ,ಅಫರಾಧಗಳ ವಿಪುಲತೆ,ತಪ್ಪುಗಳ ಸರಣಿ, ಬರಿ ಇವುಗಳೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳೆಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬಿವೆ.ಇದುವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹುಡುಕಿದಾಗ ಅದರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದೆನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾತ ಕೇವಲ ಮಾನವನೆಯಾಗಿರುವನು. ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾರಣವೆಂದರೆ 'ಧರ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ'. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೇ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಸಂವಿಧಾನಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮೂಲತಃ ಪಾಪಿ,ಅಜ್ಞಾನಿ,ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವನೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಪಾಪಿಗೊಂದು ಗತಿ ತೋರಿಸಲು, ಅಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಸಲು,ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಸಂವಿಧಾನಗಳು ತಮ್ಮದೆಯಾದ ರೀತಿಯ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಚರಿತ್ರೆ, ಕರ್ತ್ಯವ್ಯ, ದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುವರು. ಇದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಬಹಳೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ.ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಿದೆ? ಅಜ್ಞಾನಿಯೊಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮಾನವ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಗುರಿತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.ಸ್ವಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಯಾದ ಕುರಿತು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ . ಪಾಪಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಕುರಿತು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ .

ಈ ಮುಂಚೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ಸಮಾಧಿ ಪರ್ಯಂತ (ಲಕ್ಷ್ಯ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೂ) ದವರೆಗೂ ಸಾಧನಾ ಇದೆ. ಸಾಧನಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಾನವನಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುದು ಆಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಮನಸ್ಸು ಉದ್ವೆಲಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು, ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿರುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಏರಿರುವ ಎತ್ತರ ಅವನು ಸಮಾಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುವುದು . ಸಾಧನಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವನೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅಸಂಭದ್ದ (ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ) ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದೆ ಬರುವವು, ಸಮಾಧಿಯ ನಂತರ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಮನವಾಗುವವು. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಪಾರಂಗತ, ಪ್ರಮಾಣ ವಿಧಿಗಳಿವೆ.

ಸಮಾಧಿಯ ನಂತರ ಮಾನವನೊಳಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಮಾಡುವ ಇಚ್ಚೆಯು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಎನಾದರೊಂದು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಚೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಏನಾದರೊಂದು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಚೆಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈ ದರ್ಶನವನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವ ಇಚ್ಚೆ ಹೇಗಾಯಿತು? ನಾನು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಈ ಮುಂಚೆಯೇ ವಿನಂತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದೆ. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ತಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿರುವೇನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದುದನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದೆ. ಈ ತನಿಖೆಯಿಂದಲೇ ದರ್ಶನದ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದವು. ಮಾನವನ ಪುಣ್ಯವಶ, ಮಾನವನ ಭವಿಷ್ಯವಶ, ಮಾನವನ ಸರ್ವಶುಭವಶ, ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣವಶ ಈ ದರ್ಶನದ ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಇದಾವುದು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವದಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹಿರಿಯರು ನನಗೆ ಕೇವಲ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದರು

ही उत्तर मिलेगा। समाधि मुझको हुआ या नहीं, इसको प्रमाणित करने के लिए हमने संयम किया और उसी के बलबूते ये बातें निकल आई। मानव की समझदारी तरंगवत है। पहले जंगलयुग में, शिलायुग में और धातु युग में जैसा मानव जिया ये सब इतिहास में लिखा हुआ है। जैसे ही राजयुग आया तो काफी लोगों ने राहत पाया। राजा जानमाल की रक्षा करेगा जबकि वो चीज अभी तक हुआ नहीं। जान माल की रक्षा हुई नहीं है अमन चैन तो बहुत दूर है।

हर परिवार, हर समुदाय जान-माल की रक्षा और अमन चैन के लिए चिंतित रहता ही है। इसी तरह आदर्शवादी सीढ़ी लगी है उससे लोगों को जो कुछ भी राहत मिली और कुछ काल के बाद वह भी पर्याप्त नहीं हुआ। पुनः जब अपर्याप्त हुआ तो स्वाभाविक था पुनः विचार किया। विचार के रूप में विज्ञानवाद आया। इसमें तर्कसम्मत रूपी खूबी के कारण लोगों को यह स्वीकृत हुआ। पहले उपदेशवाद में तर्क की कोई गुंजाइश नहीं थी। आदर्शवाद में करो, ना करो वाली बात में न मानने वाले लोगों को पापी करार देते रहे जितना प्रताड़ित करना है वो भी करते रहे। ये सब इतिहास में लिखा है। तर्कसंगत और तर्क के लिए आमंत्रण होने के कारण मानव ने विज्ञानवाद को स्वीकार किया।

दूसरा स्वर्ग की जो कल्पना थी, जिस सुख की कामना थी वो विज्ञान से प्राप्त सुविधाओं में लोगों को मिलने लगा। उसको भी खूब चख लिया आदमी ने। इसमें भी विज्ञान की उपलब्धियाँ मानव के लिए पर्याप्त नहीं हुई। पुनः झंझट में फंसने लगा मानव। इस तरह मानव झूलता ही रहता है भक्ति-विरक्ति और संग्रह सुविधा के बीच। संग्रह-सुविधा से जब आदमी त्रस्त हो जाता है तब भक्ति-विरक्ति की ओर दौड़ता है और जब भक्ति-विरक्ति से पैर ठंडे पड़ जाते हैं तो संग्रह-सुविधा की ओर दौड़ता है। और दोनों सुनने में अच्छा लगता है किन्तु अच्छा लगना और अच्छा होने में कितनी दूरी है।हर व्यक्ति सोच सकता है। अच्छा लगने मात्र से अच्छा होता नहीं है। जैसे ठंडा पानी, पीना अच्छा लगता है परंतु इससे अच्छा ही होता है ऐसा कोई नियम नहीं है। ठंडा पानी पीने से कोई रोगी हो सकता है, किसी को खाँसी हो सकती है। अतः ठंडा पानी अच्छा लगना या ठंडा पानी अच्छा न लगना दोनों सार्वभौम नहीं हो सकते हैं। यह शरीर के लिए अनुकूल-प्रतिकूल पक्ष है।

विज्ञानवाद के कारण हम एक अस्थिरता, अनिश्चियता की ओर चले जा रहे हैं और विज्ञानियों ने मानव को एक यंत्र के रूप में व्याख्यायित करने का प्रयास किया है। वे अभी तक सफल नहीं हो पाये है, ये सब सुना हुआ है। जो वैज्ञानिक मानव को यंत्र के रूप में व्याख्यायित करता है वह स्वयं इस व्याख्या से असंतुष्ट रहता है। आजकल मानव की यांत्रिक कार्यविधि को समझना एक बड़ा मुद्दा बना है। इसी

आधार पर मानव के व्यवहार में गति, कार्य में गति, विचार में गति आ पायेगी ऐसा सोचते हैं। जबकि आदमी इस रूप

ನನಗೆ ಸಾಮಾಧಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ನಾನು ಸಂಯಮ ಮಾಡಿದೆನು ಮತ್ತು ಸಂಯಮ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು .ಮಾನವನ ಅರಿವು ತರಂಗವತವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಜಂಗಲಯುಗದಲ್ಲಿ, ಶೀಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧಾತು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹೇಗೆ ಬಾಳಿದನು ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಇತಿಹಾದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ .ಯಾವಾಗ ರಾಜ ಯುಗ ಬಂದಿತೋ, ಆಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ರಾಜನು ಜನರ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವನೆಂದುಕೊಂಡರು ಆದರೆ ಅಂತಹದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಜನರ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯೇಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಸುಖ–ಸಂತೋಷಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಬಹಳ ದೂರದ ಮಾತಾಯಿತು .

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿವಾರ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯ ಜನರ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಹಾಗು ಸುಖ–ಸಂತೋಷಗಳ ಕುರಿತು ಸದಾ ಚಿಂತಿತರಾಗಿಯೇ ಇರುವರು. ಇದೆ ರೀತಿ ಆದರ್ಶವಾದದ ಏಣಿಯನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿರುರುವರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ದೊರಕಿತ್ತು, ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವುದು ಪರ್ಯಾಪ್ತವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವುದು ಅಪರ್ಯಾಪ್ತವೆನಿಸಿತೋ ,ಆಗ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯ ಆ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ. ವಿಚಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವಾದ ಉದಯಿಸಿತು. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ತರ್ಕಸಮ್ಮತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯತನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದು ಜನರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿದ್ದ ಉಪದೇಶವಾದದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರ್ಶವಾದದಲ್ಲಿ ಇಂತಹದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಿ, ಇಂತಹದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬದವರನ್ನು ಪಾಪಿಗಳು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವರು,ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ತರ್ಕಸಂಗತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ತರ್ಕ ಮಾಡಲು ಆಮಂತ್ರಣ ದೊರೆತ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾನವನು ವಿಜ್ಞಾನವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು .

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಕುರಿತು ಏನೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇದ್ದವೋ, ಯಾವ ಸುಖದ ಕಾಮನೆಯಿತ್ತೋ, ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸುವಿಧಾಗಳಿಂದ ಅಂಥಹದ್ದೆಲ್ಲವು ಜನರಿಗೆ ದೊರೆಯಲು ಆರಂಬಿಸಿತು. ಮನುಷ್ಯ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಆಸ್ವಾದಿಸಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿಜ್ಞಾನದ ಉಪಲಬ್ದಿಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವ ಮರಳಿ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಭಕ್ತಿ–ವಿರಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸುವಿಧಾ–ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತುಗಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು.ಮನುಷ್ಯ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತ್ರಸ್ತನಾದಾಗ ಭಕ್ತಿ – ವಿರಕ್ತಿ ಕಡಗೆ ಓಡುವನು,ಅದೇ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿ –ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈ–ಕಾಲುಗಳು ತಣ್ಣಗಾದಾಗ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹಗದೆಡೆಗೆ ಓಡುವನು. ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎರೆಡು ಚನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದೆ ಅನಿಸುವುದು , ಆದರೆ ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಂತರವಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಚಿಸಬಹುದು.ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಂಪಾದ ನೀರು, ಕುಡಿಯಲು ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎನಿಸುವುದು ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು ಎಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ತಂಪಾದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದರಿಂದ ಕೆಲವರು ರೊಗಿಗಳಾಗಬಹುದು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಮ್ಮು ಬರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ತಂಪಾದ ನೀರು ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸುವುದು–ಇವೆರಡು ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಇದು ಕೇವಲ ಶರೀರದ ಅನುಕೂಲ – ಪ್ರತಿಕೂಲದ ಪಕ್ಷವಾಗಿರುವುದು.

ವಿಜ್ಞಾನವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಅಸ್ತಿರತೆ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವೆವು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಒಂದು ಯಂತ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡಿರುವರು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಕೇಳಿರುವೆ. ಯಾವ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಾನವನನ್ನು ಒಂದು ಯಂತ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳಿಸುವುದೋ, ಅದೇ ವಿಜ್ಞಾನ ತನ್ನದೇ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಿಂದ ಅಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು. ಇಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾನವನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗತಿ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗತಿ, ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ ಮಾನವ ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

में आता नहीं। विज्ञान ने यांत्रिकता को ही सटीक माना है इसको आदमी समझ सकता है, झेल सकता है। आदर्शवादियों ने संवेदनशीलता को नकारने की वकालत की। संवेदनशीलता को आदमी समझ नहीं सकता, झेल नहीं सकता। दोनों वादों में दूरियाँ बरकरार है। इस तरह एक के बाद एक समस्या में मानव जकड़ता गया। समस्या के साथ ही शरीर यात्रा को समाप्त करते हैं। कुल मिलाकर हमारी इस ढंग से स्थिति बनी है।

अभी जो मैं मानव कुल के समक्ष प्रस्ताव रख रहा हूँ वह मानव जाति का ही पुण्य है ऐसी मेरी स्वीकृति है। मैंने जो परिश्रम किया उसका मैं, मूल्यांकन करता हूँ वह इतने बड़े फल (जितना हम पा गये) के योग्य नहीं है। जैसे अमरूद के पेड़ में एक टन का फल लग जाये तो पेड़ टूट जायेगा ऐसा देखा जा सकता है। उसी भांति हमारे साथ ऐसी ही घटना घट गयी है। हमारे परिश्रम से अधिक यह बात है। इस परिश्रम को कौन डुहारता है यह बात इसमें मुख्य है। मानव में परिश्रम से अधिक फल को कौन डुहारता है उसे हमने सटीकता से देखा है। जीवन डुहारता है। जीवन ऐसे फल को लेकर चलने में समर्थ है, कैसे? जीवन को हम अक्षय बल, अक्षय शक्ति के रूप में देखा है। आपको भी अध्ययन कराते हैं। आपकी जिज्ञासा हुई तो आप भी समझ सकते हैं, समझा सकते हैं। हमारा विश्वास है कि आपको समझने की जरूरत है। इसलिये आप समझेंगे ही। यह बात समझ में आती है कि जीवन, शरीर के माध्यम से जो कुछ भी तय करता है वह शरीर की आवश्यकता से अधिक हो ही जाता है। यह सहज प्रक्रिया है। मैंने जीवन को देखा है; मानव को जीवन और शरीर के संयुक्त रूप में देखा है।

अभी तक मानव जीवन को और अस्तित्व को अध्ययन विधि से समझाने में असमर्थ थे। विज्ञान जहाँ भी अस्तित्व बोध कराने गया हर जगह अस्थिरता, अनिश्चयता को दिखाता रहा और लाभोन्माद, भोगोन्माद, कामोन्माद के लिए, संघर्ष करने के लिए विचार देता रहा। हम मानव इसे स्वीकारते रहे। स्वीकार करके जब हम उसको भोग कर गुजरे वह हमारे लिये तृप्ति का आधार नहीं बना। इसका गवाही यही है कि सुविधा-संग्रह का तृप्ति बिन्दु का आधार नहीं हो पाया। इस तरह से हम अंतरविरोधी होकर भी जीते रहे। अभी आपके सम्मुख जो प्रस्ताव प्रस्तुत है इसको समझना ही है। मैं जैसे जाँचता हूं अपने में, वैसे ही आपको भी जाँचना ही है और जाँच कर जब आप जीते हैं तभी तृप्त होते हैं तब दूसरों को समझाने के लिए अपने को अर्पित करना होता ही है। जब हम दूसरों को समझा पाये तब हमारी समझ का प्रमाण मिलता है यह एक कसौटी है समझदार होने का। मुझको जो अनुभव हुआ वह यह है कि समझदारी में हम सहअस्तित्व को देखा है। सहअस्तित्व में मानव अपने परिवार की आवश्यकता से अधिक उत्पादन कर समृद्धि का अनुभव कर सकता है। व्यवहार के हर मूल मुद्दे में मानव की समझदारी समाधान के रूप में ही ध्रुवीकृत होती है। इन तीनों बातों को हमने देखा है जिसका अध्ययन कराने के क्रम में, प्रमाणित करने के क्रम में हम दूर-दूर तक फैल जाते हैं जब कि शरीर की लम्बाई-चौड़ाई निश्चित ही रहती है। मानव के लिए जो प्रस्ताव प्रस्तुत कर रहे हैं

ವಿಜ್ಞಾನ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದು ನಂಬಿದೆ, ಇದನ್ನು ಮಾನವ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದರ ಪರ ವಾದಿಸಿದರು. ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರ, ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ .ಎರೆಡು ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾನವ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಂಧಿತನಾಗುತ್ತಾ ಹೋದ. ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆನೆ ತನ್ನ ಶರೀರ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವನು .ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಸಿದ್ದವಾಗಿದೆ.

ಸಧ್ಯ ನಾನು ಮಾನವ ಕುಲದ ಎದುರಿಗೆ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು, ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಪುಣ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದೆ ನಾನು ಸ್ವಿಕರಿಸಿರುವೆ .ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಪರಿಶ್ರಮದ ಕುರಿತು ನಾನೇ, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುವೆ, ಅದು ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಫಲ(ನಾವು ಎಷ್ಟು ಪಡೆದಿರುವೆವೋ) ಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಸಿಬೆ ಹಣ್ಣಿನ (ಪೆರು) ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟನ್ನಷ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ, ಅವುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಮರ ಮುರಿದು ಬಿಳಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವಂತೆ.ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹದ್ದೇ ಘಟನೆಯೊಂದು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೂ ಘಟಿಸಿತು. ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾದದ್ದಾಗಿವೆ. ಇಂಥಹ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವರು ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಫಲ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು ಯಾರಿಂದ ಎಂಬದನ್ನು ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿರುವೆ. ಜೀವನ ಇದನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವುದು. ಜೀವನ ಇಂಥಹ ಫಲವನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ, ಅದೇ ಹೇಗೆಂದಿರೋ? ಜೀವನವನ್ನು ನಾನು ಅಕ್ಷಯ ಬಲ, ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವೆ. ಈ ಕುರಿತು ನಿಮಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ. ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮೂಡಿದ್ದಾದರೆ ನೀವು ಕೂಡಾ ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.ಇತರಿಗೂ ಇದರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಹುದು .ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಾ ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜರುರತ ಇದೆ ಎಂಬುದೆ ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ. ಹಾಗಾಗಿ ನೀವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಜೀವನ ಶರೀರವನ್ನುಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಏನೆಲ್ಲಾ ತಿರ್ಮಾನಿಸವುದೋ, ಅದು ಶರೀರದ ಆವಷ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆನೆ ಇರುವುದು. ಇದೊಂದು ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿರುವೆ ; ಮಾನವನನ್ನು ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಇವೆರಡರ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ವಿಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕುರಿತು ಬೋಧ ಮಾಡಿಸಲು ಹೊರಟಿತೋ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಲಾಭೋನ್ಮಾದ, ಭೂಗೊನ್ಮಾದ, ಕಾಮೊನ್ಮಾದಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ನಾವು ಮಾನವರು ಇದನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದೆವು .ಸ್ವಿಕರಿಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ, ಯಾವಾಗ ಅದನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದೇವೋ , ಅದು ನಮ್ಮಯ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಲಿಲ್ಲದ್ದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಏನೆಂದರೆ, ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹದ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದುವಿಗೆ ಆಧಾರವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಅಂತರವಿರೋಧದಲ್ಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ಸಧ್ಯ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲೆಬೇಕಿದೆ.ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವೆನೋ,ಅದರಂತೆ ನೀವು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ನೀವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತೆ ಬಾಳುವಿರೋ ಆಗಲೇ ನೀವು ತೃಪ್ತರಾಗುವಿರಿ.ಇದಾದಾಗ ನೀವು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಇದರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನೀವು ಅರ್ಪಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಆಗುವುದು.ಯಾವಾಗ ನಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವೆವೋ,ಆಗ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುವುದು,ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಲು ಇದೊಂದು ಮಾನದಂಡವಾಗಿದೆ. ನನಗಾಗಿರುವ ಅನುಭವವೇನೆಂದರೆ, ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆನೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಸಮೃದ್ದಿಯ ಅನುಭವ ಪಡಯುವನು. ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅರಿವು ಸಮಾಧಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಿಕೃತವಾಗುವುದು. ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ, ಇದರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ದೂರ – ದೂರದವರೆಗೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು ಆದರೆ ಶರೀರದ ಉದ್ದ – ಅಗಲಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಮಾನವನಿಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ,ಇದು ಸ್ವಯಂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ದ, ಅಗಲ, ಎತ್ತರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ದೂರ – ದೂರದವರೆಗೂ ಹರಡುವಂಥಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ .

वह स्वयं में एक व्यक्ति की लंबाई, चौड़ाई, ऊँचाई से बहुत दूर-दूर तक फैलने वाली चीजें है। इसी प्रकार हर मानव में वह योग्यता है हर मानव में वह अरमान है, हर मानव में समझदारी के अर्थ में उत्साह जगाया जा सकता है यह इस प्रस्ताव का अर्थ है, प्रयोजन है।

विज्ञान अपने में एक सीढ़ी है, उससे पहले की सीढ़ी आदर्शवाद है, उससे पहले की सीढ़ी ग्राम कबीला संसार है, उससे पहली सीढ़ी जंगलों में भटकता हुआ आदमी, शिलायुग है। इस ढंग से सीढ़ी दर सीढ़ी हम यहाँ तक पहुँचे। इस उपकार को अपने को स्वीकारना चाहिए और इसके लिए कृतज्ञ हैं। इस पृष्ठभूमि का सामान्य उपक्रम आपको बताया। सार संक्षेप में परंपरा ने जो उच्चकोटि की चीज हमको प्रस्तुत की उसमें हम संतुष्ट नहीं हुए। फलस्वरूप हम अपने को एक जिम्मेदार व्यक्ति माना। मेरे प्रश्नों के उत्तर ढूंढ़ने की जिम्मेदारी मेरी है ऐसा स्वीकार किया। फलस्वरूप प्रयत्न किया और कोई बात के लिए हम प्रयत्न नहीं किये। इस वैचारिक प्रयत्न में हम अंत में यह पाया कि सभी मानव सुखी हो सकता है, धर्म सफल हो सकता है धरती स्वर्ग हो सकती है, मानव देवता हो सकता है इसलिये हमारी इच्छा हुई, उत्साह बना कि इस बात को मानव कुल के सम्मुख प्रस्तुत किया जाए उसी प्रयत्न में हम चल रहे हैं।

जब मैं अस्तित्व, जीवन और मानवीयतापूर्ण आचरण को भली प्रकार से समझा उसके तुरंत बाद ही मुझमें एक ऐसी स्थिति बनी जिसको अभी आपके सम्मुख रखने जा रहा हूँ। समझदारी के बाद **अपने आप में विश्वास** बना। इसके लिए कोई प्रयास या बहुत परिश्रम किया ऐसा कुछ नहीं। विश्वास को मैंने हर आयामों में जांचना भी शुरु किया। इसी भांति **श्रेष्ठता का सम्मान** करना भी बन गया। श्रेष्ठता का मूल्यांकन करना बन गया फलस्वरूप सम्मान करना बनता ही है। जिसका हम मूल्यांकन नहीं करते उसका सम्मान कर नहीं पायेंगे। तीसरा मुद्दा ये बना जो कुछ भी हमारी समझदारी थी उसके अनुसार हमारे व्यक्तित्व को पूरा का पूरा एक सुविधाजनक विधि से हम झेलने योग्य बन गये। मुझे कहीं भी ऐसी कोई दिक्कत महसूस नहीं हुई कि प्रतिभा के अनुसार, अस्तित्व सहज, जीवन सहज विधि से मैं जी नहीं पाऊंगा। इसका नाम दिया **प्रतिभा और व्यक्तित्व में संतुलन**। इसमें हम सही सच्चा उतर गए। चौथी स्थिति आई **व्यवहार में सामाजिक** हो गया। सामाजिक होने पर तृप्ति मुझको अपने आप में मिलने लगी। इसका लाभ यह हुआ कि हमको संसार के प्रति कोई शिकायत शेष नहीं रही। अब मैं कितना सार्थक करता हूँ इस बात की जाँच हर दम करता रहता हूँ। मैं जितने संबंधों में जीता हूँ अपने दायित्व कर्तव्यों के साथ सार्थक जीता हूँ। पाँचवी स्थिति आई है **समृद्धि**। वैसे तो मैं परिश्रमी परिवार में पैदा हुआ, परिश्रम करना, सेवा करना हम जानते थे। किन्तु समृद्धि का मतलब हमको समझ में नहीं आता था। अब समृद्धि का मतलब समझ में आ गया। हमारे परिवार के लिए जितनी जरूरत है उससे ज्यादा हम उत्पादन कर लेते हैं इसलिए हम समृद्धि

ಇದೆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಈ ಆಸೆ ಇದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ಇದುವೇ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನದ್ದೆ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲಾಯಿತು, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಆದರ್ಶವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಗ್ರಾಮ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಸಾರದ್ದು, ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ, ಶಿಲಾಯುಗವಾಗಿದೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ನಾವು ಸಧ್ಯದ ಸ್ತಿತಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿರುವೆವು. ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಸ್ವಿಕರಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವೆವು.ಇದರ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರಂಭ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವೆ, ಸಾರ ಸಂಕ್ಷೆಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ, ಪರಂಪರೆಯು ನಮಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ ಉಚ್ಚಕೋಟಿಯ ವಿಷಯದಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವೆನೆಂದು ನಂಬಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೆಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನದೆಯಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪಡೆದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಸುಖಿಯಾಗಬಹುದು, ಧರ್ಮ ಸಫಲವಾಗುವುದು, ಈ ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಗುವುದು, ಮಾನವ ದೇವತೆಯಾಗಬಹುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನವ ಕುಲದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಇಚ್ಛೆಯಾಯಿತು, ಉತ್ಸಾಹ ಮೂಡಿತು ಮತ್ತು ಅದೇ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ನಾನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವೆ.

ಯಾವಾಗ ನಾನು ಅಸಿತ್ವ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಅರಿತುಕೊಂಡೆನೋ, ಅದಾದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನೊಳಗೊಂದು ಸ್ಥಿತಿ ಮೂಡಿತು, ಅದರ ಕುರಿತೇ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವೆ. ಅರಿತುಕೊಂಡ ನಂತರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುರಿತು ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿತು.ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯಾಸ ಅಥವಾ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದೇನು ಇಲ್ಲ.ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಈ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ.ಇದರನುಸಾರ **ಶ್ರೇಷ್ಟಯನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸುವುದು** ಕೂಡಾ ಶುರುವಾಯಿತು.ಇದರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಟತೆಯ ಕುರಿತು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು,ಅದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರ ಪ್ರತಿ ಸಮ್ಮಾನ ತೋರಿಸುವುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.ಯಾರ ಕುರಿತು ನಾವು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯಾವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ,ಅವರ ಕುರಿತು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಸಮ್ಮಾನ ಮೂಡುವುದು ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಮೂರನೆಯ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ಅರಿವು ನನ್ನೊಳು ಮೂಡಿತ್ತೋ,ಅದರ ಅನುಸಾರ ಒಂದು ಸುವಿಧಾಜನಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾನೇ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾದೆ. ಪ್ರತಿಭೆಯ ಅನುಸಾರ, ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ, ಜೀವನ ಸಹಜ ವಿಧಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಯಾವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕಠಿಣವೆಂದೆನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆನೆ ನಾನು "ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ " ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿರುವೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಇದರ ಆಳಕ್ಕೆನೆ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟೆ . ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ತಿತಿ ಏನೆಂದರೆ **ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೀಕ**ನಾದೆ.ಸಾಮಜೀಕವಾದ ಬಳಿಕ ನನಗೆ ನನ್ನೋಳಗೆನೆ ತೃಪ್ತಿ ಎಂಬುದು ದೊರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿತು.ಇದರಿಂದಾದ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ ನನ್ನೊಳಗೆ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರತಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆರೋಪಗಳು ಶೇಷವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.ಈಗ ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿರುವೇನು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣ ನನ್ನೋಳಗೆನೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೇನೆ.ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೇನೋ,ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ದಾಯಿತ್ವಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುತ್ತೇನೆ.ಐದನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಏನೆಂದರೆ **ಸಮೃದ್ಧಿ**. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡುವ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ. ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡುವುದು, ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ .ಆದರೆ ನನಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಗ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆನೆ ನಾನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಸಮೃದ್ದಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆ

का अनुभव करते हैं। इस ढंग से बहुत सारी बढ़िया चीजें हमारे हाथ लग गयी इसका नाम दिया **स्वायत्तता**। **मैं अपने में स्वायत्त हुआ** इसलिए आप भी हो सकते हैं। जब हम स्वायत्त हुए तो हमारे बाद इस संसार को हम अर्पित कर सकते हैं, समझा सकते हैं, बोल सकते हैं, फलस्वरूप उसको एक वांङ्मय दस्तावेज रूप देना शुरू किया। पहला दस्तावेज हुआ – 'मध्यस्थ दर्शन सहअस्तित्ववाद'। मध्यस्थ दर्शन को चार भाग में ध्रुवीकृत किया।

पहला भाग का नाम दिया है- **'मानव व्यवहार दर्शन'।** दूसरा भाग का नाम है - **'कर्म दर्शन'।** तीसरा भाग का नाम है – **'अभ्यास दर्शन'।** चौथे भाग का नाम है – **'अनुभव दर्शन'।**

इस ढंग से चार भाग में पूरा दर्शन को लिखा। इनका मूल तत्व है मध्यस्थ दर्शन। अस्तित्व में सम, विषम और मध्यस्थ शक्तियाँ अर्थात् गतियाँ हैं। इसके अपने-अपने ढंग के परिणाम हैं। जिसमें से मध्यस्थ बल और शक्ति वैभवित होना ही मानव परंपरा का अद्‌भुत ध्येय है। इससे मैं भी चमत्कृत हुआ। अभी तक जितने भी वैज्ञानिक, ज्ञानी, अज्ञानी जिनको भी इसकी गंध लगी है वो चमत्कृत होते ही हैं।

वैज्ञानिकों के अनुसार सम, विषम शक्तियों को मानने की जगह में है मध्यस्थ शक्ति, मध्यस्थ बल को कोई प्रयोजन के रूप में समझना अभी तक बना नहीं है। मैं सोचता हूँ यह बहुत बड़ी भारी कमी और खामी रह गयी। इसलिए पुनर्विचार करने के लिए जरूरत आ गयी तो मध्यस्थ बल, मध्यस्थ शक्ति, मध्यस्थ सत्ता, मध्यस्थ जीवन इस चारों बातों को चार तथ्यों को समझने समझाने का कार्य किया है इसी का नाम है - "मध्यस्थ दर्शन"।

सहअस्तित्ववाद को जब हम स्पष्ट करने के लिए तीन स्वरूप में तीन शीर्षक में तैयार हुआ। पहला – **"समाधानात्मक भौतिकवाद"** । इसका ध्रुव बिन्दु है :- **पूरा का पूरा भौतिकता और रासायनिकता ये अपने में 'त्व' सहित व्यवस्था के रूप में प्रकाशित है। समग्र व्यवस्था में ये भागीदारी करते ही हैं। चैतन्य प्रकृति के साथ भी पूरक हैं। जड़ प्रकृति, जड़ प्रकृति के साथ भी भागीदारी करते हैं।** इसको स्पष्ट करने की कोशिश की है। अभी मानव के पास जो भी वाद हैं वो संघर्षात्मक अर्थात् द्वंद्वात्मक भौतिकवाद है। **जबकि सहअस्तित्व सहज स्थिति-गति में कोई झगड़ा नहीं है, विद्रोह नहीं है, छीना, झपटी नहीं है, एक दूसरे के लिए पूरक हैं, एक उत्सव है, एक खुशियाली है, निरंतर विकास है**, इस बात को समझाने की कोशिश की है। वांङ्मय तो वांङ्मय ही है। किन्तु आदमी, आदमी से ही समझेगा मेरे अनुसार। वांङ्मय में तो कोशिश ही हो सकती है। इसमें मूल मुद्दा ये है **विज्ञान सम्मत विवेक; विवेक सम्मत विज्ञान** विधि से तर्क को प्रस्तुत किया है। विवेक का तात्पर्य है प्रयोजन की पहचान। प्रयोजन यदि समझ में आता है, उसकी पहचान हो जाती है तो उसका विश्लेषण हम करेंगे। प्रयोजन समझ में नहीं आता है तो हम विश्लेषण करते जाएं क्या

ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ದೊರೆತವು,ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು **ಸ್ವಾಯತ್ತತಾ**. ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತನಾಗಿರುವೆ, ನನ್ನಂತೆಯೇ ನೀವು ಕೂಡಾ ಸ್ವಾಯತ್ತರಾಗಬಹುದು. ಯಾವಾಗ ನಾನು ಸ್ವಾಯತ್ತನಾದೇನೋ, ಆಗ ನನಗನ್ನಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ನಂತರವು ನಾನು ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತಗೊಳ್ಳಬಹುದು, ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಹುದು, ನನಗಾದ ಅನುಭವದ ಕುರಿತು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು, ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಾನು ಅರಿತಿರುವದನ್ನು ಒಂದು ವಾಂಗ್ಮಯ ಬರಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಸಿದ್ದವಾದ ಬರಹವೇ – 'ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ'. ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರುವಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು .

ಮೊದಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ'**ಮಾನವ ವ್ಯವಹಾರ ದರ್ಶನ**' ವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದೆ.ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಹೆಸರು'**ಕರ್ಮ ದರ್ಶನ** ', ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದ ಹೆಸರು '**ಅಭ್ಯಾಸ ದರ್ಶನ** ', ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದ ಹೆಸರು '**ಅನುಭವ ದರ್ಶನ** 'ಎಂದಿರುವುದು .

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ದರ್ಶನವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಯಿತು. ಇವುಗಳ ಮೂಲ ತತ್ವ ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ . ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮ, ವಿಷಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅರ್ಥಾಥ ಗತಿಗಳು ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರದ್ದು ಅದರದೆಯಾದ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ತ ಬಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ವೈಭವಿತವಾಗುವುದೇ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅದ್ಭುತ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದ ನಾನು ಕೂಡಾ ಚಮತ್ಕೃತನಾಗಿರುವೆ.ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಜ್ಞಾನಿ, ಅಜ್ಞಾನಿ ಯಾರಿಗೆಲ್ಲ ಇದರ ಗಂಧ ಬಡಿದಿದೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಚಮತ್ಕೃತರಾಗಿರುವರು. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅನುಸಾರ ಸಮ ಮತ್ತು ವಿಷಮ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರು ನಂಬಬಹುದಾದ ಸ್ತಿತಿಯಲ್ಲಿರುವರು, ಆದರೆ ಮಧ್ಯಸ್ತ ಬಲ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ತ ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯೂನ್ಯತೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತು ಪುನರವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಂದಿರುವುದು,ಹಾಗಾಗಿ ಮಧ್ಯಸ್ತ ಬಲ,ಮಧ್ಯಸ್ತ ಶಕ್ತಿ,ಮಧ್ಯಸ್ತ ಸತ್ತಾ,ಮಧ್ಯಸ್ತ ಜೀವನ – ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳನ್ನು,ಈ ನಾಲ್ಕು ತಥ್ಯ(ವಾಸ್ತವಿಕತೆ)ಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅರಿವಿಗೆ ಬರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿರುವೆ, ಈ ಕಾರ್ಯದ ಹೆಸರೆ "ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ " .

ಸಹ ಅಸಿತ್ವವಾದವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮೂರು ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂರು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು – "**ಸಮಾಧಾನಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದ**".**ಇದರ ಧ್ರುವ ಬಿಂದುವೇನೆಂದರೆ:– ಸಂಪೂರ್ಣ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಜಗತ್ತು ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ "ತ್ವ" ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿ, ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗು ಸಹ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗಿದೆ**. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಧ್ಯ ಮಾನವನ ಬಳಿ ಇರುವ ವಾದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಾಥ ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಸಹ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿ – ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಜಗಳವಿಲ್ಲ, ವಿದ್ರೋಹವಿಲ್ಲ, ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ, ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಲ್ಲ, ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಉತ್ಸವವಿದೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಇದೆ, ನಿರಂತರ ವಿಕಾಸವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಾಂಗ್ಮಯ ಇದು ವಾಂಗ್ಮಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನುಸಾರ **ಮನುಷ್ಯ, ಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವನು**. ವಾಂಗ್ಮಯದಲ್ಲಿಯಾದರು ಕೂಡಾ ಇದರದೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ **ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮತ ವಿವೇಕ;ವಿವೇಕ ಸಮ್ಮತ ವಿಜ್ಞಾನ** ವಿಧಿಯಿಂದ ತರ್ಕ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವೇಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೋಜನೆ ಇದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಅರಿವಿಗೆನೆ ಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೆ, ನಾವು ಅದರ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವವೆವು ,

बनता जाता है वह आपको भी समझ में आता है। विज्ञान ने आज आदमी को जहाँ ले जाकर बैठाया है, या फंसाया है वो आप स्वयं मूल्यांकन कर सकते हैं। तो समाधानात्मक भौतिकवाद के अनुसार अस्तित्व में जो भी पदार्थ हैं भौतिक और रासायनिक रूप में हैं ये मानव को व्यवस्था में जीने के लिए प्रेरक हैं और समग्र इकाईयां एक दूसरे के लिए पूरक हैं, वैभव के लिए सहायक हैं और आगे के विकास के लिए एक दूसरे से अंतर्संबंध से जुड़े हैं। इस ढंग से समाधान बताया गया है।

सहअस्तित्ववाद का दूसरा प्रबंध का नाम दिया :- "**व्यवहारात्मक जनवाद**" मानव जो है अस्तित्व में है। व्यवहार पूर्वक ही संतुष्ट होने की जगह है। व्यवहार मानव, मानव के साथ करता है। मानव का व्यवहार मानवीयता पूर्ण आचरण के रूप में स्पष्ट हो जाता है और इसी को स्पष्ट करने की कोशिश की है।

उसके बाद तीसरा एक प्रबंध लिखा है "**अनुभवात्मक अध्यात्मवाद**"। अभी तक अध्यात्म जिसको संसार मानता रहा उसको समझाने में असमर्थ रहा। अध्यात्म को हम आसानी से चंद क्षणों में ही समझ सकते हैं। आप हमारे बीच जो रिक्तता है, दिखाई देता है, उसी को विस्तार और शून्य कुछ भी कह सकते हैं। ये रिक्तता जो आप व हमारे बीच है वैसे ही इस धरती और दूसरी धरती के बीच में है। एक सौर व्यूह दूसरा सौर व्यूह के बीच ऐसी ही रिक्तता है। एक आकाश गंगा दूसरी आकाश गंगा के बीच भी वैसा ही है। तो ये विस्तार सब जगह एक सा है। इतना ज्ञात होता है कि ये वस्तु व्यापक है। व्यापक वस्तु में समस्त एक-एक वस्तु (इकाईयाँ) डूबी, भीगी, घिरी हैं। इसी का अनुभव आदमी को सबसे पहले होता है। उसके बाद आदमी को स्वयं के होने का अनुभव होता है। आपके हमारे बीच यह व्यापक न हो तो आपका अनुभव मुझको हो ही नहीं सकता। इसलिए सर्वप्रथम जो भी अनुभव होता है व्यापक में ही होता है। इसी को स्पष्ट करने की कोशिश की है। इसकी जरूरत के बारे में भी प्रकाश डालने की कोशिश की है। अस्तित्व को समझे बिना अस्तित्व के ही एक भाग के रूप में जो मानव जाति है वह अपने को कैसे समझेगा। इसलिए अस्तित्व को समझना बहुत जरूरी है। व्यापक वस्तु में ही संपूर्ण एक-एक वस्तु है यह स्वयं सहअस्तित्व की गवाही है। तो अस्तित्व सहज सहअस्तित्व को हम यदि भुलावा देते हैं सिवाए संकट के, दुख के और कुछ होता ही नहीं है।

अभी तक हम जितने भी द्रोह, विद्रोह, शोषण, युद्ध किए हैं ये सब सहअस्तित्ववाद के विरोधी है। ये सब करने के बाद हम सही चीज को पाने की इच्छा किए, उम्मीद किए। हमारा उम्मीद पूरा हुआ नहीं और जैसा किए वैसी ही घटनाएं सामने आते रहीं। हम कभी हंसते भी रहे कभी रोते भी रहे। जैसे कोई परिवार, समुदाय दूसरे किसी को मार डालता है और बड़े खुश होते हैं कि हमारे शत्रु को मार दिया। सरकार भी, देश भी ऐसे ही सोचता है। अब क्या किया जाए? धर्मगद्दी भी ऐसे ही बनता है। अब किसकी शरण में

ಇದರಿಂದ ಏನು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವುದೆ ಆಗಿದೆ.ವಿಜ್ಞಾನ ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಿ ತಂದು ಸಿಲುಕಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ನೀವೇ ಸ್ವಯಂ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದದ ಅನುಸಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥವೆಲ್ಲವು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು ,ಇದು ಮಾನವನಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಇಕಾಯಿಗಳು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ ,ವೈಭವಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ ಸಂಭಂಧದಿಂದ ಜೊತೆಗೂಡಿವೆ .ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ .

ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಭಂಧಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು:– "**ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದ** ".ಮಾನವ ಇವನಿರುವುದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ. ವ್ಯವಹಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟವಾಗುವ ಸ್ಥಳವಿದು .ವ್ಯವಹಾರ ಮಾನವ, ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುವನು. ಮಾನವನ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾನವಿಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ .

ಇದಾದ ನಂತರ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಭಂದ "**ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ**" ಬರೆದೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂದು ಸಂಸಾರ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಂಬಿತ್ತೋ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೆವು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ನನ್ನ ನಡೆವೆ ಇರುವ ರಿಕ್ತತೆ , ನಿಮ್ಮ ನನ್ನ ನಡೆವೆ ಕಂಡುಬರುವುದು, ಇದನ್ನೇ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಶೂನ್ಯ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದಾರು ಕರೆಯಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡೆವೆ ಇರುವ ಈ ರಿಕ್ತತೆ ,ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇದು ಈ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಭೂಮಿಯ ನಡೆವೆಯು ಇರುವುದು. ಒಂದು ಸೌರವ್ಯೂಹ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊದು ಸೌರ ವ್ಯೂಹ ಇವುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಈ ರಿಕ್ತತೆ ಇರುವುದು. ಒಂದು ಆಕಾಶಗಂಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಇದೆ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ವಿಸ್ತಾರ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಸ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಂತೂ ಜ್ಞಾತವಾಗುವುದು. ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವು (ಇಕಾಯಿಗಳು) ಮುಳುಗಿರುವವು (ಡುಬಿ), ನೆನೆದಿರುವವು (ಭೀಘಿ), ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವವು (ಘೀರಾ). ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಇದರ ಅನುಭವವೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗುವುದು. ತದನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಯಂದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದರ ಅನುಭವವಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ ಈ ವ್ಯಾಪಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವ ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರ್ವ–ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅನುಭವ ಅಂತೇನಾದರೂ ಆದದ್ದೆ ಆದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಪಕದಲ್ಲೇ ಆಗಿರುವುದು.ಇದನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ಇದರ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಕಾಶ ಬೀರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.**ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದೆ,ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಒಂದು ಭಾಗದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೆ ಇರುವ ಮಾನವ ಜಾತಿ,ತನ್ನನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಅರಿಯುಲು ಸಾಧ್ಯ?** ಹಾಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಂತ್ಯಂತ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.**ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವು ಇದೆ, ಇದುವೇ ಸ್ವಯಂ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಮರೆತಿದ್ದೆಯಾದರೆ,ನಮಗೆ ಸಂಕಟ,ದುಖಃ ಇವುಗಳ್ಳು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಿನ್ನೇನು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ .**

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಮಾಡಿರುವ ದ್ರೋಹ, ವಿದ್ರೋಹ ಶೋಷಣೆ, ಯುದ್ಧ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸಹ ಅಸ್ಥಿತ್ವದ ವಿರೋಧವೇ ಆಗಿವೆ . ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನಾನು ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡಿದೆ, ಆಸೆ ಮಾಡಿದೆ ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಘಟನೆಗಳು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಪರಿವಾರವೊಂದು, ಸಮುದಾಯವೊಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿವಾರವನ್ನು, ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದೆವು ಎಂದು ನಂತರ ಖುಷಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತೆ. ಸರ್ಕಾರವು, ದೇಶವು ಕೂಡಾ ಹೀಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿವೆ ಈಗ ಏನು ಮಾಡುವುದು. ಧರ್ಮಪೀಠವು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಈಗ ಯಾರಲ್ಲಿ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು?

जाए मानव। इस तरह धर्मगद्दी, राजगद्दी, शिक्षागद्दी, व्यापार गद्दी सभी जगह भ्रम ही भ्रम मिलता है न कोई दिशा है न कोई प्रयोजन। अब हम कहाँ जायें? क्या करें? ये परेशानियाँ थी। ये सब परेशानियाँ जागृति के पूर्व मुझमें भी थी। जागृति उपरान्त हम बहुत अच्छी ढंग से इस तथ्य को स्वीकार करने के लिए तैयार हुए कि इस पूरी चीज को मानव के पास पहुँचाना चाहिए।

उसके बाद उसको शास्त्र के रूप में पा गये यानि जीने की कला के रूप में। अभी जो कुछ भी अर्थशास्त्र है वो लाभोन्मादी है। उससे तो आदमी सुखी हो नहीं सकता। सभी मानव के सुखी होने का रास्ता है तो केवल **आवर्तनशील अर्थशास्त्र** विधि से। स्वाभाविक है और व्यवस्था के अनुरूप है।

दूसरा शास्त्र लिखा है - **"व्यवहारवादी समाजशास्त्र"**। मानव न्ययायपूर्वक व्यवहार से ही संतुष्टि पाता है, मानव के साथ ही व्यवहार करता है, व्यवहार न्यायपूर्वक होता है तो संतुष्टि होती है। इस प्रबंध का मूल ध्रुव बिन्दु है - मानवीयतापूर्ण आचरण फलस्वरूप राष्ट्रीय आचार संहिता के रूप में हम मानवीय आचरण को स्वीकार कर सकते हैं। सभी देशों के देशवासी संविधान के रूप में स्वीकार सकते हैं। जिससे अखण्ड समाज सार्वभौम व्यवस्था होगी। इससे संसार में एक समुदाय का दूसरे समुदाय के बीच जो युद्ध का आतंक बना रहता है उसका निवारण हो सकता है। जब तक युद्ध के प्रयास होते रहेंगे तब तक मानव धरती को तंग किये बिना जी नहीं सकेगा और ज्यादा तंग करने के लिए अधिक बुद्धि का प्रयोग करना पड़ेगा। इससे विज्ञान बुद्धि का भी मूल्यांकन हो जाता है। युद्ध के संरक्षण के लिए बहुत सा विज्ञान और वैज्ञानिक लगे हुए हैं और इसके लिए पैसा पाते हैं अपने को धन्य मानते हैं। धरती को बर्बाद करना है बात इतना ही है। इससे मुक्ति पाना ही पड़ेगा हमको और इसके लिए समझदार होना ही है और कोई दूसरा रास्ता नहीं है।

तीसरा शास्त्र लिखा है - **"मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान"** इसमें यह बताना चाहा है कि संचेतना का आधार जीवन है, यह विकसित चेतना ही है। शरीर, संचेतना को अर्थात् पूर्णता के अर्थ में चेतना को मानव परंपरा में व्यक्त करने का माध्यम है। इस बात को समझाने की कोशिश की है। उसको आप लोग जांचेंगे। यदि आपको समझ में आ गया तो हमारा लिखना सार्थक हो गया। इस ढंग से दर्शन, विचार, शास्त्र तीनों चीजों को दिया। शास्त्रों का मूल आशय है कि मानव को व्यवस्था में जीना है। जीने के लिए कौन सा तरीका है? विधि क्या है? नीति क्या है? प्रणाली क्या है? इन बातों को शास्त्रों में स्पष्ट किया है। इसके बाद इसको क्रियान्वयन करने के लिए योजनाएं आई। योजनाएं तीन स्वरूप में आई

पहली योजना है - **जीवन विद्या योजना।** आदिकाल से मानव स्वयं के प्रति अज्ञानी बना रहा। आदर्श युग में भी आत्मा-परमात्मा नाम की चीजों को बहुत उपदेश रूप में समझाने की कोशिश किया, किन्तु समझा

ಇದೆ ರೀತಿ ಧರ್ಮ ಗದ್ದುಗೆ, ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆ,ಶಿಕ್ಷಣ ಗದ್ದುಗೆ,ವ್ಯಾಪಾರ ಗದ್ದುಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಮೆಯೇ ಸಿಗುವುದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ದಿಷೆಯು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಇಲ್ಲ.ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಹೋಗುವುದು ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಮಾಡುವುದೇನು? ಎನ್ನುವ ಸಂಕಟಗಳೇ ಇದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಸಂಕಟಗಳು ಜಾಗೃತಿಯ ಮೊದಲು ನನ್ನೊಳಗೂ ಇದ್ದವು. ಜಾಗೃತಿಯ ನಂತರ, ನಾನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು ಸತ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಿದ್ದನಾದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಜಾಗೃತಿಯ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು.

ತದನಂತರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದೆ ಅಂದರೆ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ. ಸಧ್ಯ ಇರುವ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲ ಕೆಲವ ಲಾಭೋನ್ಮಾದಿಯಾಗಿದೆ. **ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ** ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ.ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುರೂಪವಾಗಿದೆ .

"**ವ್ಯವಹಾರವಾದಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ**"– ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ.ಮಾನವ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಠಿ ಪಡೆಯುವನು,ಮಾನವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವನು,ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂತುಷ್ಠಿ ದೊರೆಯುವುದು.ಈ ಪ್ರಭಂಧದ ಮೂಲ ಧ್ರುವಬಿಂದು ಹೀಗಿದೆ – ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಫಲಸ್ವರೂಪ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಚಾರ ಸಂಹಿತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.ಎಲ್ಲ ದೇಶದ ದೇಶವಾಸಿಗಳು ಸಂವಿಧಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.ಇದರಿಂದ ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉದಯವಾಗುವುದು .

ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ದ ಸಾರುವ ಆತಂಕ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯುದ್ದಗಳು ನಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಯಾಸ ನಡಯುತ್ತಿರುವುದೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವ ಭೂಮಿಗೆ ತೊಂದರೆಗಿಡು ಮಾಡದೆ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಧಿಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.ಇದರಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಕೂಡಾ ಆಗುವುದು. ಯುದ್ದದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂದಿರುವರು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯುವರು ಹಾಗು ಹಾಗೆ ಹಣ ಪಡೆದು ಧನ್ಯರಾದೆವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು.ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದೇಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವುಗಳು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿಲ್ಲ .

ಬರೆದಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ – "**ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ**", ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಹೊರಟಿರುವ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಜೀವನ ಸಂಚೇತನದ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ, ಇದು ವಿಕಸಿತ ಚೇತನಾವಾಗಿದೆ. ಶರೀರ – ಇದು ಸಂಚೇತನದ ಅರ್ಥಾತ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚೇತನವನ್ನು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಾ ಇದನ್ನು ತಪಶೀಲಿಸಿ. ಈ ಸಂಗತಿ ನಿಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ, ನಾನು ಬರೆದದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತೆಯೇ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದರ್ಶನ, ವಾದ, ಶಾಸ್ತ್ರ – ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲ ಆಶಯವೆನೆಂದರೆ – ಮಾನವನಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದಕ್ಕಾಗಿರುವ ವಿಧಿಗಳೇನು? ವಿಧಾನಗಳೇನು? ನೀತಿಗಳೇನು ? ಪ್ರನಾಳಿಗಳೇನು? – ಇವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಂತರ ,ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾನ್ವಿತಗೊಳಿಸಲು ಯೋಜನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಯೋಜನೆಗಳು ಮೂರು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದವು .

ಮೊದಲ ಯೋಜನೆ – " **ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆ** " . ಆದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾನವ ಸ್ವಯಂ ನ ಪ್ರತಿ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದ .ಆದರ್ಶ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆತ್ಮ – ಪರಮಾತ್ಮ ಎಂಬ ವಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅರಿವಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯಾವಾಗಲಿಲ್ಲ .

नहीं पाये। ये जो स्वयं के प्रति अनभिज्ञता है यही आदमी को ज्यादा परेशान किये हैं। यदि ये समझ में आ जाये तो आगे की जो बात है वह समझ में आयेगी ही। इसी कठिनाई को दूर करने के लिए जीवन विद्या योजना है। इस योजना का केन्द्र बिन्दु जीवन है। जो बच्चे-बूढ़े सभी मानवों में समान रूप से समझने का अधिकार विद्यमान है। मानव की समानता का आधार जीवन ही है। शरीर किसी भी दो मानव के एक समान होते नहीं है। जीवन समान है, जीवन की शक्तियाँ व बल समान है, जीवन का लक्ष्य समान है। जीवन जागृत होना चाहता है, जागृति ही इसका (जीवन का) लक्ष्य है। हर व्यक्ति समाधान को पाना चाहता है, हर व्यक्ति, न्याय चाहता है। आप सब इस बात को जाँच सकते हैं। आपका कोई अंग अवयव ऐसा नहीं है जिसमें न्याय की प्रतीक्षा हो, न्याय को चाहता हो। शरीर का कोई अंग समाधान को चाहता हो। उसी प्रकार शरीर का कोई अंग अवयव नहीं है जो समृद्धि चाहता हो, जबकि मानव न्याय, समाधान, समृद्धि चाहता ही है। अतः यह निष्कर्ष निकलता है कि न्याय, समाधान, समृद्धि, सत्य यह सब जीवन की ही चाहत है क्योंकि जीवन और शरीर के रूप में मानव है। अतः जीवन के स्वरूप को समझा जाये जीवन की क्रियाओं को समझा जाये, जीवन तृप्त होने के लिये न्याय, धर्म, सत्य को समझा जाये यही छोटा सा काम इसमें से निकला है। इसी के आधार पर जीवन विद्या योजना प्रस्तुत किये हैं। उसे कार्ययोजना में परिणीत किया। विज्ञान के दिग्गज तथा विज्ञान नहीं जानने वाले ज्ञानी-अज्ञानी सभी इसे सुने हैं कुछ लोग समझ गये हैं और दूसरों को समझाने में लग गये हैं और समझाने में सफल हो गये हैं। तब हमें विश्वास हुआ कि जो हम समझे हैं वह सार्थक है और प्रमाणित है, इसे सब समझ सकते हैं और समझ कर समझा सकते हैं।

दूसरी योजना है- **शिक्षा का मानवीकरण**। समझदार होना सबकी आवश्यकता है ही। इसलिये समझदारी की सारी वस्तुओं को शिक्षा में समावेश किया जाये। उसके लिये पाठ्यक्रम बनाया गया, स्कूल में प्रयोग किया गया। वह स्कूल है बिजनौर जिले के गोविन्दपुर में। वहाँ पर एक बहुत अच्छा अनुभव हुआ। पहले सारे शिक्षाविद् यह बोलते रहे कि विद्यार्थियों पर वातावरण का प्रभाव पड़ता है। पर गोविन्दपुर में अनुभव किया गया कि विद्यार्थियों का प्रभाव वातावरण पर पड़ता है। इसको विशाल रूप में देखने का अरमान है उसके लिये प्रयत्न जारी है। तीसरी योजना है- **परिवार मूलक स्वराज्य व्यवस्था**। शक्ति केन्द्रित शासन के स्थान पर समाधान केन्द्रित व्यवस्था। इस तरह से दर्शन, शास्त्र, और योजनाएं निस्पंदित होती है।

जय हो, मंगल हो, कल्याण हो।

ಸ್ವಯಂನ ಪ್ರತಿ ಅನಭಿಜ್ಞಾತನಾಗಿರುವ ಕಾರಣವೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗಿಡುಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಯಂನ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಷಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದೆ ಬರುವವು.ಇವೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾದುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು – ಜೀವನ ವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ – ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.ಮಾನವರ ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರ ಜೀವನ ವೆ ವಾಗಿರುವುದು .ಏಕೆಂದರೆ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶರೀರಗಳು ಯಾವತ್ತು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ.ಜೀವನ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ, ಜೀವನದ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಲಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ,ಜೀವನದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.ಜೀವನ ಜಾಗೃತವಾಗಲು ಬಯಸುವುದು, ಜಾಗೃತಿಯೇ ಜೀವನದ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವನು,ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಯಾಯ ಬಯಸುವನು. ನೀವೆಲ್ಲ ಇದರ ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ಮಾಡಬಹುದು.ನಿಮ್ಮ ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯದ ಬಯಕೆ ಇಲ್ಲ.ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ ಸಮಾಧಾನ ಬಯಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.ಅದೇ ರೀತಿ ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ – ಅವಯವ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮಾನವ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುವನು. ಹಾಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ,ಸತ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಜೀವನದ ಬಯಕೆಗಳು ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮೂಡುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರ –ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವನು. ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ,ಜೀವನದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ, ಜೀವನ ತೃಪ್ತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯ,ಧರ್ಮಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೂಡಿಬರುವುದು.ಇದರ ಅಧಾದರ ಮೇಲೆಯೇ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಗೊಳಿಸಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜರು ಹಾಗು ವಿಜ್ಞಾನ – ವರಿಯದ ಜ್ಞಾನಿ – ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಹ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿರುವರು,ಕೆಲವರು ಆರಿತಿರುವರು ಮತ್ತು ಬೇರೆಯರ ಅರಿವಿಗೆ – ತರುವಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವರು ಹಾಗು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರು ಸಹ ಆಗಿರುವರು.ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಅರಿತಿ – ರುವುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಯಿತೆಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ವಾಸ ಮೂಡಿತು,ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರು ಅರಿಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಅರಿತು,ಬೇರೆಯವರ ಅರಿವಿಗೆ ತರಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆ – ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವಿಕರಣ ಕುರಿತಾಗಿದೆ.ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವುದು ಎಲ್ಲರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೋಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಸಿದ್ದಗೊಳಿಸಿದೆ,ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದೆ.ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಿಜನೊರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೋವಿಂದಪುರನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಅನುಭವಾಯಿತು.ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಿನ ವಾತರಣ ಪ್ರಭಾವ ಬಿರುವದೆಂದು ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.ಆದರೆ ಗೋವಿಂದಪುರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅನುಭವವಾಗಿದ್ದೆನೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವರು ಎಂದು.ಈ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಶಾಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆ – ಪರಿವಾರ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಕೇಂದ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ತೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ,ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಸ್ಪಂದಿತವಾಗುವವು .

ಜಯವಾಗಲಿ, ಮಂಗಳವಾಗಲಿ, ಕಲ್ಯಾನವಾಗಲಿ .

जीवन विद्या

जीवन को मैं समझा हूँ, आपको समझाने का प्रयास यहाँ से शुरू होता है। इस प्रक्रिया का नाम "जीवन विद्या" है। पहले आपको स्पष्ट करना चाहते हैं जीवन में समानता नित्य विद्यमान है। जीवन क्या चीज है इस बात को हर व्यक्ति जानना, मानना चाहता है और उसके फल-परिणामों को प्रमाणित करना चाहता है यह इसका मूल उद्देश्य है। 'जीवन' न भौतिक है न अभौतिक है। 'जीवन' परमाणु है, गठनपूर्ण परमाणु चैतन्य इकाई है। गठनपूर्णता क्या है? इस परमाणु में न तो विस्थापन होता है और न ही प्रस्थापन होता है। जबकि भौतिक रासायनिक रूप में जो भी परमाणु है उनमें समाहित अंशों में प्रस्थापन-विस्थापन होना पाया जाता है इसे ही हम "परिणाम" कहते हैं। परमाणु में निहित अंशों की संख्या में परिवर्तन होता है। वही परिवर्तन है और कोई परिवर्तन संसार में होता ही नहीं है। **आदमी जब भी कोई परिवर्तन करा सकेगा तो परिणामशील परमाणुओं के अंशों में परिवर्तन ही करा पायेगा।** इन परमाणुओं की दो प्रजातियाँ होती है - एक भूखा परमाणु, दूसरा अजीर्ण परमाणु। जिन परमाणु में तृप्त होने के लिए कुछ अंशों की भूख (आवश्यकता) बनी रहती है साथ में हर परिणाम अपने में यथा स्थिति संपूर्णता स्पष्ट होता है उन्हें भूखा परमाणु कहा गया। ऐसे परमाणु जिनमें कुछ अंश बहिर्गमित होना चाहते हैं उन्हें अजीर्ण परमाणु कहा है। इस तरह परमाणु दोनों तरह के तृप्त होने के अर्थ में ही क्रियाशील रहते हैं।

वह तृप्त परमाणु है गठनपूर्ण परमाणु। यह गठनपूर्ण परमाणु ही चैतन्य इकाई है। चैतन्य इकाई नाम इसलिये दिया कि संज्ञानशीलता-संवेदनशीलता द्वारा मानव परंपरा में ही प्रमाणित करने की शक्ति जीवन में है। जीवन के अभाव में यदि शरीर रचित भी कर लें तो संवेदनशीलता को ही प्रमाणित नहीं कर सकेंगे। संज्ञानशीलता तो दूर की बात है। इस ढंग से मानव संवेदनशीलता, संज्ञानशीलता को प्रमाणित करने के क्रम में ही व्यवस्था में जी पाता है और समग्र व्यवस्था में भागीदारी कर पाता है। बस यह छोटा-सा काम है। संवदेनशीलता को जीवावस्था के सभी जीव-जानवर प्रमाणित करते हैं। मानव संज्ञानशीलता को प्रमाणित किये बिना तृप्त होता नहीं है, सुखी होता नहीं है, चाहे जितना भी सिर कूट ले।

मानव सुखी होना ही चाहता है। सुखी होने के क्रम में कभी हम सोचते हैं कि सुविधा संग्रह से सुखी हो जायेंगे, कभी जप-तप, भक्ति-विरक्ति से सुखी हो जायेंगे। सभी आदमी सुखी होने के लिये कोई-ना-कोई प्रयास करते ही है किन्तु इन प्रयासों से किसी को तृप्ति हुआ और निरंतर सुख मिला, इसका प्रमाण मिला नहीं। अब सुखी होने के क्रम में जैसा मैं सुखी हुआ समझदारी के आधार पर; मैं सोचता हूं, हर व्यक्ति

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ

ನಾನು ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತಿರುವೆ.ಅದರ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈಗ ಶುರುವಾಗುವುದು.ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಹೆಸರು "ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ"ಎಂದಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನುವುದು ನಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮೆಲರಿಗೂ ಮೊದಲಿಗೆನೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಬಯಸುವೆ.ಜೀವನ ಇದು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಂಬಲು ಬಯಸುವನು ಹಾಗು ಅದರ ಫಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುವನು ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಇದು ಭೌತಿಕವು ಅಲ್ಲ, ಅಭೌತಿಕವು ಅಲ್ಲ. ಜೀವನ ಇದು ಪರಮಾಣುವಾಗಿದೆ, ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣು ಚೈತನ್ಯ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿದೆ. ಗಠನಪೂರ್ಣ ಹಾಗೆಂದರೇನು? ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾಪನೆಯು ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಹಾಗು ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಯು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭೌತಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ ಹಾಗು ವಿಸ್ತಾಪನೆ ಆಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನೇ ನಾವು 'ಪರಿಣಾಮ' ಎಂದು ಕರೆಯುವೆವು. ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿಹಿತ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು .ಇದುವೇ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗು ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಪರಿಣಾಮಶೀಲ ಪರಮಾಣುಗಳ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಪ್ರಜಾತಿಗಳಿವೆ ಒಂದು ದಾಹದ(ಭೂಕಾ) ಪರಮಾಣು, ಇನ್ನೊಂದು ಅಜೀರ್ಣ ಪರಮಾಣು. ಯಾವ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳ ದಾಹ (ಆವಶ್ಯಕತೆ) ವಿರುವುದೋ, ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಣಾಮ ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಯಥಾ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೋ, ಅದನ್ನು ದಾಹದ ಪರಮಾಣು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.ಯಾವ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳು ಬಹಿರ್ಗತವಾಗಲು ಬಯಸುವವೋ,ಅದನ್ನುಅಜೀರ್ಣ ಪರಮಾಣು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಪ್ರಜಾತಿಯ ಪರಮಾಣುಗಳು ತೃಪ್ತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವವು.

ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣು – ಇದೊಂದು ತೃಪ್ತ ಪರಮಾಣುವಾಗಿದೆ. **ಈ ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣುವೆ ಚೈತನ್ಯ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿದೆ.** ಚೈತನ್ಯ ಇಕಾಯಿ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ – ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ–ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದೆ.**ಜೀವನದ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಕೇವಲ ಶರೀರ ರಚನೆಯು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸು –ವಂತಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಬಹಳ ದೂರದ ಮಾತೆ ಆಗಿದೆ.** ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ – ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವನು. ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಇಷ್ಟೇ ಇದೆ, ಇದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಜೀವ ಅವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿ ಸುತ್ತವೆ.ಆದರೆ ಮಾನವ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಂಡರು ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸದೆ ತೃಪ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಸುಖಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವನು. ಸುಖಿಯಾಗುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುವಿಧಾ–ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುವೆವು, ಜಪ–ತಪ, ಭಕ್ತಿ – ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುವೆವು. ಸುಖಿಯಾಗಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು, ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಯಾಸಗಳಿಂದ ಯಾರಿಗಾದರು ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ .ಹೀಗೆ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಖಿಯಾದಂತೆ ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಹ ಅರಿವಿನಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುವೆ .

समझदार होने पर सुखी हो सकता है। **सही में हर मानव एक है, गलती में अनेक।** इसके लिये हर मानव में समानता की वस्तु को पहचानने की आवश्यकता थी ऐसी चीज जो सही का धारक-वाहक बन सके वह चीज मुझे समझ में आया, वह समाधान पूर्वक जीता हुआ 'जीवन' है।

'जीवन' जब समझदारी के साथ जीता है तब हर जगह समाधान को प्रस्तुत करता है। समाधान के साथ हर व्यक्ति सुखी होता है। समस्या के साथ दुखी होता है। समझने वाली वस्तु 'जीवन' है मानव शरीर को चलाता हुआ। हम लोग बैल को, गाय को और जानवरों को जो कुछ भी सिखाया वह सब संवेदनशीलता के अर्थ में ही है। अब आदमी एक दूसरे को कैसे सिखाए? मारपीट कर तो कोई किसी को कुछ समझा नहीं पाया है। आजीविका के भय से आदमी जितनी देर नियंत्रित रहता है, उसके बाद भय का कवच भी उतार कर रख देता है। इसका उदाहरण इतिहास में दास-दासी प्रथा के अंत के रूप में मिलता है। संवेदनशीलता में भय और प्रलोभन होता ही है। भय और प्रलोभन के ही आधार पर सारे राष्ट्र, सारे धर्म, सारी प्रौद्योगिकी व्यवस्था, व्यापार संस्था व्यवस्था देने का दावा करते हैं। जबकि ना भय व्यवस्था है और ना प्रलोभन व्यवस्था है क्योंकि मानव को न भय स्वीकार होता है न प्रलोभन। तो क्या होना चाहिए मानव के पास; मूल्य और मूल्यांकन। मूल्यों को पहचानने की विधि चाहिए। मूल्यांकन करने की तकनीक होनी चाहिए। ये दोनों चीज हमारे पास रहने से निरंतर समाधान की परंपरा चलेगी। मूल्य और मूल्यांकन भी समझदारी की ही प्रक्रिया है। यह शरीर की शारीरिक, यांत्रिक प्रक्रिया नहीं है। अभी तो विज्ञान का कहना है सभी चीज यांत्रिक है, कुछ भावुक नहीं है। तो यांत्रिकता में भय और प्रलोभन से जूझते रहो। यांत्रिक विधि से सोचते-करते मानव यहाँ तक पहुँच गया कि यह धरती रहेगी अथवा नहीं? इसी पर प्रश्न चिन्ह लग गया।

समस्या का निराकरण समस्या से तो होगा नहीं, चाहे कितनी भी समस्यायें एकत्रित कर लो। समस्या का निराकरण समाधान से ही होगा। समाधान के बिना हमको राहत नहीं है। समाधान पाने के लिए चेतना विकास मानव चेतना पूर्वक मूल्य और मूल्यांकन विधि से व्यवस्था का समीकरण करने वाली पद्धति को हमें विकसित करना है। इस तरह जीवन संबंध, जीवन तृप्ति, जीवन लक्ष्य को केन्द्र में रखकर व्यवस्था समीकरण करेंगे तो हम सफल हो जाऐंगे। यदि जीवन को भुलावा देकर शरीर के अर्थ में हम जितने भी व्यवस्था देते हैं उससे अव्यवस्था ही पैदा होगी। शरीर को अच्छा लगने से सदैव अच्छा होता नहीं है। कोई भी शरीर क्रिया सतत् बनी नहीं रहेगी। **'शरीर' क्रिया को बारम्बार बदलना ही है। 'जीवन' सतत् बना ही रहता है।** इसलिए जीवन के आधार पर निर्णय लेने की सद्‌बुद्धि की आवश्यकता है। जीवन सब मानव में समान है, जीवन की ताकत समान है, जीवन में बल और शक्ति अक्षय है। ये न कभी खत्म होता है न

ಮಾನವ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳು ಅನೇಕ,ಆದರೆ ಸರಿಯಾದುದು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೂ ಒಂದೆಯಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದುದರ ಧಾರಕ – ವಾಹಕವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಈ ವಸ್ತು ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು,ಅದುವೇ ಸಮಾಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಜೀವನ ಆಗಿರುವುದು.

ಯಾವಾಗ ಜೀವನ ಸಮಾಧಾನದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುವನೋ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವುದು. ಸಮಾಧಾನದ ಜೊತೆಗೇನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಖಿಯಾಗುವನು. ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ದುಃಖಿಯಾಗಿರುವನು. ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ "ಜೀವನ"ವೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದು.ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ,ಹಸುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನಾವುಗಳು ಏನೆಲ್ಲ ಕಲಿಸಿರುವೆವೋ,ಅದೆಲ್ಲ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು.ಇಂತಹದ್ದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸುವನು? ಹೊಡೆದಾಟ – ಬಡಿದಾಟದಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಏನನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯಾವಾಗಿಲ್ಲ .ಆಜೀವಿಕಾದ ಭಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿತನಾಗಿರುವನು, ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ನಂತರ ಭಯದ ಕವಚವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಬಿಡುವನು.ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಸ – ದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಂತ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು.ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳು ಇದ್ದೆ ಇರುವವು. ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರದ್ಯೋಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ,ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವೆರಡರ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದರೆ ಭಯ – ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಲೋಭನೆಯು ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಭಯವು ಸ್ವಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯು ಸಹ ಸ್ವಿಕರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾನವನ ಬಳಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ಏನು? ; ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನಗಳು. ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ . ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಎರೆಡು ವಸ್ತುಗಳು ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಇದ್ದಾಗ, ನಿರಂತರ ಸಮಾಧಾನದ ಪರಂಪರೆ ನಡೆದು ಬರುವುದು. ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನಗಳು ಸಹ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಶರೀರದ ಶಾರೀರಿಕ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲ. ಸಧ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ, ಭಾವುಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಅದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಮಾನವ ಸಧ್ಯ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿರುವನು.ಭೂಮಿಯ ಉಳಿಯುವುದರ ಕುರಿತೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿನ್ಹೆಗಳು ಮೂಡಿವೆ.

ನೀವು ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗುಡಿಸಿಕೊಂಡರು, ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರಾಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರಾಕರಣ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯಲು ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸವಾಗಬೇಕು, ಮಾನವ ಚೇತನಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ವಿಧಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ನಾವು ವಿಕಸಿತಗೋಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಂಭಂಧ,ಜೀವನ ತೃಪ್ತಿ,ಜೀವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮಿಕರಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಸಫಲರಾಗುವೆವು. ಜೀವನ –ಇದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಶರೀರದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದೆಯಾದರೆ,ಅದು ಕೇವಲ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವುದು .ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲು ಒಳ್ಳೆಯದಗುವುದೆಂದೇನು ಇಲ್ಲ. ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸತತವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ **ಶರೀರದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬದಲಾಯಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಜೀವನ ಸತತವಾಗಿರುವುದು**. ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸದ್ಬುದ್ದಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಜೀವನ –ಇದು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ, ಜೀವನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿವೆ. ಇದು ಯಾವತ್ತು ಕೊನೆಯಾಗುವದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಇಲ್ಲ. ಜೀವನ ಪರಮಾಣುವಿನ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

घटता है। ये क्यों नहीं घटता? जीवन परमाणु में परिणाम में कोई परिवर्तन होना नहीं है। तो उसका बल और शक्ति अक्षय है। स्थिति में बल प्रमाणित होता है और गति में शक्ति। इसकी गवाही क्या है मानव अपने को सतत् होना स्वीकारता है। होना ही वर्तमान है। वर्तमान में ही हर वस्तु का अध्ययन होता है। उसी क्रम में वर्तमान में सबमें 'जीवन' समान है, जीवन सहज बल और शक्तियाँ समान है। चौथी बात जीवन का लक्ष्य सभी आदमी सुखी होना चाहते हैं। सबका लक्ष्य सुखी होना ही है। इन चारों बातों को ध्यान में रखने की आवश्यकता है।

जीवन गठनपूर्ण परमाणु, चैतन्य इकाई है। अब इसको कौन बनाता है ये भी बात आती है। अभी तक कोई बनाने वाला, बिगाड़ने वाला है ये झंझट रहा ही है। उसी आधार पर मानव भी सोचता है। हम भी बना सकते हैं, बिगाड़ सकते हैं यही विज्ञान का मूल आधार है। तो बना सकने, बिगाड़ सकने के झंझट में पड़ने के कारण काफी कुंठाए आ चुकी हैं। कुछ देश कहते हैं हम एटम बम बना सकते हैं, कुछ नहीं बना सकते इसलिए ये समानता का कोई अर्थ ही नहीं हुआ। क्योंकि समानता अस्तित्व सहजता में है और बम बनाना सहअस्तित्व विरोधी है। अस्तित्व जो है सहअस्तित्व सहज है। असहजता से हम कुछ भी करते हैं कहीं न कहीं उसका विरोध होता ही है। इसी तरह व्यापार हो गया लाभोन्मादी और इस कारण से ज्यादा कम वाला पिशाच पीछे पड़ गया। एक आदमी सोचता है, कम है। एक आदमी सोचता है, ज्यादा है और झगड़ा बना ही रहता है। इस तरह मानव को स्वस्थ रूप में, सुखी होकर कहीं जीना बना नहीं। इसलिए स्वस्थ रूप में जीने के लिए हर मानव को चेतना विकास मूल्य और मूल्यांकन विधि से जीना होगा। **उसका पहला चरण है समझदारी, दूसरा चरण है ईमानदारी, तीसरा चरण है जिम्मेदारी, चौथा चरण है भागीदारी।** इन चार चरणों में मानव को अपनी समझदारी को प्रमाणित करना है। समझदारी के अर्थ में तीन चीजें हैं जीवन ज्ञान, सहअस्तित्व दर्शन ज्ञान और मानवीयतापूर्ण आचरण ज्ञान। जीवन के स्वरूप के बारे में आपको बतलाया। जीवन नित्य है, सुखाकांक्षी है और सुख को मानव परंपरा में ही प्रमाणित कर सकता है। इसके लिए प्रयत्न करने का पहला मुद्दा है जीवन को समझना जिसका नाम है "जीवन-विद्या"। विद्या का धारक-वाहक जीवन है। विद्या के स्वरूप में तीन भाग होता है - विद्या, विद्वता और विद्वान। विद्या :- संपूर्ण सहअस्तित्व ही विद्या सहज स्त्रोत है। सहअस्तित्व में ही विद्या है। सहअस्तित्व में जीवन भी अविभाज्य है। विद्वता :- जो समझदारी होता है वह जीवन में स्वीकृत सहअस्तित्व ही है। विद्वान :- मानव होता है। हर मानव जीवन और शरीर के संयुक्त रूप में है।

तो समझने वाला वस्तु क्या है? संपूर्ण सहअस्तित्व रूपी अस्तित्व। यही विद्या जानने-मानने व जीने की वस्तु है। विद्वता का धारक वाहक वस्तु जीवन है और उसे प्रमाणित करने वाला मानव है। मानव शरीर

ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಬಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿ ಏನೆಂದರೆ ಮಾನವ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸತತವಾಗಿರುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಕರಿಸಿರುವನು. ಇರುವುದೇ ವರ್ತಮಾನವಾಗಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುವುದು. ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ "ಜೀವನ" ಸಮಾನವಾಗಿದೆ ,ಜೀವನ ಸಹಜ ಬಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಹ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಜೀವನದ ಲಕ್ಷ ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವರು. ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗುವುದೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಜೀವನ ಇದೊಂದು ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣು, ಚೈತನ್ಯ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿದೆ.ಇದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸಹ ಈಗ ಮೂಡುವುದು.ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವವ ಮತ್ತು ನಾಶಮಾಡುವವ ಇರುವನು ಎಂಬುವ ಸಂಕಟ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದ್ದೆ ಇತ್ತು.ಮಾನವನು ಸಹ ಅದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವನು.ನಾವು ಕೂಡಾ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ,ನಾಶಮಾಡುವ ಎಂಬ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾರಣ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರಾಶೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.ನಾವು ಅಣು ಬಾಂಬ್ ಸಿದ್ದಪದಿಸುವೆವು ಎಂದು ಕೆಲ ದೇಶಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ, ಕೆಲ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಗೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಾನತೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜತೆಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿವುದು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಸಹಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅಸಹಜತೆಯಿಂದ ನಾವು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವೆನ್ನುವುದು ಲಾಭೋನ್ಮಾದವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳೆಂಬ ಪಿಶಾಚಿ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂದು ಒಬ್ಬರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಯೋಚಿಸುವರು ಮತ್ತು ಈ ಹೆಚ್ಚು – ಕಡಿಮೆಯ ಕುರಿತ ಜಗಳವಿದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಸ್ವಸ್ಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಸುಖಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯು ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ .ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸ್ವಸ್ಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲು ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸ ಮೂಲ್ಯ ಹಾಗು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ.**ಹೀಗೆ ಬಾಳುವುದರ ಮೊದಲ ಚರಣವೇ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುದು, ಎರಡನೆಯ ಚರಣ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗುವುದು,ಮೂರನೆ –ಯ ಚರಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತನಾಗುವುದು, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಚರಣ ಪಾಲುದಾರನಾಗುವುದು**. ಈ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳ –ಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸಬೇಕಿದೆ. **ಅರಿವಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳಿವೆ, ಜೀವನ ಜ್ಞಾನ, ಅಸ್ತಿತ್ವ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಯತಾಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಜ್ಞಾನ**. ಜೀವನದ ಸ್ವರೂಪದ ಕುರಿತು ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆ.ಜೀವನ – ಇದು ನಿತ್ಯವಾಗಿದೆ ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸುಖವನ್ನು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಂದರೆ–ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಇದರ ಹೆಸರೇ "ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ".**ಜೀವನ–ಇದುವೇ ವಿದ್ಯೆಯ ಧಾರಕ – ವಾಹಕವಾಗಿದೆ**. ವಿದ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ–ವಿದ್ಯೆ,ವಿದ್ವತಾ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ.ವಿದ್ಯೆ: ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ವಿದ್ಯೆಯ ಸಹಜ ಸ್ರೋತರವಾಗಿದೆ. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯೆ ಇರುವುದು.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೂಡಾ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿರುವುದು.ವಿದ್ವತಾ:ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಕೃತವಾದ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವು.ವಿದ್ವಾನ :ಮಾನವನೇ ವಿದ್ವಾನ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವನು.ಹಾಗಾದರೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಯಾವುದು? ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವ.

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು, ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ನಂಬುವುದು ಮತ್ತು ನಂಬಿದಂತೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುವೆ "ವಿದ್ಯೆ"ಯಾಗಿದೆ. ಜೀವನ – ಇದು ವಿದ್ವತಾದ ಧಾರಕ – ವಾಹಕದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ –ವನಾಗಿರುವನು.

और जीवन का संयुक्त रूप है। इस विधि से मानव की महिमा और जीवन की महिमा, सहअस्तित्व की महिमा अपने आप से स्पष्ट होता है। अस्तित्व सहज रूप में है सहअस्तित्व। सहअस्तित्व सहज है विकास। विकास सहज है जीवन। जीवन सहज है जागृति। इसके लिए सहअस्तित्व ही दृश्य एवं जीवन ही दृष्टा है। रासायनिक भौतिक रचना विरचनाएं एक दूसरे से अंतर्संबंधित क्रम है। ये सारी घटनाएं नित्य वर्तमान है। रासायनिक भौतिक विरचनाएं ना हो, ऐसा कोई क्षण आप नहीं पायेंगे। कोई दिन नहीं पायेंगे। कोई शताब्दी नहीं पायेंगे। इन सारी रचना-विरचनाओं का दृष्टा होता है जीवन। देखने-समझने वाला जीवन ही होता है शरीर कुछ भी नहीं समझता है।

शरीर के जिस भाग में जीवन की जीवन्तता नहीं रहती उसे शून्य कहते हैं। उस जगह में ठंडा-गरम कुछ भी लगाओ समझ में नहीं आता। दूसरा अस्पतालों में आपरेशन करते समय बेहोश करने के बाद कुछ भी काट-पीट की जाती है कोई पता नहीं रहता है। इन आधार पर समझ में आता है जहां पर जीवन जीवन्तता बनाए रखता है वहीं संवेदनाएं समझ में आती है। जीवन अपनी तृप्ति के लिए जहां जिज्ञासु होता है उसके लिए ही वह सत्यता, यथार्थता, वास्तविकता समझता है। फलस्वरूप जीवन सुखी होने का आधार बनता है। इस कारण से हमको जीवन को समझने की आवश्यकता हुई। ये आवश्यकता अमीर, गरीब, बली, निर्बल, बड़े, छोटे सबको ही है।

इसमें दूसरा सूत्र मिलता है जीवन-विद्या से कोई वर्ग-संघर्ष का आधार नहीं है। इसमें सर्वशुभ का आधार सहअस्तित्व ही है। सबके निरंतर सुखी होने का स्रोत है। समाधानित रहने का प्रमाण है। ये सब चीजें अपने आप से उद्गमित होते हैं। मैं समझता हूँ मानव इसी को चाहता है ऐसे ही जीना चाहता है। हम सबके साथ ही सुखपूर्वक जी सकते हैं। **अकेले कोई होता नहीं ये सिद्धान्त निकलता है।** इस धरती के संबंध को छोड़कर कोई मानव सुखी होने का प्रयत्न करें तो हो नहीं सकता। पानी से संबंध छोड़कर सुखी कोई हो नहीं सकता। किन्ही भी चीजों के संबंध को छोड़कर हम सुखी नहीं हो सकते तो जीवन संबंध को छोड़कर कैसे जियोगे। कैसे यांत्रिक हो जायेगा? और भावनात्मक संसार से कैसे मुक्ति पायेगा। आप ही सोचो ये कैसे हो सकता है। हम बाजार में जाते हैं, सब्जी, अनाज, सोना, लोहा सबका भाव पूछते हैं। उस भाव का दृष्टा कौन है? मानव ही होता है। जब सबका भाव है तो मानव का भी भाव होगा। मानव का भाव पता लगाना ही आवश्यकता रही है, उसको छोड़कर सबका भाव पकड़ लिया। जिनसे लाभ अवसर बना उन सभी भावों को पकड़ लिया जबकि मानव का भाव (मूल्य) समझ लें तो लाभ-हानि से मुक्त हो जायेंगे। मानव मूल्य समझने से, जीवन मूल्य समझने से, स्थापित मूल्य समझने से, शिष्ट मूल्य समझने से हमको लाभ-हानि की आवश्यकता शून्य हो जाती है। तब उपयोगिता मूल्य पर जीना होता ही है जिससे धरती की

ಮಾನವ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪವಾಗಿರುವನು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಮಾನವನ ಮಹಿಮೆ, ಜೀವನ ದ ಮಹಿಮೆ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮಹಿಮೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜವಾಗಿರುವುದೇ ವಿಕಾಸ. ವಿಕಾಸ ಸಹಜವಾಗಿರುವುದೇ ಜೀವನ .ಜೀವನ ಸಹಜವಾಗಿರುವುದೇ ಜಾಗೃತಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆ ದೃಶ್ಯವಾಗಿದೆ ಹಾಗು ಜೀವನ –ಇದುವೇ ದೃಷ್ಟಾ(ನೋಡುಗ)ವಾಗಿರುವುದು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಭೌತಿಕ ರಚನೆ – ವಿರಚನೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂತರಸಂಭಂಧಿತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳು ನಿತ್ಯ ವರ್ತಮಾನವಾಗಿವೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಭೌತಿಕ ವಿರಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೀವು ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ಯಾವುದೇ ದಿನ ನಮಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ .ಅಂಥಹ ಯಾವುದೇ ಶತಾಬ್ದಿ ನಿಮಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ರಚನೆ – ವಿರಚನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಾ ಜೀವನ ಆಗಿರುವುದು. ನೋಡುವವ, ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವವ ಜೀವನವೆ ಆಗಿರುವುದು, ಶರೀರ ಏನನ್ನು ಸಹ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶರೀರದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಜೀವಂತತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ,ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಶೂನ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಂಪಾಗಿರುವದನ್ನು ಅಥವಾ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದರೆ,ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅರಿವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ,ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಶರೀರದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಜೀವಂತತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೋ, ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂವೇದನಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವವು.ಜೀವನ ತನ್ನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಾಗಿರುವನೋ,ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತೆಯ, ಯಥಾರ್ಥತತೆಯ,ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗುವುದು.ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಜೀವನ ಸುಖಿಯಾಗುವುದರ ಆಧಾರ ಮೂಡುವುದು.ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಬಡವ – ಬಲ್ಲಿದ,ದೊಡ್ಡವ – ಸಣ್ಣವ,ಬಲಶಾಲಿ – ನಿರ್ಬಲ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದ್ದೆ ಇದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಎರಡನೆಯ ಸೂತ್ರವೆನೆಂದರೆ ಜೀವನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವರ್ಗ – ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶುಭದ ಆಧಾರವಿದೆ ಅದುವೇ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ.ಎಲ್ಲರು ನಿರಂತರ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವುದರ ಸ್ರೋತವಿದೆ.ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುವುದರ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ.ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಉದ್ಗಮಿತವಾಗಲು ಶುರುವಾಗುವವು.ನಾನು ಅರಿತಿರುವಂತೆ ಮಾನವ ಬಯಸುವುದು ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತು ಹೀಗೆಯೇ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವುವನು.**ನಾವು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆನೇ ಸುಖ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವೆವು. ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು**. ಈ ಭೂಮಿಯೊಂದಿರುವ ಸಂಭಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಸುಖಿಯಾಗವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ ನೀರಿನೊಂಗೆ ಇರುವ ಸಂಭಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಯಾರು ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಭಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ನಾವು ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಾದರೆ ಜೀವನದ ಸಂಭಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಹೇಗೆ ಬಾಳುವೆವು. ನಾವು ಹೇಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುವೆವು? ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಭಂಧದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವೆವು? ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ. ನಾವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ತರಕಾರಿ, ಕಾಳು – ಕಡಿ, ಬಂಗಾರ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಭಾವ (ದರ) ವೇನೆಂದು ಕೆಳುತ್ತೇವೆ. ಆ ಭಾವ(ದರ)ದ ದೃಷ್ಟಾ ಯಾರು? ಮಾನವನೇ ಆಗಿರುವನು. ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಭಾವವಿದೆಯೋ,ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನವದೂ ಒಂದು ಭಾವ (ಮೂಲ್ಯ) ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವನ ಭಾವ (ಮೂಲ್ಯ)ವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡಾ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ, ನಾವು ಅದನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲವುಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆವು.ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಲಾಭದ ಅವಕಾಶ ಕಾಣುವುದೋ,ಅದೆಲ್ಲದರ ಭಾವವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆವು ಆದರೆ ಮಾನವನ ಭಾವ (ಮೂಲ್ಯ) ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ,ನಾವು ಲಾಭ – ಹಾನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವೆವು.ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ, ಜೀವನ ಮೂಲ್ಯ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ,ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೂಲ್ಯ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಶಿಷ್ಟ ಮೂಲ್ಯ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ,ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಲಾಭ – ಹಾನಿಯ ಆವಷ್ಯಕತೆಯು ಶೂನ್ಯವಾಗುವುದು.ಆಗ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿತೆ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಾಳಲು ಶುರುಮಾಡುವೆವು, ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಭಾರ

छाती का कितना बड़ा बोझ हल्का हो सकता है। लाभ-हानि के चक्कर में आदमी न तो अपने को बचाता है, पराया तो बचाना ही नहीं। लाभ-हानि के चक्कर में सबका कत्ल, चकनाचूर। इस झंझट से मुक्ति तो इसी विधि से आता है कि मानव मूल्यों को समझने में सहज होता है। उसके पहले ये होने वाला नहीं है। हम बहुत-बहुत सिर कूटे हैं किन्तु कुछ सुधार हुआ नहीं। इसकी गवाही है - साम्यवाद और पूंजीवाद। साम्यवाद भी अंततोगत्वा राष्ट्रीय लाभ के लिए जूझा, लाभ से मुक्त नहीं हुआ और पूंजीवाद सदा-सदा घोषित लाभवादी है। इसलिए तो लाभ-हानि से मुक्त होने के लिए मानव को अपने मूल्यों को समझने की आवश्यकता है। मानव मूल्यों को निर्वाह करने की आवश्यकता है। ये कैसे आयेगी जीवन विद्या समझ में आने से अस्तित्व सहअस्तित्व के रूप में समझ में आने से और मानवीयतापूर्ण आचरण में विश्वास होने से, मानव मूल्य चरितार्थ होता है। इसी का नाम है समझदारी।

मानव मूल्य जब हम चरितार्थ करना शुरू करते हैं तभी हम सही करने में (समर्थ) निष्णात होते हैं, पारंगत होते हैं। जब तक किसी न किसी उन्माद से जकड़े रहते हैं और हमको सही करने का कोई रास्ता मिलता नहीं। समझदार होने के लिए जीवन को समझना तथा सहअस्तित्व में मानव अपने आचरण को समझना है। यही जीवन विद्या है। विद्या का दो भाग है - जीवन ज्ञान और सहअस्तित्व दर्शन ज्ञान। इन दोनों का धारक वाहक जीवन ही है। जीवन ज्ञान का मतलब जीवन की जीवन को समझने की प्रक्रिया है। जीवन ही जब अस्तित्व को समझता है इस प्रक्रिया को अस्तित्व दर्शन कहा। सभी जीवन समान है सारे मानवों में जीवन एक समान है। समानता की बात कैसे आ गई। जीवन, जीवन को समझने की विधि में, प्रमाणित करने की विधि में, अस्तित्व को समझने की विधि में सहअस्तित्व को प्रमाणित करने की विधि में यह आया कि सभी जीवन समान है।

समझने की व्यवस्था शरीर में कहीं भी हाथ-पैर, कान-नाक, चक्षु, मेधस, हृदय कहीं भी नहीं है। यह व्यवस्था जीवन में ही है। जीवन ही जीवन को और सहअस्तित्व को समझने वाली वस्तु है और दूसरा कोई समझेगा नहीं। इस ढंग से हम इस निष्कर्ष पर आते हैं मानव समझदारी व्यक्त करने के लिए (प्रमाणित करने के लिए) शरीर और जीवन के संयुक्त रूप में होना जरूरी है। यह केवल शरीर या केवल जीवन रहने पर नहीं होगा। प्रमाणित करने का केन्द्र बिन्दु हुआ व्यवस्था में जीना और समग्र व्यवस्था में भागीदारी करना। यही समझदारी की सार्थकता है। हम सब व्यवस्था में जीना ही चाहते हैं ये प्रक्रिया जीवन सहज ही है। ये कोई लादने वाली चीज नहीं है।

सहअस्तित्व को समझने के क्रम में अस्तित्व स्वंय सहअस्तित्व है क्योंकि सत्ता (व्यापक) में सम्पृक्त (डूबी, भीगी, घिरी) प्रकृति ही संपूर्ण अस्तित्व है। प्रकृति अपने में एक-एक गिनने योग्य वस्तु है। गिनने वाला

ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.ಈ ಲಾಭ – ಹಾನಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮನುಷ್ಯ,ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ,ಇನ್ನು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ದೂರದ ಮಾತೆ ಆಗಿದೆ.ಲಾಭ – ಹಾನಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಚೂರು–ಚೂರಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ವಿಧಿ ಒಂದೇ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ಸಹಜವಾಗಿರುವನು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅದಾಗುವದಿಲ್ಲ(ಸಹಜವಾಗದೆ ಸಂಕಟ ದೂರವಾಗುವದಿಲ್ಲ). ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ತಲೆಚಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ,ಆದರೆ ಏನು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿ ಏನೆಂದರೆ – ಸಾಮ್ಯವಾದ (ಸಮಾಜವಾದ) ಮತ್ತು ಪೂಂಜಿವಾದ(ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ) .ಸಮಾಜವಾದವು ಸಹ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೋರಾಡಿತು, ಲಾಭದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಭಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಯಂತು ಯಾವಾಗಲು ಲಾಭವಾದಿಯಂದೇ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಲಾಭ – ಹಾನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲು ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೂಲ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ .ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು – ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಅರಿತಾಗ, ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ರೂಪಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತಾಗ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸಿದಾಗ, ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಚರಿತಾರ್ಥವಾಗುವವು. ಇದೆಲ್ಲವುದರ ಹೆಸರೇ ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವುದು ".

ನಾವು ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಚರಿತಾರ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಆರಂಬಿಸಿದೊಡನೆಯೇ,ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ) ನಾವು ನಿಷ್ಣಾತರಾಗುವೆವು,ಪಾರಂಗತರಾಗುವೆವು.ಎಲ್ಲಿಯವವರೆಗೆ ನಾವು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಉನ್ಮಾದದ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವೆವೋ ,ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ.ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಲು ನಾವು ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.ಇದುವೇ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಆಗಿದೆ .ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ – ಜೀವನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ.ಇವೆರಡರ ಧಾರಕ ವಾಹಕ ಜೀವನ ಆಗಿರುವುದು.ಜೀವನ ಜ್ಞಾನ ಇದರ ಅರ್ಥ ಜೀವನ,ಜೀವನ ವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಜೀವನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೋ, ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ದರ್ಶನ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವನ ಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ, ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವುದು. ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಜೀವನ, ಜೀವನವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಿಯಿಂದ ,ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜೀವನಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಶರೀರದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ,ಕೈ – ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ,ಕಿವಿ –ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ,ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಮೆದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ,ಹೀಗೆ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿದೆ.ಜೀವನ – ಇದು ಜೀವನ ವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಹ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರಾರು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ) ಶರೀರ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು ಜರೂರಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ತಲುಪಿರುವೆ.ಇದು ಬರಿ ಕೇವಲ ಶರಿರವೊಂದರಿಂದಲೇ ಆಗದು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಜೀವನ ಒಂದರಿಂದಲೇ ಆಗದು.ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ.ಇದುವೇ ಅರಿತಿರುವದರ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿದೆ.ನಾವೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವೆವು,ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜೀವನ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.ಇದೇನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಭಾರವಾಗುವಂಥಹ ವಸ್ತುವಲ್ಲ.

ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ವಯಂ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ತಾ (ವ್ಯಾಪಕ) ದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರುಕ್ತ (ಮುಳುಗಿರುವ ,ನೆನೆದಿರುವ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ) ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನು ಒಂದೊಂದನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವವ ಮಾನವನೇ ಆಗಿರುವನು.

मानव है। ये गिनने योग्य वस्तु प्रकृति में जड़ प्रकृति और चैतन्य प्रकृति सब हैं। छोटा सा सूत्र है - समझदारी से मानव सुखी, नासमझी अर्थात् जीव चेतना में जीता हुआ मानव दुखी। अभी तक सारा संसार जूझता रहा। पहले जूझता रहा जीवों से, तप करो, योग करो, सन्यासी हो जाओ तो सुखी हो जाओगे। लोग इसका भी प्रयोग किए कुछ प्रमाण मिला नहीं, परंपरा बनी नहीं। दूसरी बार ये जूझे कि खूब वस्तु को इकट्ठा कर लो सुविधा से सुखी हो जाओगे। उससे भी सुखी हुए नहीं। दोनों बातों से कोई सुखी नहीं हुआ। तब सोचने की बात है इसी क्रम में निकल कर आया कि समझदारी से समाधान, समाधान से सुखी। समझदारी से सही कार्य-व्यवहार होता है। सही में सभी एक होते हैं गलती में अनेक। हमारी गलती से आप सम्मत/सहमत हो जाएं आपकी गलती से हम सम्मत/सहमत हो जाए ऐसा होता नहीं है। जो गलती है तो गलती है आपके लिए भी हमारे लिए भी। सही में हम एक ही हैं ये बात हमको समझ आ गयी।

स्वत्व समझदारी में, से, के लिए ही हमारा कल्याण प्रशस्त होता है। समझदारी से ही सुखी, समृद्ध होते हैं, समझदारी में वर्तमान में व्यवस्था के रूप में जीते हैं। समझदारी से ही परम्परा रूप में सहअस्तित्व को प्रमाणित करते हैं। **सुख के चार चरण है :- समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व में जीना।** ये चार चीज प्रमाणित होता है तो हम सुखी हो जाते हैं। जब तक ये चारों चीज नहीं आती है तब तक हम समझदार परंपरा में, से, के लिए प्रयत्न करते रहते हैं। इस प्रयत्न के क्रम में ही हम तमाम जप-तप, पूजा-पाठ, योग-यज्ञ कर डाले हैं। बहुत सारी चीजें भी इकट्ठा किया। किन्तु सब लोग खुश नहीं हुए। सभी सुखी होने के लिए समझदार होना है। समझदारी सबमें पहुँचाया जा सकता है। समझदारी के लिए पहला चरण है अस्तित्व को समझना। अस्तित्व चार अवस्था में है। पहला पदार्थावस्था जिसमें मिट्टी, पाषाण, मणि, धातु आदि हैं ये सब अपने अपने आचरण में प्रमाणित हैं ही। दूसरी प्राणावस्था जिसमें सभी पेड़-पौधे, वनस्पतियाँ, औषधियां हैं ये सब भी अपने आचरणों में स्वयं प्रमाणित है। तीसरा जीवावस्था जिसमें मानव को छोड़कर सभी जीव, पक्षी, आते हैं, ये सभी भी अपने त्व सहित व्यवस्था के रूप में प्रमाणित हैं ही। चौथा ज्ञानावस्था है जिसमें मानव ही है जिसका व्यवस्था होने में अभी प्रतीक्षा है। अब सोचिए सबसे विकसित अवस्था सबसे पीछे है। क्या मतलब है इसका? दुख नहीं होगा तो क्या होगा।

तो हमारा चरित्र भी विकसित के रूप में होने की आवश्यकता है। आचरण के रूप में हर वस्तु अपनी व्यवस्था को प्रमाणित करते हैं। मानव भी अपने आचरण के अनुसार प्रमाणित करेगा। ये एक सूत्र मिलता है। इस सूत्र को हम, आप, सबको जांचना ही है। जांचने जाते हैं तो अपने में कौन सा चीज समझने वाला है, उस चीज को पहले समझना। समझकर निर्वाह करने वाला क्या चीज है इसको समझना। और समझकर क्या पायेंगे उसको समझना। यह मानव का पहुँच है। मानव ज्ञानावस्था

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಲ್ಲವು ಎಣಿಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸೂತ್ರ – ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗಾಲೆ ಮಾನವ ಸುಖಿ,ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥಾತ ಜೀವ ಚೇತನಾದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ದುಃಖಿ . ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರ ಒಂದಾಗುವ(ಜೊತೆಗೂಡುವ) ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.ಮೊದಲಿಗೆ ಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಯಿತು, ತಪಸ್ಸು ಮಾಡು, ಯೋಗ ಮಾಡು ,ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗು, ಅಂದಾಗ ಸುಖಿಯಾಗುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜನ ಇದನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರು,ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ,ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ .ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದು ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ – ಸಾಕಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳು ಸುಖಿಯಾಗುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಸಹ ಜನರು ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರು, ಅದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಸುಖಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ .ಎರೆಡು ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಯಾರು ಸುಖಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ . ಹಾಗಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು .ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದೆನೆಂದರೆ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಾನ , ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೇ ಸುಖಿ.ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುವವು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳು ಅನೇಕ ಆದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾದುದು ಒಂದೇಯಾಗಿರುವುದು.ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ನೀವು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದು,ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಹಮತಿಸುವುದು–ಹೀಗಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದು, ತಪ್ಪೇಯಾಗಿರುವುದು ಅದು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದರು ಆಯಿತು, ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದರು ಆಯಿತು .ಆದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಸ್ವತ್ವ ಅರಿವಿ ನಲ್ಲಿ,ನಿಂದ, ಗಾಗಿ ,ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗುವುದು. ಅರಿವಿಂದಲೇ ಸುಖಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವೆವು, ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆವು.ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಪರಸ್ಪರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸುವೆವು .**ಸುಖಿಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿವೆ :– ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು.** ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾದಾಗಲೇ ನಾವು ಸುಖಿಯಾಗುವೆವು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತುಗಳು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅರಿವಿನ ಪರಂಪರೆ ಯಲ್ಲಿ,ನಿಂದ,ಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ನಾನಾ ನಮುನೆಯ ಜಪ – ತಪ ,ಪೂಜೆ – ಪಾಠ, ಯೋಗ – ಯಜ್ಞ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಇರುವೆವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರು ಖುಷಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ .ಎಲ್ಲರು ಖುಷಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಲೇಬೇಕು .ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅರಿವಿಗಾಗಿರುವ ಮೊದಲ ಚರಣ – ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾಗಳಲ್ಲಿರುವುದು. ಮೊದಲಿನದು ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು, ಪಾಷಾಣ, ಮಣಿ, ಧಾತು ಮುಂತಾದವುಗಳಿವೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ.ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ,ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮರ – ಗಿಡಗಳು ,ವನಸ್ಪತಿಗಳು, ಔಷಧಿಯ ಸಸ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿವೆ, ಇವುಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿವೆ. ಮೂರನೆಯದು, ಜೀವ ಆವಸ್ಥಾ – ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜೀವ ಸಂಕುಲ, ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲ ಇರುವವು, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ತ್ವ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದ್ದು ಜ್ಞಾನ ಆವಸ್ಥಾ ಆಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನೇ ಇರುವನು,ಇವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉದಯವಾಗುವುದರ ಪ್ರತಿಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಈಗ ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ವಿಕಸಿತ ಆವಸ್ಥಾ ಮಾನವ,ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇರುವನು. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು? ದುಃಖವಾಗದೆ ಇನ್ನೇನಾಗುವುದು ?

ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯು ಸಹ ವಿಕಸಿತ ರೂಪ ಪಡೆಯುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಆಚರಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ತನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸುತ್ತಿದೆ .ಮಾನವನು ಸಹ ತನ್ನ ಆಚರಣೆಯ ಅನುಸಾರ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವನು. ಇದೊಂದು ಸೂತ್ರ ದೊರೆಯುವುದು. ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಾನು, ನೀವು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಕುರಿತು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಮೊದಲು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅರಿತುಕೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಯಾವುದಿದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹೀಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಪಡೆಯುವುದೆನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದು ಮಾನವ ಇರಬೇಕಾದ ಎತ್ತರ .ಮಾನವ ಜ್ಞಾನ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯನಾಗಿರುವನು .

में गण्य है। ज्ञानावस्था में गण्य होने का क्या आधार है? मानव जीव चेतना क्रम में जिसको समझा हुआ समझता है उसी ढंग से कार्य व्यवहार करता है।

वह जाना नहीं रहता तब भी मानने की बात हर व्यक्ति में है और जीव चेतना में जीते हुए हम इसको जानते हैं ऐसा कहता है दावे के साथ जाना नहीं रहता माना रहता है लेकिन बोलते समय जानता हूँ कहता है, ये व्यतिरेक है ही क्योंकि जीव चेतना में जीते हुए सर्वशुभ के अर्थ में सत्यापित करना बनता नहीं। भ्रमित आदमी में यही व्यतिरेक है। 99% भ्रमित मानव शरीर को ही जीवन मान लिए हैं जिसके फलस्वरूप ही तमाम परेशानियाँ पैदा की है और परेशानियों से त्रस्त हुआ भी हैं, अब परेशानियों से मुक्ति पाने की इच्छा हुई है, उसी इच्छा के तहत यह कार्यक्रम है।

चारों अवस्था में से मानव ही समझे और समाधानित हुए बिना सुखी नहीं हो सकता। पदार्थावस्था परिणामानुषंगी विधि से नियंत्रित है। प्राणावस्था बीजानुषंगी विधि से नियंत्रित है। जीवावस्था, वंशानुषंगी विधि से नियंत्रित है। नियंत्रित रहने का प्रमाण ही है व्यवस्था में रहना। निश्चित आचरण में रहना। मानव को छोड़कर प्रकृति की हर इकाई अपने निश्चित आचरण में है। मानव में भी निश्चित आचरण की जरूरत है। मानव संस्कारानुषंगी विधि से नियंत्रित होना है। संस्कार क्या है? विकसित चेतना रूपी समझदारी है। समझदारी का प्रमाण है मानवीयता पूर्ण आचरण। जब मानव समझदार होता है तो व्यवस्था में जीता है और तब इसका आचरण मानवीयता पूर्ण होता है। जब व्यवस्था में नहीं जी पाता तो अमानवीय आचरण कहलाता है। अब मानवीय आचरण और अमानवीय आचरण का परिभाषा बनता है। इसके बाद हमको पता लगता है इसकी जरूरत है या इसकी जरूरत नहीं है। जिसकी जरूरत होती है उसकी ओर आदमी की स्वाभाविक प्रवृत्ति होती है। इस तरह मानव के जागृत होने का रास्ता बना है। जीवन न पैदा होता है, न मरता है और शरीर रचित होता है और विरचित होता है। जीवन, जीवन सहज विधि से मानव शरीर को चलाना चाहता है। जीवन सहज विधि क्या है सुखी होने का समझ एवं कार्यक्रम। सारे पशु केवल जीने की आशा करते हैं वंशानुषंगी विधि से। जबकि मानव सुखपूर्वक जीना चाहता है किन्तु जब मानव वंशानुषंगी विधि से जीने जाता है तो परेशान होता है, इतनी ही बात है।

इसको अच्छे ढंग से हमको समझने की जरूरत है इसको अच्छे ढंग से प्रमाणित करने की जरूरत है। समझदारी ही प्रमाणित करने की वस्तु है। जब मैं आपसे समझकर दूसरों को समझा पाता हूँ तभी आप प्रमाणित होते हैं। इस तरह समझदारी परंपरा के रूप में बहती है। नासमझी परंपरा में बह नहीं सकती। समझदारी की वस्तु में विविधता नहीं होती। विविधता होती है तो प्रस्तुति में। इसलिए पीढ़ी दर पीढ़ी और सुदृढ़ होगी, प्रखर होगी। सही करने का तरीका और प्रखर होता जाता है। सही करने की सार्थकता और

ಜ್ಞಾನ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯನಾಗಿರುವಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನಿದೆ? ಮಾನವ ಜೀವ ಚೇತನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವೆ ಎಂದು ಅರಿತಿರುವನೋ,ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ,ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವನು.ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಸಹ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ಚೇತನಾದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾವು,ಇಂತಹದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ,ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ ಕೇವಲ ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ,ಆದರೆ ಹೇಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ ಎಂದೇ ಹೇಳುವೆವು,ಇದೊಂದು ವ್ಯತಿರೆಕವೇ ಆಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಜೀವ ಚೇತನಾದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸರ್ವಶುಭದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಪಿತಗೋಳಿಸುವುದು ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.ಭ್ರಮಿತ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಇದುವೇ ವ್ಯತಿರೆಕವಾಗಿದೆ.99% ಭ್ರತಮಿತ ಮಾನವರು ಶರೀರವನ್ನೇ ಜೀವನ ಎಂದು ನಂಬಿರುವರು ಮತ್ತು ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಸಂಕಟಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ತ್ರಸ್ತನಾಗಿರುವನು,ಈಗ ಈ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದೆ,ಆ ಇಚ್ಛೆಯಯಂತೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನೊಬ್ಬನೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗದೆ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ ಪರಿಣಾಮಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ ಬೀಜ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಜೀವ ಆವಸ್ಥಾ ವಂಶಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದರ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಮಾನವನೋಬ್ಬನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಇಕಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಇವೆ. ಮಾನವನಲ್ಲಿಯು ಸಹ ನಿಶ್ಚಿತ ಆಚರಣೆಯ ಜರೂರತ ಇದೆ. ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕಾರಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ ಏನಿದು? ವಿಕಸಿತ ಚೇತನಾ ರೂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಅರಿವಿನ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವನು ಮತ್ತು ಹಾಗಾದಲೇ ಅವನ ಆಚರಣೆ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ವಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯಾವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತಾದರೆ ಅದುವೇ ಅಮಾನವವಿಯ ಆಚರಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಈಗ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆ ಹಾಗು ಅಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯ ಇವುಗಳ ಪರಿಭಾಷೆ ಸಿದ್ದವಾಗುವುದು. ತದನಂತರ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಇದರ (ಪರಿಭಾಷೆಯ) ಜರೂರತ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು. ಯಾವುದರ ಜರೂರತ ಇದೆಯೋ ಅದರೆಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಜಾಗೃತವಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ಸಿದ್ದವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ – ಇದಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲ,ಸಾವು ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಇದು ರಚಿತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ವಿರಚಿತವಾಗುವುದು. ಜೀವನ–ಇದು ಜೀವನ ಸಹಜ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಬಯಸುವುದು. ಜೀವನ ಸಹಜ ವಿಧಿ ಅಂದರೆ ಯಾವುದು? ಸುಖಿಯಾಗುವ ಕುರಿತು ಇರುವ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ .

ಪಶುಗಳೆಲ್ಲವು ವಂಶಾನುಷಂಗಿ ವಿದಿಯಿಂದ ಕೇವಲ ಜೀವಿಸುವ ಆಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವವು.ಆದರೆ ಮಾನವ ಸುಖಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು ಆದರೆ ಆತ ವಂಶಾನುಷಂಗಿ ವಿದಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ ಸಂಕಟಕ್ಕಿಡಾಗುವನು, ಇರುವುದಿಷ್ಟೇ ವಿಷಯ. ನಾವೆಲ್ಲ ಇದನ್ನೇ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಜರೂರತ ಇದೆ, ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸಬೇಕಾದ ಜರೂರತ ಇದೆ. ಅರಿವೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾದಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಅರಿವಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ,ನೀವು ಪ್ರಾಮಾಣಿತವಾದಂತೆ. ಅರಿವೆನ್ನುವುದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಿಸುವುದು. ಅರಿವೆನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧತೆಯನ್ನುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿರುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುದೃಢವಾಗುವುದು, ಪ್ರಖರವಾಗುವುದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಖರವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗುವುದು.

सुलभ हो जाती है। सर्वमानव के लिए इसकी आवश्यकता है। इसलिए समझदारी संपन्न मानव ही परंपरा को सही ढंग से आगे पीढ़ी को अर्पित कर स्वयं संतुष्ट हो सकता है आगे पीढ़ी संतुष्ट हो सकती है।

मानव संस्कारानुषंगी इकाई है। संस्कार समझदारी, ईमानदारी, जिम्मेदारी, भागीदारी का संयुक्त रूप में वर्तमान ही होती है। चूंकि गलतियाँ किसी को स्वीकार नहीं है इसलिए गलतियाँ संस्कार होती नहीं है। गलतियों को कोई स्वीकारता नहीं है किन्तु फंसा रहता है। कोई आदमी चाहे हजार गलती किया हुआ हो किन्तु उसे वे गलतियाँ स्वीकृत नहीं है। चूंकि गलतियाँ किसी को स्वीकार नहीं है इसलिए उन्हें कोई आगे पीढ़ी को अर्पित नहीं करता, अतः नासमझी (गलतियों) की परम्परा नहीं बनती। तो इन तमाम गवाहियों के साथ यही निष्कर्ष निकलता है कि समझदारी ही परंपरा सहज स्त्रोत है। समझदारी के लिए ध्रुव बिन्दु है मानव चेतना रूपी समानता। समानता का ध्रुव है जीवन। जीवन में गठनपूर्णता और अक्षय बल, अक्षय शक्ति ये ही समानताएं है। मैं कितनी भी आशा, विचार, इच्छा करता हूँ मुझमें आशा, विचार, इच्छा करने की ताकत बनी ही रहती है। इस तरह से जीवन में अक्षय बल और शक्ति होने के लिए परिणामशीलता से मुक्त हुए बिना हो नहीं सकता ये तर्क विधि से जीवन की गठनपूर्णता को स्वीकारने की बात बनती है।

मुझमें जब समझदारी स्वीकार हो गयी इसको कैसे जाँचा जाए। इसको व्यवहार में, कार्य में, व्यवस्था में जाँचा जाता है। मैंने व्यवहार और कार्य में कई बार जाँचा, व्यवस्था के रूप में हम स्वयं में जीना समाधान-समृद्धि के रूप में स्पष्ट है। समग्र व्यवस्था अभी भी बनी नहीं है मानव परंपरा में। अखण्ड समाज व्यवस्था के रूप में जीने के बाद हमारे अनुभव में सहअस्तित्व में जो वस्तु जैसा है उसको वैसा ही समझने वाली बात का परम्परा रूप में प्रमाण ही है, अनुभव के लिए पुनः प्रमाण मिल जाता है। हमारा अनुभव बुलंद होता रहता है। इस ढंग से अनुभवमूलक विधि से जीने वाली बात आयी। इस तरह निष्कर्ष निकला मानव समझदारी पूर्वक अनुभवमूलक विधि से व्यवस्था में जीता है। जीवावस्था वंशानुषंगी विधि से, प्राणावस्था बीजानुषंगी विधि से और पदार्थावस्था परिणामानुषंगी विधि से, व्यवस्था में रहते हैं।

इस मुद्दे पर पहुँचे कि समझदारी निश्चित है यह विकसित चेतना सहित जीना ही है। समझदारी का धारक वाहक निश्चित है, इस कारण समझदारी का प्रमाण निश्चित है। समझदार जीवन ही होता है। समझता जीवन ही है समझदारी का प्रमाण मानव परंपरा में होता है क्योंकि मानव शरीर में ही समृद्ध पूर्ण मेधस की रचना पायी जाती है और किसी परंपरा (जीव) में समझदारी का प्रमाण मिलेगा नहीं। सहअस्तित्व में पूरकता, उदात्तिकरण, विकास क्रम, विकास और जागृति ये सभी चीज समायी है। इन सभी बिन्दुओं को समझने की जो विधि है वह मानव में ही समाहित है, क्षमता भी मानव में ही समाहित है।

ಸರ್ವ ಮಾನವರಿಗೂ ಇದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಅರಿವಿನಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ಮಾನವನೇ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಪಿಳಿಗೆಯೂ ಸಹ ಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು .

ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕಾರಾನುಷಂಗಿ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿರುವನು. ಸಂಸ್ಕಾರ – ಇದು ಅರಿವಿನ, ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ, ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಿತವಾಗಿರುವುದು.ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಸ್ವಿಕರಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ತಪ್ಪುಗಳು ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಸ್ವಿಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವಾದರು, ಅದರೊಳಗೆನೇ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವರು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾವಿರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದರು ಸಹ ,ಆ ತಪ್ಪುಗಳು ಆತನಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ .ತಪ್ಪುಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವದಿಲ್ಲ,ಆದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪುಗಳು ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವದಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಮೂಡುವ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಏನೆಂದರೆ ಅರಿವೇ ಪರಂಪರೆಯ ಸಹಜ ಸ್ರೋತವಾಗಿರುವುದು.ಅರಿವಿಗಾಗಿರುವ ಧ್ರುವ ಬಿಂದು ಏನೆಂದರೆ – ಮಾನವ ಚೇತನಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮಾನನಾಗಿರುವನು.ಸಮಾನತೆಯ ಧ್ರುವ ಜೀವನ ಆಗಿದೆ.ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ಗಠನಪೂರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯ ಬಲ,ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳೇ ಸಮಾನವಾಗಿರುವವು .ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ಆಶಾ,ವಿಚಾರ,ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಕೂಡಾ ನನ್ನೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಆಶಾ,ವಿಚಾರ,ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.ಈ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮಶೀಲತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗದ ಹೊರತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ಬಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತರ್ಕದಿಂದ ಜೀವನ ದ ಗಠನಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಷಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು .

ನನ್ನೊಳಗೆ ಅರಿವಿನ ಕುರಿತು ಸ್ವೀಕೃತಿ ಯಾವಾಗ ಮೂಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು? ಇದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಳಪಡಿಸಿದಾಗ . ನಾನು ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಾರಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವೆ ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು.ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನ್ನು ಉದಯವಾಗಿಲ್ಲ.ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವೊಂದು ಹೇಗಿದೆಯೋ,ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪವೇ ಪ್ರಮಾಣಿತವೆನಿಸುವುದು, ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪುನಃ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರಕುವುದು. ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ಉನ್ನತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳುವ ವಿಷಯ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಅರಿವು ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಭವಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವನು ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮೂಡುವುದು. ಜೀವ ಆವಸ್ಥಾ ವಂಶಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ,ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ ಬೀಜಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ ಪರಿಣಾಮಾನುಷಂಗಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವು .

ಅರಿವೆನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ ಅದು ವಿಕಸಿತ ಚೇತನಾ ಸಹಿತ ಬಾಳುವುದೇ ಆಗಿರುವುದು ಎಂಬ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿರುವೆವು. ಅರಿವಿನ ಧಾರಕ – ವಾಹಕ ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಾ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ .ಅರಿತುಕೊಂಡವ ಜೀವನ ಆಗಿದೆ.ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವವ ಜೀವನ ವೆ ಆಗಿರುವುದು,ಅರಿತಿರುವುದರ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೃದ್ಧಪೂರ್ಣ ಮೇದಸ್ಸಿನ ರಚನೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಬೇರ ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆ (ಜೀವ)ಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಾಗುವುದರ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರಕತೆ, ಉದಾತ್ತಿಕರಣ,, ವಿಕಾಸ ಕ್ರಮ, ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸಮಾಹಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಧಿ, ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡಿದೆ, ಕ್ಷಮತೆಯು ಸಹ ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿದೆ .

अस्तित्व को समझने का मूल मुद्दा इतना ही है कि अस्तित्व सत्ता में संपृक्त प्रकृति ही है। ये एक दूसरे के साथ ओत-प्रोत और सदा-सदा के लिए अविभाज्य, निरंतर विद्यमान, वर्तमान होना पाया जाता है। प्रकृति को व्यापक वस्तु से अलग करने की कोई विधि नहीं है, अलग करने का कोई प्रयोजन नहीं है, अलग हो नहीं सकते। इस तरह अस्तित्व में जो नहीं है उसकी हम कल्पना करके भी कुछ नहीं कर पायेंगे। अस्तित्व में जो है उसी को समझने की बात है। प्रमाणित करने की बात है। अस्तित्व ही चार अवस्थाओं में व्यक्त है।

यदि समझदारी को हम प्रमाणित नहीं कर पायेंगे तो ना हम परिवार व्यवस्था ना समाज व्यवस्था में जी पायेंगे। हर जगह में हम परेशान होते ही हैं। सात सौ करोड़ मानव का इस धरती पर हो गया लेकिन हमारा व्यवस्था में जीना अभी बना नहीं। संख्या बढ़ने या घटने से आदमी समझ गया हो ऐसा भी कुछ नहीं है। **मानव परंपरा में क्या प्रयोजन है : समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व सहज प्रमाण। सहअस्तित्व विधि से हम पूरक विधि से जी पाते हैं। अभय विधि से वर्तमान में विश्वास करते हैं। समृद्धि विधि से हम परिवार की आवश्यकता से अधिक उत्पादन कर पाते हैं। समाधान पूर्वक ही न्यायपूर्वक जी पाते हैं।**

मानव परंपरा में अभी तक जो प्रयत्न किया आदर्शवादी विधि से और भौतिकवादी विधि से हम दोनों विधि से समझदारी को पाये नहीं। उसका मूल कारण है अस्तित्व सहअस्तित्व के रूप में समझ में नहीं आना। सहअस्तित्व में जीवन व जीवन जागृति को समझने में भूल हो गयी फलस्वरूप जीवन एवम् समझदारी की परंपरा बनी नहीं। जब परंपरा बनी नहीं तो व्यवस्था में जीना कहाँ से आयेगा। समझदारी के अभाव में मानव, मानव के साथ न्यायपूर्वक और प्रकृति (जीव, वनस्पति, पदार्थ) के साथ नियमपूर्वक, संतुलित रूप से जीना बना नहीं। इसी के कारण अनुपम नैसर्गिकता को हनन करता रहा।

मानव को न्याय मिला नहीं। बड़े-बड़े न्यायालयों के न्यायाधीशों से पूछा गया तो उन्होंने कहा हम फैसला करते हैं न्याय नहीं करते। इस स्थिति में जब न्यायालय, न्याय को नहीं जानता है तो उसे न्यायालय कहना कितना सच होगा और उन्हीं न्यायालयों में कहा जाता है सच बोलो। अब कहाँ तक सच्चाई है न्यायालय में क्या सच्चाई को खोजा जाए। इसी तरह कार्यालय में कार्य क्या होता है? गलतियों को खोजना, अपराध को खोजना और उनको गलतियों और अपराध से रोकना। इसी काम के लिए सारे सरकारी तंत्र में कर्मचारी नियोजित हैं।

मानव जागृत होने के लिए मूल वस्तु 'समझदारी' है। हर मानव को यदि समझदारी पहुँच पाता है तो मानव न्यायपूर्वक जी सकेगा। न्यायपूर्वक जीने के साथ समृद्धि, अभय और सहअस्तित्व अपने आप से आते हैं। बिना न्याय पूर्वक जिये समाधान आयेगा नहीं। इससे पता लगता है मानवीयता का जो रीढ़ है वह न्याय है।

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೂಲ ವಿಷಯವೆನಿದೆಯಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರುಕ್ತ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು.ಇದು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿರುವುದು,ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವುದು,ವರ್ತಮಾನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಯಾವ ವಿಧಿಯು ಇಲ್ಲ ,ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಇಲ್ಲ,ಬೇರೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯಾವಿಲ್ಲ.ಹೀಗೆ ನಾವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲವೋ, ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡಾ ನಾವು ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ 4 ಆವಸ್ಥಾಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದು.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ,ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಪರಿವಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ , ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆ ಇಲ್ಲ.ಹೀಗಾದಾಗ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಇಡಾಗುವೆವು. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವರ ಸಂಖ್ಯೆ 700 ಕೋಟಿಯಾದರು,ಇನ್ನು ನಮಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.ಮಾನವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ಆತ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವನು ಎಂದೇನು ಇಲ್ಲ.**ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳೆನು?: ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿ,ಅಭಯ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವವು. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಪೂರಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯಾವಾಗುವುದು.ಅಭಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು.ಸಮೃದ್ಧಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವೆವು. ಸಮಾಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನಾವು ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವೆವು**. ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾದಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆಯೂ, ಅವುಗಳಿಂದ ನಾವು ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ .ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರದೆ ಇರುವುದೆ ಆಗಿದೆ.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಹಾಗು ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳಾಗಿವೆ, ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಜೀವನ ಹಾಗು ಅರಿವು ಇವುಗಳ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ದವಾಗಲಿಲ್ಲ .ಪರಂಪರೆಯೇ ಸಿದ್ದವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಬರುವುದೆಲ್ಲಿಂದ?.ಅರಿವಿನ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಮಾನವ, ಇತರೆ ಮಾನವರೊಂದಿಗೆ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ (ಜೀವ, ಪ್ರಾಣ, ಪದಾರ್ಥ)ಗಳೊಂದಿಗೆ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ,ಸಂತುಲಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅನುಪಮವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯ ಹನನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನು .

ಮಾನವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ – ದೊಡ್ಡ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರುಗಳಿಗೆ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಅವರಿಂದ ದೊರೆತ ಉತ್ತರ – ನಾವು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಹೊರತು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವೇ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಉಚಿತವಾಗುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಹಾಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವಿದೆ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಬಹುದು? ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು? ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕಾರ್ಯ, ಅಫರಾಧಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅಫರಾಧಗಳಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯ. ಇಂಥಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಜಾಗ್ರತವಾಗಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೂಲ ವಸ್ತು ಅರಿವೇ ಆಗಿದೆ.ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೆ ಅರಿವು ತಲುಪಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಮಾನವ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವನು. ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವದರೊಂದಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ,ಅಭಯ ಮತ್ತು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ – ಇವುಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಉದಯವಾಗುವವು, ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳದೆ ಸಮಾಧಾನ ಉದಯವಾಗುವುದೆ ಇಲ್ಲ.ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ನ್ಯಾಯವೇ ಮಾನವಿಯತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ.

न्याय सर्वप्रथम समझदार परिवार में प्रमाणित होता है, फिर समाज में और पूरी धरती पर सार्वभौम व्यवस्था के रूप में प्रमाणित होता है। न्याय में जीने से मानव तृप्त रहता है, सुखी रहता है, समाधानित रहता है, वर्तमान में विश्वास सुदृढ़ होता जाता है और हमारे व्यवहार में निरंतर प्रखरता, निखार प्रकट होता है। यह सब चीजें न्याय पूर्वक जीने से अनायास ही उपलब्ध होती है। जिसके लिए कहते हैं यह बहुत पुण्य से मिलेगा। पुण्य का मतलब हमको जो समझ में आया वह है समझदार होना। मानव समझदार होने की परंपरा में अपनी योग्यतायें, क्षमतायें, पात्रतायें, अपने आप से प्रमाणित करना शुरू करता है। क्षमता अर्थात् वहन करने वाली क्रिया। वहन क्या करता है? या तो जागृति का या भ्रम का। मानव जब जागृत हो गया तब भ्रम अपने आप विदा हो जाता है। मानव संस्कारानुषंगीय इकाई है। समझदारी या भ्रम परंपरापूर्वक ही आता है। मानव संतान में उसकी परंपरा जन्म से ही विद्यमान होने के कारण वे गुण उसमें प्रचलित प्रेषित हो जाते हैं। इसके बाद आता है पुरूषार्थ और परमार्थ। पुरूषार्थ, परमार्थ के आधार पर मानव समझदार होकर भ्रम से मुक्त होता है। भ्रम से मुक्ति का तात्पर्य जीवन जागृति पूर्वक जीने के कार्यकलाप। अभी तक परंपरा से हमको जो कुछ शिक्षा मिली है वह है शरीर सापेक्ष जीना इसका गवाही है लाभोन्माद, कामोन्माद और भोगोन्माद के लिए पढ़ाते हैं। जबकि मानव, जीवों पशुओं से भिन्न है, भिन्न प्रकार की प्रवृत्ति वाला है। जीवन के कारण मानव में बहुमुखी अभिव्यक्ति है। मानव समाधान चाहता है कोई पशु-झाड़-पत्थर समाधान नहीं चाहता। मानव समृद्धि चाहता है कोई पशु-पक्षी समृद्धि नहीं चाहता। किसी भी जानवर में, शेर, गाय, सांप, सुअर, आदि में भी संग्रह की प्रवृति नहीं है। चींटी भी संग्रह के उद्देश्य से संग्रह करती है ऐसा कुछ नहीं है। संग्रह के लिए प्रवृति है ऐसा नहीं है। वस्तु मिलता है इकट्ठा किया रहता है। मानव में जानबूझकर संग्रह-सुविधा की प्रवृत्तियाँ होती है उसका कारण भोग अतिभोग की वासना है। इस आधार पर समाधान और व्यवस्था लक्ष्य न होकर संग्रह सुविधा हमारा लक्ष्य हो गया और उसके लिए प्रिय, हित लाभ दृष्टिकोण रहा और फलस्वरूप हम दुखी होते रहे, संघर्ष करते रहे, प्रताड़ित होते रहे।

इस परेशानी से छूटने का एकमात्र उपाय है जीवन जागृति और सहअस्तित्व को समझें और मानवीयतापूर्ण आचरण को समझें। मानव ही अस्तित्व में सर्वोच्च विकसित इकाई है शरीर के रूप में और जीवन के रूप में। जीवन अपने अस्तित्व को और जागृति को प्रमाणित करने के लिए शरीर को प्रयोग करता है। प्रयोग करने के समय में वह बराबर शरीर को जीवंत बनाये रखता है बाद में शरीर को ही जीवन मान लेता है फलस्वरूप जीव चेतना में जी के भ्रमित होता है और प्रमाणित करने के लिए पुनः शरीर को संचालित करता है। इस ढंग से कई बार शरीर को छोड़ने से तो परेशान होने की बात है। इसमें पाप पुण्य नाम की कोई चीज नहीं होती है। समझदारी या नासमझी ही होती है। समझदारी परंपरा से ही आता है। समझदारी को परंपरा में ही पाना है। कोई एक व्यक्ति समझदार होने से संसार तर जायेगा ऐसा नहीं हो सकता।

ನ್ಯಾಯ – ಇದು ಸರ್ವಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅರಿವುಳ್ಳ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು,ತದನಂತರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು.ನ್ಯಾಯದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಿದಾಗ ಮಾನವ ತೃಪ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವನು, ಸುಖಿಯಾಗಿರುವನು, ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುವನು, ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಧೃಢವಾಗುತ್ತ ಹೊಗುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಖರತೆ, ಹೊಳಪು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ನಾವು ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಿದಾಗ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಉಪಲಬ್ದಿಗಳು.ಇವುಗಳು ದೊರೆತಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ದೊರೆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವದಿದೆ .ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಪುಣ್ಯದ ಅರ್ಥ ಹೀಗಿದೆ–**ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವುದೇ ಪುಣ್ಯ.** ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತನ್ನ **ಯೋಗ್ಯತೆ**ಯನ್ನು, **ಕ್ಷಮತೆ**ಯನ್ನು, **ಪಾತ್ರತೆ**ಯನ್ನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು .**ಕ್ಷಮತೆ –ಇದು ವಹನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.** ಏನನ್ನು ವಹನಗೊಳಿಸುವನು? ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು. ಮಾನವ ಜಾಗೃತವಾದೊಡನೆಯೇ, ಭ್ರಮೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಿದಾಯ ಹೇಳುವುದು. ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕಾರಾನುಷಂಗಿ ಇಕಾಯಿ ಯಾಗಿರುವನು. ಅರಿವು ಅಥವಾ ಭ್ರಮೆ –ಇವುಗಳು ಪರಂಪರೆಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಬರುವವು. ಮಾನವ ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರಂಪರೆ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ,ಪ್ರೇಷಿತವಾಗಿರುವವು. ಇದರ ನಂತರ ಬರುವುವು ಪುರುಷಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಮಾರ್ಥ. ಪುರುಷಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಮಾರ್ಥಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅದು ಕೇವಲ ಶರೀರ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂದರೆ ಲಾಭೋನ್ಮಾದ,ಕಾಮೊನ್ಮಾದ ಮತ್ತು ಭೋಗೋನ್ಮಾದ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಓದುವದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ,ಪಶುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವನು, ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವನಾಗಿರುವನು. ಜೀವನ ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಮಾನವ ಸಮಾಧಾನ ಬಯಸುವನು, ಯಾವುದೇ ಪಶು – ಮರ – ಕಲ್ಲು ಸಮಾಧಾನ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ.ಮಾನವ ಸಮೃದ್ಧಿ ಬಯಸುವನು, ಯಾವುದೇ ಪಶು – ಮರ – ಕಲ್ಲು ಸಮೃದ್ಧಿ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಹುಲಿ ,ಹಸು, ಹಾವು, ಹಂದಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲ.ಇರುವೆಗಳು ಸಂಗ್ರಹದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದೇನು ಏನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ .ವಸ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವುದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿಡುವವು. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹ – ಸುವಿಧಾಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಇರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಭೋಗ,ಅತಿಭೋಗದ ವಾಸನಾ ಇದೆ.ಈ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವುಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗುವ ಬದಲು ಸಂಗ್ರಹ – ಸುವಿಧಾಗಳು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳಾದವು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರಿಯ,ಹಿತ,ಲಾಭದ ದ್ರಿಷ್ಟಿಕೊನಗಳಿವೆ ಹಾಗು ಇವುಗಳ ಫಲಸ್ವರೂಪ ನಾವು ದುಃಖಿಗಳಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು,ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು, ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು .

ಇವೆಲ್ಲ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಉಪಾಯ ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವಿಯತಾಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವದು.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ವಿಕಸಿತ ಇಕಾಯಿಯ ಮಾನವನೇ ಆಗಿರುವನು ಮತ್ತು ಜೀವನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ.ಜೀವನ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶರೀರದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವದು.ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಶರೀರವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುವುದು,ತದನನಂತರ ಶರೀರವನ್ನೇ ಜೀವನ ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಫಲಸ್ವರೂಪ ಜೀವ ಚೇತನಾದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿ ಭ್ರಮಿತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪುನಃ ಶರೀರವನ್ನು ಸಂಚಾಲಿಸುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಂಕಟದೊಳಗಿರುವುದು.ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಪ ,ಪುಣ್ಯಗಳೆಂಬ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅರಿವಿರುವುದು ಇಲ್ಲ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು. ಅರಿವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುವುದು. ಅರಿವನ್ನು ಪರಂಪರೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಡೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದೇನು ಇಲ್ಲ.

ऐसी कल्पना ने ही हमको भयभीत, निरीह बनाया। मानवीयतापूर्ण आचरण में हर मानव अपने में स्वधन, स्वनारी/स्वपुरूष, दयापूर्ण कार्य व्यवहार के रूप में जी पाता है। इस तरह जीने से हमारे तन, मन, धन का सदुपयोग, सुरक्षा करना भी बनता है और जब ये दोनों सजते हैं तो उस स्थिति में संबंध, मूल्य, मूल्यांकन, उभयतृप्ति भी अपने आप से प्रमाणित होता है। इस ढंग से मूल्य, चरित्र, नैतिकता के संयुक्त रूप में मानव का आचरण व्याख्यायित होता है। तन, मन, धन रूपी अर्थ का सदुपयोग सुरक्षा होना ही नैतिकता है। संबंधों को पहचानने की विधि से ही मूल्यों का निर्वाह होता है। जैसे कोई भी आदमी अपने पिता के संबंध को, माता के संबंध को गुरू के संबंधों को व्यवस्था के अर्थ में पहचानते हैं। मूल्य (भाव) अपने आप बहने लगते हैं फलस्वरूप मूल्यों का निर्वाह होता है। जहाँ संबंधों को पहचानते नहीं हैं वहाँ कोई मूल्यों का बहाव होता नहीं है। उदाहरण रेल के डब्बे में कोई बैठा है एक अजनबी आता है तब उनका हाथ पैर अपने आप लंबा हो जाता है इच्छा होती है यहाँ कोई न बैठे। वहीं थोड़ी देर बाद कोई पहचान का आदमी आ जाता है तो अपने आप से उठकर खड़े हो जाते हैं उनको बैठा देते हैं इस तरह संबंधों की पहचान एक बड़ा काम है। संबंधों के बारे में अध्ययन प्रयोजन के आधार पर होता है। जैसे मां का संबंध पोषण प्रधान रूपी प्रयोजन के आधार पर, पिता का संबंध संरक्षण प्रधान रूपी प्रयोजन के आधार पर अध्ययन किया जाता है। ये संबंध सभी पहचानने में आ जाये उसके बाद मानव गलती नहीं करता। बिना संबंध पहचाने गलती करेगा ही।

प्रचलित वर्तमान राजकीय तंत्र, धर्म तंत्र प्रचार माध्यमों को देखने से पता लगता है सब अपराधियों के लिए बना है। ये दोनों अपराधियों को तारने में अपने-अपने ढंग से लगे हैं। ये सब तंत्र मानव को समझदारी दे नहीं पाया। हर मानव समझदार होना चाहता है। ईमानदार होना चाहता है। ईमानदारी का रास्ता दिखा नहीं पाये। हर आदमी जिम्मेदार होना चाहता है। जिम्मेदारी का प्रयोजन परंपरा में दे नहीं पाये। लोगों ने शुभ की कामना की है सबका शुभ हो, सबके परिवार हो, सबका मंगल हो, इस प्रकार की बातों को तो सब लोग दोहराए है। किन्तु कहने मात्र से, दोहराने मात्र से, तो रास्ता मिलता नहीं। जिस किताब में लिखा रहता है सबका शुभ हो उसी में लिखा रहता है सारा संसार झूठा है और असली माँ-बाप ईश्वर है उन्हीं के शरण में जाना चाहिये इससे कल्याण हुआ नहीं। असली माँ-बाप के पास जाने के बाद मानव पाया नहीं तब कल्याण कहाँ-किसका होगा। इस सब बात से कोई प्रयोजन निकलता नहीं। समझदार होने पर ही आदमी का प्रयोजन स्पष्ट होता है। सभी संबंधों में प्रयोजन निहित रहता ही है। क्या प्रयोजन है? समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व को सफल बनाने के अर्थ में ही प्रयोजन है। सारे संबंधों का प्रयोजन इसी से जुड़ा रहता है इसमें जुड़ने से परंपरा बन जाती है। समझदारी की ही परंपरा होगी नासमझी की कोई परंपरा अखण्ड होगी नहीं। इसलिए अभी तक कोई परंपरा बनी नहीं सर्व शुभ के अर्थ में। वर्तमान शिक्षा

ಇಂಥಹ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಭಯಭಿತರನ್ನಾಗಿ, ಅಸಹಾಯಕರನ್ನಾಗಿಸಿದೆ . ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸ್ವಧನ,ಸ್ವನಾರಿ/ಸ್ವಪುರುಷ, ದಯಾಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವನು. ಈ ರೀತಿ ಬಾಳುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತನು ,ಮನ, ಧನಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಇವೆರಡು ಜೊತೆಗೂಡುವವೋ ಆಗ ಸಂಭಂಧ, ಮೂಲ್ಯ ,ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ, ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಇವುಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವವು. **ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂಲ್ಯ,ಚರಿತ್ರೆ,ನೈತಿಕತೆ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಆಚರಣೆ ವ್ಯಖ್ಯಾಯಿತವಾಗು –ವುದು**. ತನು, ಮನ ,ಧನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥದ ಸದುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಯಾಗುವುದೇ ನೈತಿಕತೆಯಾಗಿ –ದೆ.ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಮೂಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುವುದು. ಅದೆಹೇಗೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಂಧವನ್ನು, ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಂಧವನ್ನು,ತನ್ನ ಗುರುವಿನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಂಧವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ. ಆಗ ಮೂಲ್ಯ(ಭಾವ) ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪ್ರವಹಿಸಲು ಶುರುವಾಗುವುದು ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮೊಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುದುದು. ಎಲ್ಲಿ ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರೈಲು ಬೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂದರೆ – ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಬಂದಾಗ, ಮೊದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಕೈ,ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು, ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು. ಅಲ್ಲೇ ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಮೊದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಬಂದರೆ, ಕುಳಿತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬಂದಿರುವ ಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಆಸನ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು,ಆ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿಸಿ,ತಾನು ನಿಂತೇ ಇರುವನು.ಹೀಗೆ ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.ಸಂಭಂಧಗಳ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ,ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಆಗುವುದು. ಅದೆ ಹೇಗೆಂದರೆ ತಾಯಿಯ ಸಂಭಂಧದ ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಧಾನತಹವಾಗಿ ಪೋಷಣೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಇರುವುದು,ತಂದೆಯ ಸಂಭಂಧದ ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಧಾನತಹವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುವುದು.ಎಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಗುರುತಿಸದ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗುವವೇ.

ಪ್ರಚಲಿತ ವರ್ತಮಾನ ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರ,ಧರ್ಮ ತಂತ್ರ,ಪ್ರಚಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕಂಡುಬರು –ವುದೆನೆಂದರೆ,ಎಲ್ಲವು ಕೇವಲ ಅಫರಾಧಿಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದಂತಿದೆ.ಇವರಿಬ್ಬರು ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ತಮ್ಮದೆಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು.ಈ ಎಲ್ಲ ತಂತ್ರಗಳು ಮಾನವನ ಅರಿವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಬಯಸುವವನೆ ಆಗಿರುವನು.ಪ್ರಮಾಣಿಕನಾಗಲು ಬಯಸುವನು.ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ ದಾರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತನಾಗಲು ಬಯಸುವನು.ಆದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.ಎಲ್ಲರು ಶುಭದ ಕಾಮನೆ ಮಾಡಿದರು ,ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭವಾಗಲಿ ಎಂದುರು,ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿವಾರವಿರಲಿ ಎಂದರು,ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಂಗಲವಾಗಲಿ ಎಂದರು ಮತ್ತು ಇಂಥಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಯೇ ಇರುವರು.ಆದರೆ ಕೇವಲ ಹೇಳುವದರಿಂದಲೇ ,ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ.ಯಾವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರೋ,ಅದೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ತಾಯಿ – ತಂದೆ ಈಶ್ವರನೆ ಆಗಿರುವನು,ನಾವೆಲ್ಲ ಆತನ ಶರಣದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು,ಇದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿಲ್ಲ.ನಿಜವಾದ ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರ ಜೊತೆಗಿದ್ದರು ಸಹ ಮಾನವ ಏನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಯಾರ ಕಲ್ಯಾಣ,ಯಾವ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನೆಯು ಆಗಿಲ್ಲ .ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನೆ ನಿಹಿತವಾಗಿರುವುದು. ಪ್ರಯೋಜನೆ ಏನಿದೆ? ಸಮಾಧಾನ ,ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆನೆ ಜೋತೆಗೂಡಿರುವುದು ,ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋತೆಗೂಡಿದಾಗಲೇ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.ಪರಂಪರೆ– ಇದು ಅರಿವಿನದೆ ಆಗಿರುವುದು, ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದರ ಪರಂಪರೆ ಅಖಂಡವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸರ್ವಶುಭದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ.ವರ್ತಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ

में जब व्यक्ति पढ़कर तैयार होता है स्वयं को सबसे बुद्धिमान मानता है। संसार को मूर्ख मानता है। ऐसे स्नातक हर वर्ष करोड़ों बनते हैं। एक-एक ऐसे स्नातक को कैसे समझदार बनाया जाये? कहां से इतने डाक्टर लाया जाये जो इनको ठीक कर सके।

स्वयं समझे बिना कोई स्वीकार करता नहीं। इसका गवाही मैं स्वयं हूँ। हमारे परिवार में वेदमूर्ति, बगल में वेदमूर्ति, पूरा गाँव में वेदमूर्ति किन्तु हमें परिवार के लोग वेद नहीं पढ़ा पाये क्योंकि हम पढ़ना नहीं चाहे। किन्तु, इस धरती पर समझदार हर मानव बनना चाहता है। इस आधार पर हर मानव समझदार होने की पूर्ण संभावना है। इस प्रवृत्ति को देखकर ही इस अभियान को शुरू किया। हर मानव का समझदार बनाने का भी अरमान है इस सच्चाई के साथ शुरूआत किये हैं। इस शुरूआत से जो लोग समझ चुके हैं उनको राहत मिली है उनमें वे सब गुण पैदा हुए हैं जिन्हें हम मानवीयतापूर्ण रूप में पहचानते हैं।

नैतिकता का मूल तत्व जो तन, मन, धन रूपी अर्थ को प्रयोजन के अर्थ में नियोजित करना है। जिसे सदुपयोग कहते हैं। सदुपयोग दो अर्थों में होता है - 1. सेवा और उत्पादन में तन, मन, धन का नियोजन। 2. संबंधों के साथ प्रयोजन को सफल बनाने के लिए तन, मन, धन का अर्पण-समर्पण रूप में सदुपयोग।

जिसका सदुपयोग किया उसका सुरक्षा हो गया। जिसके लिये हम सदुपयोग किया अर्थ का उसका सुरक्षा हुआ। यही हमारा सदुपयोग और सुरक्षा का अर्थ है। समाधान के लिये, समृद्धि के लिये, वर्तमान में विश्वास पूर्वक व्यवस्था के लिये, सहअस्तित्व के लिये तन-मन-धन रूपी अर्थ को नियोजित करने से उसका सुरक्षा हुआ। फलस्वरूप हमारे धन का सदुपयोग हुआ। सदुपयोग हुये बिना सुरक्षा और सुरक्षा के बिना सदुपयोग होगा नहीं। सुरक्षा सदुपयोग सदा सदा के लिए शुभ होता है। सद्प्रवृत्तियों में हमारे तन, मन, धन को नियोजित करने की आवश्यकता बनी रहती है, हमारे जागृति के अर्थ में है।

सहअस्तित्व में कोई समझदार इकाई हो सकती है तो वह मानव ही है। मानव, जीवन और शरीर के संयुक्त रूप में प्रमाणित है। मानव शरीर की वंश परंपरा है। जीवन सहअस्तित्व सहज रूप में जीवन गठनपूर्ण परमाणु के रूप में विद्यमान है इसमें मानव का कोई योगदान नहीं है। शरीर में मानव परंपरा का योगदान है। यही व्यवस्था है। जीवन और शरीर के संयोग की आवश्यकता केवल जीवन अपनी जागृति को प्रमाणित करने के अर्थ में ही है और जीव शरीरों में समझदारी प्रमाणित करने की व्यवस्था नहीं है। इसलिये मानव संस्कारानुषंगीय इकाई के रूप में समझ में आता है। अस्तित्व में मानव को छोड़कर तीनों अवस्थायें परस्पर पूरक है। मानव भी पूरक होने की आवश्यकता हो गई है। पूरकता के रूप में ही मानव का व्यवस्था में जीना बन पाता है यह व्यक्तिवाद, भोगवाद के आधार पर कभी नहीं बन पाता है। विगत के दोनों चिंतनों भौतिकवाद और विरक्तिवाद से मानव **व्यक्तिवादी** हो गया। भौतिकवादी विधि से व्यक्ति

ಓದಿ ಹೊರಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ,ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ನಂಬಿರುವನು.ಸಂಸಾರ – ಇದು ಮೂರ್ಖತ –ನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವನು.ಇಂಥಹ ಸ್ನಾತಕರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದರಾಗುತ್ತಿರುವರು.ಇಂಥಹ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ನಾತಕನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿವುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು? ಇವರನೆಲ್ಲ ಸರಿಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರವುದು?

ಯಾರೇ ಇರಲಿ ,ಸ್ವಯಂ ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು.ನಾನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ವೇದಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದರು ,ಅಕ್ಕ–ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವೇದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದರು,ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೇದಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದರು,ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರು ನನಗೆ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿಸಲಿಲ್ಲ,ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಓದಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು.ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಬಯಸುವನು.ಈ ಆಧಾರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವ ಪೂರ್ಣ ಸಂಭಾವನೆ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ ಈ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿರುವೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವ ಆಸೆಯೊಂದಿಗಿರುವನು ಎಂಬ ಸತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಶುರುಮಾಡಿರುವೆ.ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾರೆಲ್ಲ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿತಿರುವರೋ,ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತಿದೆ,ಯಾವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಮಾನವಿಯತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದೆವೋ,ಆ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗಿವೆ.

ತನು,ಮನ,ಧನ ರೂಪದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುವುದೇ ನೈತಿಕತೆಯ ಮೂಲ ತತ್ವವಾಗಿದೆ.ಇದನ್ನೇ ಸದುಪಯೋಗವೆಂದು ಹೇಳುವೆವು.ಸದುಪಯೋಗ ಎರೆಡು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು –1.ತನು,ಮನ,ಧನ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುವುದು.2.ಸಂಭಂಧಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನು,ಮನ ,ಧನ ಇವುಗಳ ಅರ್ಪಣೆ – ಸಮರ್ಪಣೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು. ಯಾವುದು ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದೋ ಅದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದಂತೆಯೇ. ಯಾವುದರ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಳಸುವೆವೋ,ಅದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದಂತೆ .ಇದುವೇ ನಮ್ಮ ಸದುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತ ಅರ್ಥ. ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ತನು, ಮನ, ಧನ ರೂಪದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿಯೋಜಿತಗೊಳಿಸುವುವದರಿಂದ ಅದರ ಸುರಕ್ಷೆಯಾಗುವುದು. ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಧನ – ಇದರ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದು. **ಸದುಪಯೋಗವಾಗದ ಹೊರತು ಸುರಕ್ಷೆಯಾಗದು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಸದುಪಯೋಗವಾಗದು**. ಸುರಕ್ಷೆ ,ಸದುಪಯೋಗದಿಂದ ಯಾವಾಗಲು ಶುಭವೆ ಆಗುವದು.ಸದ್ವ್ರವೃತ್ತಿಗ –ಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತನ, ಮನ, ಧನ –ಇವುಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಗೊಳಿಸುವುದರ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೆ ಇದೆ, ನಮ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ .

ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅರಿವುಳ್ಳ ಇಕಾಯಿಯೊಂದು ಇರುವುದೆಯಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಮಾತ್ರ.ಮಾನವ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿರುವನು.ಮಾನವನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ವಂಶದ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ.ಜೀವನ ಸಹಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಠನಪೂರ್ಣಪರಮಾಣುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಯೋಗದಾನವೇನು ಇಲ್ಲ.ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯ ಯೋಗದಾನವಿದೆ.ಇದುವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಸಂಯೋಗದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಕೇವಲ ಜೀವನ ತನ್ನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕಾರಾನುಷಂಗಿಯ ಇಕಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಮೂರು ಆವಸ್ಥಾಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.ಮಾನವನು ಸಹ ಪೂರಕವಾಗುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ.ಪೂರಕತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿವಾದ,ಭೋಗವಾದ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಚಿಂತನೆಗಳಾದ ಭೌತಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶವಾದ,ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯಾದನು.ಭೌತಿಕವಾದಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಭೋಗವಾದಿಯಾಗುವನು.

भोगवादी होता है। फलस्वरूप व्यक्तिवादी होता है। विरक्तिवादी तो व्यक्तिवादी होता ही है। इस प्रकार ये दोनों विचार से समाज बनने का सूत्र निकला नहीं बल्कि समाज विरोधी होना ही हुआ। जबकि आदमी समाज में जीना चाहता है। सहअस्तित्व में जीना चाहता है। समृद्धि पूर्वक जीना चाहता है समाधान पूर्वक जीना चाहता है। तीनों विचारों (सहअस्तित्व, समृद्धि और समाधान) प्रयोजनों को पूरा करना मानव की जिम्मेदारी है।

समझदारी के बाद जिम्मेदारी आ ही जाती है। जब जिम्मेदारी के पास जाते हैं तो स्वाभाविक रूप में हम परिवार मानव हो जाते हैं, सामाजिक हो जाते हैं। फलस्वरूप हम सार्वभौम होते हुए प्रमाणित होते हैं। इस वैभवशाली परंपरा की आवश्यकता है। आशा के रूप में हर व्यक्ति व्यवस्था चाहता है। आकांक्षा के रूप में भी व्यवस्था चाहता है। हमारे अनुसार इच्छा के रूप में भी व्यवस्था चाहता है किन्तु इच्छा में उसकी वरीयता क्रम नीचे है, इसके ऊपर और बहुत सी चीजें है। इसलिए व्यवस्था की तीव्र इच्छा नहीं हो पाती। फलस्वरूप आदमी समर्पित होने में असमर्थ रहता है। जीव चेतना विधि से मानव विवश हो जाता है। क्या किया जाए? जो तत्काल समझने को तैयार हैं उन्हीं को पारंगत बनाया जाए। उन्हीं से शिक्षण संस्थाओं में मानवीय शिक्षा का व्यवहारान्वयन किया जाए, बच्चों में संस्कार डाला जाए। बच्चों में संस्कार डालने से घर परिवार में स्वभाविक रूप में परिवर्तन होना ही है। इस तरह शिक्षा का मानवीकरण की आवश्यकता है शिक्षा सार्थक होना ही व्यवस्था दूसरी योजना है।

पदार्थावस्था, प्राणावस्था, जीवावस्था की इकाईयाँ मानव के लिए पूरक हैं। किन्तु मानव उनके लिये पूरक होना विचाराधीन है। उसको पूरा करने की आवश्यकता है। तभी मानव का व्यवस्था में जीने का प्रमाण मिल पायेगा।

जागृत जीवन सहज मूल्य है सुख, शांति, संतोष, आनंद। जीवन सहज मूल्य से मानव लक्ष्य सफल होता है। मानव लक्ष्य है समाधान, समृद्धि, अभय व सहअस्तित्व। मानव लक्ष्य प्रमाणित होता है, जीवन मूल्य प्रमाणित होता है। समाधान = सुख। जहाँ-जहाँ हम समाधानित रहते हैं वहाँ-वहाँ सुख का अनुभव करते हैं। जहाँ पर समाधानित नहीं है वहाँ हम पीड़ित होते हैं। उसके बाद परिवार में हम जीते हैं समाधान समृद्धि पूर्वक प्रमाणित होने की स्थिति में शांति अनुभव करते हैं। व्यवस्था में जीने के अर्थ में संतोष-आनंद अनुभव करते हैं। अपनी समझदारी को प्रमाणित करने के अर्थ में आनन्द अनुभव करते हैं। इस प्रकार, इसमें हम सब प्रमाणित हो पाते हैं तब परंपरा में समझदारी सहज प्रमाण रहेगी। इस क्रम में हम सुख, शांति, संतोष, आनन्द को अनुभव करने के योग्य है।

ಫಲಸ್ವರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯಾಗುವನು.ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯೇ ಆಗಿರುವನು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರೆಡು ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸೂತ್ರ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಆಗುವುದೇ ಆಗಿದೆ.ಆದರೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು.ಸಮೃದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು,ಸಮಾಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು.ಮೂರು ವಿಚಾರಗಳ(ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ,ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನ) ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದೇ ಮಾನವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಅರಿವಿನ ನಂತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಂದೆ ಬರುವುದು.ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ,ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಿವಾರ ಮಾನವರಾಗುವೆವು, ಸಾಮಾಜೀಕವಾಗುವೆವು. ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಾವು ಸಾರ್ವಭೌಮವಾ –ಗುತ್ತ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗವೆವು. ಈ ವೈಭವಶಾಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಮಾನವನಿಗಿದೆ.ಆಶೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಬಯಸುವನು. ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಯಸುವನು.ನನ್ನಯ ಅನುಸಾರ ಇಚ್ಚೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಬಯಸುವನು.ಆದರೆ ಇಚ್ಚೆ ಪಡುವ ಆದ್ಯತೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನು ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವನು,ಇದರ ಮೇಲು ಸಹ ಇನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತೀವ್ರ ಇಚ್ಚೆ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮರ್ಪಿತನಾಗಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವನು.ಜೀವ ಚೇತನಾ ವಿಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ವಿವಶವಾಗುವನು.ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಯಾರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವರೋ ಅವರನ್ನೇ ಪಾರಂಗತಗೊಳಿಸಿದರಾಯಿ –ತು.ಅವರಿಂದಲೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಹಾರಾನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದರಾಯಿತು,ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬೆಳೆಸಿದರಾಯಿತು.ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬೆಳೆಸಿದರೆ,ಮನೆ – ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಲು ಆರಂಭವಾಗುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವಿಯಕರಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ, ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ಥವಗೊಳಿಸುವುದೇ ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ,ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ ,ಜೀವ ಆವಸ್ಥಾದ ಇಕಾಯಿಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.ಆದರೆ ಮಾನವ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವುದು ವಿಚಾರಾಧಿನದಲ್ಲಿದೆ (ಪರಿಗಣನೆಯಲ್ಲಿದೆ).ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುವುದು.

ಸುಖ,ಶಾಂತಿ,ಸಂತೋಷ,ಆನಂದ –ಇವುಗಳೇ ಜಾಗೃತ ಜೀವನ ದ ಸಹಜ ಮೂಲ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಜೀವನ ಸಹಜ ಮೂಲ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಫಲವಾಗುವುದು. ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ ,ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ –ಇವುಗಳೇ ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವವು, ಜೀವನ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವವು. ಸಮಾಧಾನ = ಸುಖ. ನಾವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುವೆವೋ ,ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವೆವು .ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾಧನಿತವಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಪೀಡಿತರಾಗಿರುವೆವು .ತದನಂತರ ನಾವು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವೆವು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷ – ಆನಂದ ಇವುಗಳ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವೆವು. ನಮ್ಮ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆನಂದದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವೆವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾದ ನಂತರವೇ ಅರಿವನ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವುದು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಖ,ಶಾಂತಿ,ಸಂತೋಷ ,ಆನಂದ ಇವುಗಳ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವೆವು.

जीवन अक्षय बल, अक्षय शक्ति सम्पन्न है। इस विधि से समाधान के बाद समाधान को प्रकाशित, प्रमाणित निरंतर करते ही रहते हैं और जीवन तृप्त बना ही रहता है। 'जीवन' स्थिति में बल व गति में शक्ति है। गति में होने वाली क्रियाएं एक दूसरे के परस्परता में प्रमाणित होते हैं। स्थिति में रहने पर क्रियाओं का अनुभव होता है। हम जितने भी आस्वादन किये इससे हम तृप्त हुये कि नहीं ये हमको पता लगता है। जितना हम तुलन किया उससे हमको तथ्य मिला कि नहीं। सच्चाई को हम साक्षात्कार अनुभवपूर्वक (चिंतन) किया, बोध विधि से चिंतन किया, अनुभव किया। इससे तथ्य मिला कि इस बारे में हम निरंतर प्रयोजन के अर्थ में परीक्षण करते रहते हैं। परीक्षण करना ही होगा, करेंगे ही, दूसरा कोई रास्ता नहीं है। इन पाँचों अवस्थाओं में तृप्ति ही कुल मिलाकर सतत सुखी होने का रास्ता बनता है। इसी को सुख, शांति, संतोष, आनन्द नाम देते हैं। इन्हीं पाँच अवस्थाओं में प्रमाणित होने से मानव का वैभव स्वयं में स्वराज्य के रूप में प्रतिष्ठित रहता है। मानव मानवीयता से परिपूर्ण होकर वैभवित होना ही राज्य का मतलब है। व्यवस्था में जीना ही राज्य है, स्वराज्य है। स्वयं प्रेरित होकर व्यवस्था में जीना ही स्वराज्य है। इस प्रकार से, मानवीयतापूर्ण आचरण ही इसकी व्याख्या है। स्वयं में, परिवार में, समाज में, प्रकृति में, व्यवस्था में जो संबंध है उसको सार्थक बनायेगा यही मानव की जागृति सहज वैभव है। संबंध और मूल्यों को सार्थक बनाने के क्रम में ही हम वर्तमान में विश्वास कर पाते हैं। संबंधों को पहचानते नहीं है तो वर्तमान में जीते नहीं है तो विगत में जाते हैं विगत वर्तमान होता नहीं। (विगत के साथ जीना बनता नहीं) भविष्य को सोचते हैं, भविष्य भी वर्तमान होता नहीं। इस तरह से आदमी को कहीं ठौर मिलता नहीं। फलस्वरूप भटकता रहता है। भटकना कोई चाहता नहीं है। परंपरा में दिशा और लक्ष्य निर्देश की व्यवस्था है नहीं। हर मानव चेतना विकास मूल्य शिक्षा से ही समझदार होकर प्रमाणित परम्परा हो सकता है। हर मानव के आचरण में आ सकता है और मानवत्व मूल्यांकित हो पाता है। मानव को समझदारी को सफल बनाना है यही उसका वैभव है, यही मानव का ऐश्वर्य है इसी ऐश्वर्य के साथ मानव अपनी परंपरा को निरंतर सुखमय बना सकता है। सभी पशु संसार, जीव संसार, वनस्पति संसार, पदार्थ संसार के साथ संतुलन पूर्वक व्यवहार कर सकता है उससे जो पूरकता है उसके लिए स्वयं कृतज्ञ होकर उसका उपयोग, सदुपयोग कर सकता है। प्रयोजनशील बन सकता है।

मानव के साथ तो संबंध, मूल्य, मूल्यांकन, उभयतृप्ति होती है। तृप्ति हमारा वर है, अतृप्ति हमारा वर नहीं है। हर व्यक्ति तृप्त होने के आसार में समाधान, समृद्धि, वर्तमान में विश्वास और व्यवस्था में जीना सहअस्तित्व को प्रमाणित करना ही है। सत्य का स्वरूप इस ढंग से आया अस्तित्व ही परम सत्य है, निरंतर रहने वाली वस्तु अस्तित्व ही है और अस्तित्व, सहअस्तित्व स्वरूप है, सहअस्तित्व ही निरंतर प्रभावशील है। फलस्वरूप विकास व जागृति प्रकट होता है, विकास क्रम होता है। विकसित हो जाते हैं, जीवन्त हो

ಜೀವನ ಅಕ್ಷಯ ಬಲ,ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವುದು.ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ನಂತರ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿತ,ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಸಿದ್ದವಾಗುವುದು.ಜೀವನ "ಸ್ಥಿತಿ"ಯಲ್ಲಿ ಬಲ,"ಗತಿ "ಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.ಗತಿಯಲ್ಲಿಯಾಗುವ ಕ್ರಿಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪರಸ್ಪತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವವು.ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಭವವಾಗುವು –ದು.ನಾವು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಿರುವೆವು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಾವು ತೃಪ್ತರಾಗಿರುವೆವೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.ನಾವು ತುಲನೆ ಮಾಡಿರುವುದೆಷ್ಟು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯಾಂಶ ದೊರಕಿತು.ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ(ಚಿಂತನೆ ಮೂಲಕ)ನಾವು ಸತ್ಯದ ಕುರಿತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದಿರುವೆವೋ, ಬೋಧ ವಿಧಿಯಿಂದ ಚಿಂತನ ಮಾಡಿದೆವೋ,ಅನುಭವ ಪಡೆದೆವೋ.ಇದರಿಂದ ಸತ್ಯಾಂಶ ದೊರಕಿತೆ ಎಂಬ ಕುರಿತು ನಾವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು.ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು,ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೂ ಕೂಡಾ,ಇದರ ಹೊರತು ನಮಗೆ ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿಲ್ಲ. ಈ ಐದು ಆವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ತೃಪ್ತಿಯೇ ನಿರಂತರ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗವಾ –ಗಿದೆ.ಇದಕ್ಕೆನೆ ಸುಖ,ಶಾಂತಿ,ಸಂತೋಷ,ಆನಂದವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ .ಇವೆ ಐದು ಆವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿ –ತವಾಗುವದರಿಂದ ಮಾನವನ ವೈಭವ ಸ್ವಯಂನಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುವುದು.ಮಾನವ ಮಾನವಿಯತೆಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ವೈಭವಿತನಾಗುವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ .ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವು –ವುದೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ, ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯೇ ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂನೊಂದಿಗೆ, ಪರಿವಾರದೊಂದಿ –ಗೆ, ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ,ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳಿವಿಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವುದೆ ಮಾನವನ ಜಾಗ್ರುತಿ ಸಹಜ ವೈಭವವಾಗಿದೆ.

ಸಂಭಂಧ ಮತ್ತು ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದುವೆವು. ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲವಾದರೆ, ನಾವು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾದಾಗ ನಾವು ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿರುವೆವು ಹಾಗು ಭೂತಕಾಲ ಎಂದಿಗೂ ವರ್ತಮಾನವಾಗುವದಿಲ್ಲ.(ಭೂತಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ) ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವೆವು, ಭವಿಷ್ಯವು ಸಹ ವರ್ತಮಾನವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ಕಡೆಯೂ ನೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಫಲಸ್ವರೂಪ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವವನು. ಆದರೆ ಯಾರು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದಿಶೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ನಿರ್ದೇಶ – ಇವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸ ಮೂಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪರಂಪರೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತ್ವ ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದುವೇ ಆತನ ವೈಭವವಾಗಿದೆ, ಇದುವೇ ಮಾನವನ ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಿದೆ, ಈ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ತನ್ನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಸುಖಮಯವಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.ಎಲ್ಲರೂ ಪಶು ಸಂಸಾರ, ಜೀವ ಸಂಸಾರ ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರ,ಪದಾರ್ಥ ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಂತುಲನೆಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪೂರಕತೆಯ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಯಂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗುವ ಮೂಲಕ,ಅದರ ಉಪಯೋಗ, ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಂಧ ,ಮೂಲ್ಯ ,ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ , ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಇರುವವವು. ತೃಪ್ತಿ ನಮಗೆ ವರದಾನ –ವಾಗಿದೆ, ಅತೃಪ್ತಿ ನಮಗೆ ವರದಾನವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತೃಪ್ತನಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ. ಸಮೃದ್ಧಿ, ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುವನು. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ, ನಿರಂತರವಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವೇ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವೇ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ ಪ್ರಭಾವಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನನಗೆ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ದೊರಕಿರುವುದು. ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹಾಗು ಜಾಗೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು, ವಿಕಾಸ ಕ್ರಮವಿರುವುದು. ವಿಕಸಿತವಾಗುವುದು ,ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದು..

जाते हैं। विकासक्रम में भौतिक-रासायनिक वस्तु के रूप में निरंतर कार्यरत है। जीवन कितनी संख्या होना है इसका निश्चयन भी सहअस्तित्व सहज विधि से आता है भ्रमित मानव क्रम से आता नहीं। अस्तित्व स्वयं अपनी विधि से चारों अवस्थाओं को प्रकाशित कर चुका है। इसमें मानव का कोई योगदान नहीं है। मानव स्वयं को अन्य प्रकृति के साथ पूरक होने के प्रमाण रूप में प्रमाणित कर नहीं पाया बल्कि उल्टे शोषण करता रहा है। शोषण से मानव कैसे सुखी होने की कामना किया, यह सोचने का मुद्दा है। शोषण से सुखी होने के बारे में सब राज्य, सब समुदाय, सब धर्म, अधिकांश परिवार सोचते हैं। जहाँ तक राज्य और समुदाय की मान्यता है शोषण पूर्वक ही सुखी हो सकता है। आज तक यही अंतिम बात है और विज्ञान भी इसका समर्थक है कि संघर्ष और शोषण पूर्वक ही मानव अपने अस्तित्व को बचाये रख सकता है। अस्तित्व से यहाँ मतलब अपनी जाति, समुदाय से है। संघर्ष का मतलब है जिसकी लाठी उसकी भैंस। संघर्ष करना ही विकास माना जाता है। जो देश ज्यादा युद्ध कर सकता है, ज्यादा व्यापार बुद्धि का उपयोग कर पाते हैं, ज्यादा शोषण कर सकता है उसे विकसित देश कहा जाता है। जबकि विकसित देश वही है जो जागृत हो गया है। व्यवस्था में है, समाधानित है, समृद्ध है, अपने में विश्वास करता है, सहअस्तित्व को समझता है।

जीवन, जीवन को समझने वाला और जीवन अस्तित्व को समझने वाला तरीका भिन्न है। जहाँ तक भौतिक रासायनिक वस्तुएं है इनको हम प्रयोगपूर्वक उपयोगिता के आधार पर पहचान लेते हैं। उपयोगिता को हम सामान्य आंकाक्षा और महात्वाकांक्षा के रूप में पहचानते हैं। सामान्य आकांक्षा है आहार, आवास, अलंकार (साधन)। महात्वाकांक्षा है -दूरगमन, दूरश्रवण, दूरदर्शन। इनमें से अधिकांश भाग तो पहचान लिए गये हैं उत्पादन भी कर लिए हैं। इसको सर्वसुलभ करने का प्रयत्न भी व्यापार विधि से किए हैं। व्यापार विधि में लाभ की प्रतीक्षा रहती ही है।

जीवन का विश्लेषण क्रिया के आधार पर हम यह पहचान पाते हैं कि हमको किन-किन वस्तुओं की आवश्यकता है। फिर उन आवश्यकताओं को पहचान कर हम उत्पादन करते हैं और समृद्धि का अनुभव करते हैं। जैसे ही हम समृद्धि का अनुभव करते हैं वैसे ही हम व्यवस्था में जीना शुरू कर देते हैं इसलिए हमारे विद्यार्थियों को सर्वप्रथम स्वायत्त बनाने की जरूरत है और उसके बाद परिवार में प्रमाणित होने योग्य प्रवृत्ति और फिर समग्र व्यवस्था में जीने की आवश्यकता है। इन तीनों स्थितियों में प्रमाणित होना मानव का सौभाग्य है। ऐसा सौभाग्यशाली बनने के लिए मानव की स्वयंस्फूर्त आवश्यकता ही एकमात्र आधार है। यदि ऐसी आवश्यकता बनती है तो इस प्रस्ताव को मनोयोगपूर्वक, अध्ययन पूर्वक अपने को प्रमाणित करना सहज है।

ವಿಕಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ – ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯರಥವಾಗಿರುವುದು.ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ನಿಶ್ಚಯನ ಕೂಡಾ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಹಜ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಭ್ರಮಿತ ಮಾನವನ ದ್ರಿಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸ್ವಯಂ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳಿಸಿದೆ .ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಯೋಗದಾನವೇನು ಇಲ್ಲ. ಮಾನವ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ತದ್ವಿರುದ್ದವಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಶೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ಹೇಗೆ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಕಾಮನೆಯೊಂದಿಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಇದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ .ಶೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು,ಹೆಚ್ಚಾನೆಚ್ಚು ಪರಿವಾರಗಳು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಧ್ಯದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಎನಿದೆಯಂದರೆ –ಶೋಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದರದೇ ಮಾತಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಹ "ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ.ಇಲ್ಲಿ "ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು" ಇದರ ಅರ್ಥ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ ,ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ."ಸಂಘರ್ಷ"ಇದರ ಅರ್ಥ ಯಾರ ಬಳಿ ಕೋಲಿದೆಯೋ, ಎಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಕಿದಂತೆ ಸಂಘರ್ಷಮಾಡುವದನ್ನೇ ವಿಕಾಸವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.ಯಾವ ದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಯುದ್ದ ಮಾಡುವುದೋ ,ಯಾವ ದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಾರದ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೋ,ಯಾವ ದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದೋ ,ಆ ದೇಶವೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಸಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.ಆದರೆ ದೇಶವೊಂದು ಜಾಗೃತವಾಗ ಮಾತ್ರ ವಿಕಸಿತವಾದಂತೆ.ಯಾವ ದೇಶ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗಿರುವುದೋ, ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುವುದೋ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ, ತನ್ನೊಳಗೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಿರುವುದೋ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಿರುವುದೋ ಅದುವೇ ವಿಕಸಿತ ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜೀವನ–ಇದು ಜೀವನವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ದತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ .ಭೌತಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಸಿದಂತೆ ನಾವು ಪ್ರಯೋಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ,ಉಪಯೋಗಿಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವೆವು .ಉಪಯೋಗಿತೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವೆವು. ಆಹಾರ ,ಆವಾಸ, ಅಲಂಕಾರ (ಸಾಧನಗಳು) –ಇವುಗಳೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ದೂರ ಗಮನ,ದೂರ ಶ್ರವಣ,ದೂರ ದರ್ಶನ –ಇವುಗಳೇ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ –ಗಳಾಗಿವೆ.ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸರ್ವಸುಲಭಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭದ ಪ್ರತಿಕ್ಷೆ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.

ನಮಗೆ ಯಾವ–ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಗುರುತಿಸುವೆವು. ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವೆವು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಮ್ಮೃದ್ದಿಯ ಅನುಭವ ಪದೆಯುವೆವು. ಸಮ್ಮೃದ್ದಿಯ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆವು ಹಾಗಾಗಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಯತ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಜರೂರತ ಇದೆ ಮತ್ತು ತದನಂತರ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದಾದ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದು .ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದೆ ಮಾನವನ ಸೌಭಾಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಇರುವ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಸ್ವಯಂಸ್ಪೂರ್ತ ಆವಶ್ಯಕತೆ.ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಸಿದ್ದವಾದದ್ದೆಯಾದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಮನೋಯೋಗಪೂರ್ವಕ,ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ವಕ ತನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

तो हम समझने की कोशिश किए, समझदारी क्या है? समझने वाला कौन है समझदारी के लिए वस्तु क्या है? समझने वाला वस्तु 'जीवन' ही है। समझने के लिए वस्तु 'अस्तित्व' है, 'जीवन' है एवं 'मानवीयतापूर्ण आचरण' ही है। अस्तित्व को समझने के क्रम में अस्तित्व में विकास को समझना है। रासायनिक और भौतिक रचना, विरचना को समझना है। रासायनिक और भौतिक रचना, विरचना पदार्थावस्था और प्राणावस्था के रूप में अस्तित्व में विद्यमान है। ये सभी वस्तुएं एक स्वरूप में होकर दूसरे स्वरूप में परिवर्तित होते रहते हैं जैसे पेड़ पौधे कुछ काल पश्चात स्वयं सूखकर मिट्टी बन जाते हैं। इसी का नाम परिवर्तनशीलता है। यह परिवर्तन भौतिक रासायनिक पदार्थों में निरंतर चलने वाली प्रक्रिया है। इसी तरह मानव एवं पशु शरीर रचना गर्भाशय में रचित होते हैं एवं कुछ काल पश्चात् विरचित होकर मिट्टी, पानी, हवा में परिवर्तित हो जाते हैं।

इसके बाद समझने वाली वस्तु जीवन हमेशा एक सा रहता है। मानव शरीर में समझने वाली वस्तु केवल जीवन ही है। समझने के रूप में अस्तित्व को सहअस्तित्व के रूप में ही समझा गया। सहअस्तित्व के नजरिए में ही संपूर्ण परिस्थिति में हम व्यवस्थापूर्वक जी पाते हैं। व्यवस्था में जीना ही मानव का लक्ष्य है, व्यवस्था में जीना ही सुख है। अव्यवस्था में जीकर 'जीवन' समस्या से पीड़ित होता है। फलस्वरूप समाधान की खोज स्वाभाविक है जीवन में निरंतर शोध अनुसंधान प्रवृत्ति होता है। जीवन ही नहीं जड़ परमाणु में भी अनुसंधान होता रहता है। यही परिवर्तन के लिए कारक तत्व है। हर जगह सहअस्तित्व में होने की प्रवृत्ति है। परमाणु अंश भी सहअस्तित्व में होने की प्रवृत्तिवश ही परमाणु के रूप में और परमाणु अणु के रूप में गठित होते रहते हैं। अणु भी इसी प्रवृत्तिवश अणुपिण्डों के रूप में गठित होते रहते हैं। इस तरह से अनंत ग्रह, गोल अस्तित्व में होने की बात आदमी को समझ में आती है। जड़ प्रकृति में विभिन्नता का मूल रूप परमाणु में निहित परमाणु अंशों का संख्या भेद है। इन विविध वस्तुओं की विविधता के आधार पर, स्थापना के आधार पर ही इनसे रचित रचनाओं में विविधता का होना पाया जाता है। जैसे वनस्पतियों में अनेक प्रकार की रचनाएं हैं। जिन-जिन रचनाओं से रचित वस्तुएं हैं वे अपने स्वाभाविक रूप में अपने स्वरूप में वैभवित है। उसका एक भौतिक प्रयोजन है जो सहअस्तित्व में भागीदारी ही है। रचना के मूल में जो द्रव्य है वे भी सहअस्तित्व में होने की ही महिमा है। इस महिमा के आधार पर संपूर्ण अस्तित्व विद्यमान है, प्रमाणित है, प्रकाशित है। इस अस्तित्व में ही मानव एक भाग है।

सहअस्तित्व में मानव अविभाज्य है। सहअस्तित्व को छोड़कर मानव कहीं भाग नहीं सकता। भागने की जितनी कोशिश किया उतना ही परेशान हुआ। हर आदमी अपने में समाधान चाहता है उसके लिए हर आदमी शोध करता है। हर व्यक्ति व्यवस्था शोध करने का अधिकारी है। हर व्यक्ति जब शोधपूर्वक ही

ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವುದು ಎಂದರೇನು?ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವವನಾರು? ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಯಾವುದು? ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು "ಜೀವನ" ಆಗಿರುವುದು.ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು "ಅಸ್ತಿತ್ವ"ವಾಗಿರುವುದು,' ಜೀವನ'ಇರುವುದು,' ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಇರುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿನ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ರಚನೆ, ವಿರಚೆನೆಗಳನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ .ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ರಚನೆ, ವಿರಚೆನೆಗಳು ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿವೆ.ಇವೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಒಂದು ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವವು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮರ ಗಿಡಗಳು ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಣಗಿ ಮಣ್ಣಾಗುವವು.ಇದನ್ನೇ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲತೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ಭೌತಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂಥಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.ಇದೆ ರೀತಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪಶು ಶರೀರಗಳ ರಚನೆಯು ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗುವುದು ಹಾಗು ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ,ನೀರಾಗಿ,ಗಾಳಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು .

ಇದರ ನಂತರ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಜೀವನ ವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಯಾವಾಗಲು ಒಂದೇ ಥರಹದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಕೇವಲ ಜೀವನ ಆಗಿರುವುದು.ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಿಯಲಾಗಿದೆ.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವೆವು.ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಮಾನವನ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದೆ,ವ್ಯಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಸುಖವಾಗಿದೆ.ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಾ'ಜೀವನ'ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪಿಡಿತನಾಗಿರುವದು.ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನದ ಹುಡುಕಾಟ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವುದು,

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಶೋಧ ಅನುಸಂಧಾನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುವುದು.ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ,ಜಡ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅನುಸಂಧಾನ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಇದುವೇ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿರುವ ಕಾರಕ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುವುದು. ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳು ಸಹ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದರ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಶದಿಂದಾಗಿಯೇ ಪರಮಾಣುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣುಗಳು ಅಣುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಘಟಿತವಾಗುತ್ತಿರುವವು.ಅಣುಗಳು ಸಹ ಇದೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಶ ಅಣುಪಿಂಡಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಘಟಿತವಾಗುತ್ತಿರುವವು.ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಗ್ರಹ ,ಗೋಲಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು.ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಿನ್ನತೆಯ ಮೂಲ ರೂಪ,ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾಣು ಅಂಶಗಳ ಸಂಖ್ಯ ಭೇಧವೆ ಆಗಿರುವುದು.ಈ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವಿಧತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ,ಸ್ತಾಪನೆಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಇವುಗಳಿಂದ ರಚಿತ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧತೆ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು.ಹೇಗೆ ವನಸ್ಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ರಚನೆಗಳಿವೆಯೋ,ಯಾವ–ಯಾವ ರಚನೆಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿವೆಯೋ,ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ,ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವೈಭವಿತವಾಗಿವೆ.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಅವುಗಳ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.ರಚನೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ದ್ರವ್ಯವು ಸಹ ಸಹ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವದರ ಮಹಿಮೆಯಾಗಿದೆ.ಈ ಮಹಿಮೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ,ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ,ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದೆ.ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವನು ಸಹ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರುವನು.

ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅವಿಭಾಜ್ಯನಾಗಿರುವನು. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದು ಮಾನವನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಓಡಿಹೋಗಲು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವನು, ಅಷ್ಟೇ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಇಡಾಗಿರುವನು .ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಮಾಧಾನ ಬಯಸುವವನೇ ಆಗಿರುವನು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಶೋಧದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಇರುವನು.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶೋಧಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಿದಾಗ ,

जीता है तब इसमें व्यक्ति को कर्म स्वतंत्रता अपने आप समझ में आता है। शोध का उद्देश्य स्पष्ट है, जीने का उद्देश्य स्पष्ट है। जीने का उद्देश्य एक ही स्थान पर ध्रुवीकृत होता है कि मानव सुख से जीना चाहता है। सुखी होने के लिए प्रक्रिया एक ही है, जीवन का उद्देश्य, मानव का उद्देश्य सम्पन्न होना चाहिए। समझदारी से जीवन का उद्देश्य सम्पन्न होना चाहिए। समझदारी से जीवन का उद्देश्य पूरा होता है। जीवन तृप्त होता है और तृप्त जीवन ही मानव के उद्देश्य समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व प्रमाण को बनाये रखने में समर्थ होता है। यही व्यवस्था में जीने का प्रमाण है। व्यवस्था में जीता है, चारों लक्ष्य उपलब्ध रहते हैं। ऐसी मानव परंपरा एक दूसरे के लिए उपकारी होती है। एक दूसरे को समझदार बनाना ही उपकार है फलस्वरूप सहअस्तित्व का अर्थ परम्परा रूप में सार्थक हो पाता है। मानव परम्परा में सहअस्तित्व को वर्तमान में बनाये रखना ही व्यवस्था है। सहअस्तित्व के विपरीत जब भी कुछ होता है तो व्यवस्था में गड़बड़ी होती है। मानव कर्म स्वतंत्रता और कल्पनाशीलता वश कुछ भी गड़बड़ कर देता है। जैसा धरती को बहुत तंग किया गया। ये पता नहीं था कि इस गड़बड़ी से क्या परेशानी हो सकती है जब पता चला तो उसका उपाय नहीं रह गया। कल्पनाशीलता और कर्मस्वतंत्रता वश ही मानव हमेशा शोध अनुसंधानरत रहता है। शोध और अनुसंधान तभी सार्थक होता है जब वह व्यवस्था के लिए हो, समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व के लिए हो। समझदारी से आदमी -

1. स्वयं में विश्वास
2. श्रेष्ठता का सम्मान
3. प्रतिभा और व्यक्तित्व में संतुलन
4. व्यवहार में सामाजिक
5. व्यवसाय में स्वावलंबी हो जाता है।

इनको सद्गुण कहा जा सकता है। इन सद्गुणों के साथ मानव सामाजिक होता है। समझदारी को प्रमाणित करना ही विद्वता है। विद्वान जो कुछ भी है अस्तित्व सहज (वर्तमान) विद्यमान मानव ही होता है। हर एक इकाई में अपने में शोध होता रहता है लेकिन विद्वता की बात केवल मानव में ही होती है।

अभी चार क्रियायें मानव में बतायी गयी जानना, मानना, पहचानना, निर्वाह करना। इनमें से पहचानना, निर्वाह करना हर वस्तु में समाहित है। हर वस्तु दूसरी वस्तु को पहचान रही है। तभी निर्वाह कर रही है। एक परमाणु अंश भी दूसरे को पहचानता है फलस्वरूप वह व्यवस्था में रहते हैं। एक दूसरे के साथ रह पाते हैं, कार्य कर पाते हैं। फलस्वरूप सहअस्तित्व में प्रकाशित हो पाते हैं। इसी प्रकार अणु से लेकर ग्रह

ಆತನಿಗೆ ಕರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಕುರಿತು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು.ಶೋಧದ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ,ಬಾಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಬಾಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಿಕೃತವಾಗುವುದು,ಅದುವೇ ಮಾನವ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು. ಸುಖಿಯಾಗಲು ಇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಒಂದೇಯಾಗಿದೆ,ಜೀವನ ಉದ್ದೇಶ, ಮಾನವ ಉದ್ದೇಶ ಸಂಪನ್ನನಾಗುವುದಾಗಿದೆ .ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಜೀವನ ದ ಉದ್ದೇಶ ಸಂಪನ್ನನಾಗುವದಾಗಿದೆ. ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಜೀವನ ದ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ಜೀವನ ತೃಪ್ತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ತೃಪ್ತ ಜೀವನವೆ ಮಾನವನ ಉದ್ದೇಶ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗುವುದು. ಇದುವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ .ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದಾಗ, ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವವು. ಇಂಥಹ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಿಸುವುದೇ ಉಪಕಾರವಾಗಿದೆ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರ್ಥ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವರ್ತಮಾನವಾಗಿಸುವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಏನಾದರು ಆದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮಾನವ ಕರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನಾಶೀಲತೆಯ ವಶದಿಂದ ಏನಾದರೊಂದು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಟುಮಾಡುವನು. ಸಧ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೊಂದರೆಗಿಡು ಮಾಡಿರುವವಂತೆ.

ತಾನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಏನು ಸಂಕಟ ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ತಿಳಿದಾದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ .ಕಲ್ಪನಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ವಶದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಯಾವತ್ತು ಶೋಧ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನಗಳು ,ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿರುವವು. ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಮಾನವ

1.ಸ್ವಯಂ ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ

2.ಶ್ರೇಷ್ಟತೆಯ ಸನ್ಮಾನ

3.ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ

4.ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜೀಕ

5.ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಯಾಗುವನು

ಇವುಗಳನ್ನೇ ಸದ್ಗುಣವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು .ಈ ಸದ್ಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆನೆ ಮಾನವ ಸಾಮಾಜೀಕವಾಗುವನು .ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ವಿದ್ವತೆಯಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ(ವರ್ತಮಾನ) ವಿದ್ಯಮಾನ ಮಾನವನೇ ವಿದ್ವಾನನಾಗಿರುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅದರೊಳಗೆನೆ ಶೋಧ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು ಆದರೆ ವಿದ್ವತೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ .

ಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಿಯಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೆ ,ಅವುಗಳೆಂದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಂಬುವುದು ,ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತವಗಿರುವವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ .ಒಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶವು ಸಹ ಇನ್ನೊದು ಅಂಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿರುವುದು. ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಣುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗ್ರಹ ಗೋಳಗಳವರೆಗೂ ಒಂದು ಇನ್ನೋದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುಡು

गोल एक दूसरे को पहचानते हैं और निर्वाह करते हैं। इस ढंग से सभी पदार्थावस्था, प्राणावस्था, जीवावस्था भी एक दूसरे को पहचानते हैं और निर्वाह करते हैं इसका प्रमाण भी प्रकृति में पूरकता विधि से स्पष्ट होता है। मानव केवल पहचानने और निर्वाह करने में तृप्त नहीं हुआ और इसमें शंकाएं पैदा हुई। मानव के साथ दो क्रियाएं और जुड़ गयी जानना, मानना। मानव जानने, मानने की क्रिया के आधार पर ही पहचानने, निर्वाह करने से आश्वस्त होता है। प्रयोजनों का सार्थकता का ही जानना, मानना होता है। प्रयोजनों को जानने मानने के क्रम में ही मानव सामाजिक हो पाता है। बिना जाने माने सामाजिक हो नहीं पाता है सहअस्तित्व प्रमाणित होता नहीं है। मानव की बहुत बड़ी दरिद्रता का कारण यह भी है कि जानने मानने का अवसर रहते हुए भी जानना, मानना नहीं हुआ। मानव इस स्थिति में स्वयं दरिद्र रहता है औरों को भी दरिद्र बनाता है। मानव स्वयं अपनी दरिद्रतावश ही धरती को दरिद्र बनाया है। मैं समझता हूँ जो जानने मानने वाला भाग है उसको प्रखर बनाया जाना चाहिए। हर व्यक्ति में इस प्रखरता की संभावना है। हर व्यक्ति में इस प्रखरता की आवश्यकता है यह समीचीन है। समझदारी को प्रमाणित करना और परंपरा के रूप में प्रवाहित करना ही विद्या का मतलब है।

जीवन की क्रियाओं को मूलतः पाँच भागों में देख पाते हैं। हर भाग में दो-दो क्रियायें होती है स्थिति और गति के रूप में। जैसे हर जीवन में 'आशा' नाम की क्रिया होती है जिसमें दो क्रियायें होती है चयन और आस्वादन। आस्वादन के लिये क्या चुनते हैं यह एक चयन क्रिया है। आस्वादन करते हैं यह भी एक क्रिया है ये दोनों जहाँ होती है उस भाग का मन नाम हैं। चयन क्रिया में हमारे आस्वादन के लिये क्या क्या चीज चाहिये मानव तमाम प्रकार की परिकल्पना किया है और तमाम प्रकार की चीजें इकट्ठा किया है और इकट्ठा करने में संलग्न है। हमने अभी तक सुविधा संग्रह के लिये इकट्ठा किया है। उसका कारण है कि सुविधा संग्रह के प्रयोजन को जानने-मानने के लिए ये हम जितना पीछे रहे हैं सुविधा संग्रह के लिये उतना ही विवश होते गये हैं। सुविधा संग्रह में कहीं तृप्ति बिन्दु नहीं मिला। जबकि इसके व्यवहारिक प्रयोजन को समझने पर समझ आता है कि यह शरीर के पोषण-संरक्षण के लिये आवास, आहार, अलंकार (साधन) की जरूरत के रूप में है। समाज गति के लिये दूरगमन, दूरश्रवण, दूरदर्शन की आवश्यकता स्पष्ट होती है। ये सभी चीजें उपलब्ध हो गई हैं और सुविधा-संग्रह के आधार पर मानव तृप्त नहीं हुआ। यह एक भारी विडंबना की बात है।

जीवन की और दो क्रियाओं 'विश्लेषण' और 'तुलन' हैं। विश्लेषण क्रिया को जीवन अपने बलबूते पर जो कुछ भी हो सकता है करता ही है। तमाम विश्लेषणों में प्रयोजनों को ही पहचानने की बात आती है।

ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವವು.ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾ,ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ,ಜೀವ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವವು, ಇದರ ಪ್ರಮಾಣವು ಸಹ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರಕತೆಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.ಮಾನವ ಕೇವಲ ಗುರುತಿಸುವವು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವದರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಸಂಶಯಗಳು ಮೂಡಿದವು.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನು ಎರೆಡು ಕ್ತಿಯೆಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿದವು ಅವುಗಳೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನಂಬುವುದು.ಮಾನವ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು,ನಂಬುವುದು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಆಶ್ವಸ್ಥನಾಗಿರುವನು.ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆಗಳನ್ನೇ ಗುರುತಿಸುವುಸುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಆಗುವುದು. ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುಸುವ,ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವ ಸಾಮಾಜೀಕವಾಗುವನು.ಗುರುತಿಸದೆ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ಸಾಮಾಜೀಕವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ .ಸಧ್ಯಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ ದರಿದ್ರತೆಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ,ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಂಬುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಸಹ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಂಬುವುದು ಅವನಿಂದ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತಾನಂತೂ ದರಿದ್ರನಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಇತರರನ್ನು ಸಹ ದರಿದ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ.ಮಾನವ ತನ್ನಲ್ಲಿನ ದರಿದ್ರತಾವಶದಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಹ ದರಿದ್ರಗೊಳಿಸಿರುವನು. ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿನ ಈ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ,ನಂಬುವ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಖರಗೋಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಖರತೆಯ ಸಂಭಾವನೆ ಇದ್ದೆ ಇದೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಖರತೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ನಿಕಟವಾದುದಾಗಿದೆ.ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ವಿದ್ಯಾದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜೀವನದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮೂಲತಃ ವಾಗಿ 5 ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗುವುದು.ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಗತಿ ಯ ರೂಪ – ದಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಜರುಗುವವು.ಅವುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ 'ಆಸೆ 'ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆ ಜರುಗುವುದು, ಈ ಆಸೆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ 'ಆಸ್ವಾದನೆ' ಮತ್ತು 'ಆಯ್ಕೆ' ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳಿವೆ. ಆಸ್ವಾದನೆಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ಅದುವೆ 'ಆಯ್ಕೆ 'ಯಾಗಿರುವುದು. ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ.ಈ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಭಾಗವನ್ನು'ಮನ್ 'ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆಸ್ವಾದನೆಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳು ಇರಬೇಕೆಂದು ಮನುಷ್ಯ ಬಯಸಿದ್ದನೋ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಆತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿರುವನು ಮತ್ತು ಅಂಥಹುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರುವನು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಲಗ್ನನಾಗಿರುವನು. ನಾವುಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗುಡಿಸಿರುವೆವು.ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸುವಿಧ–ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿವಶರಾಗಿರುವ ನಾವುಗಳು,ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ,ನಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟೆವು. ಸುವಿಧಾ–ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಬಿಂದು ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.ಆದರೆ ಇದರ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ, ಇದೆಲ್ಲವು ಆಹಾರ, ಆವಾಸ, ಅಲಂಕಾರದ(ಸಾಧನ) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ಪೋಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು.ಸಮಾಜದ ಗತಿಗಾಗಿ ದೂರಗಮನ, ದೂರಶ್ರವಣ,ದೂರದರ್ಶನಗಳ ಆವಷ್ಯಕತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.ಇವೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಸಧ್ಯ ನಮಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಸುವಿಧಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ತೃಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ.ಇದೊಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ವಿಡಂಬನೆಯ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಜೀವನದ ಇನ್ನೆರಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳು 'ತುಲನೆ'ಮತ್ತು'ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ'ಯಾಗಿವೆ.ಜೀವನ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದು. ಇದೆಲ್ಲ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕುರಿತೆ ಇರುವುದು.

प्रयोजन मूलतः समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व पूर्वक जी कर प्रमाणित करना है। इसके विपरीत ले जायें तो भोग, अतिभोग जहाँ मानव कहीं टिक नहीं पायेगा।

अभी विज्ञान निष्कर्ष निकालता है सभी मानव कुछ देर में मर जायेंगे और धरती नष्ट हो जायेगी। वह हो ही जाना है। धरती की विधि से सोचें तो धरती सर्व-समृद्ध होने के पश्चात् ही मानव आवास के लायक होने के बाद धरती पर मानव का अवतरण हुआ। मानव को शनै:-शनै: जीव चेतना क्रम में जागृत होने का अवसर प्रदान किया। मानव जागृत होने के स्थान पर भोग-अतिभोग की ओर अग्रसर हुआ। भोग-अतिभोग को दिशा बनाने के कारण मानव सुविधा-संग्रह के अंतहीन सिलसिले की ओर अग्रसर हुए। सबकी सुविधा संग्रह की हविश पूरा करने की सामग्री इस धरती में नहीं है। इसलिये कहीं ना कहीं यह हविश आदमी को डुबायेगी। इसलिये सारे सुविधा संग्रह को प्रयोजन सम्मत करना जरूरी है। प्रयोजन सम्मत करते हैं तो शरीर पोषण-संरक्षण और समाज गति ही निकलता है। समाज गति की ओर जाते हैं तो अखण्ड समाज में भागीदारी करना, सार्वभौम व्यवस्था में भागीदारी करना ही निकलता है। इन प्रवर्तनों में आदमी जीने जाता है तब समाधान-समृद्धि पूर्वक सुख-शांति सम्पन्न होकर जीना बनता है। इस विधि से अस्तित्व में जागृति को प्रमाणित करना ही जीवन का उद्देश्य है। इसमें अद्भुत स्रोत सफलता का आधार यही है कि हर व्यक्ति व्यवस्था में जीना चाहता है। भ्रम पर्यन्त व्यवस्था का मूल तत्व भय और प्रलोभन है। जागृति के अनन्तर मूल्य, मूल्यांकन और उभयतृप्ति को पहचानना जिसके लिए समझदारी को विकसित करने की आवश्यकता है।

जय हो ! मंगल हो !! कल्याण हो !!!

ಪ್ರಯೋಜನೆ ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ ಭೋಗ, ಅತಿಭೋಗ, ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಮರಣವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಭೂಮಿ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದು ಸಧ್ಯದ ವಿಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಆಗುವಂತೆಯೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯು ಸರ್ವ–ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಂತರ,ಮಾನವನ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಂತರವೆ ,ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅವತರಣೆಯಾಗಿರುವುದು. ಮಾನವನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲ – ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜೀವ ಚೇತನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವಸರ ಪ್ರದಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಜಾಗೃತವಾಗುವ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಭೋಗ – ಅತಿಭೋಗದ ಕಡೆಗೆ ಅಗ್ರಸರನಾದ. ಭೋಗ – ಅತಿಭೋಗದ ದಿಶೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಮಾನವ ,ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಅಂತ್ಯ ಕಾಣದ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹದ ಕಡೆಗೆ ಮಾನವ ಅಗ್ರಸರನಾದನು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಸುವಿಧಾ –ಸಂಗ್ರಹಗಳ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದುರಾಸೆಯೇ ಮಾನವನನ್ನು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನ ಸಮ್ಮತವಾಗಿಸುವುದು ಜರೂರಿಯಾಗಿದೆ .ಪ್ರಯೋಜನ ಸಮ್ಮತವಾಗಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶರೀರದ ಪೋಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಗತಿಯೇ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವುದು .ಸಮಾಜದ ಗತಿಯಡೆಗೆ ನಡೆದಾಗ ಅಖಂಡ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದು, ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಮನುಷ್ಯ ಬಾಳಲು ಹೊರಟಾಗ ಸಮಾಧಾನ – ಸಮೃದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು ಎನ್ನುವುದೇ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸ್ರೋತ ಸಫಲತೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಭ್ರಮ ಪರ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲ ತತ್ವ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾಗೃತಿಯ ನಂತರ ಮೂಲ್ಯ, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮತ್ತು ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅರಿವನ್ನು ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಜಯವಾಗಲಿ, ಮಂಗಲವಾಗಲಿ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ

जीवन का स्वरूप

मन, वृत्ति, चित्त, बुद्धि, आत्मा का अविभाज्य स्वरूप 'जीवन' है ये कभी अलग-अलग होते नहीं है।

मन का दो कार्य रूप है - चयन, आस्वादन। वृत्ति का दो कार्यरूप है -विश्लेषण, तुलन। चित्त का दो कार्यरूप है -चित्रण, चिंतन। बुद्धि का दो कार्यरूप है - ऋतम्भरा (संकल्प), बोध। आत्मा का दो कार्यरूप है - प्रमाणिकता, अनुभव।

ये दस क्रियाओं के रूप में हर जीवन सतत कार्यरत है। ये दस क्रियायें करते हुये जीवन भ्रम या जागृति के रूप में प्रमाणित होते हुये पाया जाता है। भ्रमित अवस्था में संवेदनशीलता से अनुप्राणित रहता है और दस क्रियाओं में से जीव चेतना वश साढ़े चार क्रिया ही कार्यरत रहते हैं। बाकी क्रियाओं को समझने की वस्तु रहती नहीं है इसलिये जीवन में अंतर्विरोध बना ही रहता है। ये साढ़े चार क्रियायें है - चयन, आस्वादन, विश्लेषण, चित्रण एवं आधा तुलन। चयन, आस्वादन संवेदनशीलता के आधार पर होती ही है। हाथ, पैर, नाक, कान, आँख, जीभ आदि को अच्छे लगने वाली वस्तु को अपनाते हैं और खराब लगने वाली वस्तु को छोड़ देते हैं। संवेदनशीलता के पक्ष में ही तुलन नाम की क्रिया करता है प्रिय, हित, लाभ के रूप में। इसी के अर्थ में विश्लेषण कर लेता है और इसके लिये चित्रण क्रिया को भी संपादित कर लेते हैं। कुल मिलाकर **इंद्रिय-संवेदना को ही जीवन मानते हुये हम जीने के लिये तत्पर हो गये हैं। इसी का नाम है 'भ्रमित जीवन'।** इससे अंतर्विरोध होता ही रहता है। ये ठीक है या गलत है या ज्यादा है कम है, इस तरह का सारा संकट मानव के सामने रखा ही रहता है। मानसिकता आदिमानव जैसी ही है। वस्तुएँ ज्यादा हो गई हैं। मानव मानसिकता के लिये और जो साढ़े पांच क्रियायें हैं उन्हें जागृत होने की आवश्यकता है वह समझदारी से जागृत होती हैं।

पाँच संवदेनाओं और चार विषयों को पहचानने निर्वाह करने के लिए साढ़े चार क्रियायें पर्याप्त हैं, इसी में मानव पशु व राक्षसवत् जीता है। मानवत्व रूप में जीना केवल साढ़े चार क्रियाओं से बनता नहीं। उससे संतुष्टि होती नहीं। अब जो मूल मुद्दा जीवन की सभी दसों क्रियाओं को व्यवहार में प्रमाणित करना ही जागृति है। थोड़े भाग को प्रमाणित करने से जागृति वाली बात बनती नहीं है। जैसे शरीर स्वस्थ है तो पाँचों ज्ञानेन्द्रिय और पाँचों कर्मेन्द्रिय सटीकता से एक दूसरे के तालमेल से कार्य करते रहते हैं। यदि इसमें से हाथ काम न करता हो पैर न काम करता हो लूला-लंगड़ा ही कहेंगे। उसको स्वस्थ आदमी कहेंगे नहीं।

ಜೀವನದ ಸ್ವರೂಪ

ಜೀವನ ಮನ ,ವೃತ್ತಿ ,ಚಿತ್ತ ,ಬುದ್ಧಿ ಆತ್ಮ , ಇವುಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ .

ಮನ – ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ , ಅವುಗಳೇ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ .

ವೃತ್ತಿ – ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ – ಅವುಗಳೇ ತುಲನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ .

ಚಿತ್ತ – ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ – ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ / ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಣ

ಬುದ್ಧಿ – ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ – ಬೋಧ ಮತ್ತು ಸಂಕಲ್ಪ .

ಆತ್ಮ – ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ – ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ .

ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರಥವಾಗಿವೆ . ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಭ್ರಮಿತ ಅಥವಾ ಜಾಗೃತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಭ್ರಮಿತ ಆವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಿಂದ ಅನುಪ್ರಾಣಿತ(ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾ ಹಾಗು ನಾಲ್ಕು ಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪರಂಪರೆ) ವಾಗಿರುವುದು .ಮತ್ತು ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಚೇತನಾ ವಶ ದಿಂದ ಕೇವಲ 4.5 ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವವು.ಉಳಿದ 5.5 ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನ ಅಂತರ ವಿರೋಧದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು . ಆಸ್ವಾದನೆ ,ಆಯ್ಕೆ , ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ , ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ತುಲನೆ ಇವುಗಳೆ ಆ 4.5 ಕ್ರಿಯೆಗಳು . ಆಸ್ವಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ – ಇವುಗಳು ಶರೀರದ ಸಂವೇದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುವವು. ಕೈ ,ಕಾಲು ,ಮೂಗು ,ಕಿವಿ ,ಕಣ್ಣು ,ನಾಲಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ್ಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು. ತುಲನೆ ಕ್ರಿಯೆಯು ಸಹ ಸಂವೇದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗು ಇದು ಪ್ರಿಯ ,ಹಿತ ಮತ್ತು ಲಾಭದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು . ಇದೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವುದು ಹಾಗು ಇದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ರಣ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನೇ ಜೀವನ ವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಲು ನಾವೆಲ್ಲ ತತ್ಪರರಾಗಿರುವೆವು . ಇದರ ಹೆಸರೇ " ಭ್ರಮಿತ ಜೀವನ " . ಇದರಿಂದ ಅನಂತರವಿರೋಧ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು .ಇದು ಸರಿ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಪ್ಪಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೋ ,ಅನ್ನುವಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಕಟಗಳು ಮಾನವನ ಎದುರುಗಡೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೆ ಇರುವವು. ಸಧ್ಯದ ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಿ ಮಾನವನಂತೆಯೇ ಇದೆ . ವಸ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.ಮಾನವ ಮಾನಸಿಕತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಉಳಿದ 5.5 ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಿಸಲು ಜಾಗೃತಿಯಾಗುದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಜಾಗೃತಿ ಅರಿವಿನ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ 5 ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 4 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿರ್ವಹಸಲು 4.5 ಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿವೆ ,ಪಶು ಮಾನವರು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಮಾನವರು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇವುಗಳೊಂದಿಗೇನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇವಲ 4. 5 ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಮಾನವತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸು –ವುದೇ ಜಾಗೃತಿ ಹಾಗೂ ಇದುವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು.ಕೆಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವು –ದರಿಂದ ಜಾಗೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಮಾನವ ಶರೀರ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಥ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದಾಗ ಅದರ 5 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು 5 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಳ – ಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕೂಡಾ . ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಕೈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ,ಕಾಲು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ,ಆ ಶರೀರವನ್ನು ವಿಕಲಾಂಗವೆಂದೆ ಹೇಳುವೆವು ಅಂಥವರನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ

जागृति तब तक नहीं हो सकती जब तक जानने मानने की क्रिया को हम पहचानने, निर्वाह करने की क्रिया के साथ जोड़ नहीं पायेंगे। अभी तक संवदेनाओं को पहचानने निर्वाह करने की क्रिया विधि के साथ ये साढ़े चार क्रियाओं को हम सब प्रमाणित कर दिये, आगे की क्रिया व्यवहार में प्रमाणित होती है यही जागृति का आधार है। यह जानने मानने की विधि से ही होगी। मानवेत्तर संसार पहचानने निर्वाह करने के क्रम में नियमित रहता है, नियम के अनुसार कार्य करता है इस विधि से व्यवस्था है।

संवेदनशीलता पूर्वक जीने की जो पराकाष्ठा है वह जीव संसार में पूरा हो जाता है। यदि संवेदनशीलता में ही अंतिम मंजिल होती तो मानव के होने की जरूरत ही नहीं बनती है। अस्तित्व में निष्प्रयोजन की कोई स्थिति नहीं है। पूरे अस्तित्व में, सम्पूर्णता में एक तालमेल, एक सूत्रता, एक संगीतमयता पूर्वक व्यवस्था का स्वरूप है। हर गति, हर स्थिति, हर अवस्था एक सार्थकता सूत्र से जुड़ा ही है। सार्थकता क्या है व्यवस्था में आचरण होना और समग्र व्यवस्था में भागीदारी करना। जीवन जब जागृत होता है अनुभव और प्रमाणिकता मूलक हमारा बोध संकल्प होता है और उसी के अनुरूप में चिंतन, चित्रण सम्पादित करना शुरू करता है। उसी आधार पर तुलन, विश्लेषण और चयन, आस्वादन होता है। अभी हम संवेदनशीलता को सर्वोपरि मूल्यवान मान करके हर विचार हर योजना को तैयार करते हैं। जबकि जागृति में मूल्य और मूल्यांकन ही आता है। यही जागृति का व्यवहारिक स्वरूप है। संवेदन-शीलता मूलक विधि से हमने जीने की कला को विकसित करने का काम पूरा कर लिया है। इस विधि से जीने के लिए जो जरूरत की वस्तुएं है वे मानव को छोड़कर बाकी संसार है। जिसमें जीव, वनस्पति और पदार्थ संसार है। इन तीनों को आदमी ने कैसा उपयोग किया, आप सबको विदित है। इसमें कैसे ज्यादा से ज्यादा सफल हुए हैं ये भी विदित है। हम ये सब सफलता के लिए किसी को विफल होने की बात करते हैं तो असंतुलन होता है। हमने अभी तक जो सुविधा संग्रह का काम किया है उसमें धरती तंग हो गयी है। धरती को बचा पाना संभव है कि नहीं ये भी एक प्रश्न चिन्ह है। इस क्रम में जो कुछ भी अपराध धरती पर कर रहे हैं उसको रोकना ही पड़ेगा और अपराध विहीन विधि को समझना पड़ेगा। उसके लिए अभी जितनी भी विज्ञान की बात किये हैं अथवा कला और शिक्षा में प्रवेश हो चुकी है इससे अपराध मुक्ति नहीं हो सकता। इसमें डूबने की जगह है। इसमें धरती को नाश करने की जगह है, मानव एक दूसरे को तंग करने की जगह है। अभी तक हम बड़े-बड़े राज्य मिलकर के कोई सभा बना दिये हैं, संयुक्त राष्ट्र संघ। जिसमें बहुत से सम्मेलन हुए पर आज तक यह निर्णय नहीं हो पाया कि सामरिक शक्ति अधिकार इस संघ में होना चाहिए या राष्ट्रों में होना चाहिए या नहीं होना चाहिए। समर होना चाहिए या नहीं होना चाहिए। इसी प्रकार शिक्षा के लिए हर वर्ष में चार बार समीक्षा होती है। पुनः विचार, पुनः समीक्षा किन्तु आज तक यह तय नहीं हुआ कि मानव के लिए सुखद शिक्षा क्या होना चाहिए।

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ನಂಬುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು, ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಜಾಗೃತಿಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶರೀರ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸಿ ,ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ 4. 5 ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿರುವರು, ಮುಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವವು ಹಾಗೂ ಇದುವೇ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಜಾಗೃತಿಯು ಸಹ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ನಂಬುವ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.ಮಾನವೇತರ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳಿರುವವು ನಿಯಮದ ಅನುಸಾರ ಕಾರ್ಯವಾಗುವವು , ಈ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ "ವ್ಯವಸ್ಥೆ " ಇರುವುದು .

ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯು ಜೀವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲೇದಲ್ಲೇ ಪೂರ್ಣ ಗೊಂಡಿರು – ವುದು.ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಿಮ ಹಂತ ವಿದ್ದದ್ದೇಯಾಗಿದ್ದರೆ,ಮಾನವನಾಗಿ ಇರುವುದುದರ ಅಗತ್ಯ –ತೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ . ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎನ್ನುವ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಾಳ – ಮೇಳ ,ಏಕ ಸೂತ್ರತೆ ,ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಸಂಗೀತಮಯತೆಯ ಪೂರ್ವಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗತಿ,ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಿತಿ,ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಸ್ಥಾ ಒಂದು ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಸೂತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಭಂಧಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇರುವುದು ಎದರಲ್ಲಿ ? ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗಿರುವುದು. ಜೀವನ ಜಾಗೃತಗೊಂಡಾಗ, ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಬೋಧ ಮತ್ತು ಸಂಕಲ್ಪ ಉದಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅದರದೇ ಅನೂರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸುವೆವು . ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ತುಲನೆ,ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ,ಆಸ್ವಾದನೆಗಳು ಶುರುವಾಗುವವು. ಸಧ್ಯ ನಾವು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆ –ಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೂಲ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ನಂಬಿ,ಅದರಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರ ,ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವೆವು .ಆದರೆ ಜಾಗೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ್ಯಾಂಕನಗಳೆ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು .ಇದುವೇ ಜಾಗೃತಿಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವುಗಳು ಜೀವಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವೆವು . ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಮಾನವನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂಸಾರ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವ , ವನಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿವೆ . ಈ ಮೂರನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ . ಇದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಸಫಲವಾಗಿರುವನೆಂದು ಕೂಡ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.ಈ ಎಲ್ಲ ಸಫಲತೆಗಾಗಿ ನಾವು ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ವಿಫಲವಾಗಿರುವವರೊಬ್ಬರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ "ಅಸಂತುಲನೆ " ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು . ನಾವುಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾಡಿರುವ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿ ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿರುವುದು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಫರಾದ ಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಫರಾಧ ವಿಹೀನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ,ಅಥವಾ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಬಂದಿದೆಯೋ,ಅದರಿಂದ ಅಫರಾಧ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ,ಮಾನವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಾನವನನ್ನು ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ – ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ,ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘವೆಂಬ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವೆವು . ಇದರ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಆಗಿವೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಸಾಮರೀಕ ಶಕ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘ ದಲ್ಲಿರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಇರಬಾರದೇ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ . ಸಮರವಾಗಬೇಕೇ ಅಥವಾ ವಾಗಬಾರದೇ . ಅದೇ ತರಹ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 4 ಬಾರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಾಗುವವು. ಪುನ್ಹ ವಿಚಾರಗಳು,ಪುನ್ಹ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು,ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವನಿಗಾಗಿ ಸುಖದವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಬೇಕು ಎಂದುದರ ಕುರಿತು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ .

बचपन से मैनें अध्ययन किया है कि हर मानव संतान सही करने का इच्छुक रहता है। न्याय पाने की आवश्यकता उनमें रहती है। सत्य वक्ता होता है। जैसे-जैसे बच्चे बड़े होते हैं वैसे-वैसे झूठ बोलना आ जाता है क्योंकि हम वातावरण ऐसा बनाएं हैं, झूठ बोले बिना रहा नहीं जाता। व्यापार में झूठ समाया ही हुआ है। राज्य शासन में झूठ है, शिक्षण में सच्चाई उभरती नहीं है। तो इस ढंग से आदमी कहाँ जायेगा। इस तरह से मानव परिस्थितियों से बाध्य होकर, तदनुसार व्यवहार व दिनचर्या को बनाता है। इस तरह मानव किसी लक्ष्य तक पहुँचा नहीं और न पहुँच सकेगा सभी बड़ी-बड़ी संस्थाएं, राज्य संस्थान सभी में बड़े-बड़े प्रोजेक्ट पड़े हैं पर हम संकट से छूट नहीं पाये। इस संकट से छूटने की आवश्यकता तो है किन्तु वह केवल तभी होगा जब आदमी समझदार होगा और यह जब भी होगा इस एक ही विधि से जीना होगा वह है मानवीयता पूर्ण आचरण। मूल्य, मूल्यांकन इसका संबंध सहअस्तित्व सहज विधि से है। इसके लिए हम आपको कोई प्रयोगशाला नहीं बनाना है। ना कोई युद्ध करना है। संबंध के लिए प्रयोजन को अखण्ड समाज व्यवस्था के अर्थ में जानना-मानना जरूरी है उससे पहचानना-निर्वाह करना बन जाता है। जानना-मानना प्रयोजन का ही होता है। बिना प्रयोजन के जाने-माने, पहचानने-निर्वाह करने में भटकाव होता ही है। जैसे-धरती के संबंध में प्रयोजन को जानने में चूक गये। पर्यावरण के प्रयोजन को जानने में चूक गये, जिसके कारण धरती और पर्यावरण की समग्रता को समझ नहीं पाये और मानव जाति ने धरती का भट्ठा बैठा दिया। इसको भली प्रकार से समझने की आवश्यकता है कि इस धरती पर मानव परंपरा रहना है उसके लिये कैसे करवट लिया जाये, उसके लिए ही यह प्रस्ताव है।

भ्रमित होने के कारण इंद्रिय संवेदनओं के लिए मानव का जीना हुआ न कि संज्ञानीयता पूर्वक जीता हुआ। जिससे मानव को तृप्ति नहीं मिली। अतृप्त आदमी जो-जो करना है वह कर ही देता है। अतृप्ति को तृप्ति में लाने का कुल काम है इसको हम दूसरी भाषा में कहते हैं 'जागृति'। तृप्ति आयेगी समझदारी से। यही तृप्ति का नित्य स्रोत है। जीवन कभी मरता नहीं। जीवन में समझदारी आती है, तृप्ति आती है तो वह निरंतर ही रहेगी। ये सभी बातें हम देख चुके हैं। इस आधार पर यह प्रस्ताव है **समझदारी सर्वमानव का अधिकार है।** हर व्यक्ति इसका शोध कर सकता है। ऐसा मेरा सोचना है। मानव जाति अपने भावी क्षणों का निर्माता समाधान पूर्ण विधि से वैभवित हो सकता है।

प्राणकोशाएं जब मिट्टी में मिल जाती हैं तो उर्वरक बन जाती है। आहार को आहार के लिए ये व्यवस्था प्रकृति सहज है। प्राकृतिक रूप में उर्वरक यही वस्तु है। प्राणकोशाएं बनती हैं और प्राणकोशाएं से रचित रचनाएँ पुनः विरचित होकर मिट्टी में मिल जाती हैं इन्हें उर्वरक कहते हैं। धरती में जितनी भी उर्वरकता

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ – ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸಂತಾನ ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಚುಕನಾಗಿರುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವೆ. ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕೆನ್ನುವದರ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವುದು.ಅವನು ಸತ್ಯವಕ್ತಾನಾಗಿರುವನು. ಮಗು ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು ಕೂಡಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವುದು, ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವಾತಾವರವೇ ಅಂಥಹದ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದೆ ವಿನಃ ಬದುಕಲು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸಹ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಇದೆ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಂತೂ ಸತ್ಯ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ?. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾದ್ಯತನಾಗಿ, ಅದರಂತೆಯೇ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ದಿನಚರಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಲೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ . ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ – ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳು ಘೋಷಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ, ಆದರೆ ನಾವುಗಳು ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೊರಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇನೋ ಇದೆ ,ಆದರೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮತ್ತು ಇದು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಒಂದೇ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ . ಮೂಲ್ಯ , ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಸಹ –ಅಸ್ತಿತ್ವ ದ ಸಹಜ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇದೆ . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾಗಲಿ – ನೀವಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವು ಸಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ಸಾರ್ವಾಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು – ನಂಬುವುದು ಅತಿ ಆವಶ್ಯಕವಿದೆ, ಇದಾದರೆ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು – ನಂಬುವುದು ಇದು ಪ್ರಯೋಜನೆಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು . ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ –ನಂಬುವದರಿಂದ, ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಟ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಹೇಗೆ ಭೂಮಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವಂತೆ. ಪರ್ಯಾವರಣದ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾವರಣ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನವ ಜಾತಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಇಟ್ಟಿತು. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಪರಂಪರೆ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತೇ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು.

ಸಂಜ್ಞಾನಿಯತೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಮಾನವ.ಭ್ರಮಿತವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂವೇದನೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಅತೃಪ್ತ ಮನುಷ್ಯ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತಿರುವನು. ಅತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದುವೇ " ಜಾಗೃತಿ " . ತೃಪ್ತಿ ಬರುವುದೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ.ಇದುವೇ ಸತ್ಯದ ನಿತ್ಯ ಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಮರಣವಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಬರುವುದು, ತೃಪ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದಾದರೆ,ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿರುವುದು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನಿಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಏನೆಂದರೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರ್ವಮಾನವರ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದರ ಕುರಿತು ಶೋಧ ಮಾಡಬಹುದು.ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಹೀಗೆ. ಮಾನವ ಜಾತಿ ತನ್ನ ಭಾವಿ ಕ್ಷಣಗಳ ನಿರ್ಮಾತಾನಾಗಿರುವನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಸಮಾಧಾನ ಪೂರ್ಣ ವಿಧಿಯಿಂದ ವೈಭವಿತನಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳು ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತ ಮೇಲೆ ,ಮಣ್ಣು ಉರ್ವರಕವಾಗುವುದು . ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ – ಆಹಾರ , ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉರ್ವರಕವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವೇ ಇದಾಗಿದೆ . ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳು ರಚಿತವಾಗುವವು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ರಚನೆಗಳು ಪುನಃ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವವು ,ಇದನ್ನೇ ಉರ್ವರಕವೆನ್ನುವೆವು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಉರ್ವರಕತೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತೋ , ಅಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ನಂತರವೇ ಮಾನವನಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅವತರಿತವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು .

की आवश्यकता है वह सब स्थापित होने के बाद ही मानव को इस धरती पर अवतरण होने का अवसर मिला। मानव जब से पैदा हुए जंगल पर टूट पड़ा। जंगल पर टूटते-टूटते विज्ञान युग आ गया तो खनिज पर टूट पड़ा। खनिज और वनस्पति दोनों जब अपने अनुपात से अधिक शोषण होने के फलस्वरूप धरती में उर्वरकता का जो स्रोत था वह कम हो गया सबमें प्राण वायु भी। अब वैज्ञानिक जो खाद (रासायनिक) बनाकर सोचते हैं हम संसार का कल्याण करते हैं इस बारे में हमारा सोचना है कि प्राकृतिक रूप में जो व्यवस्था है उर्वरक बनने की उसी से इस धरती की उर्वरकता बच सकती है। धरती की सतह को जिस चीज की जरूरत नहीं है नदियाँ उसे समुद्र में ले जाकर दे देती है। तो अब कैसा संतुलन बना? झाड़ वनस्पति ये सब धरती की सतह पर सघन रूप में रहने की स्थिति में ही ये सब चीज संतुलित रहेगी। अब हम क्या करते हैं एक समस्या को लिए एक और समस्या पैदा करते हैं। इस तरह समस्या से समस्या ढकता नहीं है। किसी एक छोटी समस्या को कितनी भी बड़ी समस्या से ढका जाए किन्तु समस्या ढकती नहीं है। ये सब कोई शिकायत या निन्दा करने की बात नहीं है। घटित घटनाओं के आंकलन के साथ पुनर्विचार करने का प्रस्ताव है और कोई कारण नहीं है यथास्थिति व आवश्यकता का वर्णन है।

इस प्रस्ताव में कुल मिलाकर जीवन की दसों क्रियाओं को परम्परा में प्रमाणित करना है। दसों क्रियाओं के लिए समझदारी को चेतना विकास मूल्य शिक्षा पूर्वक प्रमाणित करना है। जानना, मानना, पहचानना, निर्वाह करना है। जानना, मानना का तृप्ति बिन्दु जागृति व समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व सहज प्रमाण ही है। यही अनुभव सहज प्रमाण है। इसलिए हर मानव अनुभव मूलक विधि से अपने को सार्थक बना सकते हैं। इसमें एक यह भी उपकार है कि इस प्रस्ताव में पुरोहितवाद का कोई स्थान नहीं है और न ही शक्ति केन्द्रित शासन का। मैं ही सबको तार दूँगा इस बात से भी मुक्त है। हर व्यक्ति अपनी समझदारी से भ्रम मुक्त हो सकता है। एक व्यक्ति तर जाएगा तो संसार तर जायेगा बात पर्याप्त नहीं हुआ, यह देख लिया गया है। इस प्रस्ताव में जो समझेगा वह तर जायेगा। अभी तक सारे सद्ग्रन्थों में आश्वासन तो बहुत है किन्तु प्रमाण के रूप में धरती पर एक भी आदमी नहीं निकला। तो हम क्या करेंगे परंपरा में जो चीज आती नहीं है उसका कोई स्थान नहीं है। एक आदमी पहले बहुत कुछ पाया था या खोया था इसको हम कैसे सत्यापित करें, पर जो सुलझने का तरीका होगा वह परम्परा में आयेगा ही। इसको इस तरह भी देखा जा सकता है कि अभी तक आदमी बहुत सारा गलती व अपराध किया उसकी कोई परम्परा नहीं होती। परंपरा जब भी होती है समझदारी पूर्वक ही सफल होना सहज है। मानव मानवीयता पूर्वक जीने की कला ही परम्परा होती है। समझदारी की परम्परा अध्यवसायी विधि से हो सकती है। जीने की कला परिवार विधि से, समाज विधि से, व्यवस्था विधि से हो पाती है। इसी प्रकार मैं भी अपने जीने की

ಮಾನವ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜನ್ಮ ತೆಳೆದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಕಾಡಿನ (ಜಂಗಲ್) ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಶುರುಮಾಡಿದ . ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ವಿಜ್ಞಾನದ ಯುಗ ಆರಂಭವಾಗಿ ಖನಿಜಗಳ ಮೇಲು ದಾಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಖನಿಜ ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿ ಇವೆರಡು ತಮ್ಮ ಸಮತೋಲನಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಅನುಪಾತಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಉರ್ವರಕತೆಯ ಮೂಲವೇ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು, ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಕೂಡಾ . ಸಧ್ಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರಸ ಗೊಬ್ಬರ (ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ) ತಯಾರಿಸಿ , ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರ ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ,ಮಣ್ಣು ಉರ್ವರಕವಾಗಲು ಇರುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯ ಉರ್ವರಕತೆಯು ಉಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ .ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥಹದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನದಿಗಳು ಗುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವವು. ಭೂಮಿಯ ಸಂತುಲನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ ನೋಡಿ? ಸಧ್ಯ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇನು? ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲು ನೋಡಿದಾಗ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆರೋಪ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಲಿ, ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಘಟಿತ ಘಟನೆಗಳ ಆಂಕಲನ (ನೀರೀಕ್ಷಣೆ, ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ? ಎಷ್ಟು? ಎಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟಿಕರಣ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಣದ ಆಧಾರದಿಂದ)ದಿಂದ ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ,ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ .

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಜೀವನದ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ.ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸ ಮೂಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸ –ಬೇಕಿದೆ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ,ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ನಂಬುವುದು,ನಂಬಿದಂತೆ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸಿ –ದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು,ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ನಂಬುವುದು ಇದರ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನ ,ಸಮೃದ್ಧಿ , ಅಭಯ ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ – ಇವುಗಳ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ . ಇದುವೇ ಅನುಭವ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಅನುಭವ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಕಾರವಿದೆ , ಅದೇನೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತವಾದಕ್ಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.ನಾನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಲಬೇಕು ಎನ್ನುವದರಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುವೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅರಿವಿನಿಂದ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹದು.ಒಬ್ಬ **ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾದರೆ,ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವುದು ಎಂಬ ಮಾತು ಪರ್ಯಾಪ್ತವಲ್ಲ ಎಂದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವೆ.**ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅವರು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವರು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳೇನೋ ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ ,ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೊರಕಲೇ ಇಲ್ಲ . ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ , ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಯಾವ ವಸ್ತು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ,ಅದಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವನು ಅಥವಾ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿ –ರುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಪಿತ ಗೊಳಿಸೋಣ ,ಆದರೆ ಸರಳೀಕರಿಸುವ ತರೀಕಾ (ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಪುಣತೆ,ಕುಶಲತೆ,ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಂಗತ ವಿಧಿ) ಇದ್ದದ್ದೆಯಾದರೆ, ಅದು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಬರುವುದು. ಇದನ್ನು ಹೀಗೂ ನೋಡಬಹುದೇನೋ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು, ಆದರೆ ಅದರ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರೆಯಲಿಲ್ಲ . ಪರಂಪರೆ ಬರುವುದೇ ಆದರೆ ಅರಿವಿನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಫಲವಾಗುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.ಮಾನವನು ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯೇ ಪರಂಪರೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅರಿವಿನ ಪರಂಪರೆ ಅಧ್ಯವಸಾಯಿ(ಪರಿಶ್ರಮ) ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾದ್ಯವಾಗುವುದು.ಬಾಳುವ ಕಲೆಯೆನ್ನುವುದು ಪರಿವಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಸಮಾಜ ವಿಧಿಯಿಂದ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹ ನನ್ನ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಪಡೆದದ್ದು.ಅರಿವಿನಿಂದ ಬರುವ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯು ನಿಶ್ಚಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ .

कला को समझदारी के आधार पर ही पाया। समझदारी से जो जीने की कला आती है वह निश्चित रूप से समाधान व व्यवस्था रूप में जीना है।

न्याय प्रमाणित हुए बिना आदमी सामाजिक होता नहीं और न्यायविहीन आदमी समुदाय बनाकर कभी भी वाद-विवाद विहीन हो नहीं सकता। ऐसे समुदाय में द्रोह-विद्रोह, संघर्ष और युद्ध होता ही है। शोषण होता ही है और वाद-विवाद, द्रोह-विद्रोह, संघर्ष, शोषण होते हुए आदमी सामाजिक बन गया ऐसे कैसे मान लिया जाए। यदि समुदायों के संघर्ष को ठीक माना जाए तो बाद में हर व्यक्ति युद्ध करे, मरे-मारे ऐसा भी हो सकता है। इसके लिए छूट होना चाहिए, उसको क्यों बांध रखते हैं। तो इस मुद्दे पर पुनर्विचार करने की आवश्यकता है। इसको हम ठीक से हृदयंगम करते हैं तब देखते हैं कि हम अभी तक जो किए उसमें हम पार नहीं पा सके तो हम सोचने के लिए तैयार हो गये। यह मानव का स्वभाव सहज है कि मानव सोचता ही है। हर व्यक्ति सोच सकता है, शोध कर सकता है। अपने शोध से स्वयं तृप्त होना भी आवश्यक है दूसरों की तृप्ति का स्रोत बनना भी आवश्यकता है।

यहाँ से शुरू करने के लिए क्या किया जाये? तो पहला मुद्दा समझदारी सहज शिक्षा-संस्कार विधि से सर्वसुलभ हो जाए। समझदारी के साथ जीने की कला को अपनाया जाये। जीने की कला में धरती जल व वायु के साथ कैसे जिया जाये, वनस्पति के साथ कैसे जिया जाये, पशु संसार के साथ कैसे जिया जाये और मानव के साथ कैसे जिया जाये। इनमें से किसी एक को भी नहीं छोड़ा जा सकता, सबके साथ जीना ही है। हर व्यक्ति अनुभव कर सकता है, मूल्यांकन कर सकता है। यह दावा हर मानव करता ही है। हर मानव में दावा करने की यह प्रवृत्ति सहज है, थोपा हुआ किसी को स्वीकार नहीं है, हर व्यक्ति में यह मूल रूप में है, उत्साह है, स्वयंस्फूर्त है। हर मानव की ये आवश्यकता है। इतना सहज स्रोत रहते हुए भी हम कैसे अपेक्षा कर लिए कि हम दूसरों को तारूँगा। यह एक आश्चर्यजनक घटना है और इसमें हम सब भी आस्था करते रहे हैं। अब **यह सोचना है कि आश्वासन के ऊपर आस्था करना है या प्रमाणों के आधार पर विश्वास करना है।** मुझे आरम्भिक काल से जैसे ही प्रवृत्ति हुई, प्रमाणों के आधार पर विश्वास करने के लिए हमारा विचार हुआ। हमारा स्वाभाविक रूप में उत्साह बढ़ा। प्रमाणों को खोजने के आधार में ही ये सब पुनर्विचार करने की प्रवृत्ति बनी उसके परिणाम स्वरूप जो कुछ हुआ उसे मानव सम्मुख रखने के लिए हम प्रवृत्त है।

जैसे सात सौ करोड़ आदमी के सम्मुख रास्ता बंद हो चुका है, उसी भांति मेरे साथ भी रहा होगा। इसको आप अन्दाज कर सकते हैं। सभी मानवों जैसे ही स्थिति में मैं भी था। संसार में प्रचलित शिक्षा संस्कार, कर्मकांड संस्कार, इसी जंगल से मैं भी गुजरा हूँ। गुजरने के बावजूद हमारी स्वीकृति ना तो मेकाले शिक्षा

ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗದ ವಿನಃ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ವಿಹೀನ ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ವಾದ–ವಿವಾದಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ . ನ್ಯಾಯ ವಿಹೀನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಹ – ವಿದ್ರೋಹ,ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವವು, ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತ –ಲೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು , ವಾದ –ವಿವಾದ ,ದ್ರೋಹ – ವಿದ್ರೋಹ ,ಸಂಘರ್ಷ,ಶೋಷಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಗೆ ನಂಬುವುದು ಹೇಳಿ.ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳೇ ಸರಿಯಂತಾದ –ರೆ,ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ಸಾವು –ನೋವುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವುದೆ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ,ಇದನ್ನು ಯಾಕಾಗಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.ಇದನ್ನು ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೃದಯಂಗಮ(ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ) ಮಾಡಿದ್ದೇಯಾದರೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ನಾವು(ಮನುಷ್ಯರು) ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿರುವೆವೋ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಮಾನವೀತೆಯಡೆಗೆ ಸಾಗಲು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ,ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಆ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ.ಯೋಚಿಸುವುದು ಮಾನವನ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಚಿಸಬಹುದು,ಶೋಧ ಮಾಡಬಹುದು.ತನ್ನ ಶೋಧದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ತೃಪ್ತನಾಗುವುದು ಕೂಡಾ ಆವಶ್ಯಕ(ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಅತಿಮಾನವೀಯತೆ ಕಡೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿ)ವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತೃಪ್ತಿಯ ಸ್ರೋತ (ಮೂಲ)ವಾಗುವುದು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಆವಶ್ಯಕತೆ(ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಹಿತ ಆಶ್ವಸ್ಥನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತೀವ್ರ ಇಚ್ಛೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಷ್ಠಾನ್ವಿತನಾಗಿರುವುದು) ಇರುವುದು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಶುರು ಮಾಡುವುದೇಯಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ? ಹಾಗಾದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಷಯವೇ – ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೂ ಅರಿವು ಸರ್ವಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಅರಿವಿನ(ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು,ತಿಳಿದುಕೊಂಡನಂತೆ ನಂಬುದು) ಜೊತೆಗೆ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಹ ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ . ಬಾಳುವ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ,ಭೂಮಿ ,ಜಲ ಮತ್ತು ವಾಯು ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಾಳುವುದು ,ವನಸ್ಪತಿ(ವನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮರ ,ಗಿಡ ,ಲತೆ ಹೂವು ,ಹಣ್ಣು , ಗುಲ್ಮ) ಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಾಳುವುದು , ಪಶು ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು .ಮಾನವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಾಳುವುದುದೆಂಬುದೆಲ್ಲವು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಒಂದನ್ನು ಸಹ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಲೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಬಹುದು,ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಬಹುದು ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು ಮಂಡಿಸುವನೇ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿದೆ, ಆರೋಪಿತವಾಗಿದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವೀಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ , ಉತ್ಸಾಹವಿದೇ, ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದಾಗಿದೆ . ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಹಜ ಸ್ರೋತ (ಮೂಲ) ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ , ನಾವೇ ಇನ್ನೊಬರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಗೊಳಿಸುವವು ಎಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ?ಇದೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಜನಕವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಆಸ್ತಾ (ಜಾಗೃತಿ ಕ್ರಮ – ಇದರನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗುವುದು ಅಥವಾ ನಂಬುವುದು) ದೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದೇವೆ .ಹಾಗಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಸ್ತಾದಲ್ಲಿರುವುದೋ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ವಾಸವಿಡುವುದೋ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವ ಸಂಧರ್ಭ ಬಂದಿದೆ . ನನಗೆ ನನ್ನ ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆಯಂದರೆ, ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರದರ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ವಾಸವಿಡುವುದೇ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು .ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು . ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕುವ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೂಡಿತು ,ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಆಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾನವರ ಸಮ್ಮುಖ ಇಡಲು ಪ್ರವೃತ್ತನಾದೆ .

ಹೇಗೆ 700 ಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವೋ, ನನಗು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿದಂತಿತ್ತು.ಇದನ್ನು ನಿವೆಲ್ಲ ಅಂದಾಜಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆಯೇ ನನ್ನದು ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು . ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ , ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಸಂಸ್ಕಾರ ,ಇಂಥಹುದೇ ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನಾನು ಕೂಡಾ ಹಾದು ಬಂದಿರುವೆ . ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಮೆಖಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ದತಿ ಕುರಿತಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪರಂಪರಾಗತ ಆದರ್ಶವಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕುರಿತಾಗಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ . ನನ್ನ ಆಸ್ತಾ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಲಿಲ್ಲ . ಇದುವೇ ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉದ್ದೇಶದೆಡೆಗಿನ ಓಟದ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು

के साथ रही ना परंपरागत आदर्शवादी संस्कार के साथ रही। हमारी आस्था इसमें स्थिर नहीं हो पायी। यह हमारा सम्पूर्ण उद्देश्यों की ओर दौड़ने का आधार और कारण बना। हमारी आस्था ना शिक्षा परंपरा में, ना संस्कार परंपरा में बनी इसलिए हम शायद रिक्त हो गये और यही हमारा अपने ढंग से दौड़ने का आधार बना। दो घटनाएं तो घट चुकी। इसमें एक घटना जीवन को समझना महत्वपूर्ण रही। जीवन में ही समझदारी समायी है एवं समझदारी पूर्ण विधि हमारे हाथ लगी। मान्यताओं, आस्थाओं के आधार पर हम साढ़े चार क्रियाओं में जीते हैं। आस्था मतलब बिना जाने, मान लेना। जिसको जानने के बाद मानते हैं उसका नाम होता है विश्वास। विश्वास के साथ जीने में दस क्रियाएं प्रमाणित होती है। मैं दसों क्रियाओं को प्रमाणित करता ही हूँ आप भी कर सकते हैं। सहअस्तित्व को प्रमाणित करना ही है। इसी क्रम में ये अणु, परमाणु एक दूसरे को पहचानते हुए व्यवस्था के रूप में होते हैं। ग्रह, गोल, वनस्पति, पदार्थ ये सभी सहअस्तित्व को प्रमाणित करते हुए व्यवस्था में हैं।

सहअस्तित्व प्रमाणित करने के क्रम में ही और शुद्ध रूप यही है कि सभी इकाईयाँ अपने में ऊर्जा सम्पन्न हैं । ऊर्जा सम्पन्न रहने की ही यह अस्तित्व अनुपम अभिव्यक्ति है। सभी परमाणु अंश, सभी परमाणु, सभी अणु अपने में व्यवस्था की ओर उन्मुख है। यही बात है जो मानव को प्रेरित करने के लिए मुख्य मुद्दा है। इस मुद्दे पर मेरा अनुमान ऐसा है कि हर ज्ञानी, विज्ञानी, अज्ञानी को सहअस्तित्ववादी मानसिकता की आवश्यकता है। इसी मानसिकता के साथ हम मानव बन सकते हैं। मानव से कम में हमारा कोई ऐश्वर्य उदय होने वाला नहीं है।

हमारे सम्मुख स्थित जंगल, पहाड़, खनिज जीव सहअस्तित्व के आधार पर ही अपने वैभवों को प्रकाशित कर दिये हैं। सहअस्तित्व विधि से ये समृद्ध है। **सहअस्तित्व नहीं होता तो किसी को संरक्षण मिलना ही नहीं था। इसका मूल तत्व यही है सत्ता में एक-एक वस्तु (इकाईयाँ) संरक्षित नियंत्रित और ऊर्जा संपन्न है।** जो अणु व प्राणकोशाओं के रूप में कार्यरत है उनकी सीमा उतनी ही है। इसमें भी सहअस्तित्व वैभवित है। एक कोशा के साथ दूसरे कोशा का सहअस्तित्व होने के कारण बहुकोशा विधि से निश्चित रचना रचित कर पाये हैं। ये रचना करने की विधि कोशा में स्थित प्राण सूत्र में निहित रहता है। इसका नाम है रचना विधि। इसमें निरंतर शोध होता रहता है। इसी गवाही के स्वरूप अनेक प्रकार की रचनायें हमारे सम्मुख है। इस गवाही के साथ हम आश्वस्त हो पाते हैं प्राणसूत्र में भी और परमाणु अंशों में भी शोध कार्यक्रम है।

मानव के शोध कार्य का जो स्रोत है कल्पनाशीलता कर्म-स्वतंत्रता। उसके बाद विचार शक्ति, इच्छा शक्ति, संकल्प अनुभव प्रमाण शक्ति ये सब शक्तियाँ अपने-आप में अनुसंधान करने के लिये, शोध करने के लिये तत्पर रहते हैं। इन तत्परता के साथ ही इन दस क्रियाओं के साथ जीने वाली क्रिया, जीने वाला वैभ

ನನ್ನ ಆಸ್ತಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ,ಬಹುಷಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ರಿಕ್ತನಾದೆ ಮತ್ತು ಇದುವೇ ನನಗೆ ನನ್ನದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಓಡಲು ಆಧಾರವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಈ ಮಾರ್ಗದ ಓಟದಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಘಟನೆಗಳು ಘಟಿಸಿದವು.ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಮಹತ್ವದಾಯಿತು .ಜೀವನ ದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಿವು ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಅರಿವಿನ ಪೂರ್ಣ ವಿಧ್ಯೆ ನನಗೆ ದಕ್ಕಿತು . ನಾವು ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಾಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ , ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜೀವೆಸುತ್ತಿರುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಾ ಇದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ನಂಬುವುದು . ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಮೇಲೆ ನಂಬುವೆವೋ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುವೆವು . ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಿದಾಗ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವವು . ನಾನು ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಮತ್ತು ನೀವು ಕೂಡಾ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು.ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾಣು ,ಅಣು ,ಇವುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಗುರಿತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು .ಗ್ರಹ ,ಗೋಲ ,ಪದಾರ್ಥ , ವನಸ್ಪತಿ ,ಪಶು –ಪಕ್ಷಿ ,ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ .

ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆನೆಂದರೆ – ಎಲ್ಲ ಇಕಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಉರ್ಜಾಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ಉರ್ಜಾಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುದರಿಂದಲೇ ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಒಂದು ಅನುಪಮ (ಮೌಲಿಕತೆ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವುದು) ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ(ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಸಮಾಧಾನ ದಲ್ಲಿ,ದಿಂದ,ಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಕಾಯಿಕ ,ವಾಚಿಕ ,ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪ)ಯಾಗಿದೆ. ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು , ಎಲ್ಲ ಪರಮಾಣುಗಳು ,ಎಲ್ಲ ಅಣುಗಳು , ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ಉನ್ಮುಖ(ಉನ್ನತಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಿಶೆ ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿರುವುದು) ವಾಗಿವೆ. ಇದುವೇ ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರೇರಿತಗೊಳಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು . ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ನನಗಿರುವ ಅನುಮಾನ ಹೀಗಿದೆ – ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿ ,ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿ – ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹ ಅಸಿತ್ವವಾದಿ ಮಾನಸಿಕತೆ(ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶನ ಕ್ರಿಯೆ)ಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ಮಾನಸಿಕತೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಮಾನವರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಮಾನವನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನಮಮ್ಮೊಳಗೆ ಯಾವ ಐಶ್ವರ್ಯ(ಅನವರತ ಜಾಗೃತಿ ಪುರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿ) ವು ಉದಯ (ಉತ್ಥಾನದ ಕಡೆಗಿನ ಗತಿ , ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನ) ವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ .

ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವ ಗುಡ್ಡ – ಬೆಟ್ಟಗಳು ,ಕಾಡು , ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು , ಜೀವ ರಾಶಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ತಮ್ಮ ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳಿಸಿರುವವು. ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಇವುಗಳು ಸಮ್ರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ,ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.ಇದರ ಮೂಲ ತತ್ವವೇನಿದೆಯಂದರೆ – ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವು (ಇಕಾಯಿಗಳು) ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ, ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಉರ್ಜಾಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ.ಅಣು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯರಥ –ವಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವು ಅವುಗಳ ಸೀಮೆ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆನೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಸಿತ್ವ ವೈಭವಿತ (ವರ್ತಮಾನಿತ , ಸಾರ್ಥಕ , ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹಜ ಪರಂಪರೆ) ವಾಗಿದೆ.ಒಂದು ಕೋಶ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಶದ ಜೊತೆಗೆ ಸಹ–ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹುಕೋಶ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತ ರಚನೆಯನ್ನು ರಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ . ಇಂತಹ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ವಿಧಿ ,ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣ ಸೂತ್ರ (ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಭಾಷಾಕಾರಣ , ಯಥಾರ್ಥತೆಯ ಸ್ರೋತ– DNA) ದೊಳೆಗೆನೇ ನಿಹಿತ (ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ, ಇಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೂಪ , ಗುಣ ,ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ)ವಾಗಿರುವುದು. ಇದರ ಹೆಸರೇ ರಚನಾ (ಅಣುಗಳಿಂದಾದ ಭೌತಿಕ ರಚನೆ ,ರಾಯನಿಕ ರಚನೆ,ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳಿಂದಾದ ರಚನೆ ,ಭೌತಿಕ – ರಾಸಾಯನಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಆದದ್ದು , ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಯಾತೆಯಿಂದ) ವಿಧಿ(Chromosome) ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಶೋಧ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು.ಇದರ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ರಚನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿವೆ . ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಆಶ್ವಸ್ಥರಾಗುವೆವು ,ಅದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಕ್ರಮಾನುಷಂಗಿಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ) ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಯಂಬುದ ಕುರಿತು .

ಮಾನವನ ಶೋಧ ಕಾರ್ಯದ ಸೂತ್ರವಿರುವುದು ಕಲ್ಪನಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಲ್ಲಿ . ಇದರ ನಂತರ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ , ಇಚ್ಛಾ ಶಕ್ತಿ ,ಸಂಕಲ್ಪ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣ ಶಕ್ತಿ , ಇವಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ , ಶೋಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ಪರವಾಗಿರುವವು . ಈ ತತ್ಪರತೆಯೊಂದಿಗೇನೇ , ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳ ಬೇಕಾದ ಕ್ರಿಯೆ , ಬಾಳ ಬೇಕಾದ ವೈಭವ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು .

प्रमाणित हो पाता है। इन दस क्रियाओं में मुख्य मुद्दा है अनुभव होना और अनुभवमूलक विधि से जी पाना। अनुभव मूलक पद्धति से जीने के लिये स्वाभाविक रूप से स्रोत बना हुआ है। जीवन अनुभव करना चाहता ही है। समझदार होना ही चाहता है अपने आप को समझदार, अनुभवशील, न्यायाविद्, चिंतनशील मानता ही है। अस्तित्व में संबंध चारों तरफ फैला रहता है उसको जानना-मानना-पहचानना और निर्वाह करना फलस्वरूप उभयतृप्त होना ही न्यायाविद् का प्रमाण है।

मानव अपने में स्वतंत्र है समझदार बनना है या नहीं बनना है। यदि समझदार बनना है तो सहअस्तित्व में समझदार बनने की परिस्थितियाँ समीचीन है। समझदार बनने की पूरी सामग्री है और समझदार नहीं बनना चाहता है उसके लिए भी सामग्री है किन्तु परिणाम दोनों का भिन्न है। नासमझी में शुभ, सुख घटित होने वाला नहीं। मेरे अनुभव अनुसार हम किसी से बंधकर, लदकर और लड़कर जीना नहीं चाहा वैसे ही आप भी किसी वस्तु से बंधकर, लदकर और लड़कर जीना नहीं चाहेंगे और कोई भी फंस कर जीना नहीं चाहता। इस तरह हर व्यक्ति कहीं ना कहीं समझदार होना ही चाहता है। न्याय समाधान में एकसूत्रता पूर्वक जीना चाहता है।

संबंध जो है सभी ओर जुड़ा ही है इसे हम भ्रमवश पहचानते नहीं है यही परेशानी का घर है। जिस क्षण से हम संबंधों को जानना-पहचानना शुरू किया उसी मुहूर्त से हममें अपने आप से जीवन सहज मूल्यों का निष्पत्ति होती है। जैसे ही हमसे संबंधों को पहचानना होता है मूल्य अपने आप से बहने लगते हैं फलस्वरूप निर्वाह होता है उसका मूल्यांकन होने पर उभयतृप्ति होता है, इस तरह न्याय प्रमाणित होता है। संबंध को पहचानने कि स्थिति, पहचानने की विधि बनती है प्रयोजन के आधार पर। संतान 'मां' को पहचानते हैं पोषण के अर्थ में। संरक्षण स्रोत को 'पिता' कहते हैं। प्रमाण स्रोत को 'गुरू', जिज्ञासा स्रोत को 'शिष्य' कहते हैं। प्रचलित रूप में कहा जा रहा है कि हमें यंत्रवत् रहना है, यांत्रिकता में प्रवीण रहना है। क्या मानव एक यंत्र है? इसका उत्तर देने वाला कोई माँई-बाप है? मैं कहता हूँ मानव यंत्र नहीं है। सारे के सारे यंत्रों का रचयिता मानव है। जितने भी अभी तक यंत्र रचे गये हैं सभी यंत्रों का जनक मानव है। इसलिये यंत्र मानव को पा नहीं सकते। मानव से कम ही यंत्र बनता है इसलिये मानव का अध्ययन यंत्र कर नहीं सकता। दूसरा सभी यंत्र जड़ प्रकृति से बनता है। **अभी तक जितने भी यंत्र बनाये हैं पदार्थावस्था की वस्तु से ही बना है। प्राणावस्था की वस्तु से एक भी यंत्र नहीं बना पाये हैं। ये याद रखने की बात है। मानव तो बहुत दूर की बात है। अभी एक भी यंत्र प्राणकोशाओं से नहीं बना पाये हैं और डींग हांकते हैं कि मानव एक यंत्र है।** मानव परंपरा के लिये कहाँ तक उचित होगा। अभ्युदय के अर्थ को कैसा पूरा करेगा। अभी तक कितने गहरे यह बात बैठी है कि मानव एक यंत्र है, भोग के लिये वस्तु है। अब तक

ಈ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಅನುಭವವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ವಿಧಿ ಮೂಲಕ ಬಾಳುವುದು.ಅನುಭವ ಮೂಲಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಾಳಲು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರ ಇದ್ದೆ ಇದೆ.ಜೀವನ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುವುದು. ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಬಯಸುವದು,ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿವುಳ್ಳವ, ಅನುಭವಶೀಲ ,ನ್ಯಾಯಶೀಲ ,ಚಿಂತನಾಶೀಲ ಎಂದೆಲ್ಲ ನಂಬಿರುವುದು.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ,ನಂಬುವುದು , ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದುರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪ ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವುದೇ ನ್ಯಾಯವಿದ್ ದ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ .

ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನವ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಬಯಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಪರಿಸ್ಥಿಗಳು ಸಮೀಚೀನವಾಗಿವೆ(ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವುದು) ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮಗ್ರಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗದೇ ಇರಲು ಬಯಸಿದರೆ ,ಅದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುವ ಸುಮಗ್ರಿಯೂ ಸಹ ಲಭ್ಯವಿದೆ , ಆದರೆ ಎರಡರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು. ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಶುಭವಾಗಲಿ , ಸುಖವಾಗಲಿ ಘಟಿತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಅನುಸಾರ ನಾನು ಯಾವುದಾರೊಂದಕ್ಕೆ ಬಂಧಿತನಾಗಿ, ಭಾರವಾಗಿ,ಜಗಳವಾಡಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ನೀವು ಕೂಡ ಯಾವುದಾರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂಧಿತರಾಗಿ , ಭಾರವಾಗಿ,ಜಗಳವಾಡಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಬಾಳಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ.ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದುಕಡೆ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಬಯಸುವನು. ನ್ಯಾಯ ಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿ ಏಕಸೂತ್ರತೆ (ಗುಣ ,ಸ್ವಭಾವ , ಧರ್ಮ ಸಮಾನತಾ) ಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು .

ಸಂಬಂಧ (ಪೂರ್ಣತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅನುಬಂಧ)ವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜೋಡಿಕೊಂಡಿದೆ ,ಭ್ರಮವಶದಿಂದ ನಾವು ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ,ಅದುವೇ ನಮ್ಮ ಸಂಕಟದ ಮನೆಯಾಗಿದೆ .ಯಾವ ಕ್ಷಣದಿಂದ ನಾವು ಸಂಭಂಧಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು – ಗುರುತಿಸುವುದು ಶುರುವಿಟ್ಟುಲೋಳ್ಳುವೆವೋ , ಆ ಮೂಹೂರ್ತದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಜೀವನ ಸಹಜ ಮೂಲ್ಯಗಳ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಶುರುವಿಟ್ಟಕೊಂಡಮೇಲೆ,ಮೂಲ್ಯ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪ್ರವಹಿಸಲು ಶುರುವಾಗುವುದು, ಫಲಸ್ವರೂಪ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಆಗುವುದು ,ಅದರ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ**ವಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು. ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ (ಅವಿನಾಶಿಯಾತೆ, ವರ್ತಮಾನ), ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಿ (ಮಾನವೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ,ಸಭ್ಯತೆ ಇವುಗಳ ನಿಯಮ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಸಂಹಿತೆ) ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ.ಸಂತಾನ (ಮಗು) " ತಾಯಿ " ಯನ್ನು ಪೋಷಣೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು . ಸಂತಾನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸ್ರೋತವನ್ನು " ತಂದೆ " ಎಂದು ಕರೆಯುವರು . ಪ್ರಮಾಣ ಸ್ರೋತ ವನ್ನು " ಗುರು" ಯಂದು , ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಸ್ರೋತವನ್ನು " ಶಿಷ್ಯ " ಯಂದು ಕರೆಯುವರು . ಸಧ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಮಗೆ " ಯಂತ್ರದಂತೆ " ಇರಬೇಕು , " ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ " ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು.ಹಾಗಾದರೆ ಮಾನವ ಒಂದು ಯಂತ್ರವೇ ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ' ತಾಯಿ – ತಂದೆ " ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ನಾನು ಹೇಳುವೆ ಮಾನವ ಯಂತ್ರವಲ್ಲ . ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನೇ ಮಾನವ . ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯಂತ್ರಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆಯೋ , ಆ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರಗಳ ಜನಕ ಮಾನವನೇ ಆಗಿರುವನು . ಹಾಗಾಗಿ ಯಂತ್ರ ಮಾನವನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ . ಯಂತ್ರವೊಂದು ಮಾನವನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೇ,ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಯಂತ್ರದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರಗಳು ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ತಯಾರಾಗಿರುವಂತಹವು . ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಯಾರಾಗಿರುವ ಯಂತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಗಿವೆ. ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಯಂತ್ರವು ತಯಾರಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.ಇದು ನನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವಂತೂ ಬಹು ದೂರದ ವಿಷಯವಾಯಿತು . ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳಿಂದ ಒಂದು ಯಂತ್ರವು ತಯಾರಾಗಲಿಲ್ಲ ,ಆದರೂ ಸಹ ಮಾನವ ಒಂದು ಯಂತ್ರವೆಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ . ಇದು ಅಭ್ಯುದಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು . ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆಯಂದರೆ ಮಾನವ ಒಂದು ಯಂತ್ರ , ಅವನೊಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವೆಂದೆ ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ .

ऐसा ही सोचा गया है जबकि ऐसा नहीं है। जब कोई अपने बच्चे के साथ जीता है मैं यंत्रधर्मी नहीं हूँ ऐसा लगता ही है।

मुझे मानव संचेतना सहित ही पहचान में आया। संज्ञानशीलता और संवेदनशीलता का संयुक्त रूप ही संचेतना है। संवेदनाओं को नहीं पहचानता हूँ तब यंत्रवत् हो जाता हूँ यांत्रिकता में हमको अभी तक तो कोई तृप्ति मिली नहीं। हम यंत्रवत् कार्य करें और तृप्ति पा जायें ऐसा कोई रास्ता हमको मिला नहीं। ऐसा कोई गुरू हो तो हम उसको आमंत्रित करते हैं। वंशानुषंगीय विधि से समझाने वालों को मैंने सुना वे भी हमें समझाने में सफल नहीं हुए। इसी तरह भौतिकवादी तथा सापेक्षवादी सिद्धांत भी मानव को परिभाषित करने में असफल रहे हैं। यदि इन तीन सिद्धान्तों से मानव विश्लेषित हो पाता है तो उसे स्वीकार किया जाये। अन्यथा मानव को मानव के अर्थ में पहचाना जाये। मानव को मानव के अर्थ में पहचानने के लिए यह प्रस्ताव प्रस्तुत है।

इसके पहले आदर्शवादी विधि की बात हुई जिसमें ईश्वर को तारने वाले के रूप में प्रस्तुत किया गया है। ईश्वर को हमने देख लिया, उसके पास ऐसा कोई फैक्ट्री नहीं है जो तार सके। ईश्वर को किस रूप में देखा? ईश्वर को व्यापक रूप में देखा। साम्य ऊर्जा के रूप में देख लिया जिससे हर इकाई ऊर्जित है। व्यापक में हर इकाई सहअस्तित्व में है इसे देख लिया। ईश्वर में और क्या देखना बाकी है? अगर कुछ बाकी है तो आप देख लेना और संसार को दिखा देना। आप अनुसंधान करने के लिए स्वतंत्र हैँ। मैंने जो देखा-समझा वह आपके सामने प्रस्तुत है ही।

हम न तो संवेदनशील विधि से पूरे हुए न ही यांत्रिक विधि से। संवेदनशील विधि से इन्द्रिय-सन्निकर्ष को हम केन्द्र में लाते हैं फलस्वरूप हमारे इन्द्रिय-सन्निकर्ष की हैसियत और अपेक्षा एवं हमारे भाई की हैसियत और अपेक्षा दोनों में दूरियां हैं। इस तरह से मानव को विविधता में बंटने की आवश्यकता बन ही जाती है जिसके अनुसार संवेदनशील विधि से मानव व्यक्तिवादी हो ही जाता है। दूसरी विधि, भोगवादी विधि से व्यक्ति, व्यक्तिवादी होता ही है उसे हम अनुभव करके बैठे ही हैं। तीसरी विधि, जो पूर्वजों ने बतायी थी भक्तिवादी-विरक्तिवादी। इनमें भी व्यक्तिवादिता का अंत नहीं होता है। इस प्रकार मानव अभी तक जितना भी घोर परिश्रम किया, अथक प्रयास किया, घोर आशा से भर-भर कर प्रयत्न किया सारे प्रयत्नों के विफल होने का आधार व्यक्तिवादी ही सिद्ध हुआ है। व्यक्तिवाद, सहअस्तित्व का विरोधी है। यही सारे मानव के टूटने का आधार बना। व्यक्ति को जीना कहाँ है? सहअस्तित्व में। सहअस्तित्व में जीने का सरल उपाय है मानव के साथ सहअस्तित्व को जानना-मानना-पहचाना जाये। इसको पहचानते हैं तो व्यवस्था में जीना बनता है। समग्र व्यवस्था में भागीदारी करना बनता है इसको आगे अध्ययन करेंगे। इसी तरह हम

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ ,ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗಿಲ್ಲ.ಯಾವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬತನ್ನ ಮಗುವಿ –ನೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುವನೋ ಆಗ ತಾನೊಬ್ಬ"ಯಂತ್ರ ಧರ್ಮಿ"ಯಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ನನಗೆ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾ(ಪೂರ್ಣತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನ,ವಿವೇಕ,ವಿಜ್ಞಾನ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣ) ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಲು (ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಸಹಿತ ರೂಪ ,ಗುಣ ,ಸ್ವಭಾವ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನುಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು)ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದು.ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ(ಅರಿವಿನ,ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ,ಜ್ಞಾನ,ವಿವೇಕ ವಿಜ್ಞಾನ,ಸಂಪನ್ನತೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ) ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ (ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಾರ್ಯ,ವ್ಯವಹಾರಗಳಗಳೊಂದಿ –ಗೆ ಪ್ರಯೋಗ) ಇವೆರಡರ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪ(ಆಕಾರ,ಆಯತನ,ಘನ)ವೇ ಸಂಚೇತನಾವಾಗಿದೆ.ಸಂವೇದನೆಗಳ –ನ್ನು ಗುರಿತಿಸಿಲ್ಲವಾದರೆ,ನಾವು ಯಂತ್ರದಂತೆ ಆಗುವೆವು,ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ತೃಪ್ತಿ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ನಾವು ಯಂತ್ರದಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವೆರೆಗೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಿದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವ " ಗುರು " ಇದ್ದದ್ದೆಯಾದರೆ , ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡುವೆ . ವಂಶಾನುಷಂಗಿಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳುವವರನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆ , ಆದರೆ ಅವರು ಕೂಡ ನನಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ . ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕವಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದಿ ಸಿದ್ಧಂತಗಳು ಸಹ ಮಾನವನನ್ನು ಪರಿಭಾಷಿತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಫಲವಾದವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಮೂರು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಮಾನವ ವಿಶ್ಲೇಷಿತವಾಗುವದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣ . ಹಾಗಿಲ್ಲವಾದರೆ ಮಾನವನನ್ನು ಮಾನವನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸೋಣ . ಮಾನವನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಿರುವೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಧಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಯಿತು , ಅದರನುಸಾರ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣಕರ್ತ ಎನ್ನುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಯಿತು . ನಾನು ಈಶ್ವರ ನನ್ನು ನೋಡಿದೆ ,ಅವನ ಬಳಿ ಸೃಷ್ಟಿ –ಸುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ ? ನಾನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ .ಊರ್ಜಿತವಾಗಿರವಂತಹ ವ್ಯಾಪಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಸಾಮ್ಯ ಉರ್ಜಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ ,ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ನೋಡುವುದು ಬಾಕಿ ಉಳಿಯಿತು ಹೇಳಿ ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಏನಾದರೂ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ನೀವು ನೋಡಿ, ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ತೋರಿಸಿ . ನೀವು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುವಿರಿ . ನಾನು ನೋಡಿದ್ದು – ಅರಿತದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಎದುರುಗಡೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಳಿಸಿರುವೆ.

ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಸಂವೇದನಶೀಲವಿಧಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾಂತ್ರಿಕವಿಧಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ.ಸಂವೇದನಶೀಲ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಇಂದ್ರಿಯ – ಸನ್ನಿಕರ್ಷವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿದೆವು,ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯ – ಸನ್ನಿಕರ್ಷದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ಇಂದ್ರಿಯ – ಸನ್ನಿಕರ್ಷದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ,ಇವೆರಡಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ ಕಂಡು ಬರುವುದು . ಹೀಗಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಲು ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು ಇದರ ಅನುಸಾರ ಮಾನವ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಿಧಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯಾಗುವನು. ಎರಡನೆಯ ವಿಧಿ, ಭೋಗವಾದಿ ವಿಧಿ,ಈ ವಿಧಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿಯಾಗುವುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವತಃ ಅನುಭವಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವೆ. ಮೂರನೆಯ ವಿಧಿ,ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಹೇಳಿರುವಂಥಹದ್ದು, ಅದುವೇ ಭಕ್ತಿವಾದಿ – ವಿರಕ್ತಿವಾದಿ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿತೆಯ ಅಂತ್ಯ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ . ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾನವ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಘೋರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಕಿರುವನು, ದಣಿವರಿಯದೆ ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡಿರುವನು,ಘೋರ ಆಶಾದೊಂದಿಗೆ ತುಂಬಿ – ತುಳುಕಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗಲು ವ್ಯಕ್ತಿವಾದವೇ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ . ವ್ಯಕ್ತಿವಾದ ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದೆ.ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೇ ಮಾನವನು ಒಡೆದು ಹೋಗಲು ಆಧಾರವಾದವು .ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಬಾಳ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲಿ ? ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ . ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಸರಳ ಉಪಾಯ ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ – ನಂಬುವ – ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ . ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು . ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇವೆಲ್ಲವುದರ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡೋಣ .

जीव-वनस्पति संसार के साथ भी सहअस्तित्व में जीते हैं। वनस्पति संसार से हम कुछ लेते हैं वनस्पति संसार को देने के लिये भी कुछ हो। बिना कुछ दिये केवल लेना चाहते हैं तो इसका नाम है शेखचिल्ली। इस शेखचिल्ली विधि से प्रताड़ित, दुखी होने के अलावा कुछ बनता नहीं है। इसका अंतिम चरण यही है प्रताड़ना में अंत हो जाना, दुख में अंत हो जाना यही बनते जा रहा है। वर्तमान में जो घटनाएं हो रही है इसी को घोषित कर रही हैं।

सहअस्तित्व में जीने के लिए वनस्पति संसार अर्थात जंगल, पेड़-पौधे और पदार्थ संसार के साथ हमारे सहअस्तित्व को निश्चयन करना आवश्यक है। यदि इनके साथ हमारे सहअस्तित्व को निश्चय करने में असमर्थ हैं तो हम ज्ञानी नहीं, हम विज्ञानी नहीं है, हम विवेकी नहीं है। अर्थात न हमारा ज्ञान पूर्ण है न हमारा विज्ञान पूर्ण न विवेक पूर्ण है। पेड़-पौधों को छोड़कर कहाँ जियेंगे। पृथ्वी, पहाड़, खनिज को छोड़कर, जीव संसार को छोड़कर कहाँ जियेंगे। इन सबके साथ हमको जीना ही है, ये सब हमारे साथ रहने वाले द्रव्य है, संपदा है, ऐश्वर्य है। हमको इनके साथ रहना है। इनको भी रहना है। इस निश्चयन में मानव ही प्रमुख मुद्दा है। मानव ही इसमें भ्रमित होकर प्रताड़ित होकर, दुखी होकर जिया है। अब करवट लेने की जरूरत है। जागृत होने की जरूरत है। सबके साथ सहअस्तित्व को पहचानने की जरूरत है। सहअस्तित्व को पहचानने की विधि में हम पाये हैं कि ये सबके सब सत्ता में ही है यह सहअस्तित्व की पहली गवाही है। क्रम से पदार्थावस्था से ही प्राणावस्था उद्गमित, प्रभावित और निरंतर वैभवित है। प्राणावस्था अपने आप में व्यवस्था के रूप में प्रभावित है, प्रमाणित है, वैभवित है। जीव संसार भी अपने त्व सहित व्यवस्था में गवाहित है। मानव अपने त्व को कैसे समझा जाये, स्व को कैसे समझा जाये। स्व भी रहे त्व भी रहे यह मुख्य मुद्दा है।

जीवन विद्या से स्व, त्व समझ में आता है। जीवन को मैं 'स्व' के रूप में पहचानता हूँ आप भी पहचान सकते हैं। शरीर को 'स्वरूप' में पहचानते तक भ्रमित रहते हैं। जीवन को 'स्व' रूप में पहचाना, उसी क्षण से मैं व्यवस्था में जीता हूँ। आप भी वैसे ही जी सकेंगे। इससे पहले व्यवस्था होने वाला नहीं है। कितनी प्रकृति सहज, सहअस्तित्व सहज परिपूर्ण प्रक्रिया है। समझने वाली वस्तु भी जीवन है जो समझेगा वह भी जीवन है। आदर्शवादियों के अनुसार दृश्य, दर्शन, दृष्टा तीनों एक होने पर ही मुक्ति होती है। उनके अनुसार ईश्वर ही दृश्य है, ईश्वर ही देखने वाला है, ईश्वर ही दर्शन है। इन्हीं आधारों पर बहुत सारा वांङमय रचा गया है। इसके बाद भी ईश्वर कैसा है? कहाँ है? क्यों है? ये समझ में नहीं आया। इसके बाद भी ईश्वर के आधारित बात मानव सुनता है, अच्छा लगता है। यह बात देखा गया है अच्छा लगने में, अच्छा होने में दूरी यथावत बना हुआ है। इसके बाद मानव को यंत्र बताने लगे वो भी हो नहीं पाया लेकिन

ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಜೀವ – ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೂ ಸಹ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆನೇ ಬಾಳುತ್ತೇವೆ . ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರದಿಂದ ನಾವು ಕೆಲವಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ , ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಬೇಕು . ಏನನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕೇವಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ" ಶೇಖಚಿಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ಶೇಖಚಿಲ್ಲಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಗೆ ,ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದುರ ವಿನಃ ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಇದರ ಅಂತಿಮ ಚರಣ ಕೇವಲ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ . ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ,ಇದನ್ನೇ ಘೋಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ .

ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರ (ಅಂದರೆ ಕಾಡು,ಮರ – ಗಿಡಗಳು) ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥ ಸಂಸಾರದದೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ . ಒಂದು ವೇಳೆ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಸಮರ್ಥರಾದರೆ ,ನಾವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲ , ನಾವು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲ , ನಾವು ವಿವೇಕಿಗಳಲ್ಲ ಅಂತಾಗುವುದು. ಅರ್ಥಾತ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ಪೂರ್ಣವಲ್ಲ ,ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನವು ಪೂರ್ಣವಲ್ಲ , ನಮ್ಮ ವಿವೇಕವು ಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ಮರ – ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬಾಳುವುದೆಲ್ಲಿ ? ಭೂಮಿ , ಗುಡ್ಡ – ಬೆಟ್ಟಗಳು ,ಖನಿಜ ಗಳನ್ನೂ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ , ಜೀವ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಹೊಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೇನೆ ನಾವು ಬಾಳಬೇಕಿದೆ,ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಇರಲೇಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ,ಸಂಪದಗಳಾಗಿವೆ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವು ಇವುಗಳೊಂದಿಗೇನೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ.ಅವುಗಳು ಸಹ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇರದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಾನವನೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವನು. ಮಾನವನೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಿತವಾಗಿ , ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗಿ,ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿರುವನು. ಈಗ ಬದಲಾಗಲೇ ಬೇಕಾದ ಜರೂರತ ಇದೆ . ಜಾಗೃತವಾಗಬೇಕಾದ ಜರೂರತ ಇದೆ. ಎಲ್ಲವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಜರೂರತ ಇದೆ . ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೆನೆಂದ –ರೆ,ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ತಾದೊಳಗೆ ಎಂಬುದು ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೊದಲ ಪುರಾವೆ. ಕ್ರಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ,ಪದಾರ್ಥ ಆವಸ್ಥಾದಿಂದಲೇ ಉದ್ಗಮಿತ(ಸ್ರೋತದ ಪ್ರಕಟನ)ವಾಗಿದೆ,ಪ್ರಭಾವಿತ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವೈಭಿವಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ,ಪ್ರಮಾಣಿತವಾ –ಗಿದೆ,ವೈಭವಿತವಾಗಿದೆ. ಜೀವ ಸಂಸಾರವೂ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ತ್ವ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಪುರಾವೆಗಳೊಂದಿಗಿದೆ. ಮಾನವ ತನ್ನ ತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹದು ತನ್ನ ಸ್ವ ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.ಸ್ವ ಇರಬೇಕು, ತ್ವ ಕೂಡಾ ಇರಬೇಕು ,ಇದುವೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ .

ಜೀವನ ವಿಧಿಯಿಂದ ತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವ ಇವೆರಡು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವವು . ಜೀವನ ವನ್ನು ನಾನು " ಸ್ವ " ದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವೆ ,ನೀವು ಕೂಡಾ ಗುರುತಿಸಬಹುದು . ಕೇವಲ ಶರೀರದ ಸ್ವರೂಪದವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವು ಭ್ರಮಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವೆವು.ಯಾವ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು "ಸ್ವ" ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುವೆವೊ, ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಶುರುವಾಗುವುದು.ನೀವು ಕೂಡಾ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಬಹು – ದು.ಇದಿಲ್ಲದೆ (ಅಂದರೆ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉದಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಇದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಕ್ರತಿ ಸಹಜ , ಸಹ – ಅಸ್ತತ್ವ ಸಹಜ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ ನೋಡಿ. ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಜೀವನ ಆಗಿದೆ, ಆರಿತುಕೊಳ್ಳುವವ ಕೂಡ ಜೀವನ ವೇ ಆಗಿರುವುದು. ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳ ಅನುಸಾರ,ದೃಶ್ಯ, ದರ್ಶನ , ದೃಷ್ಟಾ ಇವು 3 ಒಂದೇಯಾಗುವುದೇ ಮುಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ . ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳ ಅನುಸಾರ ಈಶ್ವರನೇ ದೃಶ್ಯ ವಾಗಿರುವನು , ಈಶ್ವರನೇ ನೋಡುವವನಾಗಿರುವನು,ಈಶ್ವರನೇ ದರ್ಶನವಾಗಿರುವನು. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾಂಗ್ಮಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಈಶ್ವರ ಹೇಗಿರುವನು ? ಎಲ್ಲಿರುವನು ? ಏಕಿರುವನು ? ಇದಾವುದೂ ಅರಿವಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡಾ ಮಾನವ ಈಶ್ವರ ಕುರಿತು ಈಗಲೂ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವನು,ಇದು ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.ಆದರೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದೇ –ನೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು – ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಇನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಮಾನವನನ್ನು ಯಂತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು, ಅವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ಏನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ,ಆದರೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವರೂ .

बताते ही रहे। जैसे ईश्वर को बता नहीं पाये फिर भी बताते ही रहे। इस ढंग से हम फंस गये हैं इससे हटकर कुछ सोच नहीं पाते। इससे छुटकारा पाने की विधि है कि जीवन तो नित्य है। शरीर तो जीवन के लिए बारम्बार घटना है। शरीर की रचना गर्भाशय में होती है।

अस्तित्व सहज विधि से परमाणु विकसित होकर जीवन पद में आता है। शरीर बारम्बार रचित व विरचित होता है। प्राणावस्था की एक सीमा है उसके बाद वह विरचित हो जाता है। शरीर भी प्राणकोशों से रचित इकाई है। शरीर रचना में जितना संपन्न मेधस हो सकता था वह मानव शरीर रचना में निहित है। इस आधार पर मैं इस बात को सत्यापित कर रहा हूँ कि मानव संपूर्ण अस्तित्व को दूसरे को संप्रेषित कर सकता है। इससे ज्यादा मेधस का कोई प्रयोजन भी नहीं है। इस आधार पर मानव की शरीर रचना (प्राणसूत्र रचना विधि के आधार पर अनुसंधान होते बनी) श्रेष्ठतम हो गई है और भी कोई चीज बची होगी वह भी आगे पूरी हो जायेगी। इस बीच शरीर यात्रा में हमको क्या करना है? जीवन जागृति को प्रमाणित करना है। इस क्रम में हम जैसे ही शुरू किये, संवेदना के छुपने का काम हुआ नहीं। न विज्ञान विधि से न आदर्शवादी विधि से। संवेदनाओं के विरोध में बहुत सारे तप बताये गये हैं। बहुत से तपस्वी हुए इस धरती पर किन्तु इन तपस्या के परिणाम में एक निश्चित समझदारी जिसके लिये मानव तरस रहा है वह व्यवहार में, परंपरा में आया नहीं। अब तपस्वी क्या खोये क्या पाये ये तो वही सत्यापित करेंगे। सामान्य लोग ऐसे तपस्वी से सिद्धि चमत्कार की अपेक्षा किये हैं। उसके पीछे लट्टू होकर घूमे हैं। मैं बता दूं कि अस्तित्व में न सिद्धि है न चमत्कार है, अस्तित्व में निश्चित व्यवस्था है, निश्चित परिणाम है, निश्चित उपलब्धि है, निश्चित मंजिल है, इसकी निरंतरता है, इसको मैंने देखा है, समझा है। ऐसे निश्चित मंजिल के लिये हम आप प्रत्याशी हैं। निश्चित विधि से ही वह निश्चित मंजिल मिलने वाला है। मानव का अध्ययन छोड़कर, काकरोच को सर्वाधिक विकसित प्राणी बताकर, रासायनिक खाद बनाकर, कीटनाशक बनाकर हम मानव की मंजिल नहीं पायेंगे। मानव की मानसिकता को धन के रूप में, शोषण के रूप में प्रयोग करके भी मानव अपनी मंजिल को नहीं पायेगा। इसका नाम दिया है ‘इन्टेलेक्चुअल प्रापर्टी राइट’। विश्व की सर्वोपरि संस्थायें और न्यायालय भी इसे स्वीकारना चाह रहे हैं। जीवन की अक्षय शक्तियाँ है उसको कहाँ शामिल किया जाये। उसको भोगद्रव्य के रूप में कैसे उपयोग किया जाये इसका उत्तर कोई देगा? क्या जीवन को समझकर ऐसा प्रस्ताव रखा है? यह कहाँ तक मानव जाति के लिए उपकारी है? मेरा अनुभव यह कहता है मानव की जीवन शक्ति को कितना भी उपयोग करें वह घटने वाली नहीं है। इसे आप अनुभव करें करोड़ों आदमी अनुभव करके देख सकते हैं। जीवन शक्तियों का जितना भी उपयोग करें, शक्तियाँ और ताजा व प्रखर होती है। जितना आज उपयोग किया कल उससे ज्यादा प्रखर हो जाती है।

ಹೇಗೆ ಈಶ್ವರನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತೆ. ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವೆವು, ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುವ ವಿದಿಯಂದರೆ ಜೀವನ ನಿತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಶರೀರವೆಂಬುದು ಜೀವನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಿಗುವಂಥದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.

ಶರೀರದ ರಚನೆ ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪರಮಾಣು ವಿಕಸಿತಗೊಂಡು ಜೀವನ ಪದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಶರೀರ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ರಚಿತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ವಿರಚಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಪ್ರಾಣ ಅವಸ್ಥಾಗೆ ಒಂದು ಮಿತಿಯಿದೆ, ತದನಂತರ ಅದು ವಿರಚಿತವಾಗುವುದು. ಶರೀರವು ಪ್ರಾಣ ಕೋಶಗಳಿಂದ ರಚಿತ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿದೆ.ಶರೀರ ರಚನೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೇದಸ್ಸು(ಮೆದುಳು)ವೊಂದು ಎಷ್ಟು ಸಂಪನ್ನವಾಗ –ಬೇಕಿತ್ತೋ,ಅಷ್ಟು ಮಾನವ ಶರೀರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ "ಮಾನವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ" ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಸತ್ಯಾಪಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಮೆದುಳಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರ ಆಧಾರದಿಂದ ಮಾನವ ಶರೀರ ರಚನೆ (ಪ್ರಾಣ ಸೂತ್ರ ರಚನೆ ವಿಧಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನವಾಗುತ್ತಾ ಆಗಿರುವುದು), ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಏನಾದರೂ ಆಗುವದಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಸಹ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದು. ಮಾನವ ಶರೀರ ರಚನೆ (ಹುಟ್ಟು) ಮತ್ತು ವಿರಚನೆ (ಸಾವು) ಯಾಗುವುದರ ಮಧ್ಯದ ಕಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನಿದೆ? ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವಾಗ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದೆನೋ, ಆಗ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವ (ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ) ಕಾರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಧಿಯಿಂದಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಧಿಯಿಂದಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಪ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಸಹ ಆಗಿ ಹೋಗಿರುವವರು, ಆದರೆ ಇಂತಹ ತಪಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಮಾನವನು ಯಾವ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಂತಹ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮಾನವನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ತಪಸ್ವಿಯಾದವರು ಏನನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅಥವಾ ಏನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಸತ್ಯಾಪಿತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಇಂತಹ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ, ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ನೋಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಬುಗುರಿಯಂತೆ ತಿರುಗಿರುವರು. ನಾನು ಹೇಳುವದಾದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಚಮತ್ಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ, ನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ, ನಿಶ್ಚಿತ ಉಪಲಬ್ಧಿಗಳಿವೆ, ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ನಿರಂತರತೆ ಇದೆ, ಇದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ, ಅರಿತಿರುವೆ. ಇಂತಹ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಗಾಗಿಯೇ ನಾನು, ನೀವೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿರುವೆವು. ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಗುರಿ ಸಿಗಲಿದೆ. ಮಾನವನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಜಿರಳೆಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಸಿತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ನಾವುಗಳು ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕತೆಯನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಶೋಷಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡಾ. ಮಾನವ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂಥಹದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ "ಭೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು" ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿರುವರು. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಜೀವನದ ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೋಗದ್ರವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದ ಕುರಿತು ಯಾರಾದರೂ ಉತ್ತರಿಸುವಿರೋ? ಇಂಥಹ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಮುನ್ನ ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವಿರೋ? ಇದು ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿದೆ? ನನ್ನ ಅನುಭವ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿ, ಅದು ಯಾವತ್ತೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಿವು ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಕೋಟಿ, ಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯರು ಅನುಭವ ಪಡೆದು ನೋಡಬಹುದು. ಜೀವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದಷ್ಟು, ಹೆಚ್ಚು ತಾಜಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಖರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಈ ದಿನ ಎಷ್ಟು ಬಳಸಿರುವೆವೋ, ನಾಳೆ ಅದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಖರವಾಗುವುದು

इस विधि से जीवन शक्तियों का कितना भी उपयोग करें वे खत्म होती नहीं है। उनको तादाद में बांध नहीं सकते। बांधने जाओगे तो बांधने वाला ही विकृत होगा। इस प्रकार बुद्धिवाद से भी हम कैसे गिरवी करते हैं, दास बनते हैं, शोषण का आधार बनाते हैं इसका नमूना है यह। मैं समझता हूँ यह मानव विरोधी है, सहअस्तित्व विरोधी है बुद्धि को शोषण का आधार बनाकर, द्रोह-विद्रोह का आधार बनाकर, बपौती बनाकर, हमारा बुद्धि के लिए आपको टैक्स देना है ऐसा बताकर हम समाज बनाने की घोषणा करते हैं। यह क्या सच्चा हो सकता है? यह सोचने का मुद्दा है। मेरे अनुसार यह सर्वथा मिथ्या है। बुद्धि को कोई सीमित किया नहीं जा सकता और सब मानवों की बुद्धि अक्षय है इसलिये उसे सीमा में पुस्तकों में बांधा नहीं जा सकता। हम जितने वांङमय लिखा हूँ उससे भी बहुत बड़ा में स्वयं को अनुभव किया हूँ। जितने भी यंत्र बने हैं उससे मैं बड़ा हूँ। मानव जाति बड़ा है ही। मानव ने ही सब किताबों को लिखा है और सब किताबों से बड़ा हर मानव है। यहाँ पर आये बिना हम अपनी सद्बुद्धि को प्रयोग करेंगे यह हमको दिखता नहीं।

इन सब चर्चाओं से शायद सोचने पर सब अपने में औचित्यता को स्वीकार कर सकते हैं। स्वीकारने के क्रम में यही अंतिम बात आती है कि हमको समझदार बनना ही है। समझदार बनने में कोई तकलीफ नहीं है। नासमझी के प्रयोग में ही तकलीफ है। देखिए, यह धरती अपने में एक है। इसको हम खण्ड-प्रखण्ड में बांटकर हम राष्ट्र के रूप में देखते हैं। इतना ही नहीं उन हर एक खण्डों के चारों ओर सेना खड़ी कर देते हैं जब चाहे तब हाथापाई करते हैं, झड़प करते हैं। धरती तो टुकड़ा-टुकड़ा हो नहीं सकता, होने के पश्चात कोई बच भी नहीं सकता। उसको टुकड़ा ही मानकर (जबकि वह टुकड़ा नहीं है) क्या हम सच्चाई करते हैं। यह एक सोचने का मुद्दा है। हमारा झूठ कैसे घर किया है इसका उदाहरण है यह। दूसरा मिसाल मानव को अलग-अलग करने के लिए रंग और नस्ल के आधार पर हमने सोचा, जैसा जानवरों में होता है। यह कैसी बुद्धिमत्ता है। मानव का मूल्यांकन समझदारी के आधार पर होता है ना कि नस्ल और रंग के आधार पर। इसको हम पहले भी अच्छी-अच्छी घटनाओं के रूप में देख चुके हैं। जैसे - दास युग का विरोध, राजयुग का विरोध। राज युग से प्रजा तंत्र के लिये मानव संक्रमित हुआ है किन्तु समाजवादी या मानववादी व्यवस्था के आधार पर व्यवस्था करने के लिये अभी तक हम निष्णात हो नहीं पाये हैं। हम मानते हैं कि निष्णात हो गये है। झूठ यहां है हम मानते हैं हम पा गये। क्या पा गये? सुविधा पाये हैं। युद्ध, द्रोह, शोषण तो है ही, तो झूठ का स्रोत कहाँ-कहाँ है? राष्ट्र की सोच (धरती विखण्डित है ऐसा सोचना) संविधान, शक्ति केन्द्रित शासन। राष्ट्र सर्वोपरि, संविधान सर्वोपरि यह माना गया। संविधान का मर्म क्या निकला शक्ति केन्द्रित शासन। शक्ति केन्द्रित शासन क्या है? **गलती को गलती से रोकना, अपराध को अपराध से रोकना, युद्ध को युद्ध से रोकना।** सामान्य सुविधाओं का उपक्रम भी कुछ संविधानों में किया है। जिसमें यह सोचा गया है सब के पास पैसा हो तो वह जी लेगा, लड़ लेगा।

ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ,ಅದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವದಲ್ಲ. ಜೀವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಂಧಿಸಲು ಹೋದರೆ , ಬಂಧಿಸುವವನೇ ವಿಕೃತವಾಗುವನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ನಾವು ಅಡವಿಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡುವೆವು, ದಾಸರಾಗುವೆವು,ಶೋಷಣೆಯ ಆಧಾರವಾ –ಗುವೆವು.ಇವೆ ಇದರ ನಮೂನೆಗಳು.ನನ್ನ ಅರಿವಿನ ಅನುಸಾರ ಇದು ಮಾನವ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದೆ, ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದೆ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು,ದ್ರೋಹ–ವಿದ್ರೋಹದ ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು,ಬಳುವಳಿಯ ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು,ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನೀವೆಲ್ಲ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು !. ಇದು ಸಾಕಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಇದು ಯೋಚಿಸುವಂಥಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ . ನನ್ನ ಅನುಸಾರ ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಮಿಥ್ಯವಾಗಿದೆ . ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಯಾರು ಸಿಮೀತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಬುದ್ಧಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿದೆ,ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ, ಪುಸ್ತಕದೊಳಗೆ ಬಂಧಿಸಿ ಇಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ವಾಂಗ್ಮಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವೆ ,ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಯಂ ಕುರಿತು ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ . ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಯಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ –ಯೋ,ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ನಾನು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿರುವೆ . ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಜಾತಿಯೇ ದೊಡ್ಡದಿದೆ . ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದವನು ಮಾನವನೇ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೇ ದೊಡ್ಡವನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪುವವರೆಗೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವೆವು ಎಂದೇನೂ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸದು .

ಈ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಬಹುಷಃ ನಾವು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಯೋಚಿಸುವದರ ಔಚಿತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವೆವು . ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ನಾವು ಅರಿವುಳ್ಳರಾಗಲೇಬೇಕು ಎಂಬುದು.ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳಿಲ್ಲ.ಮೂರ್ಖತನದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲೇ ಕಷ್ಟವಿರುವುದು . ಗಮನಿಸಿ ಈ ಭೂಮಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಏಕ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಖಂಡ – ಪ್ರಖಂಡ ಹಂಚಿಹಾಕಿ ,ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆವು . ಇದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಖಂಡದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿರುವೆವು ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ , ಬಡಿದಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ . ಭೂಮಿಯು ತುಂಡು – ತುಂಡಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ,ಒಂದು ವೇಳೆ ತುಂಡಾದರೆ ನಾವ್ಯಾರು ಬದುಕಿಯುಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ . ಅದನ್ನು ತುಂಡವೆಂದೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು(ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ),ನಾವು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವೋ?ಇದೊಂದು ಯೋಚಿಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ . ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ – ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಂಶಗಳ ಆದರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆವು ,ಇದೆಂಥಹ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಾಗಿದೆ ? ಮಾನವನ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಅವನ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗಬೇಕೆ** ವಿನಃ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಂಶಗಳ ಆದರದ ಮೇಲಿಂದ ಅಲ್ಲ . ಇದನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಘಟನೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವೆ . ಹೇಗೆಂದರೆ – ದಾಸ ಯುಗದ ವಿರೋಧ,ರಾಜ ಯುಗದ ವಿರೋಧ. ರಾಜ ಯುಗದಿಂದ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಕ್ರಮಿತನಾದ , ಆದರೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ಅಥವಾ ಮಾನವವಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.ಆದರೆ ನಾವು ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿರುವೆವು ಎಂದು ನಂಬಿರುವೆವು. ನಾವು ಪಡೆದಿರುವೆವು ಎಂದು ನಂಬಿರುವುದೇ ಸುಳ್ಳು. ಹಾಗಾದರೆ ಪಡೆದಿರುವುದೇನು ? ಸುವಿಧಾಗಳನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಪಡೆದಿರುವೆವು ಯುದ್ಧ , ದ್ರೋಹ, ಶೋಷಣೆ ಇವುಗಳಂತೂ ಇದ್ದೆ ಇವೆ, ನಮ್ಮ ಸುಳ್ಳುಗಳ ಸ್ರೋತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿವೆ? ರ್‍ರಾಷ್ಟ್ರದ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ, (ಭೂಮಿ ಖಂಡ ಖಂಡವಾಗಿದೆಯಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ),ಸಂವಿಧಾನ,ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನ . ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಸರ್ವಸ್ವ, ಸಂವಿಧಾನವೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂದೇ ನಂಬಿರುವೆವು. ಸಂವಿಧಾನದ ಮರ್ಮ ಏನಂತಾಯಿತು ? ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನ ವೆಂದಾಯಿತು.ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನವೆಂದರೇನು? ತಪ್ಪನ್ನು ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು,ಅಘರಾಧ –ವನ್ನು ಅಘರಾಧದಿಂದಲೇ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು,ಯುದ್ಧವನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದಲೇ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುವಿಧಾಗ –ಳ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೆಲ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಬಳಿ ಹಣವಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಬದುಕುವರು ,ಬಡಿದಾಡುವರು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ

संघर्षपूर्वक ही जीना है, संघर्ष से ही अस्मिता बना रहता है यही सब घोषणा करते हैं। इन घोषणाओं में क्या सच्चाई कर रहे हैं? सारे झूठ की जड़ इन्हीं घोषणाओं में है। इसी पर आधारित परिवार, व्यापार, शिक्षा आदि झूठ के पुलिंदे के नीचे दबे हैं। कुछ इससे छूटने की कोशिश करते हैं कुछ दबे रहते हैं। हमारी इच्छा है शिक्षा में परिवर्तन करने की।

अभी हम जीवन सहज दस क्रियाओं को प्रमाणित करने को तत्पर हुए हैं। जीवन होने की स्वीकृति हर मानव में है ही। हर व्यक्ति अपने मन से कहता ही है कि जीवित हूँ, जीवन्त हूँ। किन्तु जीवन क्या है? जीवन का प्रयोजन क्या है? जीवन का अध्ययन करता कौन है? जीवन की दस क्रियाओं को मैंने समझा है, जीकर देखा है, ये मुझमें प्रमाणित हुई हैं। जीवन की दस क्रियाओं का नाम पहले समझ लें।

1. आत्मा - जीवन का यह एक भाग है जो सहअस्तित्व में अनुभव करता है। जिसे मध्यांश के रूप में मैंने देखा है। गठनपूर्ण परमाणु के मध्यांश के रूप में यह अपने आप में क्रियाशील रहता है। उसके प्रथम परिवेश, द्वितीय, तृतीय, चतुर्थ परिवेश के रूप में बाकी सभी क्रियायें सम्पादित होती है। जीवन परमाणु के मध्य में (आत्मा) दो ही क्रिया है :- अनुभव और प्रमाणिकता सहज रूप में व्यक्त होता है, जिसका प्रमाण मैं हूँ।

2. बुद्धि - प्रथम परिवेश में अनुभव प्रमाण बोध और ऋतम्भरा (संकल्प) दो क्रियायें होते देखा हैं। अनुभव प्रमाण को प्रमाणित करने का संकल्प क्रिया प्रकट होता है, जिसका नाम ऋतम्भरा है।

3. चित्त - द्वितीय परिवेश में चिंतन और चित्रण दो क्रियायें होती हैं।

4. वृत्ति - तृतीय परिवेश में तुलन और विश्लेषण दो क्रियायें होती हैं।

5. मन - चतुर्थ परिवेश में चयन और आस्वादन दो क्रियायें होती हैं। यही जीवन सम्पूर्णता में दस क्रियाएं हैं।

अभी तक मानव साढ़े चार क्रियाओं में प्रमाणित हुआ है। तुलन में प्रिय, हित, लाभ है। प्रिय, हित, लाभ के आधार पर संवेदनशीलता पर आधारित कार्य करना बन गया। संवेदनशीलता इंद्रिय मूलक, शरीर मूलक होता है। जबकि इंद्रियों को जीवंत बनाने का काम जीवन ही करता है। शरीर को जीवन मान लेना ही मूल भ्रम है। शरीर को जीवन मान लेने पर शरीर के अनुसार चलना होता है यही मान्यता का आधार है, जानना कुछ होता नहीं। होना क्या चाहिये जीवन को जीवन माना जाये और शरीर को शरीर। जीवन का और शरीर का प्रयोजनों के आधार पर मूल्यांकन होना सहज है। यदि ऐसा होता है मानव चेतना पूर्वक जीना बनता है। व्यवस्था में जीना बनता है। इनका मूल्यांकन नहीं हुआ तो अव्यवस्था होगा ही। व्यवस्था में जीने

ಸಂಘರ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ,ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಲೇ ಅಸ್ಮಿತೆ ಉಳಿಯುವುದು ,ಇಂತಹವೇ ಘೋಷಣೆಗ –ನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಘೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಯಾವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾಬಿತುಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ? ಎಲ್ಲ ಸುಳ್ಳುಗಳ ಬೇರುಗಳು ಈ ಘೋಷಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.ಇದರ ಆಧಾರದಿಂದ ಪರಿವಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ ,ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು, ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹೂತುಕೊಂಡಿವೆ . ಕೆಲವರು ಇದರಿಂದ ಹೊರಬಲು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವರು , ಕೆಲವರು ಹೂತುಕೊಂಡೆ ಇರುವರು . ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ (ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಗುಣಗಳ ಪ್ರಕಾಶನ) ತರುವುದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ .

ಸಧ್ಯ ನಾನು ಜೀವನ ಸಹಜವಾಗಿರುವ 10 ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿರುವೆ . ಜೀವನ ಇರುವುದರ ಕುರಿತ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೆ ಇದೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಮನ್ ದಿಂದ ನಾನು ಜೀವನ,ನಾನು ಜೀವನ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವನು. ಆದರೆ ಜೀವನ ಏನಿದು ? ಜೀವನದ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಏನು ? ಜೀವನದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? ಜೀವನದ 10 ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಅದರಂತೆ ಬಾಳಿ ನೋಡಿರುವೆ, ಇದು ನನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ . ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನದ 10 ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಮೊದಲು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ .

1. ಆತ್ಮ : ಇದು **ಜೀವನ** ದ **ಒಂದು** ಅಂಗ .ಇದು **ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ** ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಗವಾಗಿದೆ . ನಾನು ಇದನ್ನು **ಮಧ್ಯಾಂಶ** ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವೆ . **ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣು**ವಿನ ಮಧ್ಯಾಂಶ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ **ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ**ವಾಗಿರುವುದು.ಅದರ ಪ್ರಥಮ **ಪರಿವೇಷ** (ಕಕ್ಷೆ – orbit),ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿವೇಷ, ತ್ರಿತೀಯ ಪರಿವೇಷ ,ಚತುರ್ಥ ಪರಿವೇಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳು **ಸಂಪಾದಿತ**ವಾಗಿರುವವು .ಜೀವನ ಪರಮಾಣುವಿನ ಮಧ್ಯ(ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ) ದಲ್ಲಿ **ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆ**ಗಳಿವೆ. ಒಂದು **ಅನುಭವ** ಇನ್ನೊಂದು **ಪ್ರಮಾಣಿತಕತೆ** . ಇವೆರಡೂ **ಸಹಜ** ರೂಪದಲ್ಲಿ **ವ್ಯಕ್ತ**ವಾಗುವವು.ನಾನೇ ಇದರ **ಪ್ರಮಾಣ**ವಾಗಿರುವೆ .

2.ಬುದ್ದಿ ಪ್ರಥಮ ಪರಿವೇಷದಲ್ಲಿ **ಬೋಧ** ಮತ್ತು ಋತಂಭರಾ (**ಸಂಕಲ್ಪ**) ಈ ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವು – ದು ಕಾಣಲಾಗಿದೆ.**ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣ**ವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ **ಕ್ರಿಯೆ** ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಇದರ **ಹೆಸರೇ** ಋತಂಭರಾ.

3. ಚಿತ್ತ . ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿವೇಷದಲ್ಲಿ **ಚಿಂತನ** ಮತ್ತು **ಚಿತ್ರಣ** ಇವೆರಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗುವವು .

4. ವೃತ್ತಿ . ತ್ರಿತೀಯ ಪರಿವೇಷದಲ್ಲಿ **ತುಲನೆ** ಮತ್ತು **ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ** ಇವೆರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗುವವು

5. ಮನ್ ಚತುರ್ಥ ಪರಿವೇಷದಲ್ಲಿ **ಆಯ್ಕೆ** ಮತ್ತು **ಆಸ್ವಾದನೆ** ಇವೆರಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗುವವು .

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಂಡಿರುವನು . ತುಲನೆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯ,ಹಿತ,ಲಾಭದ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆ . ಪ್ರಿಯ ,ಹಿತ ,ಲಾಭದ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ,ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಆಧಾರತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವದಾಗಿರುವುದು. ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಇದು ಇಂದ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ,ಶರೀರ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಚಾಲಿತವಾಗಿರುವುದಾಗಿದೆ.ಆದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವ ಕಾರ್ಯ ಜೀವನ ಮೂಲಕವೇ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು.ಶರೀರವೇ ಜೀವನವೆಂದು ನಂಬಿರುವುದೇ ಮೂಲ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆ. ಶರೀರವೇ ಜೀವನವೆಂದು ನಂಬಿರುವುದರಿಂದ,ಶರೀರದ ಅನುಸಾರವೇ ಚಲಾಯಿಸುವದು ಆಗುತ್ತಿರುವುದು,ಇದುವೇ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ,ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನು ? ಜೀವನ ವನ್ನು ಜೀವನ ಎಂದು ಮತ್ತು ಶರೀರವನ್ನು ಶರೀರವೆಂದು ನಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ**ವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದೇ ಸಹಜವಾಗಿದೆ . ಹೀಗಾಗಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಮಾನವ ಚೇತನಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು . ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರದ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ**ವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕೇವಲ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು.ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನದ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಉಪಯೋಗಿತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ .

के लिए आवश्यक है कि जीवन का मूल्यांकन प्रयोजन के आधार पर तथा शरीर का मूल्यांकन उपयोगिता के आधार पर हो। शरीर की उपयोगिता, जीवन अपनी जागृति को मानव परंपरा में प्रमाणित करने के लिए है। मानव शरीर रचना को मानव ने नहीं बनाया है। मानव शरीर बनने के बाद जब शिशु मिलता है तब वह जीवंत ही रहता है। जीवंत शिशु मिलने के बाद हम यह मान लेते हैं यह शरीर ही जीवन है। थोड़े दिन बाद वह शिशु भी यही मान लेता है। इस ढंग से परम्परा अपने आप में फंसने की बात बनी हुई है और इस फंसाव से निकलने के लिए अभिभावक को समझदार होना ही होगा।

शिशु का शरीर गर्भ में बनता है और उसे कोई न कोई 'जीवन' चलाता है। 'जीवन' प्रकृति में है ही। शरीर को 'जीवन' चौथे-पांचवें महीने में चलाना शुरू कर देता है। इस प्रकार शरीर और जीवन का संयोजन गर्भाशय में ही हो जाता है। 'जीवन' शरीर नहीं है। यह पहचानने की बात इस प्रकार है। शरीर के किसी भी अंग अवयव में न्याय की, धर्म की, सत्य की प्रतीक्षा अपेक्षा नहीं है। किन्तु हम हर मानव से न्याय की, व्यवस्था की, सत्य की, अपेक्षा, प्रतीक्षा करते ही हैं। इन अपेक्षाओं का पूरा होना ही जीवन की दस क्रियाओं को प्रमाणित करना है। शरीर को जीवंत रहने के लिए शरीर में जीवन होना जरूरी है।

'जीवन' अपने से, सदा से, शिशु काल से मन की दो क्रियाओं चयन, आस्वादन को शुरू करता है। विश्लेषण और तुलन में विश्लेषण तो करता ही है। तुलन में केवल प्रिय, हित, लाभ के आधार पर ही करता है। चित्त की एक क्रिया चित्रण को हम करते ही हैं। चित्रण क्रिया के कारण मानव अपना सामान्य आकांक्षा और महत्वाकांक्षा की समस्त वस्तुओं को चित्रित कर लिया है और उसको प्राप्त कर लिया है। प्राप्त करने के बाद भी हम व्यवस्था तक नहीं पहुँचे। आदर्शवाद, शुभकल्पना अनेक प्रकार से प्रस्तुत किया। भौतिक और उन्मादत्रय पूर्वक सुविधा-संग्रह प्रवृत्तियों का शिक्षण-प्रशिक्षण कार्य क्रम के लोकव्यापीकरण में सफल होते हुए भी सबको सुविधा-संग्रह सुलभ नहीं हुआ। इन्हीं उपलब्धियों को हम सोचते रहे श्रेष्ठता की उपलब्धि है, मानवीयता की उपलब्धि है। मानव के अधिकारों की उपलब्धि है, शोषण, संघर्ष की उपलब्धि है। इन बातों को सुनकर हँसी भी आती है। अफसोस भी होता है। हम कैसे मान लिए कि हम मानव के लिए सब कुछ पा लिए, मानव का अध्ययन कर लिए। यह सोचने का पुनर्विचार करने का मुद्दा है। **शरीर शास्त्र के नाम से जो कहा जाता है उसमें केवल शरीर रचना व प्रक्रिया का अध्ययन किया जाता है और कहते हैं कि मानव का अध्ययन कराया जाता है।** आप सोचिए शरीर को काटकर, मांसपेशियों को, हड्डियों को गिनकर मानव का अध्ययन किया जा सकता है? जीवंत मानव शरीर में आँख, कान आदि का अध्ययन करने पर मानव का अध्ययन कैसे होगा। इस तरह परंपरा में मानव को झूठ का पुलिंदा लादा जाता है जबकि हम मानव का अध्ययन किये नहीं और डींग हांकते हैं कि हम मानव का अध्ययन कर लिये हैं।

ಜೀವನ ತನ್ನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಶರೀರದ ಉಪಯೋಗಿಯತೆ ಆಗಿದೆ. ಮಾನವ ಶರೀರದ ರಚನೆ ಮಾನವನಿಂದಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಶರೀರ ತಯಾರಾದ ನಂತರ, ಶಿಶುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ, ಅದು ಜೀವಂತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ನಮಗೆ ಜೀವಂತ ಶಿಶು ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಳಿಕ, ನಾವು ಈ ಶರೀರವೇ ಜೀವನ ಎಂದು ನಂಬುವೆವು. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶಿಶು ಸಹ ಇದನ್ನೇ ನಂಬುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಅಭಿಭಾವಕನು ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿಶುವಿನ ಶರೀರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಜೀವನಚಲಾಯಿಸುವು – ದು.ಜೀವನ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ಶರೀರ 4 – 5 ತಿಂಗಳಾದ ನಂತರ ಜೀವನ ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡುವದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲೇ ಆಗುವುದು . ಜೀವನ ಶರೀರವಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಷಯ ಹೀಗಿದೆ. ಶರೀರದ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ – ಅವಯವದೊಳಗೆ ನ್ಯಾಯದ,ಧರ್ಮದ,ಸತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ,ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಿಂದ ನಾವು ನ್ಯಾಯದ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ,ಸತ್ಯದ,ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ,ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡೇ ಮಾಡುವೆವು.ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದೇ,ಜೀವನದ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ. ಶರೀರ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಇರುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಮನ್ ದ ಎರೆಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ವಾದನೆ – ಜೀವನ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯಾವತ್ತು,ಶಿಶು ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಶುರುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು.ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ತುಲನೆಯಲ್ಲಿ,ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಯಾವತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವು – ದು.ತುಲನೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಪ್ರಿಯ,ಹಿತ ,ಲಾಭದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾಡುವುದು. ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆ ಚಿತ್ರಣ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು. ಈ ಚಿತ್ರಣ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸಾಮನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದಿರುವನು.ಇವೆರಡನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರವೂ ಸಹ ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯವರೆಗೂ ತಲುಪಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಆದರ್ಶವಾ –ದ,ಶುಭಕಲ್ಪನೆ ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಿರುವರು . ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ಮಾದ ತ್ರಯ ಪೂರ್ವಕ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ – ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾದರೂ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುವಿದಾ – ಸಂಗ್ರಹ ಸುಲಭವಾಗಲಿಲ್ಲ.ಈ ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹ ಉಪಲಬ್ಧಿಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ,ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಂದು,ಮಾನವೀಯತೆಯ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಂದು ನಂಬಿದೆ –ವು.ಮಾನವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಾಗಿದೆ,ಶೋಷಣೆ,ಸಂಗ್ರಹದ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ನಗಬೇಕೆನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಷಾದವೆನಿಸುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಮಾನವನಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆವು ,ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಗೆ ನಂಬಬೇಕು ?

ಇದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ, ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಶರೀರ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೇಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಮಾಂಸ ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು, ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವದರಿಂದ ಮಾನವನ ಶರೀರದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನೀವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ. ಜೀವಂತ ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಕಿವಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಹೇಗಾಗುವುದು? ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆಯನ್ನೇ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ನಾವು ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವೆವು ಎಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತಿರುವೆವು.

अस्तित्व का अध्ययन किये नहीं और कहते हैं कि हम इस पर शासन करेंगे। इस ढंग से मानव परंपरा बोझ तले दब गई है। अब दो ही विकल्प है या तो इससे निकला जाये या दबकर मरा जाये। नियति ही अपने को संतुलित करती है यह भी हमें पढ़ाया जाता है। मानव जाति जितना अति कर सकता है करने के बाद प्रकृति ऐसी परिस्थिति पैदा करेगी कि मानव इस धरती पर रहेगा ही नहीं। पर्यावरण की बात पर हम हल्ला-गुल्ला सुनते ही है कितना आदमी बचेगा कितना मरेगा इसके लिये उपाय सोचा जा रहा है। कुछ देश वाले सोचते हैं हमारा देश बच जाये, कुछ धर्म वाले सोचते हैं कि हमारे धर्म वाले बच जायें। बचाने वाला वही है जिसे रहस्यमय ईश्वर, परमात्मा, देवी-देवता, अवतार, देवदूत आदि से काल्पनिक आश्वासन उनको मिलता है ऐसा किसी एक का नाम लेते हैं। उसमें कुछ मजहब की बात रहती है। बाकी का अंत होने वाला है। यह सब कहकर कहाँ जाना चाहते हैं? क्या होगा ऐसा सोचने से? इस मुद्दे पर हमारा सोचना यह है कि धर्म और राज्य, शिक्षा के नाम पर सभी भटक चुके हैं। अच्छी तरह से। धर्म गद्दी में धर्म की कोई सार्वभौमता नहीं है। धर्मगद्दी के नाम पर जितने भी धर्म हैं उनमें कोई सार्वभौम धर्म का आकार नहीं है। कोई शिक्षा नहीं, कोई प्रमाण नहें। कहाँ से धर्म को लायें?

राज्य गद्दी में राज्य की कोई अवधारणा सार्वभौम तो नहीं है। हमें राज्य को बचाने के लिये काम करना है। क्या करेंगे? संघर्ष करेंगे। संघर्ष का कुल मसाला है विद्रोह-द्रोह, शोषण और युद्ध। ये चार मसाला कौन बनाता है। प्रकृति या मानव। इसको देखा गया, अध्ययन किया गया तो पता लगा कि यह मसाला मानव ही बनाता है, भ्रमवश बनाता है। दिग्गज संस्था दो ही है - धर्मगद्दी, राज्यगद्दी। सबसे शक्तिमान सारा ताकतवार, सारा साधन जिनके पास है ये दोनों गद्दी है। ये दोनों गद्दी इस तरह से रिक्त हो गई है। व्यापार गद्दी का पूछना ही नहीं है। वह पहले से ही शोषण के लिये तैयार बैठी है। शिक्षा गद्दी से पूछा गया उनके पास कोई मार्गदर्शन की, दिशा दर्शन की चिन्हित लक्ष्य को पहचानने की कोई व्यवस्था नहीं है। अब बोलिये, सामान्य आदमी क्या करे? ये जो चार परंपरायें हैं (धर्म, राज्य, व्यापार, शिक्षा) इनसे कोई रास्ता मिलने वाला नहीं। रास्ता खोजा जाये, बनाया जाये यही साहसिकता है। वह रास्ता समझदारी, ईमानदारी, जिम्मेदारी, भागीदारी रूप में सहज होगा। मारपीट के रास्ते से कोई लक्ष्य मिलता नहीं। मारपीट से आवश्यकतायें पूरी होती नहीं है। इसके बाद भी इसकी परंपरा बनाकर रखे हैं। यह भी बहुत बड़ा भ्रम हो गया कि नहीं। अब बुद्धि की बात यही है कि हम समझदार हों। समझदारी की जाँच स्वयं स्वीकृत रूप में विकसित चेतना सहज अध्ययन से है। मुझको जाँचकर आप समझदार हो नहीं सकते। आप स्वयं अपने को जाँचेगें तब आप समझदार होंगे। मैं संसार को जाँच-जाँच कर तीस वर्ष सिर कूट लिया। हमको कहीं भी समझदारी का कोई अंश नहीं मिला। जब हम पचीस वर्ष प्रयत्न कर अपने को जाँचा तब हमें समझदारी

ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ .ಆದರೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವದಾಗಿ ಹೇಳುವರು . ಇಂಥಹವುಗಳ ಭಾರದಿಂದಲೇ ಮಾನವನು ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವನು.ಹಾಗಾಗಿ ಸಧ್ಯ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಇರುವ ವಿಕಲ್ಪಗಳೆಂದರೆ, ಈ ಭಾರದಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು ಅಥವಾ ಇದರ ತುಳಿತದಿಂದ ನಾಶವಾಗುವುದು. ನಿಯತಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ಸಂತುಲಿತಗೊಳಿಸುವದೆಂದು ನಮಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ

ಮಾನವ ಜಾತಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಅತಿರೇಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ , ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ,ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮಾನವ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು . ಪರ್ಯಾವರಣದ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ,ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮನುಷ್ಯರು ಉಳಿಯುವವರು,ಎಷ್ಟು ಮನುಷ್ಯರು ನಾಶವಾಗುವರು ಎಂದೆಲ್ಲ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡಲು ಶುರುಮಾಡುವರು, ಜೊತೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಉಪಾಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವರು.ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದು,ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವವು,ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು . ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಉಳಿಸುವವರು ಯಾರು? ರಹಸ್ಯಮಯಿ ಈಶ್ವರ,ಪರಮಮಾತ್ಮಾ,ದೇವಿ – ದೇವತೆ ,ಅವತಾರ ದೇವದೂತ ಮುಂತಾದವರುಗಳು,ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರದಾದರೊಂದು ಹೆಸರು ಹೇಳಿ,ಅವರಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನೆ ದೊರಕುವದೆಂದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಆಶ್ವಾಸನೆಯೊಂದಿಗಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಧರ್ಮದ ಮಾತುಗಳಿರುವವು . ನಮ್ಮನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅಂತ್ಯವಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳುವರು . ಇಂಥಹದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ನಾವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾಗಿದೆ ? ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುವದರಿಂದ ಆಗುವದೇನಿದೆ ? ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ ಧರ್ಮ ,ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿರುವರು . ಅದು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ಧರ್ಮಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮಗದ್ದುಗೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿವೆಯೋ,ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಧರ್ಮದ ಆಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ . ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲ , ಇನ್ನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುವುದು ?

ರಾಜ್ಯಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ,ರಾಜ್ಯದ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಅವಧಾರಣ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ . ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ . ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡಬೇಕು . ಸಂಘರ್ಷದ ಒಟ್ಟು ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ವಿದ್ರೋಹ – ದ್ರೋಹ,ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವರು ಯಾರು? ಪ್ರಕೃತಿಯೋ ಅಥವಾ ಮಾನವನೂ ?ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು,ಅದರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು,ಹಾಗು ಅದರಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ , ಈ ಮಸಾಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವನು ಮಾನವನೇ ! ಆತನಾದರೂ ಇದನೆಲ್ಲ ಭ್ರಮವಶದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು . ದಿಗ್ಗಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದರೆ ಎರಡೇ – ಒಂದು ಧರ್ಮಗದ್ದುಗೆ ,ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಗದ್ದುಗೆ . ಇವೆರಡು ಗದ್ದುಗೆಗಳ ಬಳಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ , ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾಧನಗಳಿವೆ . ಇವೆರಡು ಗದ್ದುಗೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಿಕ್ತವಾಗಿವೆ . ವ್ಯಾಪಾರ ಗದ್ದುಗೆಯದಂತೂ ಕೇಳುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.ವ್ಯಾಪಾರ ಗದ್ದುಗೆಯವರು ಶೋಷಣೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುವರು . ಶಿಕ್ಷಣ ಗದ್ದುಗೆಯವರಿಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ , ಅವರ ಬಳಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ , ದಿಶಾ ದರ್ಶನದ ಚಿಹ್ನಿತ ಲಕ್ಷ್ಯ ವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಿದರು . ಈಗ ನೀವೇ ಹೇಳಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನನೊಬ್ಬ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಧರ್ಮ ,ರಾಜ್ಯ , ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ – ಈ ನಾಲ್ಕು ಗದ್ದುಗೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಮಾರ್ಗ ಹುಡುಕಬೇಕು , ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ,ಇದುವೇ ಸಾಹಸಿಕತೆಯಾಗಿದೆ . ಈ ಮಾರ್ಗ ಅರಿವಿನ , ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ , ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ , ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವುದು . ಬಡಿದಾಟದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷ್ಯ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ . ಬಡಿದಾಟದಿಂದ ಮಾನವನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ . ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ ಇವುಗಳದ್ದೇ ಪರಂಪರೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವರು. ಇದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆ . ಹೌದಲ್ಲವೇ ? ಈಗ ನಾವು ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಮಾತಾಗುವುದು . ಅರಿವಿನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಸ್ವಯಂ ಸ್ವೀಕೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ವಿಕಸಿತ ಚೇತನಾ ಸಹಜ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ನೀವು ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ . ನೀವು ಸ್ವಯಂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಪರಿಶಿಲಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅರಿವುಳ್ಳವರಾಗುವಿರಿ.ನಾನು ಸಂಸಾರವನ್ನು 30 ವರುಷಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ , ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡಾಗಿದೆ . ನನಗೆ ಸಂಸಾರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿವಿನ ಅಂಶಗಳು ದೊರಕಲೇ ಇಲ್ಲ . ಆದರೆ 25 ವರುಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಅರಿವಿನ ಗಣಿಯೆ ದೊರೆಯಿತು. .

का ठौर मिला। विगत प्रयास से हमने जो भी पाया उसे अध्यवसायी विधि से मानव को सौंपना चाहा। इसी क्रम में यह एक प्रयास है।

अब तक आपको इंगित हो गया होगा कि सहअस्तित्व ही परम सत्य है। सहअस्तित्व में जीना ही हमारा परम धर्म है यह समझ में आता है तो उसके लिए सारी समझदारी समीचीन है। यह बहुत सुलभ है। मेरे हिसाब से झूठ ज्यादा कठिन है सच्चाई में जीना ज्यादा आसान है। ज्यादा सुगम है मैं जीकर देखा हूँ। पहले जब प्रश्नों से घिरा था जीने में कितना दिक्कत होता था। जब समाधान मिल गया तब प्रश्नों से मुक्त हो गया और जीना सुगम हो गया। यह बात आपको भी ठीक लगती है तो हमारा विश्वास बढ़ेगा ही। इस बात को साथियों ने देख लिया है आप भी चाहते तो आप भी जाँचिए। जाँचना तुलन से शुरू होता है न्याय सम्मत व्यवहार से शुरू होता है। क्या हम संबंधों को समझे हैं या संबंधों का हम निर्वाह करते हैं, संबंधों में निहित मूल्यों का मूल्यांकन कर पाते हैं, उभय तृप्ति की जगह आ पाते हैं या नहीं आ पाते हैं ये जाँचने का मुद्दा है। यदि ये जाँचना शुरू करते हैं तो प्रिय, हित, लाभ में निश्चयता मिलती नहीं। हमको जो प्रिय लगा, आपको ठीक नहीं लगेगा। हमको जो हितकारी लगा आपको नहीं लगेगा जितने लाभ से आप संतुष्ट हुए उतने से हम नहीं होंगे। इसी में सभी मानव फँसे हैं। इस तरह प्रिय में, हित में, लाभ में समानता का आधार नहीं हो सकता।

इससे छूटने के लिए क्या किया जाए इस तीन तुलन (प्रिय, हित, लाभ) के बदले दूसरा तुलन (न्याय, धर्म, सत्य) रखा हुआ है। न्याय दृष्टि से जब हम तुलन करने लगते हैं उसे कहते हैं, चिंतन। न्याय हमको संबंधों को व्यवस्था के अर्थ में पहचानने के बाद ही समझ में आता है। संबंध पहचानने में आ गया फलस्वरूप मूल्य निर्वाह होने लगा, उसका फलवती स्वरूप है मूल्यांकन हुआ और उभयतृप्ति होने लगी इसका नाम है न्याय। न्याय वही है जो दोनों पक्षों को संतुलित रूप से संतुष्ट कर सके। यदि दोनों पक्ष संतुष्ट नहीं हैं तो न्याय नहीं है। इस संबंध में हमसे कोई पूछा कोई अपराध या गलती करता है उसका क्या किया जाये? अपराध/गलती कोई इसलिए करता है क्योंकि उसको हम समझदार बनाते नहीं है। आप अपराधी को लेकर क्यों चलते हो, सही आदमी को लेकर क्यों नहीं चलते हो। बहुत से आदमी ऐसे हैं जो कोई अपराध नहीं करते हैं उनके साथ हमारा कोई समस्या नहीं है। परस्पर हम मूल्यांकन करते हैं और उभयतृप्ति पाते ही हैं। इसको कैसे भुलाया जाये। एक तो यह प्रमाण आपके सामने है आपको इसकी जरूरत है कि नहीं। मैं समझता हूँ सभी लोग इसी की बाट देखते बैठे हैं। मुझमें आपमें इतना ही अंतर है मैं दर्द वश एक कदम आगे बढ़ गया। मुझको यह चीज हासिल हो गई इसको मैं सत्यापित कर पाता हूँ। समझने के

ವಿಗತ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ನಾನು ಏನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆದಿರುವೆನೋ , ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯವಸಾಯಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆನಿಸಿತು . ಇದೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಪ್ರಯಾಸ

ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಈಗ ಕಂಡುಬಂದಿರಬಹುದು . ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂತೆಂದರೆ ,ತದನಂತರ ಅದ್ದಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅರಿವು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವುದು . ಇದು ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ . ನನ್ನ ಅನುಸಾರ ಸುಳ್ಳಿನೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣದಾಯಕ ,ಸತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸರಳವಾಗಿದೆ . ಹೆಚ್ಚು ಸುಗಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಾಳಿ ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಮೊದಲು ನಾನು , ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದಾಗ ಬಾಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಯಾವಾಗ ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯಿತೋ ,ಆಗಿನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಳುವುದು ಸುಗಮವಾಯಿತು . ಈ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ , ನನ್ನೊಳಗಿನ ವಿಶ್ವಾಸವು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು . ಈ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವರು ನಿಮಗೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ,ನೀವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿ. ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು **ತುಲನೆಯಿಂದ** ಆರಂಭವಾಗುವುದು ,ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಶುರುವಾಗುವುದು.ನಾವು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರುವೆವೋ? ನಾವು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವೆವೋ ? ಸಂಬಂಧದೊಳಗಿರುವ ನಿಹಿತ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಸರಿಯಾದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ **ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವೋ** ? ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಲ್ಲುವೆವೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಪರಿಶಿಲನೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ . ಒಂದು ವೇಳೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ , ಪ್ರಿಯ ,ಹಿತ,ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯತೆ ದೊರಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ . ನನಗೆ ಯಾವುದು ಪ್ರಿಯವೆನಿಸುವುದೋ ,ಅದು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದು ನನಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯೆನಿಸುವುದೋ ,ಅದು ನಿಮಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿರುವಿರೋ ,ಅಷ್ಟರಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಾರೆ. ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಇಂಥಹದ್ದರಲ್ಲೇ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವರು . ಹೀಗೆ **ಪ್ರಿಯ** ದಲ್ಲಿ ,**ಹಿತ** ದಲ್ಲಿ ,**ಲಾಭ** ದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರಗಳು ದೊರಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ತುಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಿಯ ,ಹಿತ ,ಲಾಭ ಇವು ಮೂರು ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಇನ್ನು ಮೂರು ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆ , ಅವುಗಳೇ ನ್ಯಾಯ ,ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ . ಯಾವಾಗ ನಾವು ನ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಲನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸುವೆವೋ,ಅದನ್ನೇ ಚಿಂತನ ವೆನ್ನುವರು. ಈ ನ್ಯಾಯ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು. ಸಂಬಂಧ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದೆಯಾದರೆ , ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪ ಮೊಲ್ಯಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭವಾಗುವವು. ಇದರ ಫಲವತಿ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಶುರುವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಉಭಯತೃಪ್ತಿ ದೊರೆಯಲು ಶುರುವಾಗುವುದು – ಇದರ ಹೆಸರೇ ನ್ಯಾಯ . ಎರೆಡು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಂತುಲಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ನ್ಯಾಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎರೆಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೆ ,ಅದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಕೆಲವರು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದರು " ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪು ಅಥವಾ ಅಫರಾಧ ಎಸಗಿದರೆ ,ಅವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು" ? . ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತಪ್ಪು /ಅಫರಾಧ ಯಾಕಾಗಿ ಮಾಡುವರು ? ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅರಿವುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ,ಅದಕ್ಕಾಗಿ . ನೀವು ಅಫರಾಧಿಗಳನ್ನೇ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೀರಿ ? ಸರಿಯಾಗಿರುವವರನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹೋಗಬಾರದು ? ಅಫರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು , ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇಲ್ಲ . ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ? ನಿಮಗೆ ಇದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ? ,ಪ್ರಮಾಣವಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೇನೇ ಇದೆ. ನಾನು ಅರಿವುಳ್ಳವನಿರುವೆ, ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅರಿವು ಹಂಚುವುದರ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವರು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರವಿಷ್ಟೆ, ನಾನು ನೋವಿನವಶ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರುವೆ ನನಗೆ ಈ ವಸ್ತು ದೊರಕಿತು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ನಾನು ಸತ್ಯಾಪಿತ(ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದರ ಘೋಷಣೆ, ಅನುಭವಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು)ಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅರಿತುಕೊಂಡಾದಮೇಲೆ ನೀವು ಕೂಡಾ ಇದನ್ನೇ ಸತ್ಯಾಪಿತಗೊಳಿಸುವಿರಿ . ಇದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಖವಿದೆ ,ಇಷ್ಟೊಂದು ತೃಪ್ತಿ ಇದೆ . ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವ ಮಾನವರು ಸತ್ಯಾಪಿತಗೊಳಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವರು ,ಅರಿವಿನ ನಂತರ .

बाद आप भी यही सत्यापित करेंगे। इसमें इतना सुख है, इतना तृप्ति है। इस प्रकार सर्वमानव सत्यापित करने के योग्य हो जायेंगे समझदारी के बाद।

समझदारी कहाँ मिलेगा? शिक्षण संस्थाओं में अध्यवसायी विधि से। शिक्षण संस्था क्या है? सभी अभिभावकों की सम्मिलित अभिव्यक्ति है। समझदारी, बोध पूर्वक प्रमाणित करने के लिए जो कार्य है उसका नाम है शिक्षा। समझदारी, प्रमाण बोध हुये बिना शिक्षण कार्य होता नहीं। समझदारी के लिए, शिक्षण संस्थायें जिम्मेदार हैं, हर अभिभावक जिम्मेदार है। हर परिवार शिक्षा के लिये सूत्र है। इसलिये शिक्षण संस्था के लिए एकीकरण, निजीकरण, सरकारीकरण ये सब सोचने से कुछ होगा नहीं और ना कुछ हुआ है। **सीधे-सीधे अभिभावक शिक्षण संस्था के रूप में देखा जाना चाहिये।** इसी में मानव का कल्याण होगा। समझदारी से यही रूप निकलता है। हमें न्यायप्रदायी क्षमता से निष्णात होना होगा। न्यायप्रदायी क्षमता स्वयं में प्रमाणित होना होगा। ये दोनों चीजों से सम्पन्न होते हैं तभी हम न्याय कर पायेंगे। दोनों चीजों से सम्पन्न होते हैं तभी हम समझते हैं। जब समझेंगे नहीं तब न्याय कैसे करेंगे। बड़े-बड़े न्यायालयों में न्याय को समझा हुआ न्यायमूर्ति नहीं मिलते हैं तो और लोग क्या करेंगे? जीने में कम से कम न्याय तो होना ही चाहिये। इसका प्रमाण है मानवीयतापूर्ण आचरण। मानवीयतापूर्ण आचरण से कम में न्याय तो होता ही नहीं है। इससे ज्यादा जरूरत नहीं है।

चिंतन के साथ जीवन की छह (6) क्रियायें पूरी हो जाती है। विश्लेषण प्रिय, हित, लाभ के अर्थ में बहुत कुछ कर चुके हैं। शरीर की आवश्यकताओं के लिये सामान्य आकांक्षा और महात्वाकांक्षा संबंधी वस्तुओं का उत्पादन बहुत कर चुके हैं। इसके अलावा जो वस्तु है जैसे बम बनाना, मिसाइल बनाना, युद्धपोत आदि बनाना ये चीजें मानवोपयोगी नहीं है। ये निरर्थक हैं और बरबादी के कारण हैं। तर्क विधि से और घटना विधि से यह सिद्ध हो जाता है। तात्विक विधि से, तर्क विधि से, व्यवहार विधि से मानव के लिए वस्तुओं का उपयोग सिद्ध होता है। तात्विक विधि से हम सुखी होना चाहते हैं। हम सुखी होते हैं तात्विक विधि रूप में हम व्यवहारिक हो गये। उसको प्रमाणित करने के लिये हम व्यवहारिक होते हैं यही तर्क विधि है। इस ढंग से तर्क, तात्विक और व्यवहारिक विधि से आदमी के प्रमाणित होने की बात आती है। हम जितना भी बात करते हैं, पढ़ते हैं, लिखते हैं, तर्क विधि के आधार पर करते हैं। सार्थक तर्क तात्विकता को छूता है यही संप्रेषणा की महिमा है।

यदि हमारी संप्रेषणा में अगले व्यक्ति को तात्विकता छू गयी तो हमारी संप्रेषणा सार्थक है। यदि वही तत्व व्यवहार की सार्थकता को इंगित कराता है (व्यवहार में सार्थकता है, मानव का प्रयोजन समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व इन चारों को इंगित करा देना) और बोध कराता है तो व्यवहार ज्ञान अनुभव होता है।

ಅರಿವು ಸಿಗುವುದೆಲ್ಲಿ? ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯವಸಾಯಿ ವಿಧಿಯಿಂದ.ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಏನಿದು? ಎಲ್ಲ ಅಭಿಭಾವಕ –ರುಗಳ ಸಮ್ಮಿಳಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.ಅರಿವನ್ನು ಭೋಧ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡು –ವ ಕಾರ್ಯವೇ ಶಿಕ್ಷಣ. ಅರಿವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬೋಧವಾಗದೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ –ಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇ ಅರಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಭಿಭಾವಕನು ಕೂಡಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುವನು . ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿವಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ . ಹಾಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಏಕೀಕರಣ , ನಿಜೀಕರಣ , ಸರ್ಕಾರೀಕರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಏನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನೇರಾ – ನೇರ ಅಭಿಭಾವಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮಾನವನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು.ಅರಿವಿನಿಂದ ಇದೆ ರೂಪ ಹೊರಬರುವುದು.ನಾವುಗಳು ನ್ಯಾಯಪ್ರದಾಯಿ ಕ್ಷಮತೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.ನ್ಯಾಯಪ್ರದಾಯಿ ಕ್ಷಮತೆ ಸ್ವಯಂನೊಳಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ .ಇವೆರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನರಾದಾಗ ಮಾತ್ರ,ನಾವುಗಳು ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾವಾಗುವುದು. ಅರಿತೆಕೊಂಡಿಲ್ಲವಾದರೆ,ನಾವುಗಳು ಹೇಗೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ ? ದೊಡ್ಡ – ದೊಡ್ಡ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳೇ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದಾದಮೇಲೆ,ಉಳಿದರ ಗತಿ ಇನ್ನೇನು ? ಬಾಳುವಲ್ಲಿಯಾದರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ನ್ಯಾಯವಾಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ. ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಚಿಂತನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆದುಕೊಂಡಾಗ ,ಜೀವನದ 6 ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವು . ಪ್ರಿಯ ,ಹಿತ , ಲಾಭದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಗಿದೆ.ಶರೀರದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂದಿಸಿದ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.ಇವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬ್ ,ಕ್ಷಿಪಣಿ ,ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳಾವವು ಮಾನವೋಪಯೋಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ . ಇವುಗಳು ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಮನುಕುಲದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ತರ್ಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಘಟನಾ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇದು ಕೂಡಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ತಾತ್ವಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ, ತರ್ಕ ವಿಧಿಯಿಂದ,ವ್ಯವಹಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.ನಾವು ಮಾನವರು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವೆವು . ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸುಖಿಯಾದದ್ದೆಯಾದರೆ ,ನಾವು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಕೂಡಾ ಆಗುವೆವು . ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ನಾವು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗುವೆವು ,ಅದುವೇ ತರ್ಕ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ . ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತರ್ಕ ,ತಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವ ಮಾತು ಬರುವುದು. ನಾವು ಏನೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುವೆವೋ, ಓದುವೆವೋ ,ಬರೆಯುವೆವೋ ,ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ತರ್ಕ ವಿಧಿಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಮಾಡುವೆವು.ಸಾರ್ಥಕ ತರ್ಕ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವುದು,ಇದುವೇ ಸಂಪ್ರೇಷಣೆಯ ಮಹಿಮೆಯಾಗಿದೆ .

ನಮ್ಮಯ ಸಂಪ್ರೇಷಣೆಯಿಂದ ,ಎದುರಿಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದೆಯಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರೇಷಣೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದೆ ತತ್ವ ,ವ್ಯವಹಾರದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಇಂಗಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ (ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಲು ,ಮಾನವನ ಪ್ರಯೋಜನ ,ಸಮಾಧಾನ ,ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ , ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ – ಇವು ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗಿತವಾಗಬೇಕು) ಮತ್ತು ಬೋಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ , ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವಾಗುವುದು .

इसमें तात्विक ज्ञान हो गया। तात्विक ज्ञान के लिए भी तर्क चाहिए, व्यवहार ज्ञान के लिए भी तर्क चाहिए। पहली उपलब्धि यही है अपना मूल्यांकन, परिवारजनों का मूल्यांकन किस आधार पर होगा। मूल्यों के आधार पर, संबंधों के आधार पर, उभयतृप्ति के आधार पर। व्यवहार में हम न्यायिक हो गये यही प्रमाणित कर सकते हैं। तब आदमी मानव हो गया। पहले मानव हुआ फिर समझदारी के आधार पर स्वायत्त हो गया और छः गुण आ गये :-

1. स्वयं में विश्वास
2. श्रेष्ठता का सम्मान
3. प्रतिभा में संतुलन
4. व्यक्तित्व में संतुलन
5. व्यवहार में सामाजिक
6. व्यवसाय में स्वावलंबी

ये छह अर्हताएं जब मेरे समझ में आयी तब मैं स्वयं को स्वायत्त अनुभव किया हूँ। वैसे ही हम परिवार में अपनी समझदारी, समृद्धि को प्रमाणित करने में समर्थ रहे। इसी सत्यतावश आपके सम्मुख प्रस्तुत हुए। हर व्यक्ति सज्जन बनना चाहता ही होगा, सज्जनता के लिए न्यूनतम अर्हता न्याय है। न्याय को जैसा मैं देखता हूँ वह संबंध, मूल्य, मूल्यांकन और उभयतृप्ति ही है। इसके बाद हमारे समझ में बात आयी है कि हर व्यक्ति जन्म से ही न्याय का याचक है। सही कार्य-व्यवहार करना चाहता ही है। सत्य वक्ता होता ही है, इस आधार पर शिक्षा में क्या होना चाहिए? हर मानव संतान को सत्य बोध होना चाहिए, सही कार्य-व्यवहार करने के लिए अभ्यास होना चाहिए, विधि होनी चाहिए, न्याय प्रदायी क्षमता स्थापित होनी चाहिए। तीनों चीजें ही शिक्षा-संस्था में हो सकती हैं और तब मानव परंपरा अपने आप बन जाती है। इससे पहले मानव परंपरा बनेगी नहीं। मानव परंपरा की शुरूआत न्याय से ही करना पड़ेगा। न्याय के लिए मुख्य मुद्दा है नैसर्गिक संबंध जो शाश्वत है एवं मानव संबंध निरंतर है। जब मानव कोई गलती कर लेता है तब मार्गदर्शन के लिए कहाँ जाता है? हमने देखा है परिवार में कोई व्यक्ति जो न्याय को सत्यापित किया तो वो मार्गदर्शन देगा। परिवार में न हो तो गांव में कोई होगा जो मार्गदर्शन देगा। गांव में भी न हो तो देश धरती में कोशिश करेगा यह सहज प्रवृत्ति है। यह स्वाभाविक है कि हर मानव में कहीं न कहीं सुधार की प्रवृत्ति है।

ಇದರಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ ಜ್ಞಾನವಾಯಿತು. ತಾತ್ವಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ತರ್ಕ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ,ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ತರ್ಕ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದ ಜನರ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಯಾವ ಆಧಾರದಿಂದ ಆಗುವುದು ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮಯ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದು.ಮೂಲ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ,ಸಂಭಂಧಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ, ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನವಾಗುವುದು.ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನ್ಯಾಯಿಕವಾದರೆ ಇವುಗ –ಳನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಆಗ ಮನುಷ್ಯ ಮಾನವನಾಗುವನು.ಮೊದಲು ಮಾನವನಾಗುವನು, ನಂತರ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತನಾಗುವನು ,ತದನಂತರ ಅವನಲ್ಲಿ 6 ಗುಣಗಳು ಉದಯವಾಗುವವು . 1.ಸ್ವಯಂನೊಳ ವಿಶ್ವಾಸ .

2.ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸನ್ಮಾನ.

3. ಪ್ರತಿಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ .

4. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ .

5. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ .

6.ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ .

ಈ ಮೇಲಿನ ಆರು ಅರ್ಹತೆಗಳು ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದವೋ ,ಆಗ ನಾನು ಸ್ವಯಂನೊಳಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತದ ಅನುಭವ ಮಾಡಿದೆ.ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ . ಇದೆ ಸತ್ಯಾತಾವಶ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಂಡಿರುವೆ . ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಜ್ಜನನಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವನೇ ,ಸಜ್ಜನತೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಹತೆಯು ನ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿರುವುದು . ನ್ಯಾಯ ನಾನು ನೋಡುವುದು ಹೇಗಿದೆಯಂದರೆ ಸಂಬಂಧ , ಮೂಲ್ಯ , **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಮತ್ತು ಉಭಯತೃಪ್ತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇದರ ನಂತರ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯ ಬಯಸುವವನೇ ಆಗಿರುವನು . ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ – ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವನು . ಸತ್ಯದ ವಕ್ತಾ ಆಗಿರುವನು ,ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಏನು ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸತ್ಯ ಬೋಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಹಾರ – ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ,ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧಿ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು, ನ್ಯಾಯ ಪ್ರದಾಯಿ ಕ್ಷಮತೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುವಂಥ –ದ್ದಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇದಾದಾಗ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಶುರುವಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆ ಶುರುವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯ ಆರಂಭ ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ – ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಶಾಶ್ವತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗು ನಿರಂತರವಾಗಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ – ಇವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.ಮಾನವನೊಬ್ಬ ಯಾವುದಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು? ನಾನು ನೋಡಿರುವುದೇನೆಂದರೆ,ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ,ಅವರೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವರು.ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ,ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವವ –ರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ,ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗುವನು . ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ , ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವರೇ ಎಂದು ಹುಡುಕಾಡುವನು , ಇದುವೇ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು .

संसार में परिवर्तन चाह रहे हैं ऐसा तो गवाही हो चुकी है। क्या परिवर्तन चाहिए यह पकड़ में नहीं आता रहा, उसके लिए यह प्रस्ताव है। शिक्षा-संस्कार से ही लोक व्यापीकरण होगा। शिक्षा में भी मानवीय शिक्षा को प्रावधानित किया जाना चाहिए। हर व्यक्ति को न्यायपूर्वक जीकर प्रमाणित होने के लिए हमको समझदारी को देना ही पड़ेगा। इसके लिए शिक्षा में विज्ञान के साथ चैतन्य का भी अध्ययन कराना होगा। चैतन्य को हम समझेंगे नहीं, तो अस्तित्व हमको समझ में आ नहीं सकता और अस्तित्व नहीं समझेंगे तो व्यवस्था कैसे समझ में आयेगी? अस्तित्व को समझने वाला जीवन (चैतन्य) ही है। इसलिए चैतन्य वस्तु का भी अध्ययन शिक्षा में समावेश होना जरूरी है।

मनोविज्ञान में संस्कार पक्ष (समझदारी) का समावेश होना चाहिए, मानव संचेतना का समावेश, पहचान होना चाहिए। मानव संचेतना में संवेदनशीलता, संज्ञानशीलता दोनों वैभवित हैं । दर्शनशास्त्र को प्रमाणिकता के साथ पढ़ाना चाहिए। जब प्रमाणिकता के साथ पढ़ायेंगे तो मानवता विधि ही आयेगी, भौतिक और आध्यात्मिक विधि नहीं। अतः मानव समझदार हो सकता है, समझदारी के लिये अस्तित्व सहज समीचीन है। प्रमाणों के बारे में जो अनुभव किया है वह यह है कि मैं जो समझा हूँ, सीखा हूँ, किया हूँ, जीता हूँ उसको समझाने, सिखाने और कराने में प्रमाणित होता हूँ। इन तीनों विधा में हमें प्रमाणित होना जरूरी रहा है। चौथा और कोई प्रकार नहीं है। समझने में परिपूर्ण होना जरूरी है। सीखने, करने में थोड़ा कमी चल सकती है। अभी तक हम सीखने, करने-कराने का काम बहुत अच्छे से कर लिये हैं किन्तु समझने के क्रम में शून्य हैं। सीखने-सिखाने, करने-कराने को ही हम सर्वोपरि मूल्य बताते हैं। इससे न कोई समाधान मिला न मानव को कोई राहत ही मिला, कहीं न कहीं हम फंसते ही रहे। अतः अब मानव को अपने में विश्वास और सम्पूर्ण अस्तित्व सहज अध्ययन करने की आवश्यकता आ गयी। मानव अपने अध्ययन, अभ्यास के बाद ही समझदारी में प्रमाणित होना बनता ही है।

आदर्शवादी विधि और भौतिकवादी विधि में मानव का अध्ययन कहीं न कहीं पीछे छूट गया। आदर्शवादी विधि में देवी-देवता, ईश्वर को सर्वोपरि माना और मानव पीछे रह गया। देवी-देवता, ईश्वर को समझने के चक्कर में मानव के अध्ययन को तिलांजली दे दिया। भौतिकवादी विधि में भी मानव को छोड़ दिया, प्रयोग विधि से यंत्र को पकड़ लिया अर्थात् यंत्र प्रमाण हो गया। आदर्शवाद में ग्रंथ, किताब, वांङ्मय प्रमाण हो गया और भौतिकवाद में यंत्र प्रमाण हो गया। इस तरह से आदमी का अवमूल्यन हो गया और भ्रम के चपेट में फंसकर भ्रम का ही पूरक हो गया। इस तरह मानव भ्रम में फंसकर कुंठित हुआ, पीड़ित हुआ, प्रताड़ित हुआ। अब मानव का उद्धार कैसे हो? उद्धार का आश्वासन पहले भी सभी गद्दी देते रहे हैं किन्तु उद्धार का प्रमाण न हो पाया ऐसा कितने दिन चलेगा।

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರೆತಿವೆ . ಆದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೇ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.ಅದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾವಧಾನಿತ(ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಹಿತ ಇರುವ ಅವಕಾಶ) ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅರಿವನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದ ಜೊತೆಗೆ ಚೈತನ್ಯದ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ . ನಾವು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ,ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಅಸ್ತಿತ್ವವವನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಹೇಗಾಗುವುದು ? . ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವವ ಜೀವನ (ಚೈತನ್ಯ) ಮಾತ್ರ . ಹಾಗಾಗಿ ಚೈತನ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸುವುದು ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ .

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಕ್ಷ (ಅರಿವು)ದ ಸಮಾವೇಶವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾದ ಸಮಾವೇಶ, ಗುರುತಿಸುವದಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾದಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ ಎರಡು ವೈಭವಿತವಾಗಿವೆ . ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಓದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ . ಯಾವಾಗ ನಾವು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಓದಿಸುವೆವೋ ಆಗ ಮಾನವೀಯತೆಯ ವಿಧಿಯೇ ಜಾರಿಗೆಬರುವುದು, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಗಳಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವನು,ಅರಿವಿಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಮೀಚೀನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಅನುಭವ ಹೀಗಿದೆ ," ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದು , ನಾನು ಕಲಿತಿದ್ದು , ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು , ನಾನು ಬಾಳಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದು ,ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ನೋಡುವೆ. ಈ ಮೂರು ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಮಾಣಿತರಾಗುವುದು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ . ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಧಿ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗುವುದು ಸಧ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಕಲಿಯುವದರಲ್ಲಿ,ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ನಡೆದು ಹೋಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಕಲಿಯುವುದು ,ಮಾಡುವುದು – ಮಾಡಿಸುವುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆವು ,ಆದರೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಶೂನ್ಯರಾಗಿರುವೆವು . ಕಲಿಯುವದು – ಕಲಿಸುವುದು ,ಮಾಡುವುದು – ಮಾಡಿಸುವುದು – ಇವುಗಳೇ ಸರ್ವಪರಿ ಮೂಲ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆವು. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನವೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಹಾರವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ , ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ನಾವು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡೆ ಉಳಿದಿರುವೆವು . ಹಾಗಾಗಿ ಸಧ್ಯ ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಹಜ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ . ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದ ನಂತರವೇ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು ಕಂಡು ಬಂದೆ ಬರುವುದು .

ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಧಿ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾದಿ ವಿಧಿ ,ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದೇನೆ ಉಳಿಯಿತು . ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಿ – ದೇವತೆ ,ಈಶ್ವರ ಇವರುಗಳನ್ನೇ ಸರ್ವಪರಿ ಎಂದು ನಂಬಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದ .ದೇವಿ – ದೇವತೆ ,ಈಶ್ವರ ಇವರುಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು . ಭೌತಿಕವಾದಿ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಾಯಿತು ,ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಿಯಿಂದ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಜೋತು ಬಿದ್ದರು ,ಇದರ ಅರ್ಥ ಯಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಾದವು.ಆದರ್ಶವಾದದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥ,ಪುಸ್ತಕ,ವಾಂಗ್ಮಯಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಾದವು ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾದದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಾದವು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅವಮೂಲ್ಯನವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಭ್ರಮೆಯ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು,ಭ್ರಮೆಗೆನೇ ಪೂರಕವಾದನು.ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಕುಂಠಿತವಾದನು, ಪೀಡೀತನಾದನು , ಪ್ರತಾಡಿತನಾದನು . ಹೀಗೆಲ್ಲ ಇರುವಾಗ ಮಾನವ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಉದ್ಧಾರದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಮೂರು ಗದ್ದುಗೆಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು ,ಆದರೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿನ ನಡೆಯುವುದು ?

विकल्प रूप में यहाँ मानव के उद्धार का मूल स्रोत है समझदारी। सबसे बड़ी गद्दी है शिक्षण संस्था। उसमें विज्ञान के साथ चैतन्य का अध्ययन होना चाहिये। चैतन्य के अध्ययन के बिना सहअस्तित्व का अध्ययन कैसे होगा? ये दोनों भाग शिक्षा संस्थानों में, शिक्षा वांङ्मय में, शिक्षा प्रक्रिया में अछूता है। दूसरा, मनोविज्ञान में मानव के अध्ययन के लिये मानव संचेतना समझ में आता है, प्रमाणित हो जाता है, आवश्यकता भी समझ में आती है। इसलिये, संस्कार पक्ष का अध्ययन मनोविज्ञान में होना चाहिये। तीसरा, दर्शन शास्त्र के साथ प्रमाणिकता होनी चाहिए। अभी तक हम मानते रहे हैं कि मानव पढ़ा और पढ़कर सुनाया तो विद्वान हो गया। जबकि ये विद्वान हुआ नहीं रहता। विद्वान, समझदारी का स्वरूप है और विद्या अपने आप में अस्तित्व सहज है। सहअस्तित्व को समझे बिना, जीवन को समझे बिना, मानवीयतापूर्ण आचरण के बिना विद्वान होता नहीं। ये समझ में आता है विचार शैली भी बनता है, योजना भी बनता है, कार्ययोजना भी बनता है फलस्वरूप प्रमाणित भी होता है। अगर हम समझे नहीं तो विचार शैली कहाँ से पायेंगे। बिना समझे जो विचार शैली बनी है उसमें से एक है सुविधा संग्रह के लिए और दूसरी विचार शैली है आदर्शवाद, त्याग, अपरिग्रह, विरक्ति, भक्ति। इसमें भी करोड़ों लोग अपने को लगाए और अपनी धैर्य, साहस, निष्ठा का परिचय दिये। इन दोनों से अखण्ड समाज का कोई रूप रेखा देखने को नहीं मिला। मानव हमेशा अथक परिश्रम करते आया है किन्तु मानव लक्ष्य व दिशा विहीन था। मैंने जो प्रयास किया वह केवल हमारे प्रश्नों के उत्तर के लिए था। हमें स्वर्ग मिलेगा, पैसा मिलेगा, संग्रह मिलेगा ऐसा कोई लक्ष्य मेरा नहीं था। एक ही बात थी हमारे पास शंका है तो उसका उत्तर मिलेगा ही।

मैं योग और संयोग शब्दों का अर्थ बता दूँ। योग का अर्थ है - मिलन। जैसे हम कहीं जा रहे हैं रास्ते में कोई पत्थर, आदमी मिल गया तो योग कहेंगे। संयोग का अर्थ है सम्पूर्णता के अर्थ में मिलन। पूर्ण का अर्थ है मानव का व्यवस्था में जीना। परमपूर्ण का अर्थ है मानव का प्रमाणिक हो जाना। व्यवस्था में जीना, प्रमाणिक हो जाना मानव की चाहत है। किन्तु वह नहीं मिलने पर जो मजबूरी है उस पर चलकर परंपरा के अनुसार ढल जाता है। योग-संयोग सदा-सदा रहता ही है। पूर्णता के लिए कई प्रयास हुए हैं (सफलता एक अलग बात है)। मानव ने पूर्णता के लिए बहुत कुर्बानी दी है। कुर्बानियों का परिणाम तो होता ही है। जब किसी चीज को तोड़ते है तब सफलता तो आखिरी हथौड़े में दिखती है किन्तु उसके पहले लगे सभी हथौड़े नहीं पड़ते तो उस हथौड़े से सफलता नहीं मिलती। सभी चोटों का फल सफलता में समायी है। सफलता मुझे मिली इसमें पहले जो प्रयास हुए उनका भी योगदान है इस प्रकार संपूर्ण मानव के योगदान के फलस्वरूप यह घटना-घटित हुई ऐसा मैं स्वीकारा हूँ।

ವಿಕಲ್ಪ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೂಲ ಸೂತ್ರ – " ಅರಿವು ". ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದುಗೆ – ಶಿಕ್ಷಣ ಗದ್ದುಗೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಚೈತನ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಹ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.ಚೈತನ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗದೆ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನವಾದರೂ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಸಧ್ಯ ಇವರೆಡು ಭಾಗಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ,ಶಿಕ್ಷಣದ ವಾಂಗ್ಮಯಗಳಲ್ಲಿ,ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ.ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ –ದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ,ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು , ಆವಶ್ಯಕತೆ ಕೂಡಾ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು . ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಯನ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ , ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ ಕೂಡಾ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ . ಮಾನವನು ಓದಿದರೆ ಹಾಗು ಓದಿಸಿದರೆ ವಿದ್ವಾನನಾಗುವನು ಎಂದೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಂಬಿರುವೆವು ! ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವರು ವಿದ್ವಾನರಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ . ಅರಿವಿನ ಸ್ವರೂಪವೇ ವಿದ್ವಾನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಇದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದೆ, ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿಯದೆ,ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ವಿದ್ವಾನನಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ . ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದೆಲ್ಲ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ , ವಿಚಾರ ಶೈಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ,ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು, ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು, ಇವೆಲ್ಲದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕೂಡಾ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು . ಆದರೆ ನಾವೇ ಅರಿತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ , ವಿಚಾರ ಶೈಲಿ ಪಡೆಯುವೆಲ್ಲಿಂದ ? ಅರಿವು ಪಡೆಯುವ ಮುನ್ನ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಎರೆಡೇ ಮೊದಲನೆಯದು – ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹ, ಎರಡನೆಯದು – ಆದರ್ಶವಾದ,ತ್ಯಾಗ , ಅಪರಿಗ್ರಹ , ವಿರಕ್ತಿ ,ಭಕ್ತಿ . ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೋಟಿ – ಕೋಟಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ ,ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿರುವರು . ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಅಖಂಡ ಸಮಾಜದ ಯಾವ ರೂಪ ರೇಖೆಯು ಮೂಡಿ ಬರಲಿಲ್ಲ , ಮಾನವ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು ,ಆದರೆ ಆತ ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ದಿಶಾವಿಹೀನನಾಗಿದ್ದ.ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯಾಸವೆಲ್ಲವು,ನನ್ನಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಾ –ಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಗುವುದು, ಹಣ ಸಿಗುವುದು,ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿಗುವುದು,ಇಂತಹ ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ನನ್ನೊಳಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ .ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ವಿಚಾರವಿತ್ತು ,ಅದೇನೆಂದರೆ " ನನ್ನ ಬಳಿ ಶಂಕೆ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿದ್ದೇ ಇರುವುದು" .

ನಾನು ಈಗ ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಗ – ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆ . ಯೋಗ – ಇದರ ಅರ್ಥ – ಮಿಲನ . ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ನಾವು ಎಲ್ಲಿಗಾದರು ಹೊರಟಿರುವೆವು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ . ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಗುಂಟ ನಮಗೆ ಯಾವುದಾರವು ಕಲ್ಲು , ಯಾರಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುವರು . ಇದನ್ನೇ ಯೋಗವೆನ್ನುವೆವು. ಸಂಯೋಗದ ಅರ್ಥ– ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿನ ಮಿಲನ.ಪೂರ್ಣ– ಇದರ ಅರ್ಥ– ಮಾನವನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು. ಪರಮ ಪೂರ್ಣದ ಅರ್ಥ – ಮಾನವನು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು– ಇವು ಮಾನವನ ಬಯಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಯಕೆಗಳು ಈಡೇರದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಿವಾವಾರ್ಯತೆಯಿಂದ ಮತ್ತದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು, ಪರಂಪರೆಯನುಸಾರವಾಗುವನು . ಯೋಗ – ಸಂಯೋಗ ಸದಾ–ಸದಾ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯಾಸಗಳಾಗಿವೆ(ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ದೊರೆತ ಸಫಲತೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ).ಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಮಾನವನು ಬಹಳಷ್ಟು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿರುವನು. ಈ ತ್ಯಾಗದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು . ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ನಾವು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ . ಹೀಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಆ ವಸ್ತುವು ಸುತ್ತಿಗೆಯ ಕೊನೆಯ ಒಂದು ಹೊಡೆತದಿಂದ ತುಂಡಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ . ತುಂಡಾಗಿಸುವ ಈ ಕೊನೆಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲ 99 ಹೊಡೆತಗಳು ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವವು ಈ 99 ಹೊಡೆತಗಳು ಬಿದ್ದಿರದೇ ಹೋದರೆ ,ಆ ವಸ್ತು 100 ನೆಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ತುಂಡಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಸಫಲತೆಯಲ್ಲಿ(ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಗೆಯ ಹೊಡೆತ –ದಿಂದ ವಸ್ತು ತುಂಡಾಗುವುದು) ಎಲ್ಲ ಹೊಡೆತಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದೇ ಆಗಿರುವುದು . ನನಗೆ ಸಫಲತೆ ದೊರೆತಿದೆ ಎಂದರೆ ನನಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಯಾರೆಲ್ಲ ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡಿರುವರೋ ,ಅವರ ಯೋಗದಾನದ ಫಲ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನನ್ನ ಸಫಲತೆಯ ಘಟನೆ –ಘಟಿತವಾಗಿದೆ . ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನವರ ಯೋಗದಾನದ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಈ ಘಟನೆ ಘಟಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆ .

इससे बड़ा लाभ हुआ कि अहंता मुझे नहीं हुआ। मेरे पास अहंता के साथ प्रस्तुत होने वाले लोग भी बहुत कम आये हैं। कितनी भी अहंता को लेकर आने वाले लोगों को दो-तीन सीढ़ी के बाद अहंता का शमन होता हुआ देखा गया। मेरे साथ तो सारे मिलन सज्जनता के साथ सादगी के साथ स्वाभाविक रूप से हुआ। लेकिन यह जरूरी नहीं है कि मेरे से मिलने वाले हर सज्जन ने हमारी बात को स्वीकार कर लिया। बहुत से लोग नहीं स्वीकारते हैं इनका भी हम सम्मान करते हैं। इनकी गलती नहीं है उनके ऊपर परंपरा को लाद दिया गया है। इसलिए कोई स्वीकारे या नहीं मैं खुशी में रहता हूँ। कालक्रम संयोग हरेक के लिए सद्‌बुद्धि का अंकुर रखा ही है। वह कब पल्लवित होगा, पुष्पित होगा ये हम नहीं कह सकते। हर आदमी शुभ चाहता ही है। शुभ चाहने के मूल में संभावनाओं को और समीचीन किया जाए यह मैं चाहता हूँ। संयोग जब होते हैं आदमी समाधान के अर्थ में, व्यवस्था के अर्थ में, अखण्ड समाज के अर्थ में मिलते हैं। एक ही विचार एक ही अपेक्षा के लोगों के मिलने से संयोग नहीं बनता। जैसे दो चोर, दो डाकू, दो अपराधी मिलना समाधान, व्यवस्था के अर्थ में नहीं है इसलिए यह संयोग नहीं है।

न्यायपूर्वक हमसे जीना बना तो हमारी प्रमाणिकता की स्थली बनी, हमारा परिवार। परिवार जनों की आँखों में हम ठीक चल रहे हैं यह आ जाता है। परिवार में न्यायपूर्वक चलने के बाद जितने हमारे मित्र परिवार है उनके बीच सटीकता से हमारी पहचान देख पाता हूँ। उसके बाद न्यायपूर्वक जीना हमारे अधिकार में हो गया जो आगंतुक आते हैं, उन पर भी हमारी पहचान स्पष्ट करने में समर्थ हो पाता हूँ।

हर मानव अपनी सार्थकता और सफलता को अपनी चाहत में बनाये ही रखता है। हमारी समझदारी है, हमारी नेक चाहत का स्रोत। इस स्रोत को हम कभी भी भुलावा नहीं दे सकते। शुभ हर व्यक्ति को स्वीकार है हर व्यक्ति की चाहत है और शुभ घटित होने के लिए इंतजार हम सब कर ही रहे हैं। इंतजार करते समय संबंध का मुद्दा आता है। संबंधों की पहचान उसमें निहित प्रयोजन (मूल्य) की पहचान ही है। यही अध्ययन है। प्रयोजन पहचानने के बाद मानव स्वाभाविक रूप में निष्ठान्वित होता है और फिर पारंगत होता है। पारंगत होने के बाद फलित होता ही है। यही विधि है सफलता की जो काफी सरल है। अभ्युदय सभी संबंधों के साथ जुड़ा ही रहता है। संबंधों का प्रयोजन अभ्युदय है अर्थात् सर्वतोमुखी समाधान और सुख के अर्थ में है। समाधान के अर्थ में ही हम प्रेम करते हैं, समाधान के अर्थ में ही हम कृतज्ञ होते हैं, मैत्री करते हैं, विश्वास करते हैं, मानव व्यवहार में प्रशस्त रहते हैं और सुख का अनुभव करते हैं। मूल्यों का स्वरूप बनता है ममता, वात्सल्य, विश्वास, स्नेह, कृतज्ञता, गौरवता, प्रेम, श्रद्धा, सम्मान। हमारे अभ्युदय के लिये जहाँ से भी सहायता मिली हो, जिससे भी मिली हो, इसकी स्वीकृति का नाम है "कृतज्ञता"। कृतज्ञता के साथ अन्य मूल्य अपने आप सार्थक होने लगता है। कृतज्ञता के पश्चात स्नेह, प्रेम, विश्वास सार्थक होता है।

ಇದರಿಂದ ಆಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ . ಅದೇ ರೀತಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ . ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಅಹಂಕಾರ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಒಂದೆರಡು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಏರಿದ ಮೇಲೆ ,ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಮನವಾಗಿರುವದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವುವೇ .ನನ್ನ ಜೊತೆ ಆಗಿರುವ ಮಿಲನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಜ್ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರಳತೆಯೊಂದಿಗ ,ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರುವವು. **ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವರು ಎಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ . ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಸಮ್ಮಾನಿಸುವೆ . ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ತಪ್ಪೇನು ಇಲ್ಲ . ಪರಂಪರೆಯ ಭಾರ ಅವರ ಮೇಲಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿದರು ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾನು ವಿಚಲಿತನಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಖುಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು.**ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಅಂಕುರಿತವಾಗಲು ಸಂಯೋಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇದು ಯಾವಾಗ ಫಲಿತವಾಗುವುದು , ಪುಷ್ಪಿತವಾಗುವುದು ಎಂಬುದ ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ . ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶುಭವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಿರುವನು . ಅವನ ಈ ಶುಭದ ಬಯಕೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಬಯಕೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಯಾವಾಗ ಸಂಯೋಗವಾಗುವುದೋ ,ಆಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ,ಅಖಂಡ ಸಮಾಜದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುವುದು . ಒಂದೇ ತರಹದ ವಿಚಾರ , ಒಂದೇ ತರಹದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವವರ ಮಿಲನದಿಂದ ಸಂಯೋಗವಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಅದೇಹೇಂದರೆ ಇಬ್ಬರು ಕಳ್ಳರು ಒಂದುಗೂಡುವುದು , ಇಬ್ಬರು ಡಾಕುಗಳು ಒಂದುಗೂಡುವುದು , ಇಬ್ಬರು ಅಫರಾಧಿಗಳು ಒಂದುಗೂಡುವುದು ಸಮಾಧಾನದ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಇಂಥಹದಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗವೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ .

ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೇ,ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವೇ ನಮಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳವಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದ ಜನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವೆವು ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಪರಿವಾರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಆದ ನಂತರ, ನಮಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಮಿತ್ರರ ಪರಿವಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ಇನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆರಂಭವಾಗುವುದು.ಇದಾದನಂತರ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗೆ ಬರುವುದು, ತದನಂತರ ಯಾವುದೇ ಆಗಂತುಕ ಬಂದರು ,ನಾವು ಅವನೊಂದಿಗೆ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವ ನಮ್ಮ ಗುರುತನ್ನು , ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಕ್ಷಮತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು .

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಮತ್ತು ಸಫಲತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಬಯಕೆಯೊಂದಿಗೇನೇ ಇರುವನು . ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಯಕೆಯ ಸ್ರೋತ ,ನಮ್ಮಯ ಅರಿವೇ ಆಗಿದೆ . ಈ ಸ್ರೋತವನ್ನು ನಾವು ಯಾವತ್ತು ಮರೆಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ . ಶುಭ – ಇದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ . ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶುಭವೇ ಘಟಿತವಾಗುವುದೆಂದೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಕಾಯುತ್ತಿರುವೆವು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ,ಸಂಭಂಧಗಳ ವಿಷಯವೂ ಬಂದೆ ಬರುವುದು.ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಎಂದರೆ,ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಿಹಿತ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳನ್ನು(ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು)ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇದುವೇ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾನವನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾನ್ವಿತನಾಗುವನು ಮತ್ತು ತದನಂತರ ಪಾರಂಗತನಾಗುವನು . ಪಾರಂಗತನಾದ ನಂತರ ಫಲಿತ ಆಗೇ ತಿರುವುದು . ಇದುವೇ ಸಫಲತೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಅತಿ ಸುಲಭದ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ . ಅಧ್ಯಯನ – ಇದು ಎಲ್ಲ ಸಂಭಂಧಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡೆ ಇರುವುದು . **ಸಂಭಂಧಗಳ ಪ್ರಯೋಜನೆಯೇ ಅಭ್ಯುದಯವಾಗಿದೆ ಅರ್ಥಾತ ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ಸುಖದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವುದು** . ಸಮಾಧಾನದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಪ್ರೇಮ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವೆವು , ಸಮಾಧಾನದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವೆವು , ಮೈತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು, ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು,ಮಾನವ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವೆವು.ಮಮತೆ,ವಾತ್ಸಲ್ಯ,ವಿಶ್ವಾಸ,ಸ್ನೇಹ,ಕೃತಜ್ಞತೆ,ಗೌರವ, ಪ್ರೇಮ,ಶ್ರದ್ಧೆ,ಸನ್ಮಾನ – ಇವುಗಳಿಂದ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು . ನಮ್ಮಯ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೆಲ್ಲದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಹಾಯತೆ ದೊರೆತಿದೆಯೋ, ಯಾರೆಲ್ಲರಿಂದ ದೊರೆತಿದೆಯೋ , ಅದರ ಕುರಿತ ಇರುವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಹೆಸರೇ " ಕೃತಜ್ಞತೆ " . ಕೃತಜ್ಞತೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಮೂಲ್ಯಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನಂತರ ಸ್ನೇಹ,ಪ್ರೇಮ,ವಿಶ್ವಾಸ–ಇವುಗಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವವು .

ऐसा कोई आदमी नहीं मिलता जिससे कहीं न कहीं, किसी न किसी रूप में सहायता न मिली हो। सबकी सहायता के साथ आदमी बड़ा होता है, समर्थ बनता है और प्रमाणित हो जाता है। इस क्रम में जितने भी संबंध है (सात संबंध) उनमें मूल्य ही मूल्यांकित होने पर संबंधों की निरंतरता होती है। संबंधों में मूल्य मूल्यांकित न होने पर संबंधों की निरंतरता होती नहीं है। सामान्य क्रम में भी जिनको हम अपना संबंधी मानते हैं उनके साथ अच्छे ढंग से प्रस्तुत होते ही हैं। परंपरागत ढंग से हम संबंधों को बल, धन, बुद्धि, आयु के आधार पर पहचानते हैं। जबकि संबंध पहले अभ्युदय के अर्थ में है, दूसरे पोषण के अर्थ में है, तीसरे संरक्षण के अर्थ में है, चौथे उपयोगिता पूरकता के अर्थ में, पाँचवें सदुपयोगिता के अर्थ में, छठवें प्रयोजन के अर्थ में। संबंधों के लिए सर्वोपरि वरीयता प्रमाणिकता के अर्थ में है। प्रमाण के आधार पर हर कोई संतुष्ट होता है। मूल्य जीवन सहज रूप में उद्गमित होते हैं। जैसे : हम और आप जब मिलते हैं तो स्वाभाविक रूप से मूल्य बहने से हमारे आपके बीच विश्वास मूल्य शुरू हो जाता है। इस विधि से हम संबंधों में मूल्यों को पहचानने, मूल्यांकन करने और उभय तृप्ति पाने में सक्षम हो जाते हैं। इससे बड़ा लाभ क्या हो गया? अभी तक भय और प्रलोभन के आधार पर संबंधों को पहचानते रहे; उसके स्थान पर मूल्य और मूल्यांकन समाधान समृद्धि की स्थिति में आ जाते हैं। भय और प्रलोभन कोई मूल्य ही नहीं है तो मूल्यांकित क्या होगा? भय के साथ प्रलोभन, प्रलोभन के साथ भय, थोड़ी देर के लिये चुप होने वाली बात है। रोग तो वहीं का वहीं रहता है। न्यायालयों में भी न्याय की बात पूरी हुई नहीं क्योंकि भय और प्रलोभन न्याय का आधार हो ही नहीं सकता। शताब्दियों से भय और प्रलोभन के आधार पर ही एक-दूसरे को राजी करते रहे हैं। पर अभी तक कोई व्यवस्था दे ही नहीं पाये। हम इस बात पर सहमत हो पाते हैं कि भय और प्रलोभन कोई मूल्य नहीं है और न ही संबंधों में मूल्यांकित हो पाते हैं।

मानव अभी तक मूल्यों के पास गया ही नहीं। मूल्यों के पास गया होता तो मूल्य अभिव्यक्त होता, मूल्य प्रमाणित होता, मूल्यांकित होता और स्वाभाविक रूप में न्याय होता। न्यायालयों में फैसला होता है न्याय नहीं। इन फैसलों से एक पक्ष भयवश एक पक्ष प्रलोभनवश सहमत होता है। उभयतृप्ति इसमें कभी हुआ नहीं, हो ही नहीं सकता है। न्याय को पाने में हम सर्वथा असमर्थ रहे हैं। उसके बावजूद भी विकास का दावा करते हैं। विकास का क्या अर्थ होता है आप ही सोच लीजिए। भय और प्रलोभन से हर मानव छूटना चाहता है ये नियति सहज है। इससे मानव का भी कल्याण है। नैसर्गिकता का भी कल्याण है। इस तरह प्रयोजन के आधार पर संबंध है। प्रयोजन समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व है इसके लिये प्रक्रिया है व्यवस्था में जीना। व्यवस्था में जीने का मतलब है कि पाँचों आयामों में भागीदारी करना। पाँच आयाम है : 1. शिक्षा-संस्कार, 2. न्याय- सुरक्षा, 3. स्वास्थ्य-संयम, 4. उत्पादन-कार्य, 5. विनिमय-कोष।

ಒಂದಿಲ್ಲ – ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ,ಒಂದಿಲ್ಲ – ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇಂತಹವರಿಂದ ಸಹಾಯತೆ ಸಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಸಹಾಯತೆಯಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿರುವನು, ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿರುವನು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ್ಯಗಳೇ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳ್ಳುವವು ,** ತದನಂತರವೇ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು . ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೋ ,ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ . ಪರಂಪರಾಗತ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಾವು ಬಲ, ಧನ ,ಬುದ್ಧಿ ,ವಯಸ್ಸು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವೆವು. ಆದರೆ ಸಂಭಂಧಗಳಿರುವುದು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅಭ್ಯು –ದಯದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎರಡನೇಯದಾಗಿ ಪೋಷಣೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು ,ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು,ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿತೆಯ,ಪೂರಕತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು, ಐದನೆಯದಾಗಿ ಸದುಪಯೋಗಿತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು, ಆರನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವವು. ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಆದ್ಯತೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು . ಮೂಲ್ಯ – ಇವು ಜೀವನ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉದ್ಗಮಿತವಾಗುವವು . ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ನಾವು ಮತ್ತು ನೀವು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ , ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಮೂಲ್ಯ ಪ್ರವಹಿಸಲು ಶುರುವಾಗುವುದು ,ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ " ವಿಸ್ವಾಸ " ಮೂಲ್ಯ ಪ್ರವಹಿಸಲು ಶುರುವಾಗುವುದು . ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಸಂಭಂಧದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, **ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳಿಸುವ ,**ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷಮರಾಗುವೆವು . ಇದರಿಂದ ಅದೇನು ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವಾಯಿತು ಎನ್ನುವಿರೋ ? ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು : ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಈಗ ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ,ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆವು . ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆ – ಇವುಗಳು ಮೂಲ್ಯಗಳೇ ಅಲ್ಲ ಹೀಗಿದ್ದಾಗ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತ**ಗೊಳ್ಳುವದೆಲ್ಲಿಂದ ಹೇಳಿ ? ಭಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಲೋಭನೆ ,ಪ್ರಲೋಭನೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಯ , ಇದು ಕೆಲ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿಸುವ ಮಾತಾಯಿತು . ರೋಗ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು . ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನ್ಯಾಯದ ಮಾತು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ ,ಏಕೆಂದರೆ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳು ನ್ಯಾಯದ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಒಬ್ಬರಿಂದ – ಇನ್ನೊಬರ ನಡುವೆ ರಾಜೀ ಮಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು . ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನ್ಯಾಯದ ಕುರಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯೇನ್ನೇ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ .ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳು ಇವುಗಳು ಮೂಲ್ಯಗಳೇ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳ್ಳುವೆವು** ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹಮತದೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು .

ಮಾನವ ಇಲ್ಲಿಯವೆರೆಗೂ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದೆ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲ್ಯಗಳ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದಿದ್ದರೆ ,ಮೂಲ್ಯಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು , ಮೂಲ್ಯಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು **, ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು** ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಕೂಡಾ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು . ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರೇ ಹೊರತು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ತೀರ್ಪುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಭಾವವಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೋಂದು ಪಕ್ಷ ಪ್ರಲೋಭನವಶದಿಂದ ಸಹಮತಗೊಳ್ಳುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಗಲು ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ . ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಸರ್ವಥಾ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವೆವು . ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ ನಾವು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರುವೆವು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆವು !. ವಿಕಾಸದ ಅರ್ಥ ಏನಿದೆ ಎಂದು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ . .ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಯಸುತ್ತಿರುವನು,ಇದುವೇ ನಿಯತಿ ಸಹಜವಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವನ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೂಡಾ ಅಡಗಿದೆ,ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೂಡಾ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು . ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಭಂಧಗಳಿವೆ .ಸಮಾಧಾನ ,ಸಮೃದ್ಧಿ ,ಅಭಯ ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳೇ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ . ಇದಕ್ಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರ ಅರ್ಥ– ಐದು ಆಯಾಮಗಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಾಗಿದೆ . ಐದು ಆಯಾಮಗಳು ಹೀಗಿವೆ : 1.ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ. 2.ನ್ಯಾಯ – ಸುರಕ್ಷೆ. 3.ಸ್ವಾಸ್ಥ – ಸಂಯಮ .4.ಉತ್ಪಾದನೆ – ಕಾರ್ಯ.5.ವಿನಿಮಯ – ಕೋಶ .

इस विधि से हम परिवार में, व्यवस्था में जीने से पाँचों आयामों में भागीदारी करने से समग्र व्यवस्था में भागीदार होते हैं। इस तरह से मानव के लिये निरंतर उमंग, खुशिहाली, अटूट साहस बन जाता है। न्याय के बाद आता है, धर्म। धर्म का मतलब अनुभव प्रमाण बोध जो बुद्धि में होता है अर्थात् समाधान। समाधान का मतलब ही मानव धर्म है, व्यवस्था में जीना ही मानव धर्म है, यही अभ्युदय है। अव्यवस्था में मानव जीता है तो समस्या से ग्रसित हो जाता है व्यवस्था में जब जीता है समाधानित रहता है। आदमी समस्याग्रस्त रहना चाहता नहीं है। अतः आदमी समाधानित रहना चाहता है। समाधान = सुख, मानव सुख धर्मी है। समस्या = दुख, समस्या को आदमी चाहता नहीं। भय और प्रलोभन के आधार पर समाधान होता नहीं और सारा संसार तुला हुआ है कि भय और प्रलोभन के आधार पर समाधान हो जाए। भय और प्रलोभन के आधार पर व्यवस्था को समीकरण करने के लिए हम आज भी शिक्षण प्रशिक्षण करते हैं जबकि इससे व्यवस्था हो नहीं सकती। कहीं एक जगह पर भय और प्रलोभन के आधार पर कुछ बनता है तो उसी क्षण से उसके टूटने का कार्यक्रम शुरू हो जाता है। अतः मूल्य और मूल्यांकन के आधार पर ही व्यवस्था होगी। परिवार व्यवस्था, प्रौद्योगिकी, प्रशासन, राज्य, व्यवस्था सभी स्तर पर व्यवस्था इसी विधि से होगी। व्यवस्था का मतलब यही है मानव अपनी प्रमाणिकता को प्रस्तुत कर सके, न्याय का निर्वाह कर सके और व्यवस्था में भागीदारी कर सके।

परिवार में, हर आदमी में, हर बच्चे में समझदारी का सूत्र देना ही शिक्षा-संस्कार व्यवस्था है। इसे समझदारी का लोकव्यापीकरण करना भी कह सकते हैं। पहले आपको बताया दर्शन; दर्शन के बाद विचार; विचार के बाद शास्त्र; शास्त्र के बाद योजना। योजना में एक है जीवन विद्या योजना जिसमें मानव परिवार मानव चेतना सम्पन्न होने के लिए पूरी गुंजाईश है। इस समझ से आदमी परिवार में व्यवस्था के रूप में जी सकता है।

दूसरी योजना है मानवीय शिक्षा-संस्कार का मानवीकरण। इसमें बच्चों के लिए शिक्षा व्यवस्था है। ऐसी शिक्षा को हम एक स्कूल में (बिजनौर, उ.प्र.) प्रयोग किये। यह पाँच वर्ष का अनुभव है। जीवन विद्या के आधार पर शिक्षा का मानवीकरण करने गये उसका क्या प्रभाव पड़ा वहाँ देखा गया। लोग कहते रहे हैं कि विद्यार्थियों के ऊपर वातावरण का प्रभाव पड़ता है जिसे हम नकारते रहे। यदि वातावरण का प्रभाव पड़ता तो हम अनुसंधान कैसे कर पाते? इस स्कूल से यह प्रमाण मिलने लगा है कि बच्चों का प्रभाव परिवार पर एवं उनके परिवार वालों का प्रभाव वातावरण पर पड़ने लगा है। बच्चे जीवन के रूप में अपने को पहचानने लगे और व्यवस्था में जीना अति आवश्यक है इसे स्वीकारने लगे। इसके फलस्वरूप बहुत से बच्चे टी.वी., व्यर्थ वार्तालाप आदि में अरूचि दिखाये जाने वाले चीजों का मूल्यांकन करने लगे और यह

ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರೊಂದಿಗೆ 5 ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡಂತಾಗುವುದು . ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ನಿರಂತರ ಹುರುಪು,ಆರೋಗ್ಯ, ಧೃಢತೇ ಅವನೊಳಗೆ ಮೂಡುವವು . ನ್ಯಾಯದ ನಂತರ ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದು ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮ–ಇದರ ಅರ್ಥ " ಬುದ್ಧಿಯೊಳಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣ ಬೋಧ " ಅರ್ಥಾತ ಸಮಾಧಾನ.ಸಮಾಧಾನದ ಅರ್ಥವೇ – ಮಾನವ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಮಾನವ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ, ಇದುವೇ ಅಭ್ಯುದಯವಾಗಿದೆ. ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿರುವನು , ಅದೇ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಮಾಧಾನದೊಂದಿಗೆ ಇರುವನು.ಮನುಷ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಇರಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ . ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರಲು ಬಯಸುವನು. ಸಮಾಧಾನ = ಸುಖ , ಮಾನವ ಸುಖ ಧರ್ಮಿಯಾಗಿರುವನು. ಸಮಸ್ಯೆ = ದುಃಖ, ಮನುಷ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ . ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ ,ಆದರೆ ಸಧ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರವೇ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯಲು ತುದಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಈಗಲೂ ಕೂಡಾ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆವು,ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ .ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೋಭನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ,ಅದೇ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಶುರುವಾಗಿರುವುದು.ಹಾಗಾಗಿ ಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ**,ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು . ಪರಿವಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ,ಪ್ರೌದ್ಯೋಗಿಕಿ , ಪ್ರಶಾಸನ , ರಾಜ್ಯ ,ವ್ಯವಸ್ಥೆ – ಎಲ್ಲ ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ ವಿಧಿಯಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥವೇ ಹೀಗಿದೆ – ಮಾನವ ತನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವಂತಿರಬೇಕು,ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು

ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ,ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಅರಿವಿನ ಸೂತ್ರ ಕೊಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅರಿವಿನ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕಾರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು . ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು " ದರ್ಶನ" : ದರ್ಶನದ ನಂತರ " ವಿಚಾರ " : ವಿಚಾರದ ನಂತರ " ಶಾಸ್ತ್ರ " : ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಂತ್ರ " ಯೋಜನೆ " . ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ " ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆ " ಯು ಸಹ ಒಂದು ಯೋಜನೆ , ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪರಿವಾರ ಮಾನವ ಚೇತನಾ ಸಂಪನ್ನನಾಗುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಟು . ಈ ಅರಿವಿನಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಪರಿವಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು .

ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆ – ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರದ ಮಾನವೀಯಕರಣ . ಇದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಿಜನೌರನಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವೆ . ಇಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಅನುಭವವಿದೆ . ಜೀವನ್ ವಿದ್ಯಾದ ಆದರದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವೀಯಕರಣ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದೆವು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಪ್ರಭಾವ ದೊರೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದೆವು . ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಹೇಳುವರು " ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಾತಾವರಣ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು " ಎಂದು ,ನಾನು ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ . ಒಂದು ವೇಳೆ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀಳುವುದೇ ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಅನುಸಂಧಾನ ಹೇಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ? ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ನಮಗೆ " ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿವಾರದ ಮೇಲೆ ,ಅನೇಕ ಪರಿವಾರದ ಪ್ರಭಾವ ವಾತಾವರಣದ ಮೇಲೆ ಬೀರಲು ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು " . ಮಕ್ಕಳು ಜೀವನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ,ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಅತಿ ಆವಶ್ಯಕವಿದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು . ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು T.V , ನೋಡುವುದನ್ನು ,ವ್ಯರ್ಥ ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರುಚಿಕರ ಸಂಗತಿಗಳ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಸ್ಸಾರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು .

सब निस्सार है ऐसा समझने लगे। साथ ही गाँव में एक परिवार में दूसरे परिवार के साथ बैर-भाव था, मारपीट, मुकदमा होता था। वह भी धीरे-धीरे शमन होने लगा। अब उन गाँवों में मेरी जानकारी के अनुसार झगड़ा-झंझट कम हो गया है। इसी को हम कहते हैं बच्चों का आचरण रूपी वातावरण का प्रभाव पड़ा और इसी के अनुसार हम कहते हैं कि इस शिक्षा में दम-खम है।

शिक्षा के मानवीकरण में हम विज्ञान के साथ चैतन्य पक्ष का अध्ययन करायेंगे। चैतन्य पक्ष का अध्ययन का मतलब है जीवन। जीवन का, जीवन जागृति का अध्ययन करायेंगे। रासायनिक-भौतिक रचना-विरचना का अध्ययन करायेंगे। मानव के लिए रचना-विरचना में पूरकता तथा मानव इस संसार के लिए कैसे पूरक, कैसे उपयोगी होगा, यह सब अध्ययन करायेंगे। इसके साथ ही विकल्पात्मक दर्शन शास्त्र में क्रिया पक्ष का अध्ययन करायेंगे। क्रिया पक्ष का अर्थ है मानव की समझदारी के लिए दर्शन है। समझदारी का प्रमाण होना चाहिए। समझदारी के साथ हम अपने पहचान को बनाते हैं। तब सहअस्तित्व ही पहचान में आता है मूल्यों का निर्वाह करना ही बनता है और मूल्यांकन में उभयतृप्ति ही स्वाभाविक रूप में बनता है। व्यवस्था सहअस्तित्व में एक शाश्वत सत्य है। शाश्वत सत्य किस अर्थ में है? - अस्तित्व में हर एक अपने त्व सहित व्यवस्था है : जैसे बेल का झाड़ उसमें बेलत्व समाया रहता है। पीपल का झाड़ अपना आचरण बनाए रहता है। पीपल के पेड़ में पीपल के फल और पीपल के बीज होंगे, उसी के गुण, धर्म होंगे यही उसका आचरण है। इसी तरह पूरा वनस्पति संसार, जीव संसार का आचरण निश्चित है और ये अपने-अपने आचरण में प्रकाशित हैं। इसे ही कहते हैं त्व सहित व्यवस्था। मानव का आचरण अभी तक निश्चित नहीं हो पाया, क्योंकि मानव अभी तक व्यवस्था में जी नहीं पाया। अभी तक हम व्यवस्था नहीं पाये हैं किन्तु व्यवस्था की जरूरत है यहाँ पर आ गये हैं। व्यवस्था पाने के लिए हमको अपने त्व सहित व्यवस्था में जीना पड़ेगा। स्वत्व क्या है? स्व स्थिति रूप में और त्व गति रूप में स्पष्ट है 'स्वत्व' मानवीयता पूर्ण आचरण। मानवीयता में मूल्य, चरित्र, और नैतिकता है। मूल्य का प्रमाण है संबंध, मूल्य मूल्यांकन उभयतृप्ति। जो परिवार में होना ही है। उभयतृप्ति से कम में कोई परिवार है नहीं, उससे ज्यादा की जरूरत नहीं है, यही मानवत्व है। यह घटित होने के लिए स्वयं स्फूर्त विधि से आदमी मूल्यों में जियेगा। व्यवस्था में जीने से चरित्र की बात आयेगी। चरित्र को स्वधन, स्वनारी/स्वपुरूष, दयापूर्ण कार्य व्यवहार के रूप में पहचाना गया है। नैतिकता (तन, मन, धन रूपी अर्थ का सदुपयोग और सुरक्षा) से अभयता बनती है। इस प्रकार से मानवीयता पूर्ण आचरण है। इसमें बहुत अच्छे ढंग से मानव आश्वस्तता पूर्वक जी सकता है।

ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವಾರಗಳ ನಡೆವೆ ಇದ್ದ ವೈಮನಸ್ಸುಗಳು,ಹೊಡೆದಾಟ ಮತ್ತು ಬಡಿದಾಟಗಳು, ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ,ಇಂಥಹವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಶಮನವಾಗಲು ಆರಂಭವಾದವು. ಈಗ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೊರೆತ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ ಗೊಂದಲಗಳು – ಜಗಳಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ನೋಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಆಚರಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಶುರುವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ಅನುಭವದ ಅನುಸಾರ ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಮ್ ಮತ್ತು ಖಮ್ ಇದೆ ಯಂದು ನಾನು ಹೇಳುವೆ .

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿಸುವೆವು . ಚೈತನ್ಯ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಯನ ಇದರ ಅರ್ಥ ಜೀವನ . ಜೀವನ ಕುರಿತು ,ಜೀವನ ಜಾಗೃತಿ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವೆವು . ರಾಸಾಯನಿಕ – ಭೌತಿಕ ರಚನೆ – ವಿರಚನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವೆವು . ಮಾನವನಿಗಾಗಿ ಈ ರಚನೆ – ವಿರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರಕತೆ ಹಾಗು ಮಾನವ ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪೂರಕವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ,ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ,ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವೆವು . ಕ್ರಿಯಾ ಪಕ್ಷದ ಅರ್ಥ – ಮಾನವನ ಅರಿವಿಗಾಗಿಯೇ ದರ್ಶನ . ಅರಿವಾಗಿರುವುದರ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಬೇಕು . ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೇನೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ . ಆಗ ನಮಗೆ ಸಹ –ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ,ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನದಲ್ಲಿ** ಉಭಯತೃಪ್ತಿಯೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು . ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ . ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯ – ಇದು ಆಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ? ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ತನ್ನ ತ್ವ ದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ . ಹೇಗೆ ಬೇವಿನ ಮರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೇವತ್ವ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿರುವುದು . ಅರಳಿ ಮರವೊಂದು ಯಾವತ್ತೂ ತನ್ನ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೇನೇ ಇರುವುದು . ಅರಳಿ ಮರದಲ್ಲಿ ,ಅರಳಿ ಮರದ ಫಲ ,ಅರಳಿ ಮರದ ಬೀಜಗಳೇ ಇರುವವು ,ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಗುಣ, ಧರ್ಮ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಅದರ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ . ಅದೇ ರೀತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವನಸ್ಪತಿ ಸಂಸಾರ, ಜೀವ ಸಂಸಾರ ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ – ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿವೆ . ಹೀಗಿರುವುದನ್ನೇ ನಾವು ತ್ವ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುವೆವು . ಮಾನವನ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ ,ಆದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಾವು ನಮ್ಮ ತ್ವ ದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.ಸ್ವತ್ವ– ಏನಿದು? ಸ್ವ – ಸ್ಥಿತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತ್ವ– ಗತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ,ಸ್ವತ್ವ– ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ.ಮಾನವೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯ, ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಗಳಿವೆ ಮೂಲ್ಯ– ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಸಂಬಂಧ,ಮೂಲ್ಯ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ–** ಇದುವೇ ಉಭಯ –ತೃಪ್ತಿ – ಇದು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುವಂತಹದ್ದು .ಉಭಯತೃಪ್ತಿ – ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿವಾರಗಳಿಲ್ಲ , ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ , ಇದುವೇ ಮಾನವತ್ವವಾಗಿದೆ . ಇದು ಘಟಿತವಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮೂಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವನು . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದರಿಂದಲೇ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಾತು ಶುರುವಾಗುವುದು . ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ವಧನ ,ಸ್ವನಾರಿ / ಸ್ವಪುರುಷ, ದಯಾಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.ನೈತಿಕತೆ(ತನು ,ಮನ ,ಧನ ರೂಪಿ ಅರ್ಥದ ಸದುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆ)ಯಿಂದ ಅಭಯತೆ ಶುರುವಾಗುವುದು . ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿಯೇ ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಆಗಿದೆ . ಮಾನವ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ .

इसके बाद आती है मानव की परिभाषा : "मनाकार को साकार करने वाले को मानव कहते हैं।" अर्थात मानव के मन में जो भी आता है (यथा यंत्र बनाना, घर बनाना आदि) उसको साकार करने वाला तथा मनः स्वस्थ्ता का आशावादी है अर्थात् सुख की आशा में ही हर मानव जीता रहता है। मानव सुखधर्मी है। इस तरह से मूल्य, नैतिकता, चरित्र का स्वरूप समझ में आता है। परिभाषा के अनुसार जहाँ तक मनाकार को साकार करने वाली बात है उसको मानव पा गया है। मनाकार को साकार करने वाली बात दो विधा में होता है। एक सामान्य आकांक्षा (आवास, आहार, अलंकार) और दूसरा महत्वाकांक्षा (दूरश्रवण, दूरदर्शन, दूरगमन)। जहाँ तक आचरण की बात है वह कहीं नहीं मिलता है। न तो शिक्षा में, न संविधान में मिलता है। संविधान में मानवीयता पूर्ण आचरण को मूल्यांकित करने की कोई व्यवस्था नहीं है। शक्ति केन्द्रित किसी भी संविधान में मानवीयता पूर्ण आचरण को प्रमाणित करने का प्रावधान होता ही नहीं है क्योंकि यह मानवीय संविधान होता ही नहीं है। इसलिए इसमें मानवीय आचरण हो ही नहीं सकता। मानवीयतापूर्ण आचरण को कोई प्रमाणित कर नहीं पाये। ऐसा मूल्यांकित करने का साहस जुटा नहीं पाये, ऐसे समझदारी को जोड़ नहीं पाये। इन कमियों को पूरा किये बिना मानव सुख से जी नहीं पायेगा और लड़ाई झगड़ा करता ही रहेगा। इस कचड़े से छूटने के लिए समझदारी ही एक उपाय है। इसके लिए शिक्षा का मानवीकरण करना अति आवश्यक है। शिक्षा में विज्ञान के साथ चैतन्य प्रकृति का, दर्शन के साथ क्रिया पक्ष का, मनोविज्ञान के साथ संस्कार पक्ष का, भूगोल और इतिहास में मानव तथा मानवीयता का समावेश करेंगे। इस ढंग से शिक्षा में मानवीयता के समावेश होने से मानव की प्रवृत्ति सहज रूप से व्यवस्था में जीने की, अपने को प्रमाणित करने की होगी। अपने पहचान के साथ समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व में जीने के अवसर आवश्यकता सफलता के स्थान पर हम पहुँच जायेंगे। इसलिए शिक्षा-संस्कार मानवीयता के साथ ही पूर्ण होता है, दूसरी विधि से नहीं होता। अभी हम जिन संस्कारों की बात करते हैं वे हमारी प्रचलित मान्यताओं पर आधारित हैं उनमें सार्वभौमता नहीं है।

तीसरा बिन्दु हैं 'सत्य'। सत्य क्या है? अस्तित्व, सहअस्तित्व के रूप में समझ आना ही सत्य है। सत्य समझ में आने के बाद व्यवस्था समझ में आती है। अस्तित्व को सत्ता में संपृक्त प्रकृति के रूप में ही अध्ययन किया जाता है। मानवेत्तर प्रकृति और मानव एक दूसरे के पूरक हैं । इस विधि से जीने की कला को विकसित कर लेने पर मानवीय व्यवस्था ही होती है। यह समझ लेने के बाद हम न्याय में ही जियेंगे, व्यवस्था में ही जियेंगे, परिवार में, व्यवहार में प्रमाणिकता को ही प्रमाणित करेंगे और अन्यथा शक्ति केंद्रित शासन कुछ भी नहीं करेंगे। इस ढंग से आश्वस्त, विश्वस्त, समृद्धि सहज स्थिति में पहुँचते हैं।

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ನಂತರ ಬರುವುದು ಮಾನವ ಶಬ್ದದ ಪರಿಭಾಷೆ: "ಮನದಲ್ಲಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವವನನ್ನೇ ಮಾನವ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ " . ಅರ್ಥಾತ ,ಮಾನವನ ಮನ ದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುವುದೋ (ಉದಾ : ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ,ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ) ಅದನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವವ ಮತ್ತು ಮನದ ಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಿರುವನು ಅರ್ಥಾತ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಆಶೆಯೊಂದಿಗೇನೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಬಾಳುತ್ತಿರುವನು . ಮಾನವ ಸುಖಧರ್ಮಿಯಾಗಿರುವನು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯ,ನೈತಿಕತೆ,ಚರಿತ್ರೆ ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು .ಪರಿಭಾಷೆಯ ಅನುಸಾರ " ಮನದಲ್ಲಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವವ " – ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ – ಮಾನವ ಏನೆಲ್ಲ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ,ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನು. ಮನದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾರವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವುದು –ಎರೆಡು ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಾಗುವುದು . ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ (ಆಹಾರ ,ಆವಾಸ ,ಅಲಂಕಾರ) ಎರಡನೆಯದು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ(ದೂರಗಮನ ,ದೂರಶ್ರವಣ ,ದೂರದರ್ಶನ) ರೂಪದಲ್ಲಿ . ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಆಚರಣೆಯ ಕುರಿತು ಮಾತು ಬರುವುದೋ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ . ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ,ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು **ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳಿಸುವ** ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ . ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ – ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಾವಧಾನ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಮಾನವೀಯ ಸಂವಿಧಾನ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ – ಇದನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮೂಲ್ಯಾಂಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಹಸ ಯಾರು ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ , ಇಂತಹ ಅರಿವನ್ನು ಯಾರು ಜೋಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ . ಇಂತಹ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದೆ ಮಾನವ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಹೊಡೆದಾಟ – ಬಡಿದಾಟಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುವನು . ಈ ಕೊಳಚೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಲು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದೇ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವೀಕರಣ ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ . **ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ,ದರ್ಶನದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ಪಕ್ಷವನ್ನು, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಕ್ಷವನ್ನು, ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಾಗು ಮಾನವೀಯತೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸೋಣ.** ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸುವದರಿಂದ ಮಾನವನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು,ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಆಗುವುದು.ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿ,ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಅವಸರ, ಆವಶ್ಯಕತೆ, ಸಫಲತೆ – ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾವು ತಲುಪುವೆವು. ಹಾಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ – ಇದು ಮಾನವೀಯತೆಯೊಂದಿಗೇನೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು, ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವುದೇ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಧ್ಯ ನಾವು ಯಾವುದು ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆವೋ ,ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸಧ್ಯ ನಮ್ಮ ಪ್ರಚಲಿತ ಮಾನ್ಯತೆ (ನಂಬಿಕೆಗಳ) ಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ ,ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ್ಯತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ .

ಮೂರನೆಯ ಬಿಂದು – " ಸತ್ಯ " . ಸತ್ಯ ಏನಿದು ? ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಸತ್ಯ , ಸತ್ಯ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸತ್ತಾದೊಳಗೆ ಸಂಪೃಕ್ತ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಧ್ಯಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮಾನವೇತರ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವದರಿಂದ ಮಾನವೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಇರುವುದು . ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾದಮೇಲೆ ನಾವು ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವೆವು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವೆವು , ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ,ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣಗೊಳಿಸುವೆವು ಮತ್ತು ಇದರ ಹೊರತು ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ . ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ನಾವು ಆಶ್ವಸ್ತ ,ವಿಶ್ವಸ್ಥ , ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುವೆವು .

अभी हमें विज्ञान यह कहकर पढ़ाया जाता है कि जो भी है अव्यवस्था है, अनिश्चित है। इसे पढ़ने के फलस्वरूप हर विद्यार्थी अपने को अव्यवस्था में होना स्वीकार लेते हैं। फलस्वरूप अव्यवस्था को फैलाने में भागीदारी करता है इसका उदाहरण ये पूरी धरती बीमार है। इस धरती में ताप बढ़ रहा है। कारण क्या है? धरती के अन्दर से खनिज, कोयला, तेल निकालने से ताप बढ़ रहा है। कैसे बढ़ गयी, क्यों बढ़ गयी ये वो भी जानते हैं हम भी जानते हैं। कोयला और तेल ही ऐसे पदार्थ हैं जो ताप को अपने में हजम करते हैं। धरती में ताप को हजम करने वाले पदार्थ को निकाल लिया तो धरती का ताप बढ़ना ही है। ताप बढ़ने से क्या हुआ समुद्र का जल-स्तर बढ़ने लगा। पानी का सतह कितना बढ़ सकता है? तो हम जहाँ बैठे हैं वहाँ से दो तीन सौ फीट ऊँचा पानी हो सकता है। कुछ पर्वतों की चोटियाँ बचती है। इस ढंग से हम फँस गये। इसको ठीक करने के लिए सब बड़े-बड़े देश मिलकर आव्हान करते है कि आओ सब मिलकर ठीक करें और शुरूआत किसने किया यह इतिहास स्पष्ट करता है। बिना समझे ईंधन के लिए कोयला और तेल पदार्थ उपयोग किया यह धरती के साथ हुई ज्यादती है और इसकी भरपाई आगे होगी कि नहीं इस ज्यादती के रुकने के बाद ही इसका परीक्षण होगा। यह कैसे रुकेगा इसके बारे में आगे बात करेंगे। धरती पर मानव अधिक व कम तापमान में भी जीना प्रमाणित है। यह अंतर नापना भी संभव हो गया है। इतने तापमान अंतर में रहने वाले आदमियों के शरीर का तापमान एक ही रहता है। ऐसा क्यों? बाहर के ताप अधिक और कम होने से भी शरीर के ताप को संतुलित बनाये रखने के लिए शरीर में वह सब द्रव्य है। इसी प्रकार धरती के ताप को भी संतुलित बनाये रखने के लिए धरती के अंदर खनिज, कोयला और तेल पदार्थ है।

तो अब मुद्दा यह है कि खनिज, कोयला और तेल को निकाले जाने से रोका कैसे जाये? एक उपाय है हमारी धरती पर इतनी नदियाँ बहती हैं जिनके प्रवाह शक्ति से धरती पर जितनी बिजली की आवश्यकता है उससे 50 गुनी बिजली उपलब्ध हो सकती है। इसके लिए प्रवाह बल से बिजली पैदा करने वाले संयंत्र को बनाने की आवश्यकता है। दूसरे कुछ यंत्र ऐसे हैं जो तेल से ही चलेंगे ऐसे यंत्रों के लिए वनस्पति तेल से चलने वाले इंजिन बनाने होंगे। इसके लिए धरती पर तैलीय वनस्पति होती है और अधिकाधिक मात्रा में उसे उगाया जा सकता है। ऐसा मैं सोचता हूँ। सौर ईंधन की ओर लोगों का ध्यान है ही और अधिकाधिक आतुरता से ध्यान देने की आवश्यकता है। सौर ईंधन को और भी व्यवहारिक यंत्रों, संयंत्रों में उपयोग लाने की जरूरत है। इस तरह से धरती पर जितनी ऊर्जा की आवश्यकता है उससे ज्यादा ऊर्जा धरती की सतह पर उपलब्ध होने की बात समझ में आती है। इस तरह से कोयला और पेट्रोलियम का उपयोग बंद किया जाये, उसके स्थान पर वनस्पति तेल, प्रवाह शक्ति, तरंग, वायु और सूर्य ताप का उपयोग किया जा

ಸಧ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ ,ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ .ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,ತನ್ನನು ತಾನು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು . ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅವರು ಸಹ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವರು . ಈ ಭೂಮಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ . ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಭೂಮಿಯ ಆಳದಿಂದ ಖನಿಜಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ತೈಲಗಳನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ,ತಾಪ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ . ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ? ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ? ಇದು ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ ,ನಮಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ . ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ತೈಲ ಇವೆರಡು ವಸ್ತುಗಳು ತಾಪವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಹವು . ತಾಪವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂಥಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಆಳದಿಂದ ತೆಗೆದು ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರೆ ,ಅದರ ತಾಪ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಲ್ಲವೇ ? ತಾಪ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಿಂದ ಏನಾಯಿತು ? ಸಮುದ್ರಲ್ಲಿನ ಜಲಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಶುರುವಾಯಿತು.ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದು ? ನಾವು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಿಂದ 2 ರಿಂದ 3 ನೂರು ಫೂಟಿನಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು . ಕೆಲ ಪರ್ವತಗಳ ತುದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಬಹುದು . ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವೆವು . ಇದನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ,ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ – ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆವ್ಹಾನ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು , ಏನಂತ ? ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸೋಣ ಎಂದು ಆದರೆ ಇದರ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣೀಭೂತರು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದೊಕೊಳ್ಳದೆ ಇಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲನ್ನು ಮತ್ತು ತೈಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಯಾಯಿತು, ಇದು ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗಾದ ಅತ್ಯಾಚಾರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಿಂತ ಬಳಿಕವೇ ಪರೀಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದು.ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡೋಣ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನ ಎರಡನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿದ್ದು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ . ಈ ಅಂತರ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಸಹ ಈಗ ಸಂಭವವಾಗಿದೆ . ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಪರೀತ್ಯದ ತಾಪಮಾನಗಳ ನಡುವೆ ಬದುಕುವ ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರದ ತಾಪಮಾನ ಒಂದೇಯಾಗಿರುವುದು . ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ? ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿನ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಾಗ ,ಶರೀರದ ತಾಪಮಾನ ಸಂತುಲಿತವಾಗಿಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿವೆ ಇದರಂತೆಯೇ ಭೂಮಿಯ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಸಹ ಸಂತುಲಿತವಾಗಿಡಲೆಂದೇ ಖನಿಜ ,ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ,ತೈಲ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಭೊಮಿಯ ಒಡಲೊಳಗೆನೇ ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಅಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾದಂತಹವು .

ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ , ಈ ಖನಿಜ ,ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ತೈಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಆಳದಿಂದ ತೆಗೆಯುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ . ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿವೆ , ಈ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾವು ವಿದ್ಯುತ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದರೆ , ನಮ್ಮಗಳ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹದು . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂಯಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವಷ್ಟು ಯಂತ್ರಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ,ಅವುಗಳು ವನಸ್ಪತಿ ತೈಲದಿಂದಲೇ ಚಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹವಾಗಿರಬೇಕು . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತೈಲಿಯ ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಮಾತ್ರಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಬೇಕಾಗಿದೆ . ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ . ಇದಲ್ಲದೆ ಸೌರ ಇಂಧನದ ಕಡೆಗೂ ಜನದ ಧ್ಯಾನ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ,ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅಧಿಕಾದಿಕ ಆತುರದಿಂದ ಧ್ಯಾನವಹಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ . ಸೌರ ಇಂಧನವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುವಂತಹ ಯಂತ್ರ ,ಸಂಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ . ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೋ ,ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮಯದ ಮೇಲೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ನನಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ .ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು ,ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿ ತೈಲ ,ಪ್ರವಾಹ ಶಕ್ತಿ, ತರಂಗ,ವಾಯು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ತಾಪ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು .

सकता है उसके पश्चात यह परीक्षण किया जा सकेगा कि अभी तक जो गड्ढे किये गये हैं उसे धरती स्वयं पाटने में कितनी सक्षम है।

तीसरे एक और तलवार मानव पर लटक रही है। इस धरती पर जब भी पानी बनने की घटना हुई होगी, ऐसी घटना के मूल में यदि शोध किया जाए तो ब्रम्हाण्डीय किरणों के संयोग से यह घटना घटित हुई है ब्रम्हाण्डीय किरणें ही इस घटना का एक मात्र स्रोत है अब उसकी निरंतरता बन चुकी है। अभी धरती के वातावरण का क्षय हुआ है। इससे ऐसी संभावना बन सकती है कि वही ब्रम्हाण्डीय किरणें यदि विपरीत विधि से प्रभाव डालें तो धरती पर से पानी समाप्त हो सकता है। जिस-जिस स्रोत से धरती का आवरण क्षतिग्रस्त हुआ है विज्ञानी उसे पता लगा लिए हैं। केवल स्रोत पता लगाने से तो क्षति ठीक होगी नहीं, बनाने की आवश्यकता है। बनाने की विधा में यही बात आती है धरती के साथ जो-जो अत्याचार किया है उसे रोकना पड़ेगा। खनिज तेल, कोयला और विषाक्त गैसों और तरल पदार्थों को जो मानव ने युद्ध की सामग्री के लिए बनाया है उसी से धरती का सुरक्षा कवच क्षतिग्रस्त हुआ ऐसा पेपर में पढ़ने आता है। यदि यह सच्चाई है तो इन सब प्रक्रियाओं को रोकना होगा जिससे धरती का वातावरण क्षतिग्रस्त होता है। मानव क्षतिग्रस्त करने के बाद क्षतिपूर्ति का उपाय भी सोचता है, करता है यह बहुत बड़ा गुण है जबकि अन्य जीवों में ऐसा नहीं होता। किन्तु धरती की क्षतिपूर्ति के लिए मानव ने अभी तक कोई कार्य नहीं किया। बल्कि हर दिन और बिगड़ाव देखने को मिलता है। कब तक करेंगे? क्या कभी इस बिगड़ाव को ठीक करने के बारे में कुछ करेंगे?

धरती, मानव को सुरक्षित विधि से जीने का विधान बनाती रही है, किन्तु मानव ने अपनी बुद्धि से सारी धरती के साथ विद्रोह किया, धरती पर आक्रमण तथा शोषण किया। आदिकाल से ही मानव धरती के वातावरण को बिगाड़ने में लगा है। विज्ञान युग के बाद ज्यादा बिगड़ाव हुआ, इसलिए हम संकटग्रस्त हो गये हैं। कोई आदमी नदी में डूबता है तो उभरता भी है ये संभावना रखी हुई है। तो धरती को बचाने की संभावना को हम आचरण करना चाहते हैं कि नहीं, यह हमारे विचारों के ऊपर है। विचारों से परिस्थितियाँ बन जाती हैं अगर चाहते हैं तो परिस्थितियाँ अनुकूल हो जाती हैं, नहीं चाहते हैं तो प्रतिकूल हो जाती है। अपनी बुद्धि भ्रमित होने के कारण वास्तविकता का, प्रकृति के वातावरण की महिमा का मूल्यांकन करने में चूक गये। फलस्वरूप हम विविध प्रकार से क्षतिग्रस्त हुए और प्रकृति को क्षतिग्रस्त किये। क्षतिग्रस्त करते तक हम खुशहाली मनाएं लेकिन स्वयं क्षतिग्रस्त होने की संभावना से डरते भी हैं। यह हुआ विगत का विश्लेषण। मानव संचेतना से यदि मानव व्यवस्था में जीने को तत्पर होता है तभी जीवन विद्या एक दूसरे के पास

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದಮೇಲೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದಿರುವ ಕಂದಕಗಳನ್ನು , ಭೂಮಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ

ಮೂರನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ತೂಗುಕತ್ತಿ ಮಾನವನ ಮೇಲೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಘಟನೆ,ಘಟಿಸಿರಬಹುದೋ,ಈ ಘಟನೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಶೋಧ ಮಾಡಿದ್ದೇಯಾದರೆ, ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ , " ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಿಯ ಕಿರಣಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದಲೇ ಈ ಘಟನೆ ಘಟಿಸಿದೆ", ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಿಯ ಕಿರಣಗಳೆ ಈ ಘಟನೆಯ ಏಕಮಾತ್ರ ಸ್ರೋತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಈಗ ಇದರ ನಿರಂತರತೆಯು ಸಹ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ . ಸಧ್ಯ ಭೂಮಿಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯವಾಗಿದೆ . ಇದರಿಂದ ಹೀಗೊಂದು ಸಂಭಾವನೆ ಕಂಡುಬರುವುದು – ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಿಯ ಕಿರಣಗಳು ವಿಪರೀತ ವಿಧಿಯಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರೆ , ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನ ಅಂಶ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಬಹುದು . ಯಾವ – ಯಾವ ಸ್ರೋತಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ವಾತಾವರಣ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದೆ . ಆದರೆ ಕೇವಲ ಸ್ರೋತಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ,ಕ್ಷತಿಯಾಗಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಸರಿಮಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ . ಯಾವಾಗ ನಾವು ಸರಿಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡೋವೆವೋ , ಆಗ ನಾವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮೊದಲ ಕೆಲವೇನೆಂದರೆ , ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಭೂಮಿಯ ಜೊತೆ ಏನೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗಿರುವೆವೋ ,ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮೊದಲಿಗಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ . ಖನಿಜ ,ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು , ತೈಲ, ವಿಷಯುಕ್ತ ಅನಿಲಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ದ್ರವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಯುದ್ಧದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಸುರಕ್ಷಾ ಕವಚ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಓದಿದಾಗ ತಿಳಿದಿದೆ . ಇಂತಹ ಮಾಹಿತಿಗಳು ನಿಜವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ , ಭೂಮಿಯ ವಾತಾವರಣ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಮಾನವ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ,ಕ್ಷತಿಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಹ ಯೋಚಿಸುವನು, ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವನು ಕೂಡಾ ,ಇದು ಅವನಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ಷತಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರತಿದಿನ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೇನೇ ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದನ್ನೇ ಮಾಡುವಿರಿ ? ಹೀಗೆ ಹಾನಿಗೊಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಸರಿಮಾಡಲು ಏನಾದರೂ ಮಾಡುವಿರೋ ?

ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂದೇ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ , ಆದರೆ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ , ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ಹಾಗು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ.ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಈ ಭೂಮಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು . ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗ ಆರಂಭವಾದಮೇಲೆ ಇದು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು , ಹೀಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸಂಕಟಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವೆವು. ಯಾವುದೇ ಮನುಷ್ಯ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ , ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದೆ ಬರುವನು, ಹೀಗೆ ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವ ಸಂಭಾವನೆ ಇನ್ನು ಇದ್ದೆ ಇದೆ . ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ನಾವು ಆಚರಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆವೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದ ಮಿತಿಯ ಆಚೆಯೇ ಇದೆ . ವಿಚಾರದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು , ಬಯಕೆ ಇದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿಗಳು ಅನುಕೂಲವಾಗುವವು,ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುವವು . ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಿತವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಾತಾವರಣದ ಮಹಿಮೆಯ **ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ** ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎಡವಿರುವೆವು . ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಾವು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತರಾದೇವು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತಗೊಳಿಸರುವೆವು . ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತಗೊಳಿಸುವವರೆಗೂ ನಾವು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದೆವು ಆದರೆ ಸ್ವಯಂ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತರಾಗುವ ಸಂಭಾವನೆಯಿಂದ ಭಯಭೀತರಾಗಿರುವೆವು . ಇದೆಲ್ಲವೂ ವಿಗತದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಯಿತು . ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ತತ್ಪರನಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ,

पहुँचता है इसका प्रमाण मिल चुका है। इसको हम एक स्कूल में तैयार कर पायें हैं। इसके शुभ परिणामों को देखते हुए इसके लोकव्यापीकरण की आवश्यकता है।

नासमझी के बिना कोई मानव कुकृत्य करता नहीं है। मेरे अनुसार हर व्यक्ति शुभ चाहता है और शुभ के लिए जिम्मेदार है। फलस्वरूप कभी न कभी सर्वशुभ के प्रति जिम्मेदारी महसूस करेगा। यह सर्वशुभ को महसूस करने के अर्थ में ही जीवन जागृति की बात आती है। सुविधा संग्रह से मुक्ति और भक्ति-विरक्ति के स्थान पर स्वस्थ समाज की रचना के लिए ही समझदारी की बात, जीवन जागृति की बात छेड़ने का मन आया। बुद्धि में होने वाली बोध और संकल्प क्रिया का प्रमाणीकरण तभी हो पाता है जब बुद्धि में न्यायबोध, सत्य बोध, धर्म बोध हो जाए। जब ये तीनों बोध हो जाते हैं तो बुद्धि को सद्‌बुद्धि कहते हैं। फलस्वरूप सर्वशुभ की जिम्मेदारी को मानव स्वीकार करता है। अस्तित्व को समझने पर सहअस्तित्व के रूप में नित्य वर्तमान होना हमको बोध होता है। जिसका हम अध्ययन कराते हैं।

इसकी एक झलक गणितीय विधि से विखंडन विधि को पता लगाया। विखंडन विधि को ज्यादा से ज्यादा शक्तिशाली अणुबम बनाने के लिए पता लगाया। एटम बम बनाने का प्रयोजन सिवाए नाश के कुछ हो नहीं सकता। नाश तो जितना किया (जैसे हिरोशिमा) इसके अलावा नाश करने के लिए बार-बार जो प्रयोग किए इससे वातावरण की अधिक क्षति हुई है। ये किया मुट्ठी भर लोगों ने, भोगेंगे 700 करोड़ों। नाश करने के लिए जो किया उससे सामान्य आदमी क्षतिग्रस्त हुआ, कैसे? गणितीय विधि से 'वर्तमान' शून्य-प्राय: हो जाता है और 'वर्तमान' की तादाद नहीं मिलती है। जबकि है इससे उल्टा, नित्य वर्तमान ही है। वर्तमान के अलावा कुछ होता ही नहीं है। अस्तित्व का सारा वैभव नित्य वर्तमान है जबकि विखंडन विधि से वर्तमान है ही नहीं। इस ढंग से झूठ का पुलिंदा इतना बना चुके हैं कि उससे उभरने के लिए मानव को अपने ऊपर विश्वास करना होगा। जब तक मानव एटम बम पर, तलवार पर, झंडा पर, पत्थर पर विश्वास करेगा तब तक तो आदमी आदमी पर विश्वास करेगा नहीं, यह सच्चाई है और स्वयं पर तब विश्वास होगा जब स्वयं को समझेगा। स्वयं को समझने के लिए हर नर-नारी स्वयं में न्याय, धर्म, सत्य को सटीक समझना होगा यह जीवन प्रकाशन है। न्याय कहाँ से समझ में आता है संबंध के आधार पर, धर्म कहाँ से आता है व्यवस्था से, सत्य कहाँ से आता है अस्तित्व से। सहअस्तित्व नित्य प्रभावी है, सहअस्तित्व के ढंग से। मानव को छोड़कर शेष तीनों अवस्थाओं के संपूर्ण वैभव व्यवस्था में ही हैं।

मानव में भी 'व्यवस्था' में होने की तरस किसी न किसी अंश में निहित ही है। भ्रमित (प्रचलित) पाठ्य पुस्तकों के पढ़ने से व्यवस्था का बोध होता नहीं है। व्यवस्था के बोध के बाद व्यवस्था में जीने के साथ ही मानव, धर्म को निभाने में योग्य हो जाता है। मानव धर्म 'व्यवस्था' में जीना ही है। अस्तित्व में हर वस्तु का

ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರಕಿದೆ.ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನೋಡಿರುವೆ. ಅದರಿಂದ ದೊರೆತ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾದ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎನಿಸಿದೆ.

ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಮಾನವ ಕುಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ . ನನ್ನ ಅನುಸಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶುಭವನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು ಮತ್ತು ಅವನು ಶುಭಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾತನಾಗಿರುವವನು. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವೇನೆಂದರೆ ಓಮ್ಮಿಲ್ಲ – ಓಮ್ಮೆ ಸರ್ವಶುಭದ ಪ್ರತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಭಾವದೊಂದಿಗಿರುವವನು.ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವು ಸರ್ವಶುಭದ ಭಾವದೊಂದಿಗಿರುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಜಾಗ್ರತಿಯ ಕುರಿತೇ ಇರುವುದು . ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ – ವಿರಕ್ತಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಅರಿವಿನ ಕುರಿತ ಮಾತಾಗಿರುವುದು, ಜೀವನ ಜಾಗ್ರತಿಯ ಕುರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು . ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಬೋಧ .ಧರ್ಮಬೋಧ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಬೋಧಗಳಾದಾಗಲೇ,ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿರುವ – ಬೋಧ ಮತ್ತು ಸಂಕಲ್ಪ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಶುರುವಾಗುವುದು. ಯಾವಾಗ ಈ ಮೂರು ಬೋಧಗಳು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವವೋ, ಆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುವರು . ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಶರ್ವಶುಭದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು . ಅಸಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಾದ ಮೇಲೆ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವು ನಿತ್ಯ ವರ್ತಮಾನವಾಗಿರುವುದರ ಬೋಧ ನಮಗಾಗುವುದು . ನಾವು ಮಾಡುವುದು ಇದರದೇ ಅಧ್ಯಯನ .

ಇದರ ಒಂದು ನೋಟವನ್ನು ಗಣಿತೀಯ ವಿಧಿಯ ಮೂಲಕ ವಿಖಂಡನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ . ವಿಖಂಡನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬ ತಯಾರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ . ವಿನಾಶ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬನ ತಯಾರಿಕೆಯ ಬೇರಿನ್ನೇನು ಪ್ರಯೋಜನೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿರೋಷಿಮಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದರು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ವಾತಾವರಣ ಅಧಿಕ ಕ್ಷತಿಗೊಳಗಾಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದವರು ಮುಷ್ಟಿಯಷ್ಟು ಜನ ,ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಭೋಗಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ 700 ಕೋಟಿ . ಹೀಗೆ ನಾಶಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ,ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ತುಂಬಾ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತನಾದ . ಅದೇಗೆಂದಿರೋ ? ಗಣಿತೀಯ ವಿಧಿಯಿಂದ "ವರ್ತಮಾನ " ಶೂನ್ಯ – ಪ್ರಾಯಃ ವಾಗುವುದು ಮತ್ತು "ವರ್ತಮಾನದ" ಮಾತ್ರಾ (ತಾದಾದ) ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದಿರುವರೆಂದರೆ, ಇದರಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಮಾನವ ತನ್ನೊಳಗೇನೇ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವ ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬ್,ಖಡ್ಗ,ಧ್ವಜ,ಕಲ್ಲು ,ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರಿಸುವನೋ ,ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡುವದಿಲ್ಲ , ಇದೊಂದು ನಿಜದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಸ್ವಯಂ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಯಂನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ವಾಸವಿಡುವನು . ಸ್ವಯಂ ಅನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ,ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನರ – ನಾರಿ ಸ್ವಯಂನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ,ಧರ್ಮ ,ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಜೀವನ ಪ್ರಕಾಶನವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ? ಸಂಬಂಧದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ . ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ? ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ, ಸತ್ಯದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು? ಅಸ್ಥಿತ್ವದಿಂದ.ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಸಹ–ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿದೆ . ಮಾನವನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ,ಉಳಿದ ಮೂರು ಆವಸ್ಥಾಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈಭವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ, ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ " ವ್ಯವಸ್ಥೆ "ಯೊಳಗೆನೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತುಡಿತ ಒಂದಿಲ್ಲ – ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವನೊಳಗೆ ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ . ಭ್ರಮಿತ (ಪ್ರಚಲಿತ) ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೋಧವಾದ ನಂತರ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವದರೊಂದಿಗೆನೇ ಮಾನವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಮನವನ ಧರ್ಮ. ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದೇ , ಧರ್ಮದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು .

व्यवस्था में रहना व्यवस्था में भागीदारी करना ही, धर्म के रूप में दिखता है। पदार्थावस्था का धर्म **अस्तित्व (होना)** है। प्राणावस्था का धर्म **पुष्टि सहित अस्तित्व** है। जीवावस्था का धर्म, **जीने की आशा, पुष्टि सहित अस्तित्व** के रूप में प्रकाशित है। ज्ञानावस्था (मानव) का धर्म **निरंतर, अस्तित्व, पुष्टि, आशा सहित सुखधर्मी** होना देखा गया है। सुख ही मानव धर्म है। सुख कैसे होगा? समाधान से। समाधान आयेगा व्यवस्था में जीने से। व्यवस्था में जीना मानव की समझदारी पर निर्भर करता है और समझदारी कुल मिलाकर अस्तित्व, जीवन और मानवीयता पूर्ण आचरण के बोध होने को कहते हैं।

व्यवस्था का बोध होने के बाद व्यवस्था में निष्ठा, संकल्प होना स्वाभाविक है। निष्ठा, संकल्प होने के उपरांत मानव व्यवस्था में जीता है इस प्रकार जीकर हम अच्छी परिस्थिति को निर्मित कर सकते हैं। अतः मानवीय शिक्षा विधि को अपनाना होगा फलस्वरूप सद्‌बुद्धि उदय होगी। इसके बिना कोई उपाय है नहीं, जो इस धरती को सर्वनाश से बचा सके। इस बात को हमको समझना चाहिए। इसकी जरूरत हैं। नहीं समझने से परिस्थिति बाध्य करेगी समझने के लिए।

इस तरह धर्म में जीना अर्थात् समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व सहज प्रमाण पूर्वक सार्वभौम व्यवस्था में जीना, अखंड समाज व्यवस्था में जीना है। इस विधि से मानव की सार्वभौम व्यवस्था ही मानवत्व होने को मैंने देखा है। **मानव जाति एक, कर्म अनेक; मानव धर्म एक समाधान अनेक।** मानव अनेक प्रकार के कर्म कर सकता है सुखी रहने के लिए। अनेक कर्म का मतलब है अलग-अलग कार्य जैसे कपड़े का काम, मिट्टी का काम, फसल का काम आदि। जब तक मानव, मानव को एक जाति के रूप में पहचानेगा नहीं तब तक मानव के साथ शुभ कार्य किया भी कैसे जा सकता है। मानव के लिए यह स्वाभाविक है कि वह अनेक कार्य करेगा। अनेक कार्य का मतलब उत्पादन कार्य से है। मानव जाति एक होना हम इस तरह स्वीकार करते हैं कि मानव का उद्देश्य एक ही है, वह है सुखी होना। समृद्ध होना, समाधानित होना, अभय होना और निरंतर प्रमाणित करना सहअस्तित्व को। इन उद्देश्यों को पूरा करने के लिए जो कार्यक्रम बनाते हैं उसका आधार "मानव जाति, मानव धर्म एक" पर ही बनता है। सुखी होने का रास्ता जो है उसी का नाम है धर्म (व्यवस्था)। एक देश काल में समझदार होकर व्यवस्था को प्रमाणित कर पाते हैं तो इसे हर देश काल में प्रमाणित कर सकते हैं यही इस प्रस्ताव की खूबी है।

जय हो, मंगल हो।

ಪದಾರ್ಥ ಅವಸ್ಥಾದ ಧರ್ಮ – ಅಸ್ತಿತ್ವ (ಇರುವುದು)ವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣ ಅವಸ್ಥಾದ ಧರ್ಮ – ಪುಷ್ಟಿ ಸಹಿತ ಅಸ್ತಿತ್ವ (ಇರುವುದು)ವಾಗಿದೆ. ಜೀವ ಅವಸ್ಥಾದ ಧರ್ಮ – ಜೀವಿಸುವ ಆಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಸಹಿತ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನ ಅವಸ್ಥಾ (ಮಾನವ)ದ ಧರ್ಮ – ನಿರಂತರ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಪುಷ್ಟಿ ಆಶಾಸಹಿತ ಸುಖಧರ್ಮಿಯಾಗುವುದು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸುಖವೇ ಮಾನವ ಧರ್ಮ. ಸುಖ ಹೇಗೆ ಸಿಗುವುದು? ಸಮಾಧಾನದಿಂದ.ಸಮಾಧಾನ ಸಿಗುವುದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದಾಗ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಮಾನವನ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಇವುಗಳ ಬೋಧವಾಗುವುದನ್ನೇ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಅರಿವು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೋಧವಾದ ನಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಸಂಕಲ್ಪಗಳಾಗವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ನಿಷ್ಠೆ, ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಮೂಡಿದ ಅನಂತರ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವನು ಮತ್ತು ನಾವು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರಿಂದಲೇ, ಉತ್ತಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಸಮೃದ್ಧಿ ಉದಯವಾಗುವುದು. ಈ ಭೂಮಿಯು ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇನು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಇದನ್ನೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಗತ್ಯ ತುಂಬಾ ತುರ್ತಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ನಮ್ಮನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವವು .

ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಅಂದರೆ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ–ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು, ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾನವನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ – ಮಾನವತ್ವವಾಗುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ. ಮಾನವ ಜಾತಿ ಒಂದೇ – ಕರ್ಮಗಳು ಅನೇಕ, ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಒಂದೇ – ಸಮಾಧಾನ ಅನೇಕ. ಸುಖಿಯಾಗಲು ಮಾನವ ಅನೇಕ ತರಹದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳು – ಇದರ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ – ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಉದಾ: ಬಟ್ಟೆಯ ಕಾರ್ಯ, ಮಣ್ಣಿನ ಕಾರ್ಯ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಇಂತಹವೇ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳು.ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವ – ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಾನವನನ್ನು ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಮಾನವ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳು – ಇದರ ಅರ್ಥ ಉತ್ಪಾದನ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿರುವುದು. ಮಾನವ ಜಾತಿ ಒಂದೇ – ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರ ಹಿಂದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಏನಿದೆಯಂದರೆ – ಮಾನವನ ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇಯಾಗಿದೆ, ಅದುವೇ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಉದ್ದೇಶ. ಸಮೃದ್ಧನಾಗವುದು, ಸಮಾಧಾನಿತನಾಗುವುದು. ಅಭಯಯತೆಯೊಂದಿಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಧಾರ "ಮಾನವ ಜಾತಿ, ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಒಂದೇ" ಯಾಗಿರುವುದು. ಸುಖಿಯಾಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಹೆಸರೇ ಧರ್ಮ (ವ್ಯವಸ್ಥೆ). ಒಂದು ದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿದರೇ ಮಾತ್ರ, ಎಲ್ಲ ದೇಶ, ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಯವಾಗಲಿ ,ಮಂಗಳವಾಗಲಿ .

प्रश्न-उत्तर

<u>पुस्तक के इस भाग में जीवन विद्या के जिज्ञासुओं के मन में उठने वाले प्रश्नों में से कुछ महत्वपूर्ण प्रश्नों का चयन कर श्रद्धेय बाबा जी से उन प्रश्नों के समाधान चाहे गए। बाबाजी के द्वारा प्रसतुत समाधान यहां पर दिए गए हैं।</u>

प्रश्न :- क्या भौतिक वस्तुओं की कीमत (मूल्य) नहीं है?

उत्तर :- भौतिक वस्तुओं का उपयोगिता मूल्य निश्चित है सौ साल पहले जो एक किलो गेहूँ का उपयोगिता मूल्य था वह आज भी यथावत् है। जब इसमें हमने हस्तक्षेप किया तो मूल्य को कम ही किया (जैसे रासायनिक खाद डाला)। रासायनिक खाद के उपयोग से आदमी आलसी भी हो गया और गोबर खाद बनाना बंद कर दिया और सभी जानवरों को मारकर खा गया। यह बताते हैं कि जानवरों को मारकर विदेश भेजकर हम पैसा कमाते हैं। यह कहाँ तक सच्चाई होगी, कहाँ तक व्यवहारिक होगा, कहाँ तक आदमी के शुभ के अर्थ में होगा, कौन उत्तर देगा? समृद्धि के लिए भौतिक वस्तुओं का मूल्य आवश्यक है यह मानव के श्रम नियोजन का फलन है। भौतिक वस्तुओं का उपयोग तीन जगह होता है शरीर पोषण, संरक्षण एवं समाज गति के लिए। सम्पूर्ण वस्तुओं का उपयोग करना है इसके बिना मानव को सम्पूर्ण सुख मिल भी नहीं सकता।

प्रश्न :- **मानव धर्म क्या, मत क्या है?**

उत्तर :- सर्व मानव सुख धर्मी है, यह स्पष्ट सर्व सुलभ ना होने से उसी के लिए अनेक 'मत' है। हम जितना भी व्यवस्था में जीता हूँ, आज जितना खूबी से जीता हूँ कल उससे अधिक जी सकता हूँ उत्तरोत्तर और अधिक सुखपूर्वक जीना ही 'धर्म' है। समस्याओं के साथ सुखी होना बनता नहीं, समझदारी से ही समाधान सम्पन्न होने के आधार पर सुखी होना बनता है। भौतिक वस्तुओं के आधार पर समाधान उपजाएं और फिर सुखी हों ऐसा बनता नहीं। समाधान, समझदारी हमारी जागृति विधि से बुद्धि में निहित है ही। समझदारी के आधार पर भौतिक वस्तुओं को उपजाना बनता है और सदुपयोग करना।

ಪ್ರಶ್ನೆ – ಉತ್ತರ

ಪುಸ್ತಕದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ವಿಧ್ಯಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳ ಮನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ದೆಯ ಬಾಬಾ ಜೀ ಅವರಿಂದ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಬಾಬಾ ಜೀ ಯವರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ . .

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ (ಮೂಲ್ಯ) ಇಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರ: ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗಿಯತೆಯ ಮೂಲ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ .100 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ 1 ಕಿಲೋ ಗೋಧಿಯ ಉಪಯೋಗಿಯತೆಯ ಮೂಲ್ಯ ಎಷ್ಟಿತ್ತೋ, ಇಗಲು ಸಹ ಅದು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿದೆ. ನಾವು ಇದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಮೂಲ್ಯ ಕಡಿಮೆಯೇ ಮಾಡಿರುವೆವು (ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯಲು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವದರಿಂದ, ನಾವು ಗೋಧಿಯಯಲ್ಲಿನ ಪೋಷಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆವು). ರಾಯಾನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಆಲಸ್ಯಿ ಕೂಡಾ ಆಗಿರುವನು. ಮತ್ತು ಪಶುಗಳ ಸೆಗಣಿಯಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸುವದನ್ನು ಸಹ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವನು. ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮಾಂಸ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು ಎಂದು ಸಹ ಕೇಳಿರುವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ, ಎಷ್ಟು ವ್ಯಹಾರಿಕ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ಶುಭಕಾರಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವವರು ಯಾರು? ಮಾನವನ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮೂಲ್ಯ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮಾನವನ ಶ್ರಮದ ನಿಯೋಜನೆಯ ಫಲದಿಂದ ದೊರೆಯುವುದು. ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವುದು, ಅವುಗಳನೆಂದರೆ ಶರೀರದ ಮೋಷಣೆ. ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಗತಿಗಾಗಿ. ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕಿದೆ ಮತ್ತು ಇದಾಗದೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಖ ದೊರೆಯದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಮಾನವನ ಧರ್ಮವೇನು ? ಮತವೇನು ?

ಉತ್ತರ :ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಸುಖ ಧರ್ಮಿಯಾಗಿರುವರು ,ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸರ್ವ ಸುಲಭವಾಗದ ಕಾರಣ ಅನೇಕ 'ಮತ'ಗಳಾದವು.ನಾನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾಳುವೇನೋ ,ಈ ದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವೇನೋ ,ನಾಳೆ ಇಂದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವೆನು ,ಮುಂದೆಯು ಸಹ ಅಧಿಕ ಸುಖಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವುದೇ'ಧರ್ಮ'. ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಿದಾಗ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಾನ ಸಂಪನ್ನನಾಗುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನ ದೊರಕಿತು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಾವು ಸುಖಿಯಾದೆವು – ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.ಸಮಾಧಾನ – ಇದು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಜಾಗೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

हम समाधानित हों हमारे पास कोई भौतिक वस्तु न रहे ऐसा हो नहीं सकता। समाधान के साथ भौतिक वस्तु भी अपनी समृद्धि के अर्थ में समाहित रहती है यह परिवार में स्पष्ट है। इस संतुलित विधि से हम सुखी होने का मार्ग प्रशस्त करते हैं। इन्हीं आवश्यकता को धार्मिक आवश्यकता कहते हैं। अभी तक कोई भी संप्रदायगत रूढ़ियाँ न तो सार्वभौम हुई और न आगे होगा। सार्वभौम होना एक ही बात का होगा कि मानव का व्यवस्था में जीना, सर्वशुभ, सुख। मानव व्यवस्था में जीना और समग्र व्यवस्था में भागीदार होना हमको समझ में आता है। हमसे किसी को परेशानी होती नहीं है। इस प्रकार से हम इस निष्कर्ष पर आते हैं कि मानव धर्म समाधान पूर्वक सुख है। व्यवस्था के रूप में जीने के फलस्वरूप हम निरंतर समाधानित रहते हैं और निरंतर सुखी रहते हैं। जीवन ही सुखी होता है तो व्यवहार में समाधान प्रमाणित हो जाता है। व्यवहार में प्रमाणित होने के कारण ही यह स्वीकार पाते हैं कि मनुष्य सुखी है।

मानव समाधान सहित स्वभाविक रूप में चाहे काले हों, गोरे हों, बली हों, निर्बली हों, धनी हों, गरीब हों, सभी लोग सुखी होना चाहते हैं इसमें कोई दो मत नहीं है। सुखी होने की प्रक्रिया के बारे में बताया गया अभी तक इन्द्रिय संवेदना में सुख खोजने की बात आदि काल से हुआ किन्तु उससे संभव नहीं हुआ। फलस्वरूप समझदारी के आधार पर सुखी होने की बात अभी स्पष्ट हुई है। मानव स्वयं को और अस्तित्व को समझ ले यही समझदारी है।

अस्तित्व एक शाश्वत सत्य है, न घटता है, न बढ़ता है, इसका क्या प्रमाण है? अभी हमारे सामने जितना भी है वर्तमान है। वर्तमान कभी समाप्त होता नहीं वर्तमान निरंतर बना ही रहता है। इस धरती पर चारों अवस्था रहे या एक अवस्था। न्यूनतम एक अवस्था बना ही रहता है। भौतिक वस्तुएं निरंतर बनी ही रहती है इनका कभी नाश नहीं होता। भौतिक वस्तु ही रासायनिक वस्तु में प्रकाशित होते हैं जिसे रासायनिक उर्मि कहते हैं। दो तरह के वस्तु मिलकर अपना अपना आचरण त्यागकर तीसरे तरह का आचरण बनाना यह रासायनिक उर्मि है। रासायनिक उर्मिवश ही तमाम प्रकार की प्राणावस्था की वस्तुएं निर्मित हुई हैं। रासायनिक वस्तु से प्राण कोशा, प्राण सूत्र, रचना विधि तीनों अपने आप में संपन्न होती है। इसमें संसार के किसी इंजीनियर, डाक्टर, बुद्धिमान आदमी का योगदान नहीं है। इससे पता लगता है कि अस्तित्व में विकासक्रम की सीढ़ियाँ लगी ही हुई है। मानव भी विकासक्रम में एक सीढ़ी है। ये हम, आपको समझ में आता है। यदि मानव अपने ही क्रमानुसार, क्रियानुसार, विचारानुसार व्यवस्था में जी नहीं पाता है तो मानव के जीने के अनुकूल यह धरती रह नहीं जायेगी तो मानव समाप्त हो जायेगा। किन्तु बाकी यथावत बनी रहेगी भौतिक रासायनिक वस्तुएं वैसी ही रहेगी मानव जाति विदा हो जायेगी। अस्तित्व में कोई हानि लाभ होता नहीं। अर्थात् अस्तित्व न घटता है न बढ़ता है। अस्तित्व में चारों अवस्थाएं निरंतर बना ही रहता है

ನಾವು ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಿರುವೆವು ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಯಾವುದೇ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ, ಇಂಥಹ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಧಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿರುವವು, ಇದು ಪರಿವಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಈ ಸಂತುಲಿತ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಸುಖಿಯಾಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತರಾಗುವೆವು. ಇಂಥಹ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಗತ ರೂಢಿಗಳು ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗುವಂಥಹ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ ಮಾನವನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು, ಸರ್ವಶುಭ, ಸುಖ.ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು.ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಪೂರ್ವಕ ಸುಖ – ಇದುವೆ ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಬಂದಿರುವುವೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಾವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿರುವೆವು ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವೆವು. ಜೀವನ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳ್ಳುವುದು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವುದು ನನಗೆ ಸ್ವಿಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಗಿರಲಿ, ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಲಿಯಾಗಿರಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಬಡವನಾಗಿರಲಿ, ಸಮಾಧಾನ ಸಹಿತ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಸುಖಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುವದಾದದರೆ, ಆದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾನವ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಆದರೆ ಅದು ಸಂಭವವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ವೆಂಬುದು ಈಗ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಸ್ವಯಂ ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿಜದ ಅರಿವಾಗಿದೆ.

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಇಲ್ಲ ,ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ,ಇದರ ಪ್ರಮಾಣವೇನು ? ಸಧ್ಯ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ವರ್ತಮಾನವಿದೆಯೋ ಅದುವೇ ಪ್ರಮಾಣ. ವರ್ತಮಾನ ಯಾವತ್ತು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ,ವರ್ತಮಾನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಅವಸ್ಥಾಗಳೇ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಆವಸ್ಥಾವಿರಲಿ. ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಆವಸ್ಥಾ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವವು ,ಇವುಗಳು ಯಾವತ್ತು ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುವವು, ಇದನ್ನೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉರ್ಮಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಎರೆಡು ಥರಹದ ವಸ್ತುಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿ, ತಮ್ಮ–ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ,ಮೂರನೆಯ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಳಿಯುವವು. ಇದನ್ನೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉರ್ಮಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಉರ್ಮಿವಶದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ.ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಕೋಶ ,ಪ್ರಾಣ ಸೂತ್ರ,ರಚನಾ ವಿಧಿ ಇವು ಮೂರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇಂಜಿನೀಯರರಗಳ, ಡಾಕ್ಟರಗಳ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮನುಷ್ಯರ ಯೋಗದಾನವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಕ್ರಮದ ಏಣಿಗಳೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮಾನವನು ಸಹ ವಿಕಾಸಕ್ರಮದ ಒಂದು ಏಣಿಯಾಗಿರುವನು. ಇದು ನಮಗೂ, ನಿಮಗೂ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾನವ ತನ್ನದೆ ಕ್ರಮಾನುಸಾರ, ಕ್ರಿಯಾನುಸಾರ, ವಿಚಾರಾನುಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯು ಮಾನವನು ಬಾಳಲು ಅನುಕೊಲವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಮಾಪ್ತಗೊಳ್ಳುವನು .ಆದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇರುವುದು, ಭೌತಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಹೇಗಿವೆಯೇ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವು , ಮಾನವ ಜಾತಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಂದ ವಿದಾಯ ಹೇಳುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಷ್ಟ–ಲಾಭ ಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರರ್ಥ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಕಡಿಮಯು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವವು, ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

यह अस्तित्व सहज क्रिया है। चारों अवस्थाएं इस धरती पर नहीं होगा तो अन्य धरती पर होगा। अगर मानव इस धरती को मानव के न रहने लायक बनाने को ही विकास समझता है तो इससे अच्छा अक्ल का पत्थर क्या हो सकता है।

अधिकतर लोग इस प्रकार के अड़चन पैदा करने वाले मनुष्य, देश, समुदाय को विकसित मानते हैं। इसमें भी सोचने का मुद्दा है। जहाँ हम पहुँचे हैं यह बात तो उजागर हो गयी कि अपने ही करतूतों से हम फंस चुके हैं। फंसने के बाद छूटने की आवश्यकता है। इसका प्रस्ताव आपके सम्मुख आ चुका है। इस पर विचार करने की आवश्यकता है। आपकी सौजन्यता इसका आधार है। मनुष्य स्वयंस्फूर्त विधि से शुभ, अशुभ प्रवृत्तियों में दौड़ता है। शुभ प्रवृत्ति की ओर रास्ता न होने से अशुभ प्रवृत्ति की ओर दौड़ता है। शुभ की ओर दौड़ने का प्रस्ताव है उसे जांचने की जरूरत है, रास्ता पहचानने की आवश्यकता है।

पहला - मानवीय चरित्र एक ही होता है चाहे आदमी कैसा भी हो। मानवीय चरित्र का स्वरूप-स्वधन, स्वनारी/स्वपुरूष, दयापूर्ण कार्य व्यवहार के रूप में होता है।

दूसरा - मूल्य बहते हैं संबंधों की पहचान से। संबंधों की पहचान, मूल्यांकन, उभयतृप्ति मिलने पर मूल्यों का निर्वाह हुआ ऐसा हम समझा हूँ।

तीसरा - तीसरी विधि में हम नैतिक तभी होते हैं जब अपने तन, मन, धन रूपी अर्थ का सदुपयोग करते करते हैं, सुरक्षा करते हैं।

इस ढंग से नैतिक मानव, मूल्य मानव, चरित्र मानव यह तीनों मिलकर मानवीय आचरण बनता है। व्यवस्था में जीने के लिए यही तीनों आधार है। यही सूत्र है, परिवार में, समाज में, व्यवस्था में, व्यवसाय में, प्रकृति में सब जगह इस आचरण को व्याख्यायित करने पर, लागू करने पर मानवीय संविधान हमें करतलगत हुई। मानवीय आचरण ही है जो राष्ट्रीय चरित्र के रूप में वैभवित हो सकता है। विगत में धार्मिक राजनीति, आर्थिक राजनीति के बारे में हम सोच चुके हैं वह भी पराभवित हो चुकी। अपने को कहीं न कहीं विकल्प को खोजना ही पड़ेगा। इसका प्रस्ताव यही है कि राष्ट्रीय चरित्र का आधार बिन्दु मानवीयता पूर्ण आचरण ही होगा। इसको समझने में मनुष्य को किसी भी देश काल में कोई परेशानी नहीं होगी। मानवीयता पूर्ण आचरण सुख एक बार आस्वादन करने की जरूरत है। इस प्रकार मानवीयतापूर्ण आचरण, मानवीय आचार संहिता रूपी संविधान की हम व्याख्या देते हैं, वही समाजशास्त्र के रूप में हमें प्राप्त हो जाता है। शिक्षा में मानवीयता पूर्ण समाज शास्त्र को लाने की जरूरत है। मानव कैसे समझदार होगा, मानवीयतापूर्ण मानव क्या वैभव है। मानवीयता पूर्ण मानव परिवार में, समाज में, व्यवस्था में कैसे जीता है यह पूरा समाजशास्त्र है इसको अलग से अध्ययन करने की जरूरत है। मनुष्य बहुत अच्छे ढंग से वर्तमान में विश्वास रखते हुए

ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥಾಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ, ಬೇರೊಂದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವು. **ಮಾನವ ,ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾನವನಿರಲು ಆನಾಕೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಸುವದನ್ನೇ ವಿಕಾಸವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಣ ಕುರುಡುತನ ಇನ್ನೊಂದು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?** ಇಂಥಹ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಸಮುದಾಯವನ್ನು, ದೇಶವನ್ನು ವಿಕಸಿತವಂದು ಹೆಚ್ಚಾನೆಚ್ಚು ಜನ ನಂಬಿರುವವರು.ಇದು ಕೂಡಾ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಸಧ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ತಲುಪಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಒಂದಂತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ, ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.ಇದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳು ತಮಗೆ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.ಈ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.ನಿಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ಶುಭ, ಅಶುಭ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿರುವನು.ಶುಭ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಕಾಣದೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ,ಅಶುಭ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡುತ್ತಿರುವನು. ಶುಭದ ಕಡೆಗೆ ಓಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ ,ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಜರೂರತ ಇದೆ,ಮಾರ್ಗ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ–ಮಾನವ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ–ಮಾನವೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇಯಾಗಿರುವುದು. ಮಾನವೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವ ಧನ ,ಸ್ವ ನಾರಿ/ಪುರುಷ ,ದಯಾಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಹಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ – ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗಲೇ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವವು. ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ,ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತ ನಂತರವೇ ಮೊಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾದಂತೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅರಿವಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ – ಮೂರನೆಯ ವಿಧಿ – ನೈತಿಕತೆ,ಯಾವಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮಯ ತನು ,ಮನ ಮತ್ತು ಧನ ರೂಪಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದಾಗ ,ಸುರಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾವು ನೈತಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮಾನವ, ಮೂಲ್ಯ ಮಾನವ, ಚರಿತ್ರ ಮಾನವ–ಇವು ಮೂರು ಸೇರಿ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು . ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದಕ್ಕೆ ಇವೆ ಮೂರು ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಸೂತ್ರವೆನಿದೆಯಂದರೆ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳಿಸುವದರಿಂದ, ಅಳವಡಿಸುವದರಿಂದ ಮಾನವಿಯ ಸಂವಿಧಾನ ಕರತಲಗತವಾಗುವುದು. ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೈಭವಿತವಾಗುವುದು. ಈ ಹಿಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನೀತಿ ,ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜನೀತಿ ಕುರಿತು ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿರುವೆವು, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಪರಾಭವಿತವಾಗಿವೆ. ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ನಾವು ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಹುಡುಕಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವೇನೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಆಧಾರ ಬಿಂದು ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದೇಶ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಕಟಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ . ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ. ಮಾನವೀಯ ಆಚಾರ ಸಂಹಿತೆಯ ರೂಪದ ಸಂವಿಧಾನದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಬಹುದು ,ಅದುವೆ ನಮಗೆ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಜರೂರತ ಇದೆ. ಮಾನವ ಹೇಗೆ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗುವನು?, ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಮಾನವನ ವೈಭವವೇನು ?. ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಮಾನವ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಬಾಳುವನು ಎನ್ನುವುದೇ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಜರೂರತ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯಾವಾಗುವುದು.

जी पाता है। अस्तित्व न घटता है न बढ़ता है इस रूप में परम सत्य के रूप में अस्तित्व को पहचान सकते हैं।

सत्ता में संपृक्त प्रकृति ही अस्तित्व है। वर्तमान कभी भी नष्ट होने वाला नहीं है। हम अपनी बुद्धि से वर्तमान से असंतुष्ट है क्योंकि व्यवस्था में जी नहीं पाते फलस्वरूप विगत में जाते हैं जिससे कुंठित हो जाते हैं पीड़ित होते हैं। भविष्य में जाते है कुंठित होते हैं, पीड़ित होते हैं। अस्तित्व में अव्यवस्था नाम की कोई चीज नहीं है। अस्तित्व संपूर्ण व्यवस्था ही है। मानव जब कोई भी वस्तु बनाता है तो वह बिगड़ता ही है। जैसे यंत्र बनाता है तो बिगड़ता ही है घर बनाता है खराब होता ही है। पर वस्तु का नाश नहीं होता है। इसलिए घर बिगड़ा पुनः बना लिया। हमारे पास श्रम नियोजन के लिए वस्तु है ही। जीवन में अक्षय बल है ही, हमारी अक्षय शक्तियों को शरीर के पोषण संरक्षण और समाजगति के लिए हम नियोजित कर लेते हैं इसे हम कहते हैं समृद्धि। हमारी आवश्यकता दिन में एक बार टेलीफोन करने की है। फोन चौबीस घंटे चालू रहता ही है यही समृद्धि है। हमें दिन में एक बार कहीं जाना है। घर में सायकल दिन भर रखा ही है इसे समृद्धि नहीं तो क्या कहेंगे। खाना एक क्विंटल अनाज है 20 क्विंटल अनाज पैदा कर लेते हैं यही तो समृद्धि है। इन उदाहरणों से पता चलता है कि साधन अधिक है, आवश्यकता कम है। हम सभी आयामों में समृद्धि को अनुभव कर सकते हैं समृद्धि को अनुभव करना एक आवश्यकता है। भौतिक संसार का कोई उपयोग है तो केवल मानव समृद्धि का अनुभव करें। समृद्धि का अनुभव करने का एक ही तरीका है। हम परिवार की आवश्यकता से अधिक उत्पादन कर लें। समृद्धि के साथ व्यवस्था में जीने से समाधान की निरंतरता रहती है। समझदारी के उपरांत समाधान के बाद समझदारी नित्य हममें बना ही रहता है। इसके लिए कहीं दौड़ना नहीं पड़ता। यही सुस्वादन का आधार है। जब भी समस्या ध्यान में आता है सुस्वादन करते बनता नहीं। **इस प्रकार समाधान के अर्थ में समझदारी, श्रम के नियोजन के आधार पर समृद्धि तथा सहअस्तित्व के साथ व्यवस्था में जीने से अभय का अनुभव होता है। इस प्रकार मैंने देखा है, समझा है, जिया है और आपको समझाने में समर्थ हूँ।**

न्याय = अखण्ड समाज सार्वभौम व्यवस्था में जीने योग्य हो जाते हैं। सत्य = प्रमाणिक होने योग्य हो जाते हैं।

प्रमाणिक होने का मतलब है हम जो समझे हैं उसे दूसरों को भी समझा सकते हैं। समझदारी के लिए एक मात्र सूत्र- व्यवस्था को समझना है, न्याय को समझना है और मानव को समझना ही है। इस समझने की विधि में मैं सफल व्यक्तियों में से हूँ। अनुभव के फलस्वरूप प्रमाणित होता है। अनुभव क्या है? हम माने रहते हैं जानते नहीं तो तृप्ति मिलती नहीं है।

ಅಸ್ತಿತ್ವ,ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಇಲ್ಲ,ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸತ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ –ವನ್ನ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರುಕ್ತ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ.

ವರ್ತಮಾನ ಯಾವತ್ತೂ ನಷ್ಟವಾಗುವಂಥಹದ್ದಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವೆವು, ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಾವು ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವು, ಅದರಿಂದ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಪಿಡಿತರಾಗುವೆವು. ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವೆವು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಪಿಡಿತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲ.ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ.ಮಾನವ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು,ಅದು ನಾಶವಾಗುವುದು.ಖಚಿತ.ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾನವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವನು, ಇವುಗಳು ನಾಶವಾಗುವಂಥಹಗಳೇ ಆಗಿವೆ, ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವನು, ಅವುಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವವು.ಆದರೆ ಗಮನಿಸ ಬೇಕಾಗಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ವಸ್ತುವು ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಮನೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದರೆ, ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಸರಿಪಡಿಸುವನು.ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಶ್ರಮ ನಿಯೋಜನೆಗಾಗಿ ವಸ್ತು ಇದ್ದೆ ಇದೆ.**ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ಬಲವಿದ್ದೆ ಇದೆ ,ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಶರೀರದ ಪೋಷಣೆ ,ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗತಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿತಗೊಳಿಸುವದನ್ನೇ ಸಮೃದ್ಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವೆವು**..ದಿನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಾವು ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿರುವುದು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೂರವಾಣಿ 24 ಗಂಟೆಯೂ ಚಲಾವಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು,ಇದನ್ನೇ ಸಮೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವೆವು.ನಮಗೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೋಮ್ಮೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದು, ಆದರೆ ನಮಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಸೈಕಲ ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು,ಇದನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನದೆ ಮತ್ತೇನೆನ್ನುವುದು. ನಾವು ಉಣ್ಣುವುದು ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಕಾಳು, ಆದರೆ ನಾವು 20 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಸಮೃದ್ಧಿ.ಇವೆಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಸಾಧನಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ ,ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ.ನಾವು ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ,ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಒಂದು ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ.ಭೌತಿಕ ಸಂಸಾರದ ಉಪಯೋಗವು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು.ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಇರುವ ವಿಧಾನ ಒಂದೆ, ಅದುವೇ ಪರಿವಾರದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು.ಸಮೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನದ ನಿರಂತರತೆ ಇರುವುದು.ಅರಿವಿನ ನಂತರ,ಸಮಾಧಾನದ ನಂತರ, ನಿತ್ಯವು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಅರಿವು ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.ಇದುವೇ ಸುಸ್ವಾದನೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ,ಸುಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. **ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅರಿವು, ಶ್ರಮದ ನಿಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹಾಗು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರಿಂದ ಅಭಯದ ಅನುಭವವಾಗುವುದು.ಹೀಗೆ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದೆನೆಂದರೆ, ಅರಿತಿರುವೆ ,ಬಾಳಿರುವೆ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ**.

ನ್ಯಾಯ = ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವೆವು

ಸತ್ಯ = ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವೆವು.

ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗುದುವುದು – ಇದರ ಅರ್ಥ ನಾವು ಅರಿತಿರುವುದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಹ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲೆವು.ಅರಿವಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸೂತ್ರ ಒಂದೇ – ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿಬೆ,ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನನ್ನು ಅರಿಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ.ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿನ ಸಫಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬನಾಗಿರುವೆ.ಅನುಭವದ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು.ಹಾಗಾದರೆ ಅನುಭವ – ಹಾಗೆಂದರೇನು ?ನಾವು ಕೇವಲ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವೆವು ,ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತಿರುವದಿಲ್ಲ.ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆವು ,ಆದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ನಂಬಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ.

जाने रहते हैं मानते नहीं है तो भी तृप्ति मिलती नहीं है। जानने, मानने की तृप्ति मिलने पर पहचानने, निर्वाह करने में तृप्ति मिलती है। अभी तक हम पहचानने, निर्वाह करने का क्रम किया, हमें तृप्ति मिला नहीं, क्योंकि जाने माने नहीं रहा। तृप्ति बिन्दु कैसे पहचानेगा? समझदारी में पारंगत होना ही अनुभव मूलक विधि से चिंतन बोध पूर्वक प्रमाणित हो जाता है उसके साथ साक्षात्कार किया अपने में निरंतर चलना शुरू करते हैं तो इस क्रम में तृप्ति बिन्दु मिल ही जाती है और प्रमाणिकता के साथ तृप्ति बिन्दु मिलता ही है तो प्रमाणिकता स्वयं में प्रमाण है। इस प्रकार अनुभव को संप्रेषित करने में समर्थ हो पाते हैं। फलस्वरूप अनुभव को मानव परंपरा में संप्रेषित, अभिव्यक्त कर अपने में तृप्ति पाते हैं यही हमारा धन है। जब हम अपने अनुभव को आपको संप्रेषित किया तो हम तृप्त हुआ यही हमारा अनुभव सहज प्रमाण है। यदि आप समझ गये तो यह और भी उत्सव की बात है और आप नहीं समझे तो हमारा तृप्ति हमारे पास रखा ही है। अनुभव को हम नित्य संप्रेषित कर सकते हैं।

अभी तक के आदर्शवादी विचार के अनुसार अनुभव को हम बता नहीं सकते। जीवन को पहचानने के आधार पर यह समझे कि जीवन में अनुभव एक अनुस्युत क्रिया है। अनुभव को प्रमाणित करना मानव परंपरा में ही संभव है, जिसमें किसी भौतिक द्रव्य की आवश्यकता नहीं है, केवल समझदारी की आवश्यकता है। जानने मानने की क्रिया जीवनगत है। संवेदना के आधार पर नहीं है इसलिए इसमें भौतिक द्रव्यों की जरूरत नहीं है पहचानने निर्वाह करने की बात आती है। व्यवस्था में जीने के स्वरूप में पहचानने, निर्वाह करने के क्रम में हम मानव के साथ होते हैं। अनुभव में शरीर का कोई नियोजन नहीं होता। सीधे-सीधे मन का उत्सव होता है। मन अनुभव से उत्सवित होकर संसार को बता देता है। तो उत्सवित रहने के लिए आत्मा में होने वाला अनुभव ही मूल तत्व है। आत्मा की महिमा ही मुग्ध होने और उत्सव होने की वस्तु रहती है। अनुभव की वस्तु रहती है। फलस्वरूप मन मानव को अर्पित कर देता है। इतना ज्यादा उत्सवित रहता है अतः अर्पित करना ही होता है। हम लोग भी जब बहुत वस्तु प्राप्त कर लेते हैं तो इसको अर्पित करते ही हैं। इसी प्रकार अनुभव इतनी बड़ी संपदा है जिसे मन समा ले, संभलता नहीं है। फलस्वरूप अनुभव को व्यक्त करना शुरू करता है।

ऐसा मैंने देखा है, समझा है, अनुभव किया है। जबकि विगत में बुजुर्ग कहते रहे हैं कि अनुभव को बताया नहीं जा सकता। इसमें किस चीज को माना जाए इसका अध्ययन करना पड़ेगा। मानव की इच्छा से अनुभव को बताया जा सकता है। प्रकाशित किया जा सकता है यही निष्पन्न होता है। घटना के रूप में सम्मुख है।

अनुभव के पश्चात आता है अनुभवों को प्रमाणों के रूप में प्रस्तुत करना। अभी तक प्रमाण के रूप में प्रस्तुत हुआ है यंत्र प्रमाण और पुस्तक प्रमाण। सत्य को प्रमाणित कर चुके ऐसा प्रमाण अभी तक हुआ नहीं।

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ, ನಂಬುವದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತ ನಂತರ ಗುರುತಿಸುವದರಲ್ಲಿ ,ನಿರ್ವಹಿಸುವದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದು.ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು,ನಿರ್ವಹಿಸುವದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆವು, ಆದರೂ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ , ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನಂಬುವುದು ಇರಲಿಲ್ಲ.ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದುವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ?ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಪಾರಂಗತನಾಗುವುದೇ ಅನುಭವ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಚಿಂತನ ಬೋಧ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವದಾಗಿದೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾ ಕ್ರಿಯೆ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ದೊರೆತೆ ದೊರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ದೊರೆತೆ ದೊರೆಯುವುದು ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯೇ ಸ್ವಯಂನೊಳಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾಗುವೆವು. ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೇಷಿತ ,ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವೆವು,ಇದುವೇ ನಮ್ಮ ಧನವಾಗಿದೆ.ನಾನು ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೊಳಿಸಿದಾಗ ನಾನುತೃಪ್ತನಾಗುವೆ ,ಇದುವೇ ನಮ್ಮಯ ಅನುಭವ ಸಹಜ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಿರಾದರೆ,ಅದು ಇನ್ನು ಉತ್ಸವದ ವಿಷಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನೀವು ಅರಿತಿಲ್ಲವಾದರೆ ,ನಮ್ಮ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು.ಅನುಭವವನ್ನು ನಾವು ನಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೋಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಆದರ್ಶವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳ ಅನುಸಾರ ಅನುಭವವೆನ್ನುವುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು. ಜೀವನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಅನುಭವವೆನ್ನುವುದು ಜೀವನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅನುಭವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಭವವಿದೆ ,ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಭೌತಿಕ ದ್ರವ್ಯದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ,ಕೇವಲ ಅರಿವಿನ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದು. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ, ನಂಬುವ ಕ್ರಿಯೆ ಜೀವನಗತವಾಗಿದೆ. ಸಂವೇದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ ,ಹಾಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಭೌತಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ., ಗುರುತಿಸುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕುರಿತ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ಗುರುತಿಸುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು. ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ನಿಯೋಜನೆ ಏನು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಮನ್ ದ ಉತ್ಸವವಾಗಿರುವುದು. ಮನ್ ಇದು ಅನುಭವದಿಂದ ಉತ್ಸವಿತವಾಗಿ, ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ವಿವರಿಸುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಉತ್ಸವಿತವಾಗಿರಲು ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಭವವೆ ಮೂಲ ತತ್ವವಾಗಿರುವುದು. ಆತ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಮುಗ್ಧವಾಗಿರುವ ಹಾಗು ಉತ್ಸವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಅನುಭವದ ವಸ್ತು ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು .ಫಲಸ್ವರೂಪ ಮನ್ ಇದು ಮಾನವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗುವುದು. ಎಷ್ಟೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸವಿತವಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅರ್ಪಿತವಾಗುವದೊಂದೇ ಉಳಿಯುವುದು. ನಾವುಗಳು ಕೂಡಾ ಯಾವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವೆವೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿತಗೊಳಿಸುವೆವು. ಹಾಗಾಗಿ ಅನುಭವ – ಇದು ಎಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಪದವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಮನ್ ಸಂಭಾಳಿಸಬೇಕೆಂದರು ಸಹ ಸಂಭಾಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅನುಭವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುವುದು.

ನಾನು ಕಂಡಿರುವುದು,ಅರಿತಿರುವುದು,ಅನುಭವಿಸಿರುವುದು ಹೀಗೆಯೇ.ಆದರೆ ವಿಗತದಲ್ಲಿ(ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಹಿರಿಯರು ಅನುಭವವೆನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರದಂಥಹದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಇಚ್ಛೆಯ ಅನುಸಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದೆ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು. ಇದು ಘಟನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಅನುಭವದ ನಂತರ ಬರುವುದು, ಅನುಭವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಮಾಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುವುದು ಯಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾತ್ರ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಮಾಣ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ .

यंत्र प्रमाण परिवर्तनशील है यही सच्चाई है। वैज्ञानिक स्वयं कहते हैं कि यह अंतिम सत्य होगा जरूरी नहीं है। **तो अंतिम सत्य, पहला सत्य, मध्य का सत्य, समीप का सत्य, दूर का सत्य इसे कैसे समझा जाए यह बड़ी भारी दुविधा हो गयी। सत्य होता है असत्य होता है। असत्य का मतलब मानव भ्रम में रहता है। असत्य नाम की कोई वस्तु अस्तित्व में बनी ही नहीं। हमारी नासमझी को, भ्रम को, असत्य कह सकते हैं। सत्य का अस्तित्व ही सर्वस्व है सत्य न कभी घटता है न बढ़ता है।** पहला सत्य, अंतिम सत्य ऐसा कुछ होता नहीं। केवल निरंतर सत्य ही होता है। या सत्य को हम समझे नहीं रहते यही स्थिति मानव के साथ बनी रहती है। समझदारी के साथ ही सत्य समझ में आता है। सहअस्तित्व को समझना ही परम सत्य है।

अस्तित्व समझ में आने का फल ही है कि अस्तित्व स्वयं व्यवस्था में है। जब अस्तित्व स्वयं व्यवस्था के रूप में है तो मनुष्य व्यवस्था के रूप में होने के लिए प्रवर्तनशील होना स्वाभाविक है। तब हमें पता लगा मानव धर्म एक ही है व्यवस्था में जीना। मानव धर्म की सार्थकता व्यवस्था में जीना ही है। वर्तमान में विश्वास करना ही, सुखी होना है। किन्तु सुखी होने का जो उपाय भक्ति-विरक्ति में बताया, उसका प्रमाण बनता नहीं है। विरक्ति की अवस्था में साधना के अंत में समाधि अवस्था बनती है। समाधि में हम सुखी हैं कि दुखी हैं ऐसा कहना बनता नहीं है। सत्यापित कर नहीं सकते इसलिए कहते हैं सुख दुख से परे। आप भी अगर समाधि अवस्था को प्राप्त करेंगे तो आप भी यही देखेंगे। समाधि विचार मुक्त अवस्था हैं। इसको मैंने स्वयं देखा है। समाधि की घटना संभावित घटना है। निश्चित घटना नहीं है। किसको कब समाधि होगा यह कोई नहीं बता सकता। कैसे होगा यह भी निश्चयपूर्वक नहीं बताया जा सकता क्योंकि इसके लिए कई विधियाँ है, साधना विधि, आगंतुक विधि, योग विधि, ध्यान विधि, पूजा विधि, जप विधि।

व्यवस्था में जीना शुरू करते हैं तो हमारी भागीदारी व्यवस्था में होती है। शिक्षा संस्कार में भागीदारी करते हैं तो निरंतर उपकार विधि से हम शिक्षा संस्कार संपन्न कर पाते हैं। शिक्षा संस्कार उपकार विधि से ही सार्थक होता है प्रतिफल विधि से सार्थक होता नहीं। प्रतिफल विधि से शिक्षा संस्कार देकर हम सत्य बोध, यथार्थता का बोध नहीं करा पाते हैं।

मैं इस विधि से शिक्षा संस्कार संपन्न करता हूँ। प्रतिफल (भौतिक वस्तु) मिलने का कभी मन में खाका आया ही नहीं। समझदारी को समझाने के लिए भौतिक द्रव्य की आवश्यकता नहीं है। शिक्षा कार्यक्रम में जो अध्यापक है वह अपने में स्वायत्त रहने, स्वालम्बी रहने की आवश्यकता है। समझदारी से यह आता है कि जो मानव स्वायत्त रहेगा उसका स्वावलंबी रहना स्वाभाविक है तो आवश्यकीय वस्तुओं को निर्मित करेगा, समर्थ रहेगा, उपकार करेगा ही। हर मनुष्य में सहयोग, उपकार प्रवृत्ति रहती है। इसका सर्वेक्षण कर सकते हैं यही उपकारवादी विधि की उपज स्थली है। स्वाभाविक रूप में बचपन की सहयोगी प्रवृत्ति

ಯಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಇದು ಪರಿವರ್ತನಶೀಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರು, ಇದು ಜರೂರಿ ಇಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯ,ಮೊದಲ ಸತ್ಯ,ಮಧ್ಯದ ಸತ್ಯ,ಸಮೀಪದ ಸತ್ಯ,ದೂರದ ಸತ್ಯ,ಇಂಥಹವುಗಳನ್ನುಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬುದೇ ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ದ್ವಂದ್ವವಾಗಿದೆ.ಒಂದು ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ,ಇನ್ನೊಂದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ,ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ. **ಅಸತ್ಯದ ಅರ್ಥ ಮಾನವ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿರುವನು,ಅಸತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಸ್ತು ಅಸಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.ನಮ್ಮಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ,ಭ್ರಮೆ,ಇದನ್ನೇ ಅಸತ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.ಸತ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ,ಸತ್ಯ –ಇದು ಯಾವತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂಥಹದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂಥಹದ್ದು ಅಲ್ಲ**. ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ,ಅಂತಿಮವಾದದ್ದು ಎಂದೇನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.ಕೇವಲ ನಿರಂತರ ಸತ್ಯವಿರುವುದು.ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತಿರುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಇರುವುದು.ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆನೆ ಸತ್ಯದ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದರ ಫಲವೇನೆಂದರೆ ,ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ವಯಂ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ,ಮಾನವನು ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರಲು ಪ್ರವರ್ತನಶೀಲನಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗುವುದು . ಇದಾದಾಗ ನನಗೆ ತಿಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಧರ್ಮವೆನ್ನುದು ಒಂದೇಯಾಗಿದೆ ಅದುವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೇ ಮಾನವ ಧರ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿರುವುದು.ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದೇ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ.ಆದರೆ ಭಕ್ತಿ –ವಿರಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಉಪಾಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಇಲ್ಲಿಯವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿರಕ್ತಿಯ ಆವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿ ,ಸಾಧನೆಯ ಅಂತಿಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯ ಆವಸ್ಥಾ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಖಿಯಾಗುವೆವೋ ಇಲ್ಲ ದುಃಖಿಯಾಗಿರುವೆವೋ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಪಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ಮಾತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದೆವು ಎಂದು ಹೇಳುವರು.ನೀವು ಕೂಡಾ ಸಮಾಧಿ ಆವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದೇಯಾದರೆ,ಹಿಗೀಯೇ ಹೇಳುವಿರಿ. ಸಮಾಧಿ – ಇದು ವಿಚಾರ ಮುಕ್ತ ಆವಸ್ಥಾವಾಗಿದೆ.ಇದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಯಂ ಕಂಡಿರುವೆ.ಸಮಾಧಿಯ ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ,ನಿಶ್ಚಿತ ಘಟನೆಯಲ್ಲ.ಯಾರು,ಯಾವಾಗ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಸಮಾಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವುದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ,ಏಕಂದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಧಿಗಳಿವೆ, ಸಾಧನಾ ವಿಧಿ,ಆಗಂತುಕ ವಿಧಿ,ಯೋಗ ವಿಧಿ,ಧ್ಯಾನ ವಿಧಿ, ಪೂಜಾ ವಿಧಿ, ಜಪ ವಿಧಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಶುರುವಾದೊಡನೆಯೇ,ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗಿದಾರಿ(ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ) ಶುರುವಾಗುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣ–ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಶುರುವಾದೊಡನೆಯೇ ,ನಾನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಪನ್ನರನ್ನಾಗಿಸುವೆವು. ಶಿಕ್ಷಣ –ಸಂಸ್ಕಾರ ಇದು ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂಥಹದ್ದು, ಪ್ರತಿಫಲ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಫಲ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಬೋಧ ,ಯಥಾರ್ಥತೆಯ ಬೋಧ ಮಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಶಿಕ್ಷಣ–ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಪನ್ನರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿರುವೆ.ಪ್ರತಿಫಲ(ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ) ಬೇಕೆಂದು ಯಾವತ್ತು ಮನದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಬಂದೆ ಇಲ್ಲ. ಅರಿವಿನ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಭೌತಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ,ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಸ್ವಾಯತ್ತರಾಗಿರುವುದು, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿರುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಮಾನವ ಸ್ವಾಯತ್ತನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಕೂಡಾ ಆಗಿರುವನು ಎಂಬುದು ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಮಾತ್ರ ಬರುವುದು, ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಆತ ತನಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವನು,ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಿರುವನು,ಹಾಗಾಗಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡೇ ಮಾಡುವವನು.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗದ,ಉಪಕಾರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಇದ್ದೆ ಇರುವವು.ಇದರ ಕುರಿತು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯ ಉಪಜದ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವ ಸಹಯೋಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಧೃಢಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ,

को सुदृढ़ करते जायें तो प्रौढ़ावस्था में वह उपकारी हो ही जाता है। इतना ही हमको करना है शिक्षा में ये स्रोत को सार्थक बनाने की आवश्यकता एवं प्रावधान चाहिए जिसे मानवीय शिक्षा ही सार्थक बनायेगा। यांत्रिक शिक्षा एवं व्यवसायी शिक्षा इसे सार्थक बनायेगा नहीं। इस ओर ध्यानाकर्षण होने पर संभव है व्यवहार और व्यवस्था शिक्षा की ओर, प्रमाण शिक्षा की ओर आपकी प्रवृत्ति हो जाए। प्रमाण का आधार मनुष्य को होना है। यांत्रिक शिक्षा से, व्यवसायी शिक्षा से मानव सामाजिक होना तो बनेगा नहीं। इससे मानव के साथ अनाचार अत्याचार हो न हो किन्तु धरती के साथ अनाचार अत्याचार अवश्यंभावी है। यांत्रिक और व्यवसायी शिक्षा से यह धरती बर्बाद हुई है। अतः इसके विकल्प में मानवीय शिक्षा, व्यवहार शिक्षा, समाधान संपन्न शिक्षा, प्रमाण शिक्षा चाहिए। ऐसी शिक्षा के लिए मानवीयतापूर्ण आचरण को मध्य में रखा जाये। मानवीयता पूर्ण आचरण को संरक्षित करने के लिए मानव को समझदार बनाने के लिए संपूर्ण वांङ्मय तैयार किया जाये।

हमने देखा है मनुष्य आवेशात्मक और उत्तेजनात्मक कार्यों को तत्काल कर देता है। जहाँ कहीं भी समाधान, विवेक, प्रयोजनशील कार्य हैं उसे दस बार सोचता है तब करता है। बचपन में ऐसी प्रवृत्ति नहीं होती। बचपन के बाद जैसे-जैसे प्रौढ़ होता है वैसे-वैसे अपने में सहयोगवादी प्रवृत्ति पर शंका होने लगती है और प्राथमिकता क्रम में वह प्रवृत्ति नीचे आती जाती है। फलस्वरूप देर हो जाती है और जो समीचीन परिस्थिति थी वह बदल जाती है। बदले जाने पर और भी शंका होने लगती है और इस प्रकार सही बात हो ही नहीं सकता इस जगह पर आकर बैठ गया है आदमी। हम सही कर ही नहीं सकते यह निर्णय कर बैठ गया है मानव। दूसरी ओर मनुष्य व्यवस्था को चाहता है। व्यवस्था कैसे सर्वसुलभ हो सकता है लोक व्यापीकृत हो सकता है? इसके लिए यह प्रस्ताव है। मनुष्य को इसके लिए समझदार होना ही पड़ेगा। मनुष्य अपने में मानवीयतापूर्ण आचरण को हर आयाम, कोण, दिशा, परिप्रेक्ष्यों में प्रमाणित करना ही व्यवस्था है इससे समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व फलवती होता है। इन्हीं फलों के लिए मानव चिरकाल से त्रस्त है, प्रतीक्षित है।

अभी मानव ने अपनी आवश्यकता को उपयोगी माना है दूसरे की आवश्यकता को उपयोगी नहीं माना। तभी तो एक आदमी दूसरे आदमी का, एक परिवार दूसरे परिवार का, एक समुदाय दूसरे समुदाय का, एक देश दूसरे देश का शोषण करता है। इन गवाहियों के आधार पर समझ में आता है कि मानव धर्म को, मानवीयतापूर्ण आचरण को हमें समझने पहचानने की आवश्यकता है और इसी शरीर यात्रा में चरितार्थ करने के लिए निष्ठा, साहसिकता जुटाना पड़ेगा। इसे संकल्प कहते हैं जो प्रमाणित होने के लिए निष्ठा जोड़ लेता है। व्यवस्था में जीने की निष्ठा प्रमाणिकता को अभिव्यक्त संप्रेषित करने के लिए निष्ठा। तीसरे

ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದುವೇ ಉಪಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದೆ ಬರುವುದು. ಇದಾಗಲು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ,ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇದರ ಸ್ರೋತವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾವಧಾನ ವಿರಬೇಕಾಗಿದೆ ,ಹಿಗಾದಾಗಲೇ ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು.ಸಧ್ಯದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಈ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಆಕರ್ಷಿತವಾದದ್ದೆಯಾದರೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಮಾಣಗೊಳಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದು.ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಬೇಕಿದೆ.ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ, ವ್ಯಾಪಾರದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವನ ಜೊತೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ,ಅನಾಚಾರಗಳು ಆಗುವವೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ,ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅನಾಚಾರ ,ಅತ್ಯಾಚಾರ ಆಗುವುದು ಆವಶ್ಯಂಭಾವಿ ಇದ್ದೆ ಇದೆ.ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯು ಬರ್ಬಾದ(ವಿನಾಶ)ವಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ,ವ್ಯವಹಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ,ಸಮಾಧಾನ ಸಂಪನ್ನವಾಗುವ ಶಿಕ್ಷಣ,ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ.ಇಂಥಹ ಶಿಕ್ಷಣಕಾಗಿ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಸಬೇಕಾಗಿದೆ.ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಲು ಮಾನವನ –ನ್ನು ಅರಿವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲೆಂದೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಂಗ್ಮಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಆವೇಶಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವೆ.ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ,ವಿವೇಕ,ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲದ ಕಾರ್ಯಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಯೋಚಿಸುವನು ಮತ್ತು ನಂತರ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುವನು.ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ನಾವು ಪ್ರೌಢರಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಸಹಯೋಗವಾದಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕುರಿತು ಶಂಕೆ ಮೂಡಲು ಶುರುವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಲು ಶುರುವಾಗುವುದು.ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಿಳಂಬವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಸಹ ಬದಲಾಗುವವು.ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಶಂಕೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಸರಿಯಾದುದು ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು.ನಾವು ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಮಾನವನು ಬಂದು ತಲುಪುವನು.ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಬಯಸುವನು.ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರ್ವಸುಲಭಗೊಳಿಸಬಹುದು ,ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕೃತಗೊಳ್ಳುವುದು? ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿವೆ.ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ.ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನಲ್ಲಿನ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಯಾಮ,ಕೋನ,ದಿಶೆ,ಪರಿಪೆಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿ,ಅಭಯ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳು ಫಲವತಿಯಾಗುವವು.ಇಂಥಹ ಫಲಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಮಾನವ ಚಿರಕಾಲದಿಂದ ತ್ರಸ್ತನಾಗಿರುವನು,ಪ್ರತಿಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವನು.

ಸಧ್ಯ ಮಾನವ ತನ್ನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವವನು,ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಯಾಗಿರುವವು ಎಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು,ಒಂದು ಪರಿವಾರ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿವಾರವನ್ನು, ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು,ಒಂದು ದೇಶ ಇನ್ನೊದು ದೇಶವನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು.ಇವೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ ಮಾನವ ಧರ್ಮವನ್ನು ,ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಗುರುತಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದೆ ಶರೀರ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತಾರ್ಥವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆ,ಸಾಮಾಜಿಕತೆಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.ಇದನ್ನೇ ಸಂಕಲ್ಪವೆನ್ನುವೆವು ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು.ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ನಿಷ್ಠೆಯೇ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ, ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿರುವ ನಿಷ್ಠೆಯಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ

जगह में निरंतर न्याय प्रदायी क्षमता को नियोजित करते रहेंगे, न्यायपूर्वक जीते रहेंगे, न्याय के लिए जियेंगे इसकी निष्ठा। इस ढंग से न्याय, धर्म, सत्य के लिए निष्ठा होगी और कहीं तो निष्ठा होते हमने देखा नहीं। पूजा, पाठ, ध्यान में निष्ठा ये सब जिस आवश्यकता के लिए हम करते हैं उसी को बुलंद करता है। उसी को वह वृहद बना देता है। इसके बाद है तीव्र जिज्ञासा। कहा गया है कि सर्वमोक्ष के लिए भी यही सब किया जाता है। इसी को अनादि काल से शुभ कार्य मानते आये हैं। लोक प्रचलन में इसे स्वीकृति दी है, सम्मान दिया है, इससे बहुत लोगों को राहत भी मिलती है। तात्कालिक राहत मिलने मात्र से हम व्यवस्था में जी गये ऐसा होता नहीं।पूजा, पाठ, ध्यान आदि चीजों पर मुझे अविश्वास है ऐसी बात नहीं है किन्तु उसकी एक सीमा है वहाँ तक ही वह प्रभावशाली है और उसके आगे मोक्ष की जो कामना होती है अंतिम मंजिल समाधि है जिसमें न पाने की बात रहती है न खोने की।

इस तरह हम निष्कर्ष पर आये कि भक्ति विधि से, विरक्ति विधि से, संग्रह विधि से कोई व्यवस्था उपजती नहीं है। तो मनुष्य कैसे जीये? समाधान , समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व पूर्वक जिया जाये यही मानवीयतापूर्ण जीने की कला का स्वरूप बनता है। इसमें मैं जीकर देखा हूँ यह सार्थक है आप भी जी सकते हैं। हम इस बात पर पहुँच गये कि हर व्यक्ति को इसे जीकर प्रमाणित करना है। सार्थकता सबको स्वीकार है सबको वरेण्य है। तो मानवीयतापूर्ण आचरण मानव जाति के लिए सार्थक है। अस्तित्व में हर एक इकाई व्यवस्था में रहना चाहती है यही उसका धर्म है। मानव भी व्यवस्था में जीना चाहता है। इस आधार पर मानवत्व उसे स्वीकार है। इसको प्रमाणित करना ही हमारा जागृति का प्रमाण है। मानवीयता पूर्ण आचरण को जब मैं प्रमाणित किया तब हमें बोध हुआ कि मानवत्व ही हमारा स्वत्व है। वैभव है और उसकी खुशहाली निरंतर बहने लगी। मैं समझता हूँ कि पूरी मानव जाति भी मानवत्व के लिए तृषित है। मानवत्व मानव का स्वत्व है उसे छोड़कर कहीं भाग नहीं पायेगा आज नहीं तो कल उस जगह पर आना ही पड़ेगा।

मानव परंपरा के लिए हर मानव में इतनी बड़ी संपदा समाहित ही है, संभावना समाहित ही है। प्रमाण हर आदमी की इच्छा, आवश्यकता और उत्सव के आधार पर है। यदि एक व्यक्ति में ही यह गुण आता व्यवस्था का और अन्य व्यक्ति में यांत्रिकता की तरह चलता रहता तो सबमें सुखी होने की इच्छा आवश्यकता नहीं बनती।

कोई न कोई गद्दी पर बैठा रहा है उसे भी सुख, स्वराज्य और स्वतंत्रता नहीं मिला। गद्दी की ओर ताकने वालों को, देखने वालों को भी सुख स्वराज्य नहीं मिला। इस विधि से पता लगता है कि अभी तक हम सभी खाली हाथ हैं। इस रिक्तता को पाटने के लिए हर मानव में चेतना विकास पूर्वक मानवत्व सहित जीना ही विकल्प है। मानव जागृत होने के लिए मानवीय शिक्षा ही विकल्प है। इसका प्रयास हमने किया है,

ನಿರಂತರ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರದಾಯಿ ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿತಗೋಳಿಸುತ್ತಿರೋಣ, ನ್ಯಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿರೋಣ, ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಾಳುವ ನಿಷ್ಠೇಯೊಂದಿಗಿರೋಣ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವುದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವುದು ನಾನಂತೂ ಕಾಣೆ. ಪೂಜೆ, ಪಾಠ, ಧ್ಯಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ನಿಷ್ಠೆ – ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಾವುದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡುವೆವೋ ,ಅದರ ಉನ್ನತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುವವು. ಇದನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಸುವನು.ಇದರ ನಂತರ ಬರುವುದು ತೀವ್ರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. ಸರ್ವಮೊಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.ಆನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದನ್ನೇ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವೆವು .ಲೋಕ ಪ್ರಚಲನದಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕೃತಿ ದೊರಕಿತು, ಸಮ್ಮಾನ ದೊರೆಯಿತು, ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವು ದೊರೆತಿದೆ.ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ .ಪೂಜೆ, ಪಾಠ, ಧ್ಯಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವಿಶ್ವಾಸವಿದೆಯಂದಲ್ಲ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿಮೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ನಂತರ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿರುವ ಕಾಮನೆಯ ಅಂತಿಮ ಹಂತವೇ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿದೆ ,ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಪದೆಯುವದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಾಗಲಿ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ವಿಧಿಯಿಂದ, ವಿರಕ್ತಿ ವಿಧಿಯಿಂದ,ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಾಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳಿ ನೋಡಿರುವೆ, ಇದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ, ನೀವೂ ಹೀಗೆ ಬಾಳ ಬಹುದು.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಬಾಳಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ನಾನು ತಲುಪಿರುವೆ.ಸಾರ್ಥಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಿಕಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವರೇಣ್ಯವಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆನೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಬಯಸುವುದು ಹಾಗು ಅದೇ ಅದರ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.ಮಾನವನು ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳಲು ಬಯಸುವನು.ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾನವತ್ವ ಸ್ವಿಕಾರವಾಗಿದೆ.ಮಾನವತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸುವುದೇ ಜಾಗೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ನಾನು ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿದೇನೋ ,ಆಗ ನನಗೆ ಮಾನವತ್ವವೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ವವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬೋಧವಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ವೈಭವವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಖುಷಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನವ ಜಾತಿಯೇ ಮಾನವತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ತೃಷಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಮಾನವತ್ವವೆ ಮಾನವನ ಸ್ವತ್ವವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗು ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಮಾನವತ್ವದೆಡೆಗೆ ಮರಳಲೇಬೇಕಾಗುವುದು.

ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಂಪದಾ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು, ಇದರ ಸಂಭಾವನೆ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಪ್ರಮಾಣ –ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದೆ, ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಸವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದ ಮೇಲು ಮತ್ತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಯಂತ್ರಿಕತೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ,ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಇಚ್ಛೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಕುಳಿತೆ ಇರುವವರು, ಅವರಿಗೂ ಕೂಡ ಸುಖ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅದರೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರಿಗೂ ಕೂಡಾ ಸುಖ, ಸ್ವರಾಜ್ಯಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಖಾಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆವು. ಈ ರಿಕ್ತತೆಯನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸ ಪೂರ್ವಕ ಮಾನವತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದೇ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಜಾಗೃತನಾಗಲು ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟಿರುವೆ,

खुशहाली के लिए किया है। किसी का उपकार करने के लिए, एहसान लादने के लिए नहीं किया। हम बोधपूर्वक यानि अनुभव का बोध होने के आधार पर (अनुभव प्रमाणिकता है - प्रमाणिकता का बोध बुद्धि में होता है) बुद्धि का प्रवर्त्तन होता है। उसी का नाम संकल्प है। संकल्प के आधार पर हम अभिव्यक्ति, संप्रेषित होने की इच्छा होती है। प्रमाणित करने की प्रवृत्ति होती है। हम प्रमाणित कर देखा यह सबके लिए जरूरी है। ऐसा जानते हुए आगे का कार्यक्रम प्रस्तुत करना शुरू किया।

पहले प्रयास में जीवन विद्या योजना रही जिसमें चिंतन से प्रारंभ कर संकल्प तक जीवन क्रियाओं को स्पष्ट किया। जिसको संकल्प हुआ; उसके अनुसार जीने की कला के लिए स्वभाविक रूप से चित्रण होता है। अब से पहले संवेदनाओं के आधार पर जीने के लिए चित्रण होता रहा है। अब उसके स्थान पर प्रमाणिकता पूर्वक जीने की कला के लिए चित्रण होना प्रारंभ होता है। इसका स्वरूप है उपकार विधि। उपकार विधि से जब हम अपनी सामान्य आकांक्षाओं महत्वाकांक्षाओं को चित्रित करते हैं तो उस समय यही निकलता है कि हम स्वयं स्वायत्त रूप में समाधान समृद्धि को प्रमाणित किये रहते हैं तभी हम उपकार करने योग्य होते हैं ऐसी योग्यता को हम कहीं छुपा नहीं पाते हैं। वह स्वाभाविक रूप से उपकार के लिए नियोजित होती है। इस उपकार विधि से हमारी सामान्य आकांक्षाएं, महत्वाकांक्षाएं सीमित हो जाती है। इस सूत्र में आवर्तनशील अर्थशास्त्र स्वयं समाहित ही है, समीचीन है। मनुष्य उसे समझ सकता है, जागृति के बाद समझ में आता ही है। इस ढंग से आवर्तनशील अर्थ व्यवस्था के साथ (अर्थ = तन, मन, धन) हम धार्मिकता (धर्मनीति) में (व्यवहार, उत्पादन, व्यवस्था) नियोजित हो जाते हैं। शिक्षा में नियोजित करते ही हैं। इस ढंग से मनुष्य को सभी ओर नियोजित होने का अवसर बना ही रहता है और उन अवसरों को नियोजित करने की विधि स्वयं स्फूर्त आती है।

आधुनिक परंपरा में पढ़ने लिखने के बाद धीरे-धीरे मनुष्य उत्पादन से विमुख होने लगता है और अधिक से अधिक सुविधा संग्रहण के लिए तृषित रहता है। जबकि जागृति पूर्वक व्यवस्था में मानवीयतापूर्ण विधि से हमारी सामान्य आकांक्षा और महात्वाकांक्षा सीमित हो जाती हैं और थोड़े साधनों से हमारी आवश्यकताएं पूरी हो जाती हैं।

वस्तु मूल्य सतत् एक सा बना रहता है जैसे एक किलो तिल में जो भी मूल्य (उपयोगिता मूल्य) है, वह हमेशा ही बना रहता है। इसी प्रकार औषधि, धान, गेहूँ, वनस्पति में उनका मूल्य बना ही रहता है। उसे उपयोगिता मूल्य कहते हैं। उसके बाद मनुष्य जो उत्पादन करते हैं उसमें सुन्दरता मूल्य जैसे कार बनाते हैं, रेल बनाते हैं उसमें कला से सुन्दरता जुड़ जाती है। उपयोगिता के साथ सुविधा के अर्थ में सुन्दरता

ಖುಷಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ.ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಲಿ,ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ ನಾನು ಬೋಧಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಅನುಭವದ ಬೋಧದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ (ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯಾಗಿದೆ –ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ ಭೋಧ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು) ಬುದ್ಧಿಯ **ಪ್ರವರ್ತನ**(ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವುದು)ವಾಗುವುದು.ಇದರ ಹೆಸರೇ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ಸಂಕಲ್ಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ,ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗಿರುವೆವು. ನಾನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಂಡು ನೋಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜರೂರಿಯಾಗಿದೆ.ಹೀಗೆ ತಿಳಿದಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಯಾಸದ ಮೊದಲ ಭಾಗವಾಗಿ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಇದೆ ,ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿಂತನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸಂಕಲ್ಪದವರೆಗಿನ ಜೀವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.ಯಾರಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗುವುದೋ ,ಅವರಲ್ಲಿ ಅದರ ಅನುಸಾರ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯ ಸ್ವಭಾವಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತಗೊಳ್ಳುವುದು.ಇದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಕಲೆಯ ಚಿತ್ರಣವಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯೇ ಇದರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ.ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ನಾವು ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಾಯತ್ತದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದಾದಾಗಲೇ ನಾವು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವೆವು ಹಾಗು ಇಂಥಹ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಉಪಕಾರ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ,ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವವು. ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಆವರ್ತವನಶೀಲ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ವಯಂ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ,ಸಮಿಚಿನವಾಗಿದೆ.ಮನುಷ್ಯ ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಜಾಗೃತಿಯ ನಂತರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದೆ ಬರುವುದು .ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (ಅರ್ಥ = ತನು ,ಮನ, ಧನ) ದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಧಾರ್ಮಿಕತೆ (ಧರ್ಮ ನೀತಿ) ಯಲ್ಲಿ (ವ್ಯವಹಾರ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ನಿಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುವೆವು. ಇದರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತ ವಾಗುವೇವು .ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನಿಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿತಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಿಗಳು ಸಹ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತವಾಗಿ ಬಂದೆ ಬರುವವು.

ಆಧುನಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಕಲಿತ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುತ್ತಿರುವವನು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಸುವಿಧಾ – ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದಾಹದೊಂದಿಗಿರುವನು.ಆದರೆ ಜಾಗೃತಿ – ಪೂರ್ವಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವವು. ಮತ್ತು ಕೆಲ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಆವಷ್ಯಕತೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವು ..

ವಸ್ತು ಮೂಲ್ಯ ಸತತವಾಗಿ ಒಂದೆಯಾಗಿರುವುದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಕಿಲೋ ಜೋಳದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ್ಯ(ಉಪಯೋಗಿತೆಯ ಮೂಲ್ಯ) ಯಾವತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಇರುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಔಷಧಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ವನಸ್ಪತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ್ಯ ಯಾವತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಇರುವುದು. ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಯತೆ ಮೂಲ್ಯ ವೆನ್ನುವೆವು.ತದನಂತರ ಮನುಷ್ಯ ಏನೆಲ್ಲ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವನೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಂದರತೆಯ ಮೂಲ್ಯ ಜೋಡಿಸುವನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾರುಗಳ,,ರೈಲುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುಂದರತೆಯು ಸಹ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.ಉಪಯೋಗಿಯತೆ ಜೊತೆಗೆ ಸುವಿಧಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸುಂದರತೆ

जुड़ती है तो सार्थकता है। इस ढंग से हमारा विश्लेषण का स्वरूप बनता है। हम उपयोगी हो जाते हैं, सार्थक हो जाते हैं, सुन्दर भी हो जाते हैं।

मूल्यों के मुद्दों पर जीवन मूल्य सुख, शांति, संतोष, आनंद के नाम से जाने जाते हैं। जो जीवन की तारतम्यता का ही नाम है। मन और वृत्ति में संगीत होने पर सुख, वृत्ति और चित्त में संगीत होने पर संतोष, चित्त और बुद्धि में संगीत होने पर शांति एवं बुद्धि और आत्मा में संगीत होने पर आनंद नाम दिया है। यह कुल मिलाकर जीवन संगीत है। जब हम अनुभव मूलक पद्धति से जीते हैं तो जीवन संगीत सहज है, स्वाभाविक है। जीवन की सहज अपेक्षा है, जीवन की सहज उपलब्धि, सार्थकता है। आस्वादन में जब मूल्यों का सुख होने लगता है उन मूल्यों में से मानव के साथ प्रेम, विश्वास, स्नेह, कृतज्ञता, वात्सल्य,... ये सब नाम दिया। सार्थकता के साथ संबंध को जब हम पहचानते हैं तो ऐसे मूल्य अपने आप जीवन में से निकलने लगते हैं। इसका उदाहरण जब माँ अपने बच्चे को पहचान लेती है तब ममता अपने आप उमड़ने लगती है। इसके लिए कोई पंचवर्षीय योजना की जरूरत नहीं पड़ती। मूल्य खोजने की या इकट्ठा करने की जरूरत नहीं है। मूल्य जीवन में भरे हैं वह संबंधों को पहचानने से नियोजित होंगे। संबंधों की पहचान परिवार के अर्थ में है, समाज के अर्थ में है, व्यवस्था के अर्थ में है और सहअस्तित्व के अर्थ में है यह चारों प्रकार से संबंध का खूँटा बना ही हुआ है।

हमको पारंगत होने की जरूरत है। जितने हम पारंगत होते हैं उतने ही विशाल रूप में हम अपने को प्रमाण प्रस्तुत करने में, सार्थकता प्रस्तुत करने में समर्थ होते हैं। इस प्रकार मूल्यों का आस्वादन करने लगते हैं। जीवन अपने से निष्पन्न मूल्यों का मूल्यांकन करता ही है। वस्तु मूल्य सब जगह फैला है जबकि जीवन मूल्य, मानव मूल्य, स्थापित मूल्य हमारे में (जीवन में) ही है और जीवन अपने से इनका मूल्यांकन करता है कितना सहज कार्य है कितना महिमापूर्ण है। इसके लिए कहीं बाहर से संयंत्र लगाने की जरूरत नहीं है। स्वयं को, स्वयं से, स्वयं के लिए ही परीक्षण करने की बात है। इसकी सबको जरूरत है। इसकी संभावना को सर्व सुलभ बनाने में विधि की बात आती है, नियम, नियंत्रण, संतुलन, न्याय के मुद्दे पर ही शिक्षा संस्कार कार्य संपादित होता है। जब यह विधिवत संपादित होता है जीवन जागृत हो जाता है फलस्वरूप संबंधों को पहचानने में समर्थ हो जाता है। संबंधों को प्रयोजनों के अर्थ में पहचानता है फलस्वरूप आदमी सुखी हो जाता है। इस विधि से हम आस्वादन तक पहुँचे।

फिर आता है तुलन। प्रिय, हित, लाभ विधि से तुलन जीव जानवर करते हैं मानव की तुलन विधि है- न्याय, धर्म, सत्य। ये ध्रुव बिन्दु हैं इसे पकड़ने की, स्वीकारने की आवश्यकता है। जैसे ही इसे हम स्वीकारते हैं तो हमारा प्रयत्न इस दिशा में होता है। अभी तक शिक्षा, संस्कार, मूल्यांकन जो भी मानव ने किया संवेदनाओं

ಜೊತೆಗೂಡಿದಾಗ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇರುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಯಾಗುವೆವು, ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವೆವು, ಸುಂದರರು ಕೂಡಾ ಆಗುವೆವು.

ಮೂಲ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೂಲ್ಯಗಳು ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಸಂತೋಷ, ಆನಂದವೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಇವುಗಳು ಜೀವನದ ತಾರತಮ್ಯತೆಯ ಹೆಸರುಗಳೆ ಆಗಿವೆ. ಮನ್ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಗೀತ ಉಂಟಾದಾಗ ಸುಖ, ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಗೀತ ಉಂಟಾದಾಗ ಶಾಂತಿ, ಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಬುಧ್ಧಿ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಗೀತ ಉಂಟಾದಾಗ ಸಂತೋಷ ಹಾಗು ಬುಧ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಗೀತ ಉಂಟಾದಾಗ ಆನಂದವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಜೀವನದ ಸಂಗೀತವಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ನಾವು ಅನುಭವ ಮೂಲಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತೆವೆಯೋ ಆಗ ಜೀವನ ಸಂಗೀತ ಸಹಜವಾಗಿರುವುದು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವುದು. ಇದುವೇ ಜೀವನದ ಸಹಜ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ, ಜೀವನದ ಸಹಜ ಉಪಲಬ್ಧಿಯಾಗಿದೆ, ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಆಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆಯ ಮೂಲಕ ಸುಖ ಸಿಗಲು ಆರಂಭವಾಗುವುದೋ, ಆ ಮೂಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇಮ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ವಾಸ್ಥಲ್ಯ ...ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ಥಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಇವೆಲ್ಲ ಮೂಲ್ಯಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಜೀವನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಲು ಶುರುವಾಗುವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಶುರುವಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಮಮತೆಯನ್ನುವುದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಲು ಶುರುವಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುವುದರ ಅಥವಾ ಒಗ್ಗುಡಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡೆ ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ನಿಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುವವು. ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿವಾರದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಂಧಗಳ **ಜೊತೆಗೂಡುವಿಕೆ** ಸಿದ್ದವಾಗಿಯೇ ಇವೆ.

ನಮಗೆ ಪಾರಂಗತರಾಗುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಪಾರಂಗತರಾಗುವೆವೋ ಅಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾಗುವೆವು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೂಲ್ಯಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಲು ಶುರುವಾಗುವುದು. ಜೀವನ ತನ್ಮೂಲಕ **ನಿಷ್ಪನ್ನ**(ಯೋಗ – ಸಂಯೋಗ ವಿಧಿಯಿಂದ ಜಾಗೃತಿಯಡೆಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಉದಯಶೀಲತೆ) ವಾದ ಮೂಲ್ಯಗಳ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುವುದು ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ವಸ್ತು ಮೂಲ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಆದರೆ ಜೀವನ ಮೂಲ್ಯ, ಮಾನವ ಮೂಲ್ಯ, ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೂಲ್ಯ ಇವುಗಳು ನಮ್ಮೊಳಗೆನೆ (ಜೀವನದೊಳಗೆ) ಇರುವವು ಮತ್ತು ಜೀವನ ತನ್ನೊಳಗೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುವುದು, ಇದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಹಜ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಹಿಮಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉಪಕರಣ ಜೋಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಸ್ವಯಂಗಾಗಿ , ಸ್ವಯಂನಿಂದ , ಸ್ವಯಂನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಗತ್ಯತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ. ಇದರ ಸಂಭವನೀಯತೆಯನ್ನು ಸರ್ವಸುಲಭಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ, ನಿಯಮ, ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಂತುಲನೆ, ನ್ಯಾಯ ಇವುಗಳ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ–ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯ ಸಂಪಾದಿತವಾಗುವದಿದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ–ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾದಾಗ ಜೀವನ ಜಾಗೃತವಾಗುವುದು ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗುವದು. ಸಂಭಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗುವನು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾನು ಆಸ್ವಾದನೆ(ಮೂಲ್ಯ ಮೂಲಕ) ಯವರೆಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿರುವೆ.

ತದನಂತರ ಬರುವುದು ತುಲನೆ. ಪ್ರಿಯ, ಹಿತ, ಲಾಭ ವಿಧಿಯಿಂದ ತುಲನೆಯನ್ನು ಜೀವಿಗಳು – ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಾಡುವವು, ಮಾನವನ ತುಲನೆ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದುವೇ ಧ್ರುವ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯಾವಾಗ ನಾವು ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿವುವೆವೋ, ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗುವುದು. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನಗಳು ಸಂವೇದನೆಯ

के आधार पर किया और पूरा पड़ा नहीं इसलिए परंपरा बनी नहीं। इसलिए तुलन में से प्रिय, हित, लाभ को न्याय, धर्म, सत्य में विलय करने की आवश्यकता है।अर्थात् न्यायपूर्ण प्रिय, न्यायपूर्ण हित और न्यायपूर्ण समृद्धि। न्याय दृष्टि से लाभ की जगह समृद्धि आ जाती है। न्यायपूर्वक उत्पादन से हम समृद्धि के मंजिल पर पहुँचते हैं और संग्रह विधि से हम शोषण के मंजिल पर पहुँचते हैं। शोषण से हम स्वयं भी क्षतिग्रस्त होते हैं और संसार को भी क्षतिग्रस्त करते हैं। इसे सटीकता पूर्वक अध्ययन करने की आवश्यकता है, स्वीकारने की आवश्यकता है और इस पर दृढ़ संकल्प को स्थापित करने की आवश्यकता है। इसलिए मानवीय शिक्षा की आवश्यकता है। जिससे हर बच्चा स्वायत्त होगा और छः सद्‌गुणों से पूर्ण होगा :-

1. स्वयं में विश्वास 2. श्रेष्ठता का सम्मान

3. प्रतिभा में संतुलन 4. व्यक्तित्व में संतुलन

5. व्यवहार में सामाजिक 6. व्यवसाय में स्वावलंबी

ऐसा स्वायत्त मानव, परिवार में अपने आप समाधान समृद्धि को प्रमाणित करेगा फलस्वरूप समाज सूत्र और व्यवस्था सूत्र अपने आप से निष्पन्न होता है। व्यवस्था और समाज का उद्गम स्थली है परिवार। इसको मैंने देखा है यह भली प्रकार से सार्थक होता है इसके बाद आता है व्यवस्था का स्वरूप। समझदारी के बाद व्यवस्था अपने आप उद्गमित होता ही है, बहता ही है।

हर अभिभावक अपने बच्चों को सिखाता ही है उसके बाद शिक्षण संस्थाओं में सिखाते हैं फिर राजगद्दी, धर्मगद्दी अपने ढंग से सिखाते हैं। इस शिक्षा से हम जो भी शिक्षा पाये उससे मानव बने नहीं हैं । अब विचार इतना ही है, प्रयत्न इतना ही है, प्रमाण इतना ही है कि हम मानव बन सकें। मानव परंपरा बन सकें। इससे फायदा होगा नैसर्गिकता का संतुलन और मानव में न्याय स्थापित हो जायेगा। न्यायपूर्वक व्यवस्था में जीना ही है। यह कौन सा बड़ा दुर्गम कार्य है? किन्तु मानव को इसकी आवश्यकता महसूस होने की जरूरत है। अभी तक जो भी किये हैं संवेदनाओं के आधार पर किये हैं। जिससे हमारी जरूरत पूरी होने वाली नहीं इसी से धरती बर्बाद हो गयी आदमी तो बर्बाद है ही। इसलिए आबाद होना है तो मानवीयता को पहचानना ही होगा। मानवीयतापूर्ण व्यवस्था में जीना होगा और उसकी निरंतरता की संभावना है। वर्तमान में मुद्दा है कि नैसर्गिकता के साथ अपराध रूक जाये। व्यवस्था का स्वरूप है :-

1. शिक्षा संस्कार में भागीदारी 2. न्याय सुरक्षा में भागीदारी

ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗಿರುವವು ಮತ್ತು ಇದು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ತುಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಿಯ, ಹಿತ, ಲಾಭ ಇವುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲಿನಗೊಳಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅರ್ಥಾಥ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ಣ ಪ್ರಿಯ ,ನ್ಯಾಯಪೂರ್ಣ ಹಿತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಪೂರ್ಣ ಸಮೃದ್ಧಿ.ನ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಾಭದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಬರುವುದು.ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಾವು ಶೋಷಣೆಯ ಗುರಿ ತಲುಪುವೆವು.ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ನಾವು ಸ್ವಯಂ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತರಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸಹ ಕ್ಷತಿಗ್ರಸ್ತಗೋಳಿಸುವೆವು .ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ,ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಕುರಿತು ಧೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಸ್ವಾಯತ್ತನಾಗುವನು ಮತ್ತು ಈಕೆಳಗಿನ 6 ಸದ್ಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆಪೂರ್ಣವಾಗುವನು .

1) ಸ್ವಯಂ ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ
2) ಶ್ರೇಷ್ಟತೆಯ ಸನ್ಮಾನ
3) ಪ್ರತಿಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ
4) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂತುಲನೆ
5) ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ
6) ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ.

ಇಂಥಹ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಾನವ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸುವನು .ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೂತ್ರ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಇವುಗಳ ಉದ್ಗಮ ಸ್ಥಳವೆ ಪರಿವಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವೆ, ತದನಂತರವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮೂಡುವುದು .ಅರಿವಿನ ನಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಉದ್ಗಮಿತ ಆಗೇ ಆಗುವುದು, ಪ್ರವಹಿಸುವುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಭಿಭಾವಕ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಕಲಿಸುವನೆ ,ತನ್ನ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸುವನು ,ತದನಂತರ ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆ ,ಧರ್ಮ ಗದ್ದುಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವವು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೂಲಕ ನಾವು ಏನೆಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದೆವೋ ,ಆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ನಾವು ಮಾನವರಾಗಲಿಲ್ಲ.ಸಧ್ಯ ವಿರುವ ವಿಚಾರವಿಷ್ಟೇ ,ಪ್ರಯತ್ನವಿಷ್ಟೇ ,ಪ್ರಮಾಣಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇಷ್ಟೇ ನಾವು ಮಾನವರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.ಮಾನವ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಿದೆ.ಇದರಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯ ಸಂತುಲನೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಳ್ಳುವುದು.ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ.ಇದೇನು ಅಂಥಹ ಮಹಾ ದುರ್ಗಮ ಕಾರ್ಯವೇ? ಆದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಇದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.ಮಾನವರು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸಂವೇದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾಡಿರುವದಾಗಿದೆ.ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗು ಇದರಿಂದಲೇ ಮಾನವ ತಾನಂತೂ ಹಾಳಾದ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಹ ಹಾಳು ಮಾಡಿದ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಾದರು ಆಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರಂತರತೆಯ ಸಂಭಾವನೆಯೂ ಇದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯೊಂದಿಗಿನ ಅಫರಾಧ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ

1) ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದು 2) ನ್ಯಾಯ ಸುರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದು

3. उत्पादन कार्य में भागीदारी 4. विनिमय कोष में भागीदारी

5. स्वास्थ्य संयम में भागीदारी

इन पाँचो आयामों में भागीदारी ही व्यवस्था में भागीदारी है। यह जागृति के बाद ऐसी व्यवस्था हर आदमी से उद्गमित होती है, हर आदमी में प्रमाणित होती है। इस प्रकार सार संक्षेप में व्यवस्था की प्रस्तुति पूरी हुई। हर बुद्धिमान इसे स्वीकार सकता है।

कोई भी मुद्दा समझ में आते तक शोध, अनुसंधान कहलाता है। शोध या अनुसंधान की हुई वस्तु जब हम प्रमाणित करते हैं तो उसका शिक्षा संस्कार विधि से लोकव्यापीकरण करना आप पहले से ही जानते हैं। लोकव्यापीकरण करना पहला मुद्दा है। लोकव्यापीकरण करते समय जो शिक्षक होते हैं वे अध्यवसायी विधि से, व्यवहारिक विधि से तर्कसंगत, विवेक विज्ञान विधि से पारंगत होंगे। पारंगत होने का मतलब अवधारणा से हैं। अवधारणा के पश्चात हर आदमी अपने ही प्रवृत्ति, अपने ही प्रयास, अपने ही आवश्यकता से प्रमाणिक होना बनता है। प्रमाणिक होने की आवश्यकता हर आदमी में समाहित है। जब आपको यह महसूस होगा कि प्रमाणित होना नितांत आवश्यक है तो आप कहाँ चुप रहेंगे आप भी प्रमाणित होंगे ही। पहले अनुसंधान विधि से हम पाये हैं, मुझसे जो पायेंगे वह होगी अध्यवसायी विधि। अध्ययन के पश्चात स्वयं की जिम्मेदारी, बोध के पश्चात शुरू होती है। बोध के उपरांत प्रमाणित करना ही होता है। किसी अवधारणा को बोध के बाद प्रमाणित करने को जब उद्धत होते हैं और संसार में संप्रेषित करने के लिए दौड़ते हैं तो हम अनुभूत होते हैं। उसके बाद ही दूसरों को बोध होना बनता है। इस विधि से हर व्यक्ति अनुभवपूर्वक ही दूसरों को बोध करायेगा। बोलने मात्र से बोध होगा नहीं। कुछ बातें हम सुनते हैं फलस्वरूप हमें बोध हो जाता है और हम अनुसंधान में जुट जाते हैं मेरे विधि में भी ऐसे ही हुआ है। किन्तु अधिकांश लोग अध्ययन करेंगे, अनुभव करेंगे और प्रमाणित करेंगे। ऐसा मुझे समझ में आता है।

प्रश्न :- पहले से जो प्रचलित परंपराएं हैं और उनमें फँसा हुआ जो आदमी है उनके बारे में आपका नजरिया क्या है?

उत्तर :- देखिए, आपने दो शब्द प्रयोग किए हैं। 1. परंपरा 2. सामान्य आदमी। मैंने परंपरा को जो समझा हूँ उसे चार भागों में प्रस्तुत करता हूँ।

3) ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದು 4) ವಿನಿಮಯ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದು

5) ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದು .

ಈ ಮೇಲಿನ ಐದು ಆಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಳ್ಳುವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವದಾಗಿದೆ. ಜಾಗೃತಿಯ ನಂತರ ಇಂಥಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಉದ್ಗಮಿತವಾಗುವುದು,ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು..ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭುದ್ದಿವಂತ ಇದನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸುವನು.

ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವವರೆಗೂ ಶೋಧ, ಅನುಸಂಧಾನವೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಶೋಧ ಅಥವಾ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೊಳಗಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೋಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅದರ ಶಿಕ್ಷಣ–ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣಗೋಳಿಸುವದು ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲಿಗೆನೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣಗೋಳಿಸುವುದು ಮೊದಲ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣಗೋಳಿಸುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳು ಅಧ್ಯವಸಾಯಿ ವಿಧಿಯಿಂದ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ,ತರ್ಕಸಂಗತ, ವಿವೇಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪಾರಂಗತರಾಗಿರುವರು. ಪಾರಂಗತರಾಗಿರುವರು ಎನ್ನುವದರ ಅರ್ಥ ಅವಧಾರಣಾದಿಂದ ಇರುವುದು. ಅವಧಾರಣೆಯ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ತನ್ನದೇ ಪ್ರಯಾಸ, ತನ್ನದೇ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುಗುದು. ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು.ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು ಅತ್ಯಧಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಈಗ ನಿಮಗೂ ಅನಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು ಮತ್ತು ಈಗ ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನೀವು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವಿರಿ.ನಾನು ಮೊದಲಿಗೆ ಇದನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪಡೆದೆ,ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದವರು ಅಧ್ಯವಸಾಯಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪಡೆದಂತೆ.ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಸ್ವಯಂ ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ,ಭೋಧದ ನಂತರ ಶುರುವಾಗುವುದು. ಬೋಧದ ತರುವಾಯ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದೆ ಆಗಿರುವುದು.ಯಾವುದಾದರೊಂದರ ಅವಧಾರಣಾದ ಭೋಧದ ನಂತರ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲು ಉದ್ಘಟತನ ತೋರಿಸುವೆವೋ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಗೋಳಿಸಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವೆವೋ ,ಆಗ ನಾವು ಅನುಭೂತರಾಗುವೆವು. ತದನಂತರವೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಬೋಧವಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಬೋಧ ಉಂಟು ಮಾಡಿಸುವರು. ಕೇವಲ ಹೇಳುವದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಬೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನಮಗೆ ಬೋಧವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಾವು ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು, ನನ್ನ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿಯು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು.ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾನಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವರು, ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳ್ಳುವರು.ಇದುವೆ ನನ್ನ ಆರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪರಂಪರೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ,ಅವನ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಏನಿದೆ?**

ಉತ್ತರ : ಗಮನಿಸಿ ,ನೀವು ಎರೆಡು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವಿರಿ. ಒಂದು –ಪರಂಪರೆ ,ಎರೆಡು – ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ .ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತು ಇರುವ ನನ್ನ ಅರಿವನ್ನು ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವೇನು.

1. शिक्षा 2. धर्म गद्दी 3. राज गद्दी 4. व्यापार गद्दी। यही परंपरा के कर्णधार हैं। नौका हैं। इसी में प्रकारान्तर से हर व्यक्ति सफर करता है। मैंने जो देखा है परंपराएं पूर्णतः झरझर हो चुकी है। इसलिए इसमें सफर करने वालों को ये कुछ दे नहीं सकती। परन्तु ये चारों परंपराएं इतना ढींग हांकते हैं कि हम सब कुछ आपको तारने के लिए ही शुरू किये हैं, लगाये हैं। किन्तु तरता हुआ एक आदमी भी नहीं दिखा। बल्कि जो तारने वाला है वह भी उसी में डूबा दिखाई देता है। इस आधार पर मैंने कहा कि परंपराएं सब सड़ चुकी हैं बेकार हो चुकी हैं। सार्थकता का स्रोत है तो मनुष्य। मैंने अध्ययन किया है हर मनुष्य कम से कम 51% से अधिक ही सार्थक है। मनुष्य सुधर सकता है। परंपरा सुधरने के स्थान पर दूसरी परंपरा ही स्थापित होगा। परंपरा सुधरने वाला नहीं, सुधरने की उसमें वस्तु नहीं है।

सार्थक शिक्षा हो, निरर्थक शिक्षा हो, सार्थक राज्य हो निरर्थक राज्य हो; शिक्षा की परंपरा, राज्य की परंपरा तो रहेगी ही। जैसे वर्तमान में राज्य का मूल तत्व है शासन जिसका आधार है संविधान; जिसका मूल है शक्ति केन्द्रित शासन। जिसका मतलब है गलती को गलती से रोको, युद्ध को युद्ध से रोको, अपराध को अपराध से रोको। इसमें आदमी को क्या होना है रोकने से क्या सुधरेगा। जितना रोकने गये उतना ही अपराध युद्ध बढ़ता गया ये तो सबके सामने हैं। व्यापार का व्यसन तो शोषण से छूटता ही नहीं। धर्म का व्यसन है सबको आश्वासन देना और सम्मान पाना। आश्वासन क्या देना पापी को तारूंगा स्वार्थी को परमार्थी, अज्ञानी को ज्ञानी बनायेंगे। इन आश्वासनों के पूरा होने का कोई प्रमाण तो मिला नहीं। मानव जाति आज तक सोचती रही मैं गलत हूँ परंपराएं सही है। यहाँ से मैं आदमी की आँख खोलना चाहता हूँ परंपराओं की आँखे नहीं। मैं परंपरा से लेन देन नहीं करता हूँ, मैं एक आदमी हूँ, आदमियों से संबंधित हूँ।

प्रश्न :- एक तरफ तो आप परंपराओं को सड़ा हुआ बताते हैं जबकि आदमी उसी परंपरा में पक कर आया है तो आदमी को भी उस परंपरा में पकने की वजह से सड़ा हुआ होना चाहिए। तब भी आप कहते हैं कि आदमी 51% से अधिक सार्थक है। आपके सार्थक होने का क्या तात्पर्य है।

उत्तर :- अभी चार परंपरा की बात कही गयी है उसमें बैठे लोगों में सुधार की जिज्ञासा नहीं है। गद्दी परस्तों को और गद्दी के दस्तावेजों में जिज्ञासा का आधार नहीं है। इस आधार पर वह सड़ चुका है। जबकि हर आदमी के किसी कोने में जिज्ञासा उदय रहता ही है इसी आधार पर मैं कहता हूँ कि आदमी 51% से अधिक ठीक है।

1) .ಶಿಕ್ಷಣ ಗದ್ದುಗೆ, 2). ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆ, 3). ಧರ್ಮ ಗದ್ದುಗೆ, 4) ವ್ಯಾಪಾರ ಗದ್ದುಗೆ. ಇವುಗಳೇ ಪರಂಪರೆಯ ಕರ್ಣಧಾರವಾಗಿವೆ (ನಾವಿಕನಂತೆ ನಿಂತು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವವರು) ನೌಕೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಾರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿರುವನು .ನಾನು ಕಂಡಿರುವಂತೆ ಪರಂಪರೆ ಎನ್ನನುವುದು ಪೂರ್ಣತಃ ರಂದ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನೌಕೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪರಂಪರೆಗಳು ಇಷ್ಟೊಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತಿವೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು ,ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿರುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರು ಸಹ ಇದರಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಪರಂಪರೆಯನ್ನುವುದು ನಾಶವಾಗಿದೆ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಸ್ರೋತವೆನಾದರು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮಾನವ ಮಾತ್ರ. ನಾನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವೆ, ಮನುಷ್ಯ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 51% ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿರುವನು. ಮನುಷ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಇನ್ನೊದು ಪರಂಪರೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವುದು. ಪರಂಪರೆ ಸುಧಾರಿಸುವಂಥಹದ್ದಲ್ಲ , ಸುಧಾರಿಸುವಂಥಹ ವಸ್ತುವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಸಾರ್ಥಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಇರಲಿ ,ನಿರರ್ಥಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಇರಲಿ, ಸಾರ್ಥಕ ರಾಜ್ಯವೇ ಇರಲಿ ,ನಿರರ್ಥಕ ರಾಜ್ಯವೇ ಇರಲಿ: ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಂಪರೆ ,ರಾಜ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯಂತು ಇರುವುದೇ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲ ತತ್ವವೆ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ, ಇದರ ಆಧಾರ ಸಂವಿಧಾನ ಇದರ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನ.ಇದರ ಅರ್ಥ ತಪ್ಪನ್ನು ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಪರಾಧದಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.ಇದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಏನು ಆಗಲಿಕ್ಕಿದೆ?, ಹೀಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದರಿಂದ ಏನು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವುದು. ನಾವು ಎಷ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆವೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಪರಾಧ, ಯುದ್ಧ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆನೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ವ್ಯಸನ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ವ್ಯಸನವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ವಾಶನೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಮ್ಮಾನ ಪಡೆಯುವುದು. ಏನೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು, ಪಾಪಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವೆವು, ಸ್ವಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಪರಮಾರ್ಥಿಯಾಗಿವುವೆವು, ಅಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಸುವೆವು ಎಂದು.ಈ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪರಂಪರೆ ಸರಿ ಇದೆ ತಾನು ಸರಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿಸಲು ಬಯಸುವೆ,ಪರಂಪರೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಲ್ಲ.ನಾನು ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ,ನಾನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವೆ,ಮನುಷ್ಯರೊಂದಿಗೆನೆ ನನ್ನ ಸಂಭಂಧವಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಪರಂಪರೆ – ಮಾನವೀಯ ಪರಂಪರೆಯಂಬುದು ನಾಶಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ, ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಇದೆ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ವಗೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವನು. ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ವಗೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ನಾಶವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಸಾರ್ಥಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕರೂಪ ದಲ್ಲಿರುವುದರ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿ.**

ಉತ್ತರ : ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 4 ಪರಂಪರೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕುರಿತು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇಲ್ಲ. ಗದ್ದುಗೆ (ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆ, ಧರ್ಮ ಗದ್ದುಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಗದ್ದುಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಗದ್ದುಗೆ)ಯ ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗದ್ದುಗೆಯ ಲೇಖನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರಗಳು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಪರಂಪರೆ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ಯಾವುದೊ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಉದಯವಾಗಿರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಶೇಕಡಾ 51 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವನು ಎಂದು ಹೇಳುವೆ.

प्रश्न :- **आपने विकास की बातें कहीं है? अभी तक तो हम गाँव में सड़क बन जाना, बिजली लग जाना, आमदनी का बढ़ जाना को विकास कहते हैं। आपके विकास का क्या अर्थ है?**

उत्तर :- चेतना विकास ही मानव में विकास है किन्तु अभी तक तो विकास सड़क बन जाना, इमारत बन जाना को कहते रहे हैं और तो और हर तहसील में जेल बन जाए इसको भी विकास कह रहे हैं। चमका हुआ मकान को विकास कहते हैं। इससे हमारा बहुत बड़ा विरोध नहीं है क्योंकि मनुष्य की सामान्य आकांक्षा महात्वाकांक्षा में जो साधन चाहिए उसके क्रम में ये समाहित होते ही हैं। किन्तु इसको उपयोग करने के क्रम में सामाजिक चेतना की आवश्यकता है। यांत्रिक चेतना में हम कहीं न कहीं गलती और अपराध में चले जायेंगे। मानव को कहीं न कहीं सामाजिक चेतना, व्यवहारिक चेतना, व्यवस्था की चेतना की आवश्यकता है, विकसित चेतना सहज समझ के क्रम में ही यह जीवन विद्या की बात रखी है। इसके बाद शिक्षा का मानवीयकरण एक प्रस्ताव है उसके पश्चात परिवार मूलक स्वराज्य व्यवस्था एक प्रस्ताव है। इन तीनों प्रस्तावों के आधार पर एक नजर डालें तो हम जितना कम से कम धरती को घायल करेंगे उतना ज्यादा दिन हम टिकाऊ होते हैं। धरती को ही बर्बाद करके आदमी कहां रहेगा। इसलिए मनुष्य विकसित हो गया इसका आधार है, मनुष्य परिवार में समाधान और समृद्धि को प्रमाणित कर सके, हर मनुष्य को एक ही जाति का समझ सके, व्यवहार कर सके और मूल्यांकन कर सके अर्थात् सामाजिक हो। व्यवस्था का मतलब पाँचों आयाम में भागीदारी कर सके। इसी को हम मनुष्य का विकास या जागृति कहते हैं। सामाजिक व्यवस्था में व्यवहारिक कहते हैं। अभी तक हमारे विकास के मायने में सुख तो मिला नहीं। निरंतर सुख के लिए समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व चारों पूरा होना चाहिए। इसके बिना सुख मिलेगा नहीं।

प्रश्न :- डार्विन ने भी विकास का सिद्धान्त बताया था जो आज भी मान्य है। आपके विकास के सिद्धान्त और डार्विन के विकास में क्या अंतर है।

उत्तर :- डार्विन जो भी प्रस्तुत किया शरीर रचना के आधार पर विकास को प्रस्तुत किया। जैसे एक कीड़े की रचना, जोंक की रचना, घोड़े की रचना, गाय की रचना वैसे ही मनुष्य की रचना। इसमें आधार बनाया हड्डियों को। हड्डियां किस प्रकार कितना लंबा, कितना चौड़ा हुआ इसको विकास बताया उन्होंने। मनुष्य के शरीर को ध्रुव मान लिया। मनुष्य के शरीर रचना को आधार बनाया इसके पीछे के शरीर रचनाओं को जोड़ लिए और इसके बाद ये बना है, इसके बाद में ये बना ऐसा वो कहते हैं। डार्विन का शरीर रचना के अर्थ में जो कहना हैं इसमें थोड़ी तकलीफ है, लेकिन मानव के अर्थ में कहना पूरा तकलीफ है। डार्विन

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ತಾವು ವಿಕಾಸದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವಿರಿ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವದನ್ನು, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆಯುವುದನ್ನು, ಜನಗಳ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನೇ ವಿಕಾಸ ವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ನೀವು ಹೇಳುವ " ವಿಕಾಸ" ದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿ.**

ಉತ್ತರ: ' ಚೇತನ " ದ ವಿಕಾಸವೇ ಮಾನವನಲ್ಲಿಯ ವಿಕಾಸವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ, ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೇ ನಾವು ವಿಕಾಸವೆಂದು ಕರೆದೆವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾಲೂಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿಖಾನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವದನ್ನು ಸಹ ವಿಕಾಸವೇನ್ನುತ್ತಿರುವೆವು. ಬಣ್ಣ – ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನೇ ವಿಕಾಸವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆವು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇನು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೆಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವವು. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೇತನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಚೇತನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ತಪ್ಪು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಎಸಗುವ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆವು. ಮಾನವನಿಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೇತನ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಚೇತನ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚೇತನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ವಿಕಸಿತ ಚೇತನದ ಸಹಜ ಅರಿವಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನವೀಯಕರಣದ ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿವೆ, ತದನಂತರ ಪರಿವಾರ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿವೆ.ಈ ಮೂರು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಾವು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿದಷ್ಟು, ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಬರ್ಬಾದ(ನಾಶ)ಗೊಳಿಸಿ, ಮಾನವ ಹೋಗುವದೆಲ್ಲಿದೆ? ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ವಿಕಸಿತವಾಗಿರುವನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನೆಂದರೆ, ಮನುಷ್ಯ ಪಾರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರನ್ನು ಒಂದೆ ಜಾತಿ ಎಂದು ಅರಿಯಬೇಕು, ಅದೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರಿಸಬೇಕು, ಮುಲ್ಯಾಂಕನವಾಗಬೇಕು ಅರ್ಥಾತ ಸಾಮಜಿಕ ಚೇತನವಾಗಬೇಕು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥ 5 ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ (ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ, ನ್ಯಾಯ– ಸುರಕ್ಷೆ , ಉತ್ಪಾದನೆ – ಕಾರ್ಯ, ವಿನಿಮಯ – ಕೋಶ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ – ಸಂಯಮ) ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ಮನುಷ್ಯನ ವಿಕಾಸ ಅಥವಾ ಜಾಗೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವೆವು.ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದೇ ವ್ಯವಹಾರಿಕತೆ.ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ "ಸುಖ" ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ ಮತ್ತು ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಇವು 4 ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲೆಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ "ಸುಖ" ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಾರ್ವಿನ ಅವರ ವಿಕಾಸವಾದ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನದ ವಿಕಾಸವಾದ. ಒಂದು ಹೋಲಿಕೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಡಾರ್ವಿನ ಅವರು ಸಹ ವಿಕಾಸದ ಸಿದ್ದಾಂತ ಹೇಳಿರುವರು.ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇಂದಿಗೂ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಕಾಸದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಡಾರ್ವಿನ ಅವರ ವಿಕಾಸದ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು? ತಿಳಿಸಿ.**

ಉತ್ತರ : ಡಾರ್ವಿನ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಶರೀರ ರಚನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಕಾಸವಾದವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿರುವರು. ಒಂದು ಕೀಟದ ರಚನೆ, ಜಿಗಣೆಯ ರಚನೆ, ಕುದುರೆಯ ರಚನೆ, ಹಸುವಿನ ರಚನೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ರಚನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂಳೆಗಳೆ, ಶರೀರ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಆಧಾರವಾಯಿತು. ಮೂಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಷ್ಟು, ಅವುಗಳ ಉದ್ದ – ಅಗಲ ಎಷ್ಟು? ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಡಾರ್ವಿನ ಅವರು ಮೂಳೆಗಳ ವಿಕಾಸ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕೇವಲ ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದರು. ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರ ರಚಣೆಯನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರ ಪೂರ್ವದ ಶರೀರ ರಚನೆಗಳ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಇಂತಿತಃ ಶರೀರ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಇಂಥಹ ಶರಿರಗಳ ರಚನೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶರೀರ ರಚನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಡಾರ್ವಿನ ಅವರು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಅಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಮಾನವನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಂದರೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

के अनुसार बन्दर का क्रमशः रूपान्तरण होते हुए मानव शरीर बना और इसके बीच में भी कई जीव शरीर बने जो बाद में नष्ट हो गये। जबकि हमारे अनुसार किसी न किसी समृद्ध मेधस सम्पन्न जीव के गर्भाशय में, प्राणसूत्र में अनुसंधान का उद्देश्य ऐसे शरीर रचना की परंपरा को स्थापित करना रहा, जिसके माध्यम से जीवन अपनी जागृति को प्रमाणित कर सके। जबकि डार्विन के अनुसार नैसर्गिकता व वातावरण के दबाव में ये अनिश्चित शरीर रचनाएँ घटित हुई। जीवन ज्ञान डार्विन को था नहीं। जीवन को ध्रुव मानकर उन्होंने कुछ कहा नहीं। जीवन और शरीर के संयुक्त रूप में ही मानव होता है। अभी भी विकास को खोजते हैं तो शरीर में, हड्डियों में खोजते हैं और उसके लिए नोबेल प्राइज होते हैं, डिग्रियाँ होती है, नौकरियां होती है उनके विकास का ध्रुव है मानव शरीर। तो उनके अनुसार शरीर को तैयार करके मानव बन जाना था वह हुआ नहीं। मानव, शरीर की हड्डियों के दायरे में व्याख्यायित होती नहीं। इसकी गवाही है डार्विन ने खुद ही लिखा है कि मैं स्वयं शरीर के हड्डियों के दायरे में व्याख्यायित नहीं होता हूँ। वह मानव को व्याख्यायित करने में असमर्थ था। रचना विधि में आप श्रेष्ठता को विकास कहते हैं। जबकि विकास का जो ध्रुव बिन्दु है वह जीवन है। जीवन के बिना शरीर कुछ काम नहीं कर सकता। शरीर को जीवित बनाये रखने वाला जीवन ही है। न केवल जीवन के आधार पर, न केवल शरीर के आधार पर, 'मानव' जीवन और शरीर के संयुक्त आधार पर है।

परमाणु में जो विकास है वह गठनपूर्णता के अर्थ में है। हरेक जड़ परमाणु गठनशील है। हर गठन में एक से अधिक अंश होता है। हर परमाणु में मध्यांश और उसके चारों ओर चक्कर लगाने वाले अंशों की आवश्यकता है। ऐसा अस्तित्व में स्वाभाविक रूप से होना पाया जाता है। ऐसे परमाणुओं में कम से कम दो से लेकर अनेक संख्या में अंश समाये रहते हैं। अनेक प्रजाति के परमाणु हैं, उसमें से एक प्रजाति का परमाणु हैं जीवन परमाणु। अंशों का घटना-बढ़ना जीवन परमाणु में होता नहीं है इसलिए अक्षय शक्ति, अक्षय बल संपन्न होता है इसे ही परमाणु में विकास कहते हैं। अतः जीवन परमाणु को विकसित कह रहे हैं और विकास के बाद जागृति होती है जागृति का प्रमाण है जानना-मानना, पहचानना, निर्वाह करना परमाणु अंशों में होता है। एक परमाणु अंश दूसरे परमाणु अंश को पहचानता है इसलिए निश्चित दूरी में रहकर व्यवस्था को समीकरण किये हैं। व्यवस्था के रूप में कार्य कर रहे हैं। यही भौतिक रासायनिक क्रियाकलाप के रूप में गण्य होता है। रासायनिक क्रियाकलाप की चर्मोत्कर्ष रचना इस धरती पर मानव के शरीर के रूप में प्रमाणित है। शरीर को जीवन मान लिया।

ಡಾರ್ವಿನ ಅವರ ಅನುಸಾರ ಮಂಗಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಮಷಃ ರೂಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಶರೀರ ರಚನೆ ಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರ ರಚನೆಯಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿ ಹೋದವು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅನುಸಾರ ಸುಮೃದ್ಧ ಮೆದಸ್ಸು ಸಂಪನ್ನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಜೀವಿಯ ಗರ್ಭಾಷದಿಂದ, ಪ್ರಾಣಸೂತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅನುಸಂಧಾನದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಂಥಹ (ಮಾನವ) ಶರೀರ ರಚನೆಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಾಗಿತ್ತು, ಇದರ ಮಾಧ್ಯಮ(ಮಾನವನ ಶರೀರ)ದಿಂದಲೇ ಜೀವನ ತನ್ನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು.ಆದರೆ ಡಾರ್ವಿನ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣ ಇವುಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಶರೀರಗಳ ರಚನೆಯು ಘಟಿಸಿರುವುದು.ಜೀವನ ಜ್ಞಾನ ಕುರಿತು ಡಾರ್ವಿನ ಅವರಿಗೆ ಅರಿವು ಇರಲಿಲ್ಲ.ಜೀವನ ವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಡಾರ್ವಿನ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿಯೇ ಇಲ್ಲ.ಮಾನವ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಇರುವನು.ಈಗಲೂ ಕೂಡಾ ವಿಕಾಸದ ಅನ್ವೇಷಣೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಮಾನವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ಮೂಳೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅನ್ವೇಷಿಸುವರು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ನೌಕರಿಗಳಿವೆ, ನೊಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಕೂಡಾ ಇದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸದ ಧ್ರುವ ಬಿಂದು ಮಾನವನ ಶರೀರವೇ ಆಗಿದೆ. ಇವರ ಅನುಸಾರ ಕೇವಲ ಶರೀರ ತಯಾರಾದರೆ ಮಾನವನು ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಿತ್ತು, ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಮೂಳೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಡಾರ್ವಿನ ಅವರೆ ಬರೆದ ವಾಕ್ಯ. ಅದೇನೆಂದರೆ " ನಾನು ಕೇವಲ ಶರೀದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಳೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ ". ಅವರು ಮಾನವನನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ರಚನೆಯ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನೇ ನೀವು ವಿಕಾಸವೇನ್ನುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಆದರೆ ವಿಕಾಸದ ಧ್ರುವಬಿಂದು " ಜೀವನ " ಆಗಿದೆ. ಜೀವನವಿಲ್ಲದೆ ಶರೀರ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶರೀರವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವುದೇ ಜೀವನ. ಹಾಗಾಗಿ " ಮಾನವ " ಕೇವಲ "ಜೀವನ " ದ ಆಧಾರದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ " ಶರೀರ " ದ ಆಧಾರದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲ, ಇವೆರಡರ (ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರ) ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದ ಆಧಾರದಿಂದ ಇರುವನು.

ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಕಾಸ "ಗಠನ ಪೂರ್ಣತೆ" ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಮಾಣು ಗಠನಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಠನದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಅಂಶಗಳು ಇರುವವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಂಶವಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಮಧ್ಯಾಂಶದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಇಂಥಹ ರಚನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥಹ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎರೆಡರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಜಾತಿಗಳಿವೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಜಾತಿಯ ಪರಮಾಣು "ಜೀವನ ಪರಮಾಣು". ಈ ಜೀವನ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ (ಹೆಚ್ಚಾಗುವದಾಗಲಿ – ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದಾಗಲಿ) ಇರುವದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಜೀವನ ಪರಮಾಣು ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯ ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವುದು, ಇದನ್ನೇ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿನ ವಿಕಾಸವೆನ್ನುವರು. ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನ ಪರಮಾಣುವನ್ನು ವಿಕಸಿತವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದ ನಂತರ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಜಾಗೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅರಿತುಕೊಂಡಂತೆ ನಂಬುವುದು, ನಂಬಿದಂತೆ ಗುರುತಿಸುವುದು, ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಇದು ಪರಮಾಣುವಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಒಂದು ಪರಮಾನಣುವಿಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶ, ಇನ್ನೊಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಹಾಗಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮಿಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದುವೇ ಭೌತಿಕ – ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯಾ – ಕಲಾಪಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಈ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯಾ – ಕಲಾಪಗಳ ಚರ್ಮೋತ್ಕರ್ಷ (ಉಚ್ಚ, ಶ್ರೇಷ್ಠ) ರಚನೆಯೇ, ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವನ ಶರೀರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಶರೀರವನ್ನೇ ಜೀವನ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

प्रश्न :- आप दिल्ली में भारत के चीफ जस्टिस वेंकट चलैय्या जी से मिले थे और सार्वभौम न्याय के बारे में उनसे पूछा था जिसका उत्तर उनके पास नहीं था। भारत में न्याय अलग, पाकिस्तान में न्याय अलग। भारत में ही हिन्दु के लिए अलग न्याय और मुस्लिम के लिए अलग न्याय इस तरह न्याय के बारे में बहुत भ्रम है। आपने कहा न्याय परिवार में प्रमाणित होता है जबकि हम सोचते हैं न्याय अदालत में होता है स्पष्ट करें।

उत्तर :- सूत्र रूप में कहा गया है "संबंध, मूल्य, मूल्यांकन, उभयतृप्ति" यही न्याय है। संबंध का मूल्यांकन होना, उभयतृप्ति होना बहुत जरूरी है। मनुष्य के साथ जड़ चैतन्य का संबंध रहता ही है। चाहे आप नकारो चाहे स्वीकारो। जैसे हवा के साथ संबंध। नैसर्गिकता के साथ संबंध न रहे, मानव के साथ संबंध न रहे ऐसा कुछ आप बना नहीं सकते। यह सब मानव परिवार में ही मिलता है। जबकि न्यायालय में फैसला होता है, न्याय नहीं।

प्रश्न :- आपका सारा प्रतिपादन ही सहअस्तित्व मूलक है। आपने कहा प्रकृति सत्ता में है। इस तरह सहअस्तित्व सर्वस्व है। आप कहते हैं जहाँ कोई इकाई नहीं है वहाँ भी सत्ता है और जहाँ इकाइयाँ ठसाठस भरी है वहाँ भी सत्ता है इसे समझाइये।

उत्तर :- व्यापक वस्तु हमको जल्दी समझ में आता है। जिसे खाली स्थान कहें, सत्ता कहें, परमात्मा कहें, ईश्वर कहें। ये क्या चीज हैं। यह मूल वस्तु है, ऊर्जा है। यह ऐसी वस्तु है जिसमें जो भी इकाईयाँ है इससे प्रेरित होने योग्य है। प्रेरित होना कैसे होता है क्या ऊपर से धक्का मारता है? पहले ऐसा भी कहा गया कि एक शुरू हुआ फिर उसके धक्के से एक-एक करके सब शुरू हो गये। सत्ता में धक्का देने वाली कोई गुण नहीं है। इसमें न तरंग है, न गति, न दबाव है इसलिए धक्का देने वाली बात आती नहीं है। हर वस्तु सत्ता में ऊर्जित है, प्रेरित है यह तो प्रमाण है ही। यह सर्वत्र विद्यमान है ही। हर इकाई व्यापक में डूबे भी हैं, घिरे भी हैं। एक-एक अलग होने का अर्थ ही है कि उनके बीच में सत्ता है। बीच में सत्ता न हो तो अलग-अलग हो ही नहीं सकते। जुड़ता भी इसलिए है कि बीच में सत्ता है। इस प्रकार रचना विरचना का आधार हो गया और ऊर्जा संपन्नता है ही वस्तु में क्योंकि क्रियाशील हैं ही।

इस वस्तु को पुन: दूसरे ढ़ंग से अध्ययन किया। एक तो इकाईयों के रूप में वस्तुएं दिखती है, उनका आयतन और व्यापक रूप में दिखती है उसका आयतन समान है या भिन्न है ये बात सोचा गया। व्यापक वस्तु का कोई आयतन बनता ही नहीं, सीमा बनता ही नहीं।

ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನ

ಪ್ರಶ್ನೆ : ತಾವು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಧೀಶರಾದ ಶ್ರೀಯುತ. ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿರುವಿರಿ ಮತ್ತು "ಸಾರ್ವಭೌಮ ನ್ಯಾಯ" ದ ಕುರಿತು ನೀವು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವರ ಬಳಿ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ನ್ಯಾಯವೆ ಬೇರೆ, ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನ್ಯಾಯವೆ ಬೇರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮದವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನ್ಯಾಯ. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಯದ ಕುರಿತು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಭಾರಿ ಭ್ರಮೆ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ನೀವು " ನ್ಯಾಯ – ಇದು ಪಾರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು " ಎಂದು, ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವುದು " ನ್ಯಾಯ – ಇದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ಎಂದು ". ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿ.

ಉತ್ತರ : ಸೂತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ " ಸಂಭಂದ, ಮೂಲ್ಯ, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ, ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ " – ಇದುವೇ ನ್ಯಾಯ. ಸಂಭಂದದ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನವಾಗುವುದು, ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.ಮನುಷ್ಯ – ನೊಂದಿಗೆ ಜಡ – ಚೈತನ್ಯದ ಸಂಭಂದವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ನೀವು ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು. ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ.ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತಹ, ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತಹದ್ದನ್ನು ನೀವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮಾನವನ ಪಾರಿವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವುದು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುದೇ ಹೊರತು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

ಸತ್ತಾ, ವ್ಯಾಪಕ – ಇದರ ಅರ್ಥ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ನಿಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಕವೇ ಇದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ತಾದೊಳಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಸಹ – ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಇಕಾಯಿಗಳು ಇಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸತ್ತಾ ಇದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಇಕಾಯಿಗಳು ಒತ್ತೋತ್ತಾಗಿ ಇವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಮೂಡಿಸಿ.

ಉತ್ತರ : ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತು ನಮಗೆ ಬೇಗನೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವಂಥದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನ, ಸತ್ತಾ, ಪರಮಾತ್ಮ, ಈಶ್ವರ್ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯಬಹುದು. ವ್ಯಾಪಕ – ಇದು ಏನಿದೆ? ಇದು ಮೂಲ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ, ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂತಹ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇಕಾಯಿ, ಇದರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿತವಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಏನು? ಇಕಾಯಿ ತಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದೇ? ಮೊದಲು ಒಂದು ಇಕಾಯಿ ತಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು, ತದನಂತರ ಮೊದನೆಯದರ ತಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ತಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎಂದು ಮೊದ – ಮೊದಲು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ತರಂಗಗಳಿಲ್ಲ, ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಗತಿಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಸತ್ತಾ ತಳ್ಳುವುದು ಎಂಬ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು (ಇಕಾಯಿ) ಸತ್ತಾದೊಳಗೆ ಇರುವದರಿಂದ ಉರ್ಜಿತ –ವಾಗಿದೆ, ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಪ್ರಮಾಣ ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ಇದು ಸರ್ವತ್ರ ವಿದ್ಯಾಮಾನವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ ವ್ಯಾಪಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ (ಡುಬಿ ಹೈ), ವ್ಯಾಪಕದಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡಿದ (ಸುತ್ತುವರೆದಿದೆ,ಘೀರೆ ಹೈ). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ ಬೇರೆ – ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಂದರೆ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸತ್ತಾ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಕಾಯಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಜೋಡಣೆ ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಸತ್ತಾ ಇದು ಇಕಾಯಿಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ವೀರಚನೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನೊಳಗೆ ಉರ್ಜಾ ಸಂಪನ್ನತೆಗೂ ಕಾರಣ –ವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿವೆ.

ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು (ಸತ್ತಾ, ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಇಕಾಯಿ ಎರಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಎಂದು ಕರೆದಿರುವರು) ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಇಕಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವವು, ಅವುಗಳ ಆಯತನ (ಘನ) ದಿಂದ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಇಕಾಯಿಯ ಆಯತನ ಸಮಾನವಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ – ಬೇರೆ ಯಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದು .ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಆಯತನವೆಂಬುದೆ ಇಲ್ಲಾ ,ಸೀಮೆ (ಮೇರೆ) ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲ.

भौतिकवाद के अनुसार इकाईयाँ जहाँ रहती है वहाँ व्यापक सत्ता नहीं रहती अर्थात् इकाईयाँ व्यापक वस्तु को हटा देती है। अत: इकाईयाँ व्यापक वस्तु से बलवान (भारी) मानी गयी है। जबकि यर्थाथ में देखा सारी वस्तुएँ शून्याकर्षण में है। धरती, सूरज, सौरमंडल, आकाशगंगाएं सभी शून्याकर्षण में है। शून्याकर्षण स्थिति में है- इससे यह स्पष्ट होता है कि सत्ता और इकाई की परस्परता में भार नहीं है। जबकि इकाईयों की परस्परता में ही भार स्पष्ट होता है। जैसा दो परमाणुओं की परस्परता में अणु बनने की प्रवृत्तिवश भार स्पष्ट होता है। इस प्रकार एक से अधिक अणु निश्चित रचना प्रकृतिवश भार स्पष्ट हो गया है। इकाईयों में एक दूसरे के परस्परता में भार को स्पष्ट करने के क्रम से जिसे हम आकर्षण बल कहते हैं ; वास्तविकता में वह विकासक्रम में भागीदार या समग्र व्यवस्था में भागीदारी के अर्थ में है। जैसे कोई पत्थर धरती के वातावरण में कुछ दूर से छोड़ने पर धरती पर ही आता है वह उस पत्थर में निहित विकासोन्मुखी प्रवृत्ति के आधार पर ही है। इस प्रवृत्ति को प्रकाशित करते समय इसे आकर्षण बल नाम दे दिये है। इन दो प्रमाणों से हमें समझ में आता है कि सभी क्रियाशील है। सत्ता पारगामी है इसका साक्ष्य है प्रत्येक इकाई क्रियाशील है, नियंत्रित है, बल संपन्न है। अस्तित्व में इकाई को कहीं भी स्थित होने पर नियंत्रण, क्रियाशीलता और बल सम्पन्नता यथावत बना ही रहता है यह भी सत्ता के पारगामी होने का साक्ष्य है।

प्रश्न :- सत्ता में अनंत इकाईयाँ डूबी, घिरी, भीगीं है ऐसा आपने कहा। तो वे परस्परता में भी अनंत कोणों से प्रकाशित होती है इसको स्पष्ट कर दीजिए।

उत्तर :- इसमें एक सूत्र लिखा है प्रत्येक एक अपने में अनंत कोण सम्पन्न है। अनंत कोण किसी न किसी दिशा में सीधी रेखा में जाता है और उस सीधी रेखा में वो वस्तु प्रतिबिम्बित रहती ही है। कोण जो है कहीं न कहीं जा कर किसी वस्तु पर ही टिकता है। सामने एक वस्तु दिखते तक वो कोण जाता ही रहेगा। तो जहाँ वस्तु मिलता है उसी के ऊपर वस्तु प्रतिबिम्बित रहता है। इस ढंग से वस्तु प्रकाशमान है ये बात का प्रमाण होता है। वस्तु प्रकाशित है इस प्रमाण के साथ हर वस्तु में प्रकाश समाया हुआ है। इस ढंग से प्रत्येक एक में अनंत कोण समायी हुई स्पष्ट होती है वो प्रकाशमानता के अर्थ में ही है। आपका प्रतिबिंब मेरे ऊपर होने के फलस्वरूप आपका प्रकाशमानता हमको समझ में आती है।

प्रश्न :- आज दुनिया व्यापार में रोजगार में यहाँ तक की शिक्षा में भी लाभ कमाने की तरफ दौड़ रही है जिसको आपने लाभोन्माद कहा है। इससे विश्व में जो सामाजिक, आर्थिक, नैसर्गिक समस्यायें उत्पन्न हुई हैं इनका निदान कहां मिलेगा? यदि लाभ कमाने के चक्कर को दुनिया छोड़ना चाहे तो उसका विकल्प क्या होगा?

ಭೌತಿಕವಾದದ ಅನುಸಾರ ಎಲ್ಲಿ ಇಕಾಯಿಗಳಿವೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಸತ್ತಾ ಇರುವದಿಲ್ಲ – ಇದರ ಅರ್ಥ ಇಕಾಯಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವವು ಎಂದು. ಹಾಗಾಗಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಇಕಾಯಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿ ಎಂದು ನಂಬಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಥಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು "ಶೂನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆ " ಯಲ್ಲಿವೆ. ಭೂಮಿ, ಸೂರ್ಯ, ಸೌರಮಂಡಲ, ಆಕಾಶಗಂಗೆ (ಗ್ಯಲ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು) ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವವು. ಶೂನ್ಯಾಕರ್ಷಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ – ಇದರ ಅರ್ಥ ಸತ್ತಾ ಮತ್ತು ಇಕಾಯಿಗಳ ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗುವುದು.ಆದರೆ ಇಕಾಯಿಗಳ ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರವಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಎರೆಡು ಪರಮಾಣುಗಳ ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಅಣು ರಚಿತವಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಭಾರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು ಅದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇಕಾಯಿಗಳ ನಡುವೆ ಭಾರವಿರುವುದು.

ಹೀಗೆ ಇಕಾಯಿಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ಭಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಹೆಸರೇ " ಆಕರ್ಷಣ ಬಲ ".ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಕಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ. ಹೇಗೆ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ನಾವು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕೆಲ ಅಂತರದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಅದು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವುದೊ, ಇದು ಕಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ವಿಕಾಸೋನ್ಮುಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದಿದೆ.ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳಿಸುವ.ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ " ಆಕರ್ಷಣ ಬಲ " ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.ಇವೆರಡು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವದೇನೆಂದರೆ ಇಕಾಯಿಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದೆ, ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿದೆ, ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿದೆ – ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ತಾ ಪಾರಗಾಮಿಯಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಕಾಯಿಯೊಂದು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಬಲಸಂಪನ್ನತೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇದ್ದೆ ಇರುವವು, ಇದು ಸಹ ಸತ್ತಾ ಪಾರಗಾಮಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೋನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶ (ರೂಪ, ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಸಹಿತ) ಮಾನತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಇಕಾಯಿಗಳು ಮುಳುಗಿವೆ (ಡುಬಿ), ಸತ್ತಾದಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ (ಘೀರೀ) ಮತ್ತು ಸತ್ತಾದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿವೆ (ಭಿಗಿ) ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ.ಆದರೆ ಇಕಾಯಿಗಳು ಪ್ರಸ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅನಂತ ಕೋನಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿರುವವು. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿ.**

ಉತ್ತರ : ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ – ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಅನಂತ ಕೋನ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ಅನಂತ ಕೋನಗಳು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಣವಾಗುವವು ಅದೆ ಸರಳರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವಸ್ತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು.ಈ ಕೋನವು ಪ್ರಸರಣವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುವುದು.ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸಿಗುವವರೆಗೂ ಈ ಕೋನ ಪ್ರಸರಣವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಸಿಗುವುದೋ, ಆಗ ಕೋನದಿಂದ ವಸ್ತುವು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುವುದು.ವಸ್ತುವೊಂದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನೊಳಗೆ ಪ್ರಕಾಶ (ಇಕಾಯಿಯ ರೂಪ, ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಗಳೊಂದಿಗೆ) ಸಮಾಹಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಸ್ತು ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿದೆ (ಇಕಾಯಿಯು ತನ್ನ ರೂಪ, ಗುಣ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿತ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು) ಎಂಬುದೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕಾಯಿ –ಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕೋನ ಸಮಾಹಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು, ಇದು ಪ್ರಕಾಶಮಾನತೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು.ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದರ ಫಲಸ್ವರೂಪದಿಂದ, ನಿಮ್ಮಯ ಪ್ರಕಾಶಮಾನತೆ(ರೂಪ ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಗಳು) ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು.

ಲಾಭೋನ್ಮಾದ :

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಸಧ್ಯದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ, ನೌಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆಗೇನೇ ಓಡುತ್ತಿರುವರು, ಇದನ್ನೇ ನೀವು " ಲಾಭೋನ್ಮಾದ " ಎಂದಿರಿ. ಇದರಿಂದ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜೀಕ,ಆರ್ಥಿಕ,ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು? ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ವಿಕಲ್ಪವೇನಿದೆ?**

उत्तर :- कोई चीज निष्फल होता है तो सफलता के लिए प्रयास किया जा सकता है। लक्ष्य विहीनता, दिशा विहीनता की स्थिति में जो मानव फंस गया है वह दिशा और लक्ष्य से वंचित तो हो ही गया और उसके कारण उसके योजना और कार्यक्रम में भी निश्चितता नहीं बन पाती। कार्यक्रम की निश्चयता तभी बन पाती है जब लक्ष्य स्थिर हो, दिशा निश्चित हो। इसमें तात्विक रूप में विवेक सम्मत विज्ञान, विज्ञान सम्मत विवेक दोनों का तालमेल एक संगीत के रूप में, एक गति के रूप में हमको मिल जाता है। यही मुख्य बात है। अभी जो लाभोन्माद रूपी अर्थ व्यवस्था का लक्ष्य खोजने जायेंगे तो लक्ष्य केवल संग्रह, सुविधा, भोग, अतिभोग ही है जिसका निश्चयन कभी भी होना ही नहीं है। संग्रह-सुविधा का कोई तृप्ति बिन्दु नहीं है। इस धरती पर रहने वाले 700 करोड़ मनुष्य या कोई भी एक आदमी को संग्रह-सुविधा का तृप्ति बिंदु मिलता नहीं पाये हैं और न पा सकते हैं, न प्रमाणित कर सकते है। यही दिशा विहीनता व लक्ष्य विहीनता का गवाही है। यदि लक्ष्य और दिशा निश्चित होती है तो हमारा कार्यक्रम भी निश्चित ही होता है। लाभोन्माद इसलिए कहा कि इसमें कभी भी तृप्ति नहीं होना है किन्तु, सदा-सदा के लिए हाय-हाय के साथ जुटे रहना है इसका नाम उन्माद बताया। हाय-हाय के स्वरूप को मैंने देखा है आप भी देख पाते होंगे। हाय-हाय का विस्तार ज्यादा बढ़ता जाता है, कम होता नहीं। तो हाय-हाय के विस्तार को बढ़ाकर हम कौन सा लक्ष्य पा जायेंगे, कहाँ पहुँचकर तृप्ति पायेंगे? उसके बाद संग्रह-सुविधा हम पा भी जायें तो उसका नियोजन, भोग, बहुभोग, अतिभोग की सीमा में ही हो पाता है और उसका कोई गम्य स्थली है भी नहीं। आज तक भोग से तृप्ति पाना किसी को हुआ नहीं। इन दोनों गवाहियों से हम निष्कर्ष पाये हैं कि ये उन्माद नहीं तो और क्या चीज है। इस प्रकार के उन्माद से 700 करोड़ आदमी उन्मादित होगा इससे छूटाने वाला कौन? इस प्रश्न को दूर करने के क्रम में ही अनुसंधानपूर्वक प्रत्येक मानव सर्वशुभ सुख चाहते हैं, निश्चय चाहते हैं, निरंतरता चाहते हैं। यही सब मिला करके अनुसंधान की वस्तु है। उसके पक्ष में अर्थव्यवस्था भी एक अंश है।

तन, मन, धन रूपी अर्थ होता है। तन भी होगा, मन भी होगा, धन भी होगा इन तीनों में से किसी एक को अलग करके अर्थशास्त्र होता नहीं। जबकि अभी तक पढ़ाये हुए अर्थशास्त्र के अनुसार मुद्रा को अर्थ बताया है। मुद्रा दो प्रकार का बताया (1) धातु मुद्रा (2) पत्र मुद्रा। पत्र मुद्रा किसी छापेखाने में छपता ही है। अब छापने का तकनीकी लोकव्यापीकरण हो चुकी है जिसके कारण नकली नोट छपता ही है। तो वर्तमान अर्थशास्त्र जिसकी कीर्ति गायी जाती है वह पत्र मुद्रा, और धातुमुद्रा का विज्ञान है। धातु मुद्रा, पत्र मुद्रा जितनी भी हमारे पास हो उससे जब वांक्षित वस्तु नहीं मिलती तो उस मुद्रा से न तो प्यास बुझती है न पेट भरता है। इसलिए इसको क्या माना जाए। वस्तु का प्रतीक प्राप्त होने से वस्तु की प्राप्ति होती नहीं। इस तरह से मुद्रा की प्राप्ति को हम वस्तु की प्राप्ति मान बैठे हैं इसी का नाम है पागलपन। इसके निराकरण

ಉತ್ತರ: ಯಾವುದೇ ವಿಧಿ ನಿಷ್ಫಲವಾದರೆ, ಆ ದಿಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಫಲತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿಹಿನತೆ, ದಿಶಾವಿಹಿನತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವ, ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ದಿಶೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಂತೂ ಆಗಿರುವನು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾನವನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ದಿಶೆ – ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು.ಇದಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ " ವಿವೇಕ ಸಮ್ಮತ ವಿಜ್ಞಾನ – ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮತ ವಿವೇಕ " ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ತಾತ್ವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾಳ–ಮೇಳ –"ಸಂಗೀತ" ದ ರೂಪದಲ್ಲಿ," ಗತಿ " ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು. ಇದುವೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಸಧ್ಯದ ಲಾಭೋನ್ಮಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ನಮಗೆ ಸಂಗ್ರಹ, ಸುವಿಧಾ, ಭೋಗ, ಅತಿಭೋಗ ಇವುಗಳೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ನಿಶ್ಚಯನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹ – ಸುವಿಧಾ – ಇದರ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸವಾಗಿರುವ 700 ಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ – ಸುವಿಧಾದ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ದೊರಕಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಂಡು ಸಹ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಬಿಂದು ದೊರಕಿರುವ ಕುರಿತು ಯಾರು ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಇದುವೇ ದಿಶಾ ವಿಹಿನತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿಹಿನತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮೊಳಗೇ ದಿಶಾ ವಿಹೀನತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿಹೀನತೆ ಇದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಹ ನಿಶ್ಚಿತ ವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಲಾಭೋನ್ಮಾದ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇನ್ನು ಬೇಕು – ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಜೊತೆಗೇನೇ ಇರುವುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಹೆಸರೇ "ಉನ್ಮಾದ " ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಬೇಕು – ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವೇ, ನೀವು ಕೂಡಾ ಕಾಣುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ವಿಸ್ತಾರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಃ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುವದರ ವಿಸ್ತಾರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ನಾವು ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಯದೆಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವೆವು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವೆವು? ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಇನ್ನೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ – ಸುವಿಧಾ ಪಡೆದರು ಕೂಡಾ, ಅದರ ನಿಯೋಜನೆ, ಭೋಗ, ಬಹು ಭೋಗ, ಅತಿ ಭೋಗದ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆವು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಗಮ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಭೋಗದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ .ಇವೆರಡರ ಗತಿಯಿಂದ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ನಿಷ್ಕರ್ಷವೇನೆಂದರೆ –"ಇದು ಉನ್ಮಾದವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ ". ಈ ರೀತಿಯ ಉನ್ಮಾದದಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ 700 ಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯರು ಉನ್ಮಾದೀತರಾಗುವರು, ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾರಿಗಿದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದೇನೆಂದರೆ "ಅನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸರ್ವಶುಭ ಸುಖ ಬಯಸುವನು, ನಿಶ್ಚಯ ಬಯಸುವನು, ನಿರಂತರತೆ ಬಯಸುವನು ".ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೇ ಅನುಸಂಧಾನದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಅಂಶವಿದೆ. ತನು, ಮನ, ಧನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿರುವುದು. ತನು ವಿರುವುದು, ಮನ ವಿರುವುದು, ಧನವು ಇರುವುದು ,ಇವು ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಓದಿರುವ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಸಾರ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೇ ಅರ್ಥವನ್ನಾಗಿಸಿರುವವರು. ಎರೆಡು ವಿಧದ ಮುದ್ರೆಗಳಿರುವವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು (1) ಧಾತು ಮುದ್ರೆ (2) ಪತ್ರ ಮುದ್ರೆ ಪತ್ರ ಮುದ್ರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇಗ ಮುದ್ರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಕರಣಗೊಂಡಿರುವದರಿಂದ, ನಕಲಿ ನೋಟುಗಳು ಸಹ ಮುದ್ರಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ವರ್ತಮಾನದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಲಾಗುತ್ತಿದದೆಯೋ ಅದು ಕೇವಲ. ಪತ್ರ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಧಾತು ಮುದ್ರೆಯ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ. ಧಾತು ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರ ಮುದ್ರೆ ಇದ್ದರು, ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತು ಸಿಗದೇ ಹೋದರೆ, ಆ ಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ದಾಹವು ಹಿಂಗುವದಿಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆಯು ತುಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ನಂಬುವುದು? ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರತೀಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಿಂದ ವಸ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುದ್ರೆಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೇ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಂದು ನಂಬಿರುವೆವು, ಇದನ್ನೇ ಹುಚ್ಚುತನವೆನ್ನುವರು. ಇದರ ನಿರಾಕರಣೆಗಾಗಿ

के लिए मैंने जो प्रस्तुत किया है वह तन, मन, धन रूपी अर्थ है। यहां धन का तात्पर्य सामान्य आकांक्षा एवं महत्वाकांक्षा संबंधी वस्तुओं से है। जिसमें आहार, आवास, अलंकार, दूरदर्शन, दूरगमन, दूरश्रवण संबधी आवश्यक वस्तुएं है। इस तरह से हमारे आवश्यकीय वस्तुओं की उपयोगिता होगी संग्रहण नहीं होगा। जैसे अनाज पैदा करते हैं एक वर्ष, दो वर्ष, चार वर्ष रखेंगे बाद में रखने पर तो सड़ ही जायेगा। उसी प्रकार कोई यंत्र उपकरण उपयोग न करने से अपने आप जंग पकड़ कर समाप्त हो जायेगा। इस तरह हम जो भी यंत्रों को तैयार करते हैं वे सब उपयोग के लिए रहता है इनको संग्रह किया भी नहीं जा सकता। संग्रह किया जा सकता है तो भी एक सीमा तक।

जितना ज्यादा हम संग्रह करने जायेंगे उतना ही ज्यादा कष्टदायक हो जाता है। इसलिए इनकी उपयोगिता अवश्यसंभावी हो जाता है। उपयोगिता के अन्नतर सद्‌उपयोगिता और प्रयोजनशीलता के लिए सारे वस्तुओं को नियोजित किया जा सकता है। एक बहुत खूबी की बात मैंने देखा है किसी भी वस्तु के उत्पादन करते समय मन का होना जरूरी है, मन के बाद तन का होना जरूरी है। मन और तन के संयोग से ही सारे वस्तुओं का उत्पादन होता है। इस ढ़ंग से हम शायद साफ - साफ एक अवधारणा को स्वीकार सकते हैं कि वस्तु का मतलब है धन और इनका अर्थ है सामान्य आकांक्षा और महत्वाकांक्षा संबंधी वस्तु। इस निर्णय से फायदा क्या होगा मानव जाति का मन उत्पादन की ओर लगने की शुरूआत होती है। अभी तक अर्थशास्त्र का डंका बजा-बजाकर हम मानव जाति (पढ़ा हुआ) के उत्पादन प्रकृति को निरर्थक या बिल्कुल उन्मूलन किये ही रहे हैं। बरबाद किए ही रहते हैं। उसके बाद और कोई स्पेशलाइजेशन की बात करते हैं उसमें उत्पादन कार्य प्रवृत्ति और भी बर्बाद होती ही है। बर्बाद होने के बाद वो एक अच्छा आदमी माना जाता है। ऐसा अच्छा आदमी बनने के पश्चात् बिना उत्पादन किये उनको सब कुछ चाहिए, सबसे ज्यादा उन्हीं को चाहिए। इस ढ़ंग से उत्पादन नहीं करने की प्रवृति और सम्पूर्ण वस्तुओं को ज्यादा से ज्यादा पाने की इच्छा ये दोनों मिलकर के संसार के साथ द्रोह, विद्रोह, शोषण होना भावी हो जाता है। इस ढंग से आदमी फंसा है। इससे मुक्ति चाहिए। मैं मुक्ति पाया हूं हमकों किसी का शोषण करने की जरूरत नहीं है, न द्रोह, विद्रोह करने की जरूरत है। परिश्रम से हम स्वयं अपनी आवश्यकता से अधिक उत्पादन करते हैं। आप भी कर सकते हैं। आवश्यकता परिवार में ही निश्चित होती है, न कहीं व्यक्ति में न संसार में होती है। परिवार की आवश्यकता से अधिक उत्पादन कर लिया तो हम समृद्धि का अनुभव करते हैं। इस ढंग से आर्वतनशील अर्थ व्यवस्था के अध्ययन की आवश्यकता महसूस हुई। उसको निश्चित रूप में उसकी रचना करके हिन्दी भाषा में संसार को दिया है। वह लोक गम्य हो जाए तो इससे उपकार होगा। इससे कभी भी संसार के किसी भी आदमी, किसी भी परिवार का कहीं भी क्षति होने वाला नहीं है। होगा तो उपकार ही होगा। तो हमें भी शोषण विधि से मुक्त होना है। द्रोह, विद्रोह से मुक्त होना है। जो राजनीति

ನಾನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿರುವುಡು ತನು,ಮನ,ಧನ ರೂಪಿ ಅರ್ಥ.ಇಲ್ಲಿ ಧನದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದೆ.ಇದರಲ್ಲಿ ಆಹಾರ, ಆವಾಸ, ಅಲಂಕಾರ, ದೂರಗಮನ, ದೂರಶ್ರವಣ ,ದೂರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆವಶ್ಯಕಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗಿಯತೆ ಇರುವುದೇ ಹೊರತು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಬೆಳೆದ ಕಾಳು ಕಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ, ಎರೆಡು ವರ್ಷದವರೆಗೆ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಅವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುವೆವು. ಹೀಗೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಅದು ಹಾಳಾಗುವುದು ಇದ್ದೆ ಇರುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಯಂತ್ರ ,ಉಪಕರಣ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲವೆಂತಾದರೆ ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಜಂಗ ಹಿಡಿದು ಹಾಳಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತಯಾರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಯಂತ್ರವಿರಲಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಸಂಗಹಿಸಿ ಇಡಲು ಅಲ್ಲ.ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಂಗಹಸಿ ಇಡುವುದೆ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಹ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರುವುದು.

ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ,ಅದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟದಾಯಕವಾಗಿರುವುದು..ಹಾಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಿಯತೆ ಆವಶ್ಯಾಂಭಾವಿ ಆಗಿರುವುದು.ಉಪಯೋಗಿಯತೆಯ ನಂತರ ಸದುಪಯೋಗಿಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲತೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಕಂಡಿರುವ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ ಯಾವುದೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು"ಮನ್" ದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವುದು,ಮನ್ ದ ನಂತರ ತನುವಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಮನ ಮತ್ತು ತನುಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವುದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಹುಷಃ ಒಂದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅವಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸಬಹುದೆಂದುಕೊಳ್ಳುವೆ,ಅದೇನೆಂದರೆ **ವಸ್ತುವೆಂದರೆನೆ ಧನ ಮತ್ತು ಅದರ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದೆ ವಸ್ತು ಆಗಿದೆ.**ಇಂತಹ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಆಗುವ ಲಾಭವೇನು? ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಮನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಲು ಆರಂಭವಾಗುವುದು.ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತ ನಾವು ಮಾನವ ಜಾತಿಯವರು (ಓದು –ಬರಹ ಬಲ್ಲವರು) ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉನ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿಯೇ ಇರುವೆವು. ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡಿಯೇ ಇರುವೆವು.ಇದರ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರನ್ನು ವಿಶೇಷತೆ ಉಳ್ಳವರು ,ತಜ್ಞರು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ನಾಶ ಮಾಡಿರುವೆವು .ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಎಂದು ಕೂಡಾ ಹೇಳುವೆವು.ಇಷ್ಟೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು ,ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡದೆ ,ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವು ಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅವರಿಗೆನೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಚೆ ,ಇವೆರಡು ಸೇರಿ ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಹ, ವಿದ್ರೋಹ, ಶೋಷಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆ, ನಮಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರೋಹ ,ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆನೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ನೀವು ಕೊಡಾ ಮಾಡಬಹುದು. ಆವಶ್ಯಕತೆ –ಇದು ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವುದು ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯು ಅಲ್ಲ. ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದಾಗಲೇ ನಾವು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನೇ ನಿಶ್ಚಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ,ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ಅದು ಲೋಕ ಗಮ್ಯವಾದರೆ ಅದೇ ಉಪಕಾರವಾದಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮನುಷ್ಯನ, ಯಾವುದೇ ಪರಿವಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿಯು ಕ್ಷತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗುವದಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಉಪಕಾರ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶೋಷಣ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದ್ರೋಹ, ವಿದ್ರೋಹದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರಾಜನೀತಿ

अपने मन से कूटनीति को अपना लिया है उससे कहीं भी अभय, अमन, चैन होने वाला नहीं है। अमन चैन के लिए आर्वतनशील अर्थ व्यवस्था चाहिए। जैसे तन, मन, धन रूपी अर्थ को हम प्राकृतिक ऐश्वर्य पर नियोजित किया तो नियोजन से उत्पादित वस्तु हमारा तन के लिए पोषण, संरक्षण, समाज गति का आधार बनता है। पुन: हमारे इसी समाज गति, पोषण, संरक्षण के आधार पर हम पुन: वस्तु को निर्मित करने योग्य होते हैं, इस तरह से यह आवर्तनशील है।

मनुष्य अपनी शक्तियों को विचार शक्ति के साथ शरीर के द्वारा प्राकृतिक ऐश्वर्य पर श्रम नियोजन करता है फलस्वरूप वस्तु निर्मित होती है। वस्तु जितना हमको चाहिए उससे ज्यादा हम निर्मित कर ही सकते हैं, हाय-हाय से मुक्त होने की बात यहाँ आती है। हम पहले से ही तृप्त होना चाह रहे हैं, सुखी होना चाह रहे हैं, इसलिए तृप्ति का उपाय खोजते हैं, उपाय खोजते-खोजते तृप्ति का उपाय आता है तो अपनाते ही हैं। इसमें छोड़ने वाली कोई बात नहीं है। गलती को सही में बदलने की बात है, अपराध को न्याय में बदलने की बात है, युद्ध को सहअस्तित्व में बदलने की बात है, द्रोह को सौजन्यता में बदलने की बात है, विद्रोह को मैत्री में बदलने की बात आती है हम ये सब को स्वीकारते ही हैं। 700 करोड़ लोगों से पूछ लीजिए द्रोह, विद्रोह, शोषण, युद्ध करना चाहिए की नहीं। सभी कहेंगे नहीं करना चाहिए। मेरे अनुसार कोई भी आदमी इसके लिए तैयार नहीं होता है कि वह हाय-हाय करता रहे। इस आवर्तनशील अर्थ क्रम से मानव जाति हाय-हाय, द्रोह, विद्रोह, शोषण, युद्ध से मुक्त हो सकता है जैसे पागल, स्वस्थ होने की इच्छा रखता है, वैसे ही आदमी में भी लाभोन्मादी अर्थ व्यवस्था में आर्वतनशील अर्थव्यवस्था की आकांक्षा समायी ही है, समायी हुई बात को जागृत करने की बात है।

शुभाकांक्षा हर मनुष्य में समायी ही रहती है उसको जगाने की बात है। जगाने के क्रम में आवर्तनशील अर्थ व्यवस्था एक अविभाज्य स्वरूप है, इसका मूल सिद्धांत श्रम नियोजन, श्रम विनिमय सिद्धांत है। इसी में हमारा महात्वाकांक्षा, सामान्यकांक्षा से संबंधित वस्तुओं को निर्मित करना है। आवर्तनशील अर्थव्यवस्था होना ही वर्तमान है, प्रकृति सहज है, नियति सहज, सहअस्तित्व सहज है। इसलिए इसको हमें पूरा अध्ययन करना चाहिए। जीवन में चरितार्थ करना चाहिए और स्वयं संतुष्ट होकर संतुष्टि के स्रोत बनना चाहिए।

प्रश्न :- आदमी-आदमी के बीच विसंगति और दुर्गति को देखकर कार्ल मार्क्स ने द्वंदात्मक भौतिकवाद की अवधारणा दी। जिसे साम्यवाद नाम दिया। उसमें ऐसा सपना दिखाया कि मनुष्य-मनुष्य के बीच आर्थिक विषमताओं के चलते उसकी निवृति इस साम्यवाद के द्वारा एक राजनैतिक व्यवस्था के अवतरण से संपन्न हो पाएगी। पिछले 70 वर्षों में 2/3 संसार ने साम्यवाद को स्वीकार किया उसके ऊपर गहरे प्रयोग हुए।

ತನ್ನೊಳಗೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂದಿರುವುದೋ,ಅದರಿಂದ ಯಾವತ್ತು ಅಭಯ,ಸುರಕ್ಷೆ,ಶಾಂತಿ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕು.**ಹೇಗೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ತನು,ಮನ,ಧನ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿಯೋಜಿತಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಈ ನಿಯೋಜನೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತು ನಮ್ಮ ತನುವಿನ (ಶರೀರದ) ಪೋಷಣೆಗೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ,ಸಮಾಜದ ಗತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗುವುದು.ಪುನಃ ನಮ್ಮಯ ಈ ಸಮಾಜ ಗತಿ,ಪೋಷಣೆ,ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಪುನಃ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವೆವು,ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಆವರ್ತನಶೀಲವಾಗಿದೆ.**

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು,ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ,ಶರೀರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶ್ರಮ ನಿಯೋಜಿಸುವನು ,ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗುವವು.ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಾವು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು (ತಯಾರಿಸಬಹುದು, ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು), ಸಾಲುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಶುರುವಾಗುವುದು. ನಾವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆವು ,ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಸುತ್ತಿರುವೆವು, ಹಾಗಾಗಿ ತೃಪ್ತರಾಗುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ,ಉಪಾಯ ಹುಡುಕುತ್ತಾ –ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ,ತೃಪ್ತಿಯ ಉಪಾಯ ದೊರೆತಾಗ ,ಅದನ್ನು ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕಾದ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯು ಇಲ್ಲ.ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವ ಮಾತಿದೆ,ಅಪರಾಧವನ್ನು ನ್ಯಾಯವನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾತಿದೆ,ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನಾಗಿ ಬದಲಿಸುವ ಮಾತಿದೆ,ದ್ರೋಹವನ್ನು ಸೌಜನ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾತಿದೆ,ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಮೈತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾತಿದೆ,ನಾನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸಿಯೇ ಇರುವೆ.700 ಕೋಟಿ ಜನರನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ ದ್ರೋಹ,ವಿದ್ರೋಹ,ಶೋಷಣೆ,ಯುದ್ಧ ಬೇಕಾ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎಂದು.ಎಲ್ಲರು ಹೇಳುವುದು ಒಂದೇ ಉತ್ತರ ಇವ್ಯಾವವು ನಮಗೆ ಬೇಡ ಎಂದು.ನನ್ನ ಅನುಸಾರ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುವದಿಲ್ಲ ಈ ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜಾತಿ ಎದೆ–ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ದ್ರೋಹ,ವಿದ್ರೋಹ,ಶೋಷಣೆ,ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಬಹುದು,ಹೇಗೆ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬ ಸ್ವಾಸ್ಥನಾಗುವ ಇಚ್ಛೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವನೋ ,ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಾಭೋನ್ಮಾದಿ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಆವರ್ತನ ಶೀಲ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ,ಹೀಗೆ ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತಗೊಂಡೆ ಇರುವುದು,ಅದನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೋಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.ಎಚ್ಚರ –ರಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ–ಇದೊಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ,ಅದರ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶ್ರಮದ ನಿಯೋಜನೆ, ಶ್ರಮದ ವಿನಿಮಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ.ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸಾಮನ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ,ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದೇ ವರ್ತಮಾನವಾಗಿದೆ,ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿದೆ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಚರಿತಾರ್ಥಗೋಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವ ಮೂಲಕ ಸಂತುಷ್ಟಿಯ ಸ್ರೋತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಮ್ಯವಾದ

ಪ್ರಶ್ನೆ : **ಮನುಷ್ಯ – ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ವಿಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಗತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಾರ್ಲ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅವರು ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದದ ಅವಧಾರಣ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು.ಇದನ್ನು ಸಾಮ್ಯವಾದ(ಕಮ್ಯುನಿಸಂ, ಸಮತಾವಾದ) ಎಂದು ಹಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.ಈ ಸಾಮ್ಯವಾದದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಅವತರಣದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ–ಮನುಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಮತೆಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ ಕುರಿತು ಕನಸು ತೋರಿಸಿರುವರು.ಕಳೆದ 70 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಸಂಸಾರ ಈ ಸಾಮ್ಯವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಕುರಿತು ಗಂಭೀರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗಿವೆ.**

उसके वजह से करोड़ों आदमी ने बहुत सी यातनाओं को भी उस स्वर्ग के उतरने की आशा के वशीभूत होकर झेला भी लेकिन अभी हमने देखा कि साम्यवाद सारी धरती पर कम से कम प्रयोगात्मक रूप में तो बहुत बुरी तरह से असफल हो गया। विश्व में इस बात को हम लोगों ने सिद्ध कर दिया कि द्वंद्व जो है वह आदमी के जीने में सुखी होने का आधार नहीं बन सकता।

आपके द्वारा हम लोगों ने सुना है व्यवहारात्मक जनवाद; इसके द्वारा आप मानव मानव के बीच खड़ी होने वाली समस्याओं, विसंगतियों को दूर करके समाधान तक पहुँचाया जा सकता है ऐसा आपने बार-बार कहने की कोशिश की है। इसके स्वरूप को स्पष्ट करके समझाइए।

उत्तर :- द्वंद्वात्मक भौतिकवाद की परिकल्पना है कि जो कुछ भी काम चल रहा है खींचतान से चल रहा है। इसको व्यवहारिक रूप में ऐसे देखा जा सकता है ; आपके बल का प्रयोग मेरे साथ होता है मेरे बल का प्रयोग आपके साथ होता है इसलिए दोनों का कार्य चलता है ऐसा सोचा जाता रहा। दोनों का विकास होता है अथवा एक का नाश होता है एवं एक का विकास होता है ऐसा सोचा जाता रहा। इसी आधार पर जो बलवान होता है वही रहने योग्य वस्तु है। बलहीन रहने योग्य वस्तु नहीं है ऐसा द्वंद्वात्मक भौतिकवाद के अनुसार माना जाता है। मैने देखा है अस्तित्व में कोई खींचातानी नहीं है, एक दूसरे का बल संपन्न होने की स्थिति को मैंने देखा है, एक परमाणु अंश भी बल सम्पन्न है, परमाणु भी बल सम्पन्न है, अणु, अणु पिण्ड सभी बल सम्पन्न हैं। ये एक दूसरे के साथ आदान-प्रदान के रूप में पूरकता विधि को संपन्न करने योग्य हैं, फलस्वरूप विकास है। **अस्तित्व को समझकर के तो ये द्वंद्वात्मक भौतिकवाद लिखा नहीं जा सकता। बुद्धि का सटीक प्रयोग न होने के फल में ही हम ऐसा सब कुछ सोच लेते हैं, हम रहेंगे बाकि सब मिटेगा, हमारा धर्म रहेगा बाकी सभी धर्मों का नाश होगा।** हम धरती पर रहेंगे, राज करेंगे बाकि सबका नाश हो जायेगा। ऐसा हल्ला, दंगा, नारा प्रतिदिन सुनने को मिलता है ये सब शेखचिल्ली की कथाएं हैं। इनसे कोई निश्चित दिशा, लक्ष्य नहीं पायें हैं और ना ही पायेंगे। दिशा एवं लक्ष्य निश्चित होने पर ही निश्चित कार्यक्रम की बारी आती है, ये मैंने देखा है। इसको मैं अध्ययन करता हूं, जो अध्ययन करना चाहते हैं उसको सटीक अध्ययन कराते हैं। ये हमारा प्रतिदिन का कार्य है, इससे हम आप पर कोई बहुत बड़ा अहसान कर रहे हैं ऐसा भी नहीं है हमारा ये काम है, जैसे हवा का काम, अपना करता ही है, पानी अपना काम करता ही है ऐसा ही मेरा काम है, मैं अपना काम करता हूँ। मुझमें दृढ़ विश्वास है अभी तक हम जितने दिन जितने क्षण जितना कार्य कर पाया इसी अवधारणा और इसी उद्देश्य को लेकर किया हूँ। इसमें मुझे हर मोड़, मुद्दा, कार्य व्यवहार, हमारा उत्पादन विनिमय हर जगह में आसानी से समाधान मिलता जाता है, इससे मैं सुखी हूँ हमारा परिवार सुखी है। मुझे ऐसा दिखता है हर परिवार सुखी होना चाहता है, हर

ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಅವತರಣೆಯಾಗುವದೆಂಬ ಆಶಾ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೋಟಿ – ಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು ಆದರೆ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುವದೆನೆಂದರೆ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ.ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಂದ್ವ ಅವನು ಬಾಳುವಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಆಧಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವುಗಳು ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವೆವು. ನಿಮ್ಮ ಮೂಲಕ ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದು ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದ ; ಇದರ ಮೂಲಕ ತಾವು ಮಾನವ – ಮಾನವರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು,ವಿಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಸಮಾಧನದೆಡೆಗೆ ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನೀವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಿರಿ.ಇದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ತನ್ನಿ.

ಉತ್ತರ: ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿರುವುದೆನೆಂದರೆ ಸಧ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲವು ಎಳೆದಾಟದಿಂದಲೇ ನಡಯುತ್ತಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನೋಡಹಬಹುದು ;ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಿರಿ ,ನಾನು ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವೆ ,ಹಾಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರದು ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಯೋಚಿಸುವೆವು.ಇದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ವಿಕಾಸವಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಬ್ಬನು ನಾಶವಾಗಬಗುದು ಅಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬನ ವಿಕಾಸವಾಗಬಹುದು ಎಂದೇ ಯೋಚಿಸುವೆವು ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾರು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವರೋ ಅವರು ಉಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವ ವಸ್ತುವಾಗುವರು .ಬಲಹಿನವಾಗಿರುವುದು ಉಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದದಲ್ಲಿ ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಗ್ಗ–ಜಗ್ಗಾಟವಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಇನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ, ಒಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ, ಪರಮಾಣು ಸಹ ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿದೆ, ಅಣು, ಅಣುಪಿಂಡ ಎಲ್ಲವು ಬಲ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೊಡು –ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪೂರತೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ,ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಿಕಾಸವಿದೆ.ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಬುದ್ಧಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಯೋಗವಾಗದೆ ಇರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ನಾವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಯೋಚಿಸತೊಡಗುತ್ತೇವೆ, ಕೇವಲ ನಾವು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವೆವು,ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವರು,ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದು ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವವು,ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವಷ್ಟೇ ಉಳಿಯುವೆವು,ನಾವೇ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುವೆವು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ನಾಶವಗುವರು.ಇಂಥಹ ಹಲ್ಲೆಗಳು,ದಂಗೆಗಳು,ಘೋಷಣೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ನಮಗೆ ಕೇಳಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ, ಇದೆಲ್ಲ ಶೇಖ– ಚಿಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಿತ ದಿಶೆ,ಲಕ್ಷ್ಯ ಪಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಪಡೆಯುವದಿಲ್ಲ.ದಿಶೆ ಹಾಗು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನಂತರವೇ ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವೆ.ಇದನ್ನೇ ನಾನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು,ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವೆ.ಇದುವೇ ನನ್ನ ಪ್ರತಿದಿನದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದೇನು ಇಲ್ಲ,ಇದುವೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ, ಹೇಗೆ ಗಾಳಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತಾನು ಮಾಡು –ತ್ತಿರುವುದೋ,ಹೇಗೆ ನೀರು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೋ,ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಸಹ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ.ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾನು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಎಷ್ಟು ಕ್ಷಣಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿರುವೆನೊ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇದೆ ಅವಧಾರಣೆಯಿಂದಲೇ ಇದೆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರುವೆ.ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೂ,ವಿಷಯಕ್ಕೂ,ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ,ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿನಿಮಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು, ಇದರಿಂದ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಿರುವೆ,ನನ್ನ ಪರಿವಾರ ಸುಖಿಯಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೆನೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿವಾರ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವುದು,

मनुष्य सुखी, समझदार होना ही चाहता है कोई आदमी मूर्ख होना नहीं चाहता। इसलिए मूर्ख को भी मूर्ख कहने से वह गाली देगा और कहेगा तुम ही मूर्ख हो। इसलिए अस्वीकृत बात किसी को भी स्वीकृत नहीं होती। मूर्खता खिंचतान, द्वंद, द्रोह-विद्रोह, झगड़ा मुझको स्वीकृत नहीं है। भौतिकवादी कहते हैं द्रोह विद्रोह के बिना कुछ हो ही नहीं सकता।

इसके बदले में समाधानात्मक भौतिकवाद के नजरिए में जो कुछ भी अस्तित्व में है बल सम्पन्नता है। बल सम्पन्नता का उपयोग है, सदुपयोग है, प्रयोजनशीलता है यह ही जागृत जीवन में होने वाली स्वाभाविक खूशबु है। विज्ञान सम्मत यदि विवेक हो पाता है यही मुख्य मुद्दा है। विवेक का मतलब है प्रयोजन, तो प्रयोजन विज्ञान सम्मत हो जाए और विवेक सम्मत विज्ञान हो जाए। **विज्ञान सम्मत विवेक का मतलब है जो मानव प्रयोजनों को विश्लेषण करने योग्य हो जाए। यदि प्रयोजन को हम विश्लेषण कर नहीं पाते तब तक हमारा तर्क अधूरा है।** अभी तक विज्ञानवादी नियम यह कहता है कि हम तर्क संगत भौतिकवाद दिए हैं तो पहले तर्क तो यही आता है कि मैं क्या हूँ? कौन हूँ? क्यों हूँ? और हमारी शांति, अशांति, सुख, दुख कैसे निर्मित होते हैं? इससे हम पीड़ित क्यों होते हैं? खुशी क्यों होते हैं? इसका उत्तर विज्ञान से मिलता नहीं है। तो हम झूठ से कोई चीज शुरू करके सच्चाई को नहीं पा सकते। समाधान है, अस्तित्व में नियति है, नियतिक्रम है। नियतिक्रम का अर्थ है समाधान की ओर गतियां। इस बात को समझाने के लिए समाधानात्मक भौतिकवाद में प्रयत्न किया है।

इसी के आधार पर व्यवहारात्मक जनवाद की बात है। मनुष्य सुखी होना चाहता है और समाधान = सुख, समस्या = दु:ख। समाधान चाहिए ही चाहिए, समाधान कैसा होगा? व्यवहार से होगा। कैसे होगा? संबंध, मूल्य मूल्यांकन और उभयतृप्ति से समाधानित होंगे। यदि हम संबंधों को पहचानते नहीं है तब भी समस्या से ग्रसित रहते हैं, मूल्यों का निर्वाह करते नहीं संबंधों के अनुरुप तब भी हम समस्या से ग्रसित रहते हैं। ये (संबंध, मूल्य, मूल्यांकन, उभयतृप्ति) चारों होने पर समाधान होता है। इस ढंग से ये चारों एक दूसरे से जुड़ने पर चार समस्याओं के बदले एक समाधान होता है। आदमी समस्याओं से लद गया है। समस्या भर दिखता है आदमी का तो पता ही नहीं है। इसका गवाही है ये राजनैतिक, सांस्कृतिक, आर्थिक समस्याएँ अंत हीन होकर आदमी को ढक दिया है। हर आदमी हर पीढ़ी का समस्या से दब कर कराहते-कराहते अंत हो जाता है। इसके बदले व्यवहारात्मक जनवाद एक ऐसा प्रतिपादन है व्यवहार से मनुष्य समाधानित होता है। व्यवहार हम दो स्थितियों में ही करते हैं एक नैसर्गिक संबंध एवं एक मानव संबंध। नैसर्गिक संबंधों में हम कितने भी व्यवहार करेंगे, नियम, नियंत्रण, संतुलन के अर्थ में करेंगे उससे हम समाधान पाते है नहीं तो समस्या से ग्रसित होते ही है, जैसा अभी ग्रसित हो चुके हैं। हम बिना सुझ-बूझ के कुछ भी

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವನು, ಅರಿವುಳ್ಳವನಾಗಲು ಬಯಸುವನು, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಮೂರ್ಖನಾಗಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೂರ್ಖನಿಗೂ ಕೂಡಾ ನೀವು ಮೂರ್ಖನಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಆತ ತಿರುಗಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ತೆಗಳುವನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಮೂರ್ಖ ಎಂದು ಕರೆಯುವನು.ಹಾಗಾಗಿ ಅಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ಖತನ, ಎಳೆದಾಟ, ದ್ವಂದ್ವ, ದ್ರೋಹ, ವಿದ್ರೋಹ, ಜಗಳ ನನಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭೌತಿಕವಾದಿಗಳು ಹೇಳುವರು ದ್ರೋಹ , ವಿದ್ರೋಹಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಿಯಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದ ದ್ರಿಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಬಲಸಂಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಬಲ –ಸಂಪನ್ನತೆಯ ಉಪಯೋಗವಿದೆ,ಸದುಪಯೋಗವಿದೆ,ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲತೆ ಇದೆ, ಇದುವೇ ಜಾಗೃತ ಜೀವನದಲ್ಲಿ –ರಬಹುದಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸುವಾಸನೆಯಾಗಿದೆ.ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮತವಾದ ವಿವೇಕವಾಗುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿ –ದೆ.ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಕದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ,ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮತವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ಸಮ್ಮತ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ.ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮತ ವಿವೇಕದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಮಾನವನು ಪ್ರಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದರೆ,ನಮ್ಮ ತರ್ಕ ಅಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ವಿಜ್ಞಾನವಾದಿ ನಿಯಮ ಹೇಳುವದ್ದೆನೆಂದರೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೆಲ್ಲ ತರ್ಕಸಂಗತ ಭೌತಿಕವಾದ, ಹಾಗಾದಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ಬರುವ ತರ್ಕ ವೇನೆಂದರೆ ನಾನು ಏನಾಗಿರುವೆ? ನಾನು ಯಾರು? ಏಕಿರುವೆ? ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶಾಂತಿ, ಅಶಾಂತಿ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗುವವು? ಇದರಿಂದ ನಾವು ಏಕೆ ಪಿಡಿತರಾಗುವೆವು? ಏಕೆ ಸುಖಿಯಾಗುವೆವು? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಉತ್ತರ ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸತ್ಯದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಾಧಾನವಿದೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಯತಿ ಇದೆ,ನಿಯತಿ ಕ್ರಮವಿದೆ.ನಿಯತಿ ಕ್ರಮದ ಅರ್ಥ ಸಮಾಧಾನದ ಕಡೆಗಿರುವ ಗತಿಯಾಗಿದೆ.ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದದ ವಿಷಯವು ಇದೆ.ಮನುಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಬಯಸುವನು ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನ = ಸುಖ ,ಸಮಸ್ಯೆ = ದುಃಖ .ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ,ಸಮಾಧಾನ ಹೇಗೆ ದೊರಕುವುದು?ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹೇಗೆ ಆಗುವುದು?ಸಂಭಂಧ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ, ಮತ್ತು ಉಭಯತೃಪ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗುವೆವು.ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಸಂಭಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲವಾದರೆ ಸಮಸ್ಯಾಗ್ರಸ್ತರಾಗುವೆವು,ಸಂಭಂಧದ ಅನುರೂಪದಂತೆ ನಾವು ಮೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಆಗಲು ಕೂಡಾ ನಾವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಸಿತರಾಗುವೆವು. ಸಂಭಂಧ, ಮೂಲ್ಯ, ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮತ್ತು ಉಭಯತೃಪ್ತಿ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೊತೆಗುಡುವದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನವಿರುವುದು.ಮನುಷ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವನು. ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ.ಇದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂದರೆ ರಾಜಕಿಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಂತಹೀನವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಲೇ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿವೆ.ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಕೊರಗ–ಕೊರಗಿ ಅಂತ್ಯಗೋಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು.ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳಿಂದ ಮಾನವ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಾನಿತಗೋಳ್ಳುವನು .ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಎರೆಡು ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲೇ ಮಾಡುವೆವು,ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಭಂಧದೊಂದಿಗೆ,ಇನ್ನೊಂದು ಮಾನವ ಸಂಭಂಧದೊಂದಿಗೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವೆವೋ,ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮ,ನಿಯಂತ್ರಣ,ಸಂತುಲನೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವೆವು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಾವು ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗುವೆವು.ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಾವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಸಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವೆವು, ಸಧ್ಯ ನಾವು ಗ್ರಸಿತವಾಗಿರುವಂತೆ.ನಾವು ನಮ್ಮಯ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಏನೆಲ್ಲಾ

प्रौद्योगिकी कर्म किये हैं, धरती का पेट फाड़ा फलस्वरूप कष्टग्रसत हैं ही। इन समस्याओं के कारण मानव इस धरती पर रहेगा, नहीं रहेगा यह प्रश्न चिन्ह बन ही चुका है? मेरे देखने के अनुसार हर मानव, हर स्थिति, हर गति में समाधानित हो सकता है यही व्यवहारात्मक जनवाद में प्रतिपादन की बात है। इसका सार बिन्दु यही है संबंध, मूल्य, मूल्यांकन, उभय तृप्ति। इसी के चलते सर्वतोमुखी समाधान हमें मिलता है। आर्थिक समाधान मिलता है, आवर्तनशील विधि से। सांस्कृतिक विधि मिलता है मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान से। मनुष्य ज्ञानावस्था की इकाई है वह संज्ञानशीलता से ही आपने को प्रमाणित कर पाता है। संबंध होना वर्तमान में विश्वास होना। व्यवस्था में जीना और सहअस्तित्व को प्रमाणित करना। इस ढंग से व्यवहारात्मक जनवाद सर्वतोमुखी समाधान के अर्थ में प्रतिपादित है।

प्रश्न :- फ्रायड ने एक प्रतिपादन प्रस्तुत किया जिसमें उसने आदमी की तमाम इच्छाओं को एक बिन्दु पर केन्द्रित कर दिया, वह है 'काम (सेक्स)'। आज दुनिया में इस विचारधारा को तमाम लोगों ने अघोषित या घोषित रूप से स्वीकार कर लिया है लेकिन हम देखते हैं कि उससे सारी दुनिया में आदमी के बारे में एक स्पष्ट और समाधानकारी चिंतन और परिणाम नहीं मिला। आपने मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान की बात कही है। यह मनोविज्ञान किस तरह से फ्रायड के मनोविज्ञान की जगह लेगा? इस अवधारणा से कैसे आदमी सुख-शांति को प्राप्त करेगा और समग्र मानव जाति एक सही दिशा को प्राप्त कर सकेगी।

उत्तर :- हर मानव, जीवन और शरीर का संयुक्त रूप है, इस बात को स्पष्ट किया है। जीवन मूल रूप में गठन पूर्ण परमाणु है। परमाणु ही संक्रमित होकर चैतन्य प्रकृति (जीवन) में होता है। तब प्रकृति अपने चैतन्य रूप में वैभवित हो पाती है। गठनपूर्ण परमाणु भारबंधन एवं अणुबंधन से मुक्त रहता है। यही उसका वैभव है। यह सहअस्तित्व विधि से समृद्ध मेधस-सम्पन्न शरीर को चलाने योग्य हो जाता है। ये दोनों नियतिक्रम में आने वाली विधियाँ है अर्थात् निश्चित रूप में अस्तित्व सहज उपलब्धियाँ है। मनुष्य में और अन्य जीवों में जीवन का और शरीर का संयुक्त रूप में होना होता है। इसको भली प्रकार से देखा गया है। इसका अध्ययन किया जा सकता है। अध्ययन का केन्द्र बिन्दु यही है कि जीवित रहना, न जीवित होना, जीवन-सम्पन्न रहना, और जीवन रहित रहना यह स्पष्ट होता ही है। इसमें जीवन सम्पन्न रहने का जो प्रमाण है ज्ञानेन्द्रियों के व्यापार से समझ में आता है। जीवन शरीर के द्वारा प्रकाशित नहीं हो पाता है अर्थात ज्ञानेन्द्रियों का कार्य-कलाप जब नहीं हो पाता है तब मर गया कहते हैं। मरने का मतलब शरीर को जीवन छोड़ दिया रहता है। शरीर से जब जीवन अलग हो जाता है उस समय से मृतक हो गया ऐसी घोषणा करते हैं। ऐसे शरीर को हम मनुष्य नहीं कहते हैं। 'जीवन' शरीर को चलाते हुए स्थिति में ही हम मानव कहते हैं।

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆವೋ ಅದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಬಗೆದು ಹಾಕಿರುವೆವು ,ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪ ನಾವೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗ್ರಸ್ತರಾಗಿಯೇ ಇರುವೆವು .ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾನವ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯುವವನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚಿನ್ಹೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವೆವು. ನಾನು ಕಂಡಿರುವಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಿತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ,ಇದನ್ನೇ ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. .ಸಂಭಂಧ, ಮೂಲ್ಯ ,ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ, ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿ ಇವುಗಳೇ ಇದರ ಸಾರ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿವೆ.ಇದರ ಗುಂಟ ಹೊರಟರೆ ನಮಗೆ ಸರ್ವೋತೋಮುಖಿ ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯುವುದು.ಆವರ್ತನಶೀಲ ವಿಧಿಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾಧಾನವು ದೊರೆಯುವುದು. ಮಾನವ ಸಂಚೆತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಧಿಯು ದೊರೆಯುವುದು. ಮನುಷ್ಯ ಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥಾದ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿರುವನು, ಅವನು ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಸಂಭಂಧವಿರುವುದು ಎಂದರೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದವು ಸರ್ವೋತೋಮುಖಿ ಸಮಾಧಾನದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ – ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಕುರಿತು

ಪ್ರಶ್ನೆ: **ಸಿಗ್ನಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಇವರು ಒಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವರು,ಅದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂದ್ರಿಕರಿಸಿರುವರು,ಆ ಬಿಂದುವೇ"ಕಾಮ".ಸಧ್ಯದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರ –ಧಾರೆಯನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಘೋಷಿತ ಇಲ್ಲವೆ ಅಘೋಷಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಕರಿಸಿರುವರು ಆದರೂ ಸಹ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕುರಿತು ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮಾಧನಕಾರಿ ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.ತಾವು ಮಾನವ ಸಂಚೆತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಿರಿ.ನೀವು ಹೇಳುವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಟಿಯಾಗುವುದು?ನೀವು ಹೇಳುವ ಅವಧಾರಣಾದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ಸುಖ – ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯವನು, ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮಾನವ ಜಾತಿಯೇ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ದಿಶೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ?**

ಉತ್ತರ: ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪವಾಗಿರುವನು, ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣುವಾಗಿದೆ. ಪರಮಾಣುವೆ ಸಂಕ್ರಮಿತವಾಗಿ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ(ಜೀವನ)ಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಇದಾದಾಗಲೇ ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ವೈಭವಿತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಗಠನಪೂರ್ಣ ಪರಮಾಣು ಭಾರ ಭಂಧನ ಹಾಗು ಅಣು ಭಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಅದುವೇ ಅದರ ವೈಭವವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸಮ್ರುದ್ಧ ಮೇದಸ್ಸು ಸಂಪನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು. ಇವೆರಡು ನಿಯತಿಕ್ರಮದಿಂದ ಆಗುವ ವಿಧಿಗಳಾಗಿವೆ ಅರ್ಥಾತ ನಿಶ್ಚಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಹಜ ಉಪಲಬ್ಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಜೀವನ ಬಾಳುವುದು ಇಲ್ಲ ಜೀವನ ಇರುವುದು, ಜೀವನ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನ ರಹಿತ ಇರುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೇನೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಾರ್ಯ–ಕಲಾಪದಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು. ಜೀವನ ಶರೀರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗದೆ ಇರುವುದು ಅಂದರೆ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಾರ್ಯ – ಕಲಾಪವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ,ಮರಣವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವೆವು. ಮರಣವಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಜೀವನ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದಾಗಿದೆ.ಯಾವಾಗ ಜೀವನ ಶರೀರದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುವುದೋ ಆ ಸಮಯದಿಂದ ಶರೀರ ಮೃತವಾಯಿತು ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವೆವು ಅಂಥಹ ಶರೀರವನ್ನು ನಾವು ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಕರೆಯುವದಿಲ್ಲ 'ಜೀವನ' ಶರೀರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಮಾನವನೆಂದು ಕರೆಯುವೆವು.

ऐसा हर मानव एक विचारशील इकाई है। जीवों में विचारणा का कोई स्थान नहीं है। जीवों का विचार वंशानुषंगीयता के रूप में ही है। मनुष्य वंशानुषंगीय विधि से जीना चाहे तो भी कल्पनाशीलता, कर्मस्वतंत्रता उससे अधिक दूर दूर तक पहुँचा ही रहता है। जब वंशानुषंगीयता के अर्थात् शरीर के सीमा में यदि हमारा विचार सीमित नहीं हुआ उस स्थिति में हम दूर-दूर तक फैलते ही हैं। इसके कारण हमारा (जीवन का) शरीर सीमा से सीमित रहना नहीं बना। इसके कारण हमारा शरीर सीमा तक विचार कर हम कहीं तृप्त नहीं हुए, समाधानित नहीं हुए। इसका गवाही है न तो हम समाजिक हो पाये और न ही अखण्ड समाज बना। सार्वभौम व्यवस्था को नहीं पाये। कुत्ते की व्यवस्था सार्वभौम है, घोड़े की व्यवस्था सार्वभौम है, हर जीव की व्यवस्था सार्वभौम है, मनुष्य कौन-सा अभागा है जो उसकी व्यवस्था सार्वभौम न बनें?

विचारशीलता हमारा स्वत्व है आप हम चुप नहीं रह सकते। विचार को चुप करना हमारे अधिकार में नहीं है। अस्तित्व में गधा, घोड़ा, कुत्ता, घास-फूस, पत्थर, लोहा, मणि-मणिक्य सभी का उपयोग है या एक दूसरे के पूरक है। तो मनुष्य होकर के पूरक न हो यह कैसे हो सकता है? चुप होना याने प्रकृति विरोधी होना, नियति विरोधी होना, विकास विरोधी होना और जागृति विरोधी होना। इस तरह चारों विधी से विरोधी हो गया और विरोध से समस्या पैदा होगा। यही हुआ।

हमारे देश में जितने लोगों ने समाधि के लिये प्रयत्न किया। इन सारे प्रयोग में जब समाधि की गवाही देने की बारी आती है तो कुछ लोगों ने गोलमोल विधि से गवाही दी भी है। किन्तु मैं समाधि पाया हूँ, समाधि का यही फलन है मैं इसका प्रमाण हूँ ऐसा बोलना बना नहीं। अब उसके बाद अवतारी पुरूष आ गया। अवतार में मनुष्य के जितने भी दस्तावेज है मनुष्य की अंतिम कल्पनाओं के प्रस्तुत करने की कोशिश की। शुभ के लिए ही किया किन्तु सर्वशुभ घटित नहीं हुआ। शुभ का मतलब समाधान, समृद्धि, अभय सहअस्तित्व से प्रमाणित नहीं हुए। अखण्ड समाज, सार्वभौम व्यवस्था प्रमाणित नहीं हुई हर मनुष्य समझदार हो गया इस बात का सत्यापन भी हर मनुष्य करने योग्य हुआ भी नहीं। सबको सुख, शांति, संतोष प्राप्त नहीं हुआ इन चीजों को ध्यान में रखकर हम असफलता की बात कह रहे हैं। इसके विपरीत भौतिकवाद ने जो कहा संग्रह-सुविधा उससे भी बात बना नहीं वो भी असफलता के कगार पर आ गया। सफलता की जो बात आती है वो मानव संचेतना से ही आती है। मानव संचेतना कहां रहता है? जीवन में रहता है, शरीर में नहीं रहता तो आपने जिस फ्रायड नाम के व्यक्ति को कहा उनको जीवन से लेन-देन है ही नहीं।

यदि काम वासना से पीड़ित होना ही जीवन मांगता है यही सच्चाई है तो यह पहले से ही कुत्ते, बिल्ली आदि जीवों में हो चुका है फिर मनुष्य के होने की क्या जरूरत थी नियति क्रम में? ऐसा पूछा जाए तो मनुष्य के

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ವಿಚಾರಶೀಲ ಇಕಾಯಿಯಾಗಿರುವನು. ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ವಂಶಾನುಷಂಗಿಯತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯ ವಂಶಾನುಷಂಗಿಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಬಾಳಲು ಬಯಸಿದರು ಸಹ ಅವನಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಪಾನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ವಂಶಾನುಶಂಗಿಯ ವಿಧಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ದೂರದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಯಾವಾಗ ವಂಶಾನುಶಗಿಯತೆಯ ಅರ್ಥಾಥ ಶರೀರದ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು ಸಿಮಿತವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ,ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು ದೂರದವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವವು.ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ (ಜೀವನದ) ಶರೀರ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾವು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಶರೀರ ಸೀಮೆಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸಿ ತೃಪ್ತರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಂದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಲಿಲ್ಲ , ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ,ನಾಯಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿದೆ,ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿದೆ,ಮನುಷ್ಯ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಅಭಾಗ್ಯನಾದ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?ವಿಚಾರಶೀಲ ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ವವಾಗಿದೆ, ನಾನಾಗಲಿ,ನಿವಾಗಲಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ.ವಿಚಾರವನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಿಸವುದು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆ,ಕುದುರೆ,ನಾಯಿ,ಕಸ–ಕಡ್ಡಿ,ಕಲ್ಲು,ಕಬ್ಬಿಣ,ಮಣಿ–ಮಾಣಿಕ್ಯ,ಎಲ್ಲವುಗಳ ಉಪಯೋಗವಿದೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ಕೂಡಾ ಪೂರಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ?ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಎಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವುದು,ನಿಯತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿರುವುದು,ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ.ಈ ರೀತಿ ಮನುಷ್ಯ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿರೋಧಿಯಾದನು ಮತ್ತು ವಿರೋಧದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಇದೆ ಆಗಿರುವುದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಸಮಾಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ, ಸಮಾಧಿಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣ ಕೊಡುವ ಸಂಧರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೊಟ್ಟರು ಅದು ಗೊಲಮೊಲ ವಿಧಿಯಿಂದ. ಆದರೆ ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ಪಡೆದಿರುವೆ, ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಇಂಥ್ಹವೇ ಫಲಗಳಿವೆ, ನಾನು ಈ ಫಲಗಳ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಯಾರು ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲ. ತದನಂತರ ಅವತಾರಿ ಪುರುಷರು ಬಂದರು. ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳಿವೆಯೋ, ಅವೆಲ್ಲವು ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಿಮ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದವು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶುಭದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದರು, ಆದರೂ ಸರ್ವಶುಭ ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶುಭದ ಅರ್ಥ ಸಮಾಧಾನ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ, ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಖಂಡ ಸಮಾಜ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ,ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದ ಎಂಬ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಸತ್ಯಾಪಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಹ ಯೋಗ್ಯನಾಗಲಿಲ್ಲ.ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಸಂತೋಷ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಅಸಫಲತೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ.ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಭೌತಿಕವಾದ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುವಿಧಾ–ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಸಮಾಧಾನ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ,ಅದು ಕೂಡಾ ಅಸಫಲತೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಸಫಲತೆಯ ಕುರಿತು ಮಾತೊಂದು ಬರುವುದಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಸಂಚೆತನಾದಿಂದಲೇ ಬರುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾನವ ಸಂಚೆತನಾ ಎಲ್ಲಿ ಇರುವುದು? ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವುದೆ ಹೊರತು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ನೀವು ಯಾವ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಕುರಿತು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರೋ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಡು –ಕೊಳುವುದೇನು ಎಲ್ಲ

ಕಾಮ ವಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ಪಿಡಿತವಾಗಲು ಜೀವನ ಬಯಸಿದ್ದೆಯಾದರೆ, ಅದೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿಗೆನೆ ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ, ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನಿಯತಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವ ಅಗತ್ಯವೆನಿತ್ತು? ಎಂದು ನೀವು ಕೆಳಿದ್ದೆಯಾದರೆ

होने का कोई लक्ष्य ही नहीं है यही तर्क निकलता है और भिन्नता क्या है उसमें? मनुष्य का लक्ष्य सुखी होना है। सुखी होने के लिए समाधान चाहिए। बिना समाधान के एक भी आदमी प्रमाणित नहीं करेगा समृद्धि को। समाधान को छोड़कर हम समृद्ध हो जाएं ये होगा नहीं। इसलिए इस पर अपने को विचार करने की जरूरत है विचार करने पर हमें जो समझ में आया मानव संचेतना की सम्पूर्णता संज्ञानशीलता और सवंदेनशीलता में व्याख्यायित होता है। सज्ञांनशीलता में दो चीज (1) जानना (2) मानना और संवेदनशीलता में दो चीज (1) पहचानना (2) निर्वाह करना होता है। संवेदनशीलता का जितना भी प्रयत्न है प्रवर्तन है वो इन्द्रिय मूलक विधि से होता है। तो इन्द्रिय संवेदना के आधार पर हम जितना भी निर्णय करते हैं वो सामयिक ही होगा। उसमें निरंतरता नहीं होगी। जैसे खाना अच्छा लगता है तो खाते ही रहें, सोना अच्छा लगता है तो सोते ही रहें, ऐसा होगा नहीं। कहने का मतलब है कि कोई इन्द्रिय व्यापार में ऐसी क्रिया नहीं है जिसको हम सतत् एक सा ले जायें, उसमें बारम्बार बदलाव आवश्यक है। परिवर्तन बिना कोई आदमी निरंतर किसी भी इन्द्रिय व्यापार में लिप्त नहीं हो सकता। यह झंझट क्यों आ गया? पूछा जाये तो मानव को संज्ञानशीलता की ओर प्रवृति होने के लिए। **इसलिए व्यवस्था कितना शुभ है कि संवेदनशीलता की भंगुरता मानव के जागृत होने के लिए घण्टी है, मानव जागृति के लिए प्रेरणा है, मानव जागृति के लिए दिशा है।** मेरे लिए, आपके लिए। ये कब उद्गमित हो कब आप इसको सत्यापित करेंगे ये आप ही सोचेगें। इसका दायित्व आपका ही है मेरे लिए सब आ गया। ये सब आ गया तो हमारा रोमांचित होना स्वाभाविक है। ये अपने आप में कितना व्यवस्थित बात है। थोड़ा सा विचारशील होने से, आदमी ये विचार कर ही सकता है और उसी के आधार पर हमने जो कुछ प्रयोग किया उससे स्पष्ट हो गया कि संवेदनशीलता भंगुरशील है और हम निरंतर सुख चाहते हैं। संवेदनाओं में संवेदनाओं के योग में हमें सुख भासता भी है पर सुख की अनुभुति नहीं होती। हमारी प्यास सुख की है जो अनुभव के बिना होती नहीं। अनुभव निरंतर होता ही है। अनुभव कहीं भी भंगुर होता नहीं। इस आधार पर सुख की निरंतरता के लिए ये आवश्यक था। संवेदनाओं में भंगुरता सहज है, यही व्यवस्था है। इस आधार पर हम इसका मूल्यांकन कर पाये। उसके बाद संज्ञानशीलता का मतलब निकल गया; जीवन के सभी क्रियाकलाप अनुभव मूलक विधि से अनुप्राणित होना। मानव संचेतना यही है यहीं जागृत संचेतना है। जिसको मैंने स्वयं अनुभव किया। मैं आपको अध्ययन कराता हूं। ये अध्ययन मूलक विधि से ही आयेगी। इसको बार-बार पठन-पाठन से बोध के लिए सहायक हो सकता है।

जीवन समझ में आ गया मानव संचेतना का आधार बन गया ।मानवीयता पूर्ण आचरण समझ में आया तो परंपरा बन गया ।परम्परा के लिए मानव मानवीय व्यवहार को , मानवीयता पूर्ण आचरण को समझे बिना मानव परम्परा होने वाला नहीं है ।मानवीय आचरण ही एक ऐसा वास्तु है जो किसी सर्व देश - काल में एक सा ही है

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಇಲ್ಲವೇನು ಎಂಬ ತರ್ಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಏನಿದೆ?ಮನುಷ್ಯನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗುವುದಾಗಿದೆ.ಸುಖಿಯಾಗಲು ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕು.ಸಮಾಧನವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಸಮಾಧಾನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನಾವು ಕೇವಲ ಸಮೃದ್ಧರಾಗುವೆವು ಎಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಹಾಗಾಗಿ ಇದರ ಕುರಿತು ನಮಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಜರೂರತ ಇದೆ,ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಖ್ಯಾಯಿತಗೋಳ್ಳುವನು.ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ವಸ್ತುಗಳಿವೆ 1) ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು 2) ನಂಬುವುದು ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ವಸ್ತುಗಳಿವೆ 1) ಗುರುತಿಸುವುದು,2) ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನವಿದೆಯೋ,ಪ್ರವರ್ತನವಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲವು ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದಿರುವುದು.ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಸಾಮಾಯಿಕ(ನಿಶ್ಚಿತ ಕ್ರಿಯೆಯ ವರ್ತಮಾನ)ವಾಗಿಯೇ ಇರುವವು.ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ.ಅದೆಹೇಗೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಊಟ ಸವಿ ಏನಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು,ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುವುದು ಎಂದು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು, ಹೀಗಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಹೇಳುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಸತತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದು.ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗದೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಇಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಲಿಪ್ತನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಕಟ ಏಕೆ ಬಂದಿತು?ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ "ಮಾನವ ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ".ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಶುಭವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿನ ಭಂಗುರತೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಜಾಗೃತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ,ಮಾನವನ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ,ಮಾನವನ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ದಿಷೆಯಗಿದೆ.ನನಗು,ನಿಮಗೂ.ಇದು ಯಾಗವ ಉದ್ಗಮಿತವಾಗುವುದು, ಯಾವಾಗ ನೀವು ಇದನ್ನು ಸತ್ಯಾಪಿತಗೋಳಿ – ಸುವಿರಿ ,ಇದೆಲ್ಲವೂ ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿರಿ.ಇದೆಲ್ಲದರ ದಾಯಿತ್ವ ನಿಮ್ಮದೇಯಾಗಿದೆ, ನನಗಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆಗಿದೆ.ಎಲ್ಲವು ಆಗಿದೆ ಅಂದಾಗ ನಾನು ರೋಮಾಂಚಿತಗೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.ಇದೊಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆತಾನೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.ಸ್ವಲ್ಪವೇ ವಿಚಾರಶೀಲವಾಗುವದಿಂದ,ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಈ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡ ಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಏನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವಿನೋ ಅದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದೆನೆಂದರೆ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆ ಭಂಗುರಶೀಲವಿದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾನವರು ನಿರಂತರ ಸುಖ ಬಯಸುವೆವು.ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸುಖದ ಭಾಸವಾಗುವುದು ಆದರೆ ಸುಖದ ಅನುಭೂತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.ನಮ್ಮ ದಾಹವಿರುವುದು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ,ಅದು ಅನುಭವಿಲ್ಲದೆ ದೊರಕುವುದಲ್ಲ.ಅನುಭವವೇ ನಿರಂತರವಾಗಿರುವುದು.ಅನುಭವ ಯಾವತ್ತು ಭಂಗುರವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ .ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಖದ ನಿರಂತರತೆಗಾಗಿ ಇದರ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು .ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಂಗುರತೆ ಸಹಜವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದುವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇದರ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.ತದನಂತರವೇ ಸಂಜ್ಞಾನಶೀಲತೆಯ ಅರ್ಥ ಮೂಡಿಬಂದಿತು; ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳು ಅನುಭವ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ **ಅನುಪ್ರಾಣಿತ**(ನಾಲ್ಕು ಆವಸ್ಥೆ ಹಾಗು ನಾಲ್ಕು ಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹಜ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು)ವಾಗುವದಾ –ಗಿದೆ.ಇದುವೇ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾವಾಗಿದೆ,ಇದುವೇ ಜಾಗೃತ ಸಂಚೇತನಾವಾಗಿದೆ.ನಾನು ಸ್ವಯಂ ಇದರ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವೆ.ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ.ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಬರುವುದು.ಇದನ್ನು ಮೆಲಿಂದ – ಮೇಲೆ ಪಠಣ – ಪಾಠಣ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು

ಜೀವನ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಬರುವುದೇ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾದ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಯಾದರೆ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ದವಾದಂತೆಯೇ.ಪರಂಪರೆಗಾಗಿ ಮಾನವ,ಮಾನವೀಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು, ಮಾನವಿಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲೇಬೇಕು,ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪರಂಪರೆ ಸಿದ್ದವಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯೊಂದೇ ಸರ್ವ ದೇಶ – ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ही है। मूल्य, चरित्र, नैतिकता का संयुक्त स्वरूप आचरण है। चरित्र को बताया स्वधन, स्वनारी/स्वपुरूष तथा दयापूर्ण कार्य व्यवहार। तन, मन, धन का सदुपयोग व सुरक्षा करना नैतिकता है। संबंधों में मूल्यांकन करना और फलस्वरूप उभयतृप्ति होना ही मूल्य है। **जीवन लक्ष्य सुखी होना है, मानव लक्ष्य है समाधान, समृद्धि, अभय, सहअस्तित्व।** लक्ष्य के लिए हम हर जगह से नैतिकता को जोड़ते हैं, नैतिकता इसी अर्थों में सार्थक होता है, इसी अर्थ में प्रायोजित हो पाते हैं। मूल्य विधि भी ऐसे ही है और चरित्र विधि में यही है। दुष्चरित्रता में दुखी होते हैं, अनैतिकता में दुखी होते हैं, मूल्यों का अनादर पर दुखी होते हैं। इस तरह से मूल्य, नैतिकता, चरित्र को निर्वाह करना ही मानवीय आचरण है, स्वभाव है। ऐसे आचरण के लिए किस चीज की आवश्यकता थी? वह अस्तित्व, जीवन एवं मानवीयतापूर्ण आचरण के ज्ञान की आवश्यकता है।

ज्ञान क्या है? जानना, मानना ही ज्ञान है। जानने, मानने के बाद ही तृप्ति बिंदु को तलाशने की बात बनती है। जब जानते नहीं, मानते नहीं तो तृप्ति बिन्दु काहे को तलाशेंगे? कहां तलाशेंगे? जैसे हम दिल्ली को जानते, मानते है तो दिल्ली जाने का कार्यक्रम बनाते हैं। अगर हम दिल्ली को जानते, मानते ही नहीं तो जाने का कार्यक्रम कैसे बनायेंगे? चन्द्रमा को होना मान लिया और चन्द्रमा पर पहुंच भी गये। जानने एवं मानने के तृप्ति बिंदु के लिए बहुत कुछ करते हैं। तो मुख्य रूप से करने की बात यही है अस्तित्व समझ में आने से सहअस्तित्व समझ में आता है; सहअस्तित्व समझ में आने के फलस्वरुप मानवीयता पूर्ण आचरण आता ही है, निष्पन्न होता ही है। मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान में इन सबकी पुष्टि है। एक बात और है जीवन में मैंने 122 क्रियाकलापों को देखा है। इन 122 क्रियाकलापों में से मन में कितना क्रियाकलाप होता है वृत्ति में कितना, बुद्धि में कितना, आत्मा में कितना होता है इसको स्पष्ट करने की कोशिश की है। जीवन समझ में आ गया मानव संचेतना का आधार बन गया। मानवीयता पूर्ण आचरण समझ में आ गया तो परंपरा बन गया। परम्परा के लिए मानव मानवीय व्यवहार को, मानवीयता पूर्ण आचरण को समझे बिना मानव परम्परा होने वाला नहीं है। मानवीय आचरण ही एक ऐसा वस्तु है जो कि सर्व देश-काल में एक सा इसका क्या प्रयोजन? इससे यह प्रयोजन है एक के बाद एक जो सुनने में आया और समझ में आया तो तृप्ति बिंदु के लिए अनुभव करना बन ही जाता है, उसे दूसरों को बोध कराने की अर्हता आती है। दूसरों को बोध के बाद ही हमारी संपदा का प्रमाण है। हम दूसरों को समझाते हैं तो हमारी समझदारी का प्रमाण है। हम निरोगी है तो दूसरों को निरोगी बनाने में हमारा धन प्रमाणित होता है। हम धनी हैं दूसरों को धनी बना दें तभी हमारे धनी होने का प्रमाण होता है। इस ढ़ंग से सरलता से सामाजिक होने की रीति आती है। अभी तक मनुष्य संवेदनशीलता में ही जीता रहा है इसलिए संग्रह, सुविधा, द्रोह-विद्रोह, शोषण की बात आती रही है। इस ढ़ंग से मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान का मूल रूप स्पष्ट होता है वह मूलत: जीवन की क्रिया ही है जानने के लिए मानना हुआ तो जानने के आधार पर प्रवर्तित होते हैं और पहचानने व निर्वाह करने के क्रम में हम अपने आप से न्यायिक हो जाते है, नियंत्रित हो जाते है, संतुलित हो जाते है, सुखी हो जाते है। ये ही कुल मिलाकर मानव संचेतनावादी मनोविज्ञान का प्रयोजन है।

ಮೂಲ್ಯ,ಚರಿತ್ರೆ,ನೈತಿಕತೆಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ರೂಪವೇ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದರೆ ಸ್ವಧನ,ಸ್ವನಾರಿ/ಸ್ವಪುರುಷ ಹಾಗು ದಯಾಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿದೆ.ತನು,ಮನ,ಧನ ಇವುಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಯೇ ನೈತಿಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಉಭಯ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದೇ ಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗುವದಾಗಿದೆ,ಸಮಾಧಾನ,ಸಮೃದ್ಧಿ, ಅಭಯ,ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೇ ಮಾನವ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುವೆವು,ನೈತಿಕತೆಯನ್ನುವುದು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು, ಇದೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ವಾಗುವದಾಗಿದೆ.ಮೂಲ್ಯ ವಿಧಿಯು ಕೂಡಾ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿಯು ಇದೆ ಇರುವುದು.ದುಶ್ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ದುಃಖಿಯಾಗುವೆವು,ಅನೈತಿಕತೆಯಲಿ ನಾವು ದುಃಖಿಯಾಗುವೆವು,ಮೂಲ್ಯಗಳ ಅನಾದರದ ಮೇಲೆಯೂ ನಾವು ದುಖಿಯಾಗುವೆವು.ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂಲ್ಯ,ಚರಿತ್ರೆ,ನೈತಿಕತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವು –ದೇ ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ,ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ.ಇಂಥಹ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು? ಅಸ್ತಿತ್ವ,ಜೀವನ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಯ ಜ್ಞಾನಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಜ್ಞಾನ ಏನಿದು ? ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ,ನಂಬುವುದು –ಇದುವೇ ಜ್ನಾನವಾಗಿದೆ.ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು,ನಂಬುವುದು ಆದ ನಂತರವೇ ತ್ರುಪ್ತಿಬಿಂದುವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶುರುವಾಗುವುದು.ತಿಳಿದೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ,ನಂಬಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತೃಪ್ತಿಬಿಂದುವನ್ನು ಏಕೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವೆವು? ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವೆವು?ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾವು ದಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ,ನಂಬಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ನಾವು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವೆವು.ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ದಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಂಬಿಯು ಇಲ್ಲ ಅಂತಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸುವೆವು.ಚಂದ್ರನಿರುವನೆಂದು ನಂಬಿದೆವು,ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ನಂಬುವ ತೃಪ್ತಿಬಿಂದುವಿಗಾಗಿ ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡುವೆವು.ಹಾಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದೆ –ನೆಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು; ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪ ಮಾನವೀಯತೆಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದೆ ಬರುವುದು,ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುದು ಸಿದ್ಧ.ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ಇನ್ನೊದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 122 ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆ. ಈ 122 ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಮನ್ ದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳಾಗುವವು,ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ,ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು,ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು,ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇರುವವು ಎಂಬುದ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಏನು?ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನೆ ಏನೆಂದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದಾದ ನಂತರ ಒಂದನ್ನು ಕೆಳುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಬಿಂದುವಿಗಾಗಿ ಅನುಭವವಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು,ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೋಧ ಮಾಡಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ಬರುವುದು.ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೋಧವಾದ ನಂತರವೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪದಾ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವುದು.ನಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.ನಾನು ನಿರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನಿರೋಗಿಯಾಗಿಸಲು ನನ್ನ ಧನ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುವುದು.ನಾನು ಧನಿಕನಾಗಿರುವೆ,ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಧನಿಕರನ್ನಾಗಿಸಿದಾಗಲೇ ನಾನು ಧನಿಕನಾಗಿರುವದರ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುವುದು.ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗುವ ರೀತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.ಮನುಷ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಸಂವೇದನೆಶೀಲತೆಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವನು ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹ,ಸುವಿಧಾ,ದ್ರೋಹ,ವಿದ್ರೋಹ,ಶೋಶನೆಯಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ.ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ ರೂಪ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.,ಅದು ಮೂಲತಃ ಜೀವನದ ಕ್ರಿಯಗಳೇ ಇವೆ,ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಂಬುವದಾದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾಗುವೆವು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವ ಹಾಗು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು ನ್ಯಾಯಿಕರಾಗುವೆವು, ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗುವೆವು, ಸಂತುಲಿತವಾಗುವೆವು, ಸುಖಿಯಾಗುವೆವು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿಯೇ ಮಾನವ ಸಂಚೇತನಾವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಜೋಜನೆಯಗಿದೆ.

प्रश्न :- बाबा जी आज धरती पर हजारों चिकित्सा पद्धतियाँ है, इतने मानवों का श्रम उसमें लगा है इतना धन नियोजित होने के बाद भी मानव जाति का स्वास्थ आज भी बिगड़ा हुआ है। जितना धन लगाया जा रहा है, जितने यंत्रों का अनुसंधान किया जा रहा है उसके बावजूद भी रोगों की संख्या बढ़ती जा रही है। नये-नये रोग पैदा होते जा रहे हैं। पुरानी पद्धति से भी जैसा दावा किया जाता है वैसी उपलब्धि नहीं होती और आधुनिक पद्धतियों से भी जो बात कही जाती है वो प्रमाणित नहीं होती। इस संबध में आप जीवन विद्या से स्वास्थ्य-संयम के आधार पर कैसे स्वास्थ्य को पहचानना चाहेंगे।

उत्तर :- आपने जो बोला यह प्रश्न कम ज्यादा सभी का है। इतना सब प्रयत्न विशेषज्ञता के लिए है। जबकि विशेषज्ञता एक भूत है, पिशाच की तरह है। वो सबको मार देता है। हम विशेषज्ञ है इसलिए हम जो कहते हैं वह सही है ऐसा मान लेने के आधार पर सर्वाधिक अपराध हुआ। उसमें सबसे ज्यादा अपराध उन्हीं के ऊपर हुआ जो रोगी थे। रोगी जब अपनी तकलीफों को सुनाने लगता है तो डाक्टर सुनना नहीं चाहते, वे रोगी को मशीन से सुनना चाहते हैं, मशीन से मनुष्य के दर्द को पहचानना होता नहीं। कुल मिलाकर मनुष्य ही मनुष्य के दर्द को सुन सकता है, पहचान सकता है यह बात यंत्रों से होता नहीं और हम रोग को पहचान नहीं पाते है। पहले जो कुछ लोग आयुर्वेद विधि से, यूनानी विधि से और विधियों से नाड़ी ज्ञान के आधार पर तकलीफों को पहचानने की कोशिश किये वह सराहनीय है। वे नाड़ियों के द्वारा, नाड़ी के गति के द्वारा, दबाव के द्वारा, प्रवाह के द्वारा, खिचांव के द्वारा, तनाव के द्वारा जो रोग को पहचानने की कोशिश की है वह सराहनीय है। शनै: शनै: कालान्तर में, यंत्र को देखकर उसकी (नाड़ी परीक्षण की) कठिनता को स्वीकार करते हुए, आदमी यंत्र की ओर दौड़ लिया। अब सब लोग यंत्र से ही बीमारी और दर्द सुनना चाहते है। यंत्र के आधार पर हम कुछ भी निर्णय लेते हैं रोगी तृप्त होता नहीं और रोग के मूल स्वरूप से चिकित्सक दूर ही रह जाता है। उसके लिए युक्ति, अनुसंधान, शोध करने की बात आती है। उसमें चूक हो ही जाती है क्योंकि अनुकूलता, प्रतिकूलता को जो शोध करना चाहिए वह बीमार के साथ वह चीज होता नहीं है। सारी विशेषज्ञता संग्रह सुविधा में फंस गयी। मरीज को देखकर दवाई लिखने का पचास रू. से लेकर दो हजार रू. तक लेते हैं। मैंने देखा है पचास रू. लेकर जो दवाई लिखता है वही दवाई दो हजार रू. लेकर बड़े शहर का विशेषज्ञ लिखता है। यहाँ हमने इस बात को ध्यान दिलाया कि मनुष्य कैसा पागल हो गया है। ज्यादा पैसे लेने वाला ज्यादा अच्छा चिकित्सक है ऐसा सोचता है, तो उस सीमा से अधिक उसमें अपेक्षा हो नहीं सकती। तीसरी बात, हम चिकित्सा में समग्रता के साथ कभी सोचे नहीं अर्थात चिकित्सक बनने की सोचे ही नहीं, ऐसा प्रयत्न ही नहीं किया। चिकित्सा समग्रता का मतलब पहले स्वास्थ अथवा निरोग के बलाबल को पहचाना जाए। रोग के बलाबल को कैसा पहचानेंगे? नाड़ी से पहचानेंगे। नाड़ी में क्या पहचानेंगे? नाड़ी में ये बतायेंगे, नाड़ी की गतियों की पहचान कर रोगों का साक्षात्कार करेंगे

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಬಾಬಾ ಜೀ ಸಧ್ಯ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ,ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾನವರ ಶ್ರಮ ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ,ಇದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಧನ ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡ ಬಳಿಕವು ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಧನ ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ,ಇಷ್ಟೊಂದು ಯಂತ್ರಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ,ಆದಾಗ್ಯು ಕೂಡಾ ರೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ.ಹೊಸ –ಹೊಸ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ.ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಏನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಆರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.ಈ ಕುರಿತು ತಾವು ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ– ಸಂಯಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ತಿಳಿಸಿ .

ಉತ್ತರ : ನೀವು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ –ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೆ ಇದೆ._ಇಷ್ಟೊಂದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಶೆಷಜ್ಞತೆಗಾಗಿ ಇದೆ.ಆದರೆ ವಿಶೆಷಜ್ಞತೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಭೂತವಿದ್ದಂತೆ,ಒಂದು ಪಿಶಾಚಿ ಇದ್ದಂತೆ.ಅದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು. ನಾನು ವಿಶೆಷಜ್ಞ ಇರುವೆ,ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿರುವವರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಅಫರಾಧಗಳಾಗಿವೆ.ಇದರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಫರಾಧಗಳು ರೋಗಿಯಾಗಿರುವವರ ಮೆಲೆಯೇ ಆಗಿರುವವು.ರೋಗಿಯೊಬ್ಬತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗುವನೋ,ಆಗ ಡಾಕ್ಟರರಾದವರು ಅವನು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ,ಬದಲಿಗೆ ರೋಗಿಯನ್ನು ಯಂತ್ರದ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸಲು ಶುರುಮಾಡುವರು,ಯಂತ್ರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ನೋವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ.ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ನೋವನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ.ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ,ಇದು ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾವು ರೋಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಈ ಮುಂಚೆ .ಆಯುರ್ವೇದದ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಯುನಾನಿಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧಿಗಳಿಂದ, ನಾಡಿ ನೋಡಿ ಹೇಳುವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ರೋಗಿಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಷಂಶನಿಯವಾಗಿತ್ತು.ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ,ನಾಡಿಯ ಗತಿಯ ಮೂಲಕ,ಒತ್ತಡದ ಮೂಲಕ,ಪ್ರವಾಹದ ಮೂಲಕ,ಎಳೆತದ ಮೂಲಕ,ಉದ್ವೇಗದ ಮೂಲಕ ರೋಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಷಂಶನಿಯವಾಗಿವೆ.ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ,ನಾಡಿ ಪರಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣತೆಯನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸುತ್ತ ,ಮನುಷ್ಯ ಯಂತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ.ಸಧ್ಯ ಎಲ್ಲರು ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವೆ ರೋಗವನ್ನು ಮತ್ತು ನೋವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವರು.ಯಂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಏನೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ರೋಗಿಯು ತೃಪ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲ.ಮತ್ತು ರೋಗದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ದೂರ ಉಳಿದುಬಿಡುವನು.ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಕ್ತಿ,ಅನುಸಂಧಾನ, ಶೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.ಅದರಲ್ಲಿ_ತಪ್ಪುಗಳಾಗುವವೇ ಏಕೆಂದರೆ ರೋಗಗಳ ಜೊತೆ ಇರುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಶೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ.ಎಲ್ಲ ವಿಶೇಷಜ್ಞರು ಸುವಿಧಾ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲೇ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವರು.ರೋಗಿಯೋಬ್ಬನ್ನು ನೋಡಿ ,ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಔಷಧಿಗಳ ಚೀಟಿಯನ್ನುಬರೆಯಲು 50 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 2000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.ನಾನು ಕಂಡಿರುವಂತೆ 50 ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆದು ಯಾವ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವರೋ,ಅದೇ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ವಿಶೇಷಜ್ಞರು ನಗರದಲ್ಲಿ 2000 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.ನಾನು ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹುಚ್ಚನಾಗಿರುವನು ಎಂಬುದ ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನಾಕರ್ಷಣೆಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಆಗಿರುವರೆಂದು ನಾವು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆವು.ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ,ನಾವು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಕುರಿತು ಯಾವತ್ತು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ.ಅಂದರೆ ನಾವೇ ಚಕಿತ್ಸಕರಾಗುವ ಕುರಿತು ಯಾವತ್ತು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ.,ಆ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಯಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಇದರ ಅರ್ಥ ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಅಥವಾ ನಿರೋಗದ ಬಲಾಬಲನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.ರೋಗದ ಬಲಾಬಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಬಹುದೆಂದರೆ ನಾಡಿಯ ಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರೋಗದ ಕುರಿತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು

और लक्षणों से मिलाकर निश्चय करेंगे कि ये ही रोग है। उसका हम चिकित्सा करते हैं सफल होता है तो हमारा समझना सही माना जाए और यदि असफल होता है तो हमारा समझना गलत है। फिर यह शोध की बात बनता है। अभी की स्थिति में देखने को मिलता है जो जैसा चिकित्सा करता है अपने को सही मानता है। सफल हो या असफल हो हम सही चिकित्सा दिये हैं यही मानता है। इसके कारण हम प्राणसंकट में फंस गए। तो पहले रोग को पहचानना, रोग के बलाबल को पहचानना, औषधियों को पहचानना, औषधियों के बलाबल को पहचानना, उनके योग-संयोग को पहचानना, उनके अनुपान प्रयोग को पहचानना, रोगी की मानसिकता को पहचानाना, उसके पथ्य परहेज को पहचानना, नियम-संयम को पहचानना, फिर उपचार को पहचानना, ये सब एकत्रित होने से समग्र चिकित्सा है। औषधि योग से सम्पूर्ण चिकित्सा हो सकता है। मणि चिकित्सा किरण-विकिरण की ही बात करता है, मंत्र चिकित्सा अपने मानसिक तरंग के ऊपर ज्यादा प्रभाव डालता है। केवल औषधि ही अधिक से अधिक रस क्रियाओं के साथ घुल करके रस परिवर्तन लाने के काम में आता है। रोगों को कैसे दूर करना है शरीर व्यवस्था जितना जानता है उतना कोई डॉक्टर नहीं जानता है। **शरीर को ठीक करने की ट्रेनिंग व्यवस्था शरीर व्यवस्था में निहित है।** डॉक्टर तो शरीर के साथ जबरदस्ती करते हैं। चिकित्सक को क्या करना चाहिए? शरीर व्यवस्था को बलवती बनाने के लिए शरीर अवस्था के अनुकूल रस-द्रव्यों को शरीर को देना चाहिए। यही चिकित्सक की खूबी है, यही महिमा है, यही उनका विवेक-विज्ञान है। ऐसी चिकित्सा से हम पार पा सकते हैं। अत: चिकित्सा को विशेषज्ञता से निकालकर लोकव्यापी बनाना चाहिये।

स्वास्थ्य का मतलब शरीर से होता है। संयम का मतलब मन से होता है। जो न्याय होता है, नियमित होता है, नियम के आधार पर होता है, नियंत्रण के आधार पर होता है, संतुलन के आधार पर होता है। यही संयम है। अत: संतुलनपूर्वक, न्यायपूर्वक होने वाली मानसिकता को संयम कहते हैं। उसकी क्या दवाई है? उसके लिये क्या किया जाये? उसके लिए समझदारी दवाई है। नासमझी से असंतुलन, मानसिक असंतुलन, समझदारी से संतुलन बहुत साधारण सूत्र है। समझदारी के अर्थ में संपूर्ण व्यवस्था है, संतुलन है।

भूमिः स्वर्गताम् यातु, मनुष्यो यातु देवताम् ।

धर्मो सफलताम् यातु, नित्यम् यातु शुभोदयम् ॥

ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಇದು ಇಂತಹದೆ ರೋಗವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು.ಈ ಥರಹದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಾನು ಮಾಡುವೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಫಲವಾಗಿವೆ.ಹಾಗಾಗಿ ನನ್ನ ಅರಿವನ್ನು ಸರಿಯಂದು ನಂಬಬಹುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಸಫಲವಾದರೆ,ನನ್ನ ಅರಿವು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.ಮತ್ತೆ ಇದು ಶೋಧ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು.ಸಧ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದೆಂದರೆ, ಯಾರು ಯಾವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವರೋ,ಅವರಷ್ಟೇ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವರು.ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಫಲವೇ ಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಸಫಲವೇ ಆಗಲಿ, ತಾವು ಸರಿಯಾದುದನ್ನೇ ನಿದಿರುವೆವು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವರು.ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾವು ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವೆವು.ಹಾಗಾಗಿ ಮೊದಲು ರೋಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ರೋಗದ ಬಲಾಬಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದು,ಔಷಧಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ಔಷಧಿಯ ಬಲಾಬಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ಅವುಗಳ ಯೋಗ – ಸಂಯೋಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ಅದರ ಅನುರೂಪದಂತೆ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ರೋಗಿಯ ಮಾನಸಿಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ಅವನ ಪಥ್ಯ ಪರಹೇಜ(ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದು)ವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಿಯಮ–ಸಂಯಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ತದನಂತರ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,ಇವೆಲ್ಲವೂ ಏಕತ್ರಿತವಾಗು – ವುದೇ ಸಮಗ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ.ಔಷಧಿಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗುವುದು.ಮಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕಿರಣ – ವಿಕಿರಣಗಳ ಕುರಿತೇ ಹೇಳುವುದು,ಮಂತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ತರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು. ಕೇವಲ ಔಷಧಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು –ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಸ ಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ,ರಸ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವು.ರೋಗಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಶರೀರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಷ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಡಾಕ್ಟರಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಶರೀರವನ್ನು ಸರಿದುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತರಬೇತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಶರೀರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ.ಡಾಕ್ಟರಗಳು ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ಜಬರ್ದಸ್ತಿ (ಬಲನಂತ) ಮಾಡುವರು.ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಶರೀರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಯುತ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ಶರೀರ ಆವಸ್ಥಾಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರಸದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು.ಇದುವೇ ಚಿಕಿತ್ಸಕರ ಸದ್ಗುಣವಾಗಿರುವುದು,ಇದುವೇ ಮಹಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು,ಇದುವೇ ಅವರ ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವುದು . ಇಂಥಹ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ದಡ ತಲುಪುವೆವು.ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಗೋಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಅರ್ಥ ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು.ಸಂಯಮದ ಅರ್ಥ ಮನ್ ದೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು.ಯಾವುದು ನ್ಯಾಯ – ಯುತವಾಗಿರುವುದೋ,ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುವುದೋ,ನಿಯಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇರುವುದೋ,ನಿಯಂತ್ರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇರುವುದೋ, ಸಂತುಲನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇರುವುದೋ ,ಅದುವೇ ಸಂಯಮವಾಗಿದೆ.ಆದ್ದರಿಂ –ದ ಸಂತುಲನಪೂರ್ವಕ ,ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಗುವ ಮಾನಸಿಕತೆಯನ್ನೇ ಸಂಯಮವೆನ್ನುವೆವು.ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಔಷಧಿ ಇದೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅರಿವೇ ಔಷಧಿಯಾಗಿದೆ.ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗಿನ ಅಸಂತುಲನೆ,ಮಾನಸಿಕ ಅಸಂತುಲನೆ,ಅರಿವಿನಿಂದ ಸಂತುಲನೆ – ಇದು ಬಲು ಸಾಧಾರಣ ಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ.ಅರಿವಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ ,ಸಂತುಲನೆ ಇದೆ.

ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗತಾಮು ಯಾತು , ಮನುಷ್ಯೋ ಯಾತು ದೇವತಾಮ

ಧರ್ಮ ಸಫಲತಾಮ ಯಾತು , ನಿತ್ಯಮ ಯಾತು ಶುಭೋದಯಂ

ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ ,ಮಾನವ ದೇವತೆಯಾಗಲಿ !

ಧರ್ಮ ಸಫಲವಾಗಲಿ ,ನಿತ್ಯ ಶುಭವಾಗಲಿ .

पूर्वजों-प्रेरकों के प्रति वन्दना

वन्दना उनकी करें, जिनसे सुशोभित है धरा ।
जिनसे है मानव का पथ, प्रकाश ज्योति से भरा ॥

जिनसे दिशा हमको मिली, नित मानवीय मार्ग की।
पथ मिला निश्चित हमें थी, कामना जिस मार्ग की ॥

कृतज्ञता से सौम्यता की, नित्य आयी निरन्तरा ।
जिनसे है मानव का पथ, प्रकाश ज्योति से भरा ॥

जिनका है चिन्तन शुभ यही, कैसे हो मानव सुखमयी ?
प्रेरणा से जिनकी है, मानव का जीवन सुखमयी ॥

श्रद्धा समर्पित जिनसे आये, मानवीय परम्परा ।
जिनसे है मानव का पथ, प्रकाश ज्योति से भरा ॥

सबके सुख की कामना ले, रहती जिनकी प्रेरणा ।
निकली जिनसे मानवीय पथ, हेतु निश्चित योजना ॥

पूज्यता उन हेतु जिनसे हो सुसज्जित हो वसुन्धरा ।
जिनसे है मानव का पथ, प्रकाश ज्योति से भरा ॥

प्रदीप 'पूरक'

गोविन्दपुर, बिजनौर

ಪೂರ್ವಜರ –ಪ್ರೇರಕರ ಕುರಿತು ವಂದನೆ.

ವಂದನಾ ವುನ ಕಿ ಕರೆ ,ಜಿನಸೇ ಶುಶೋಭಿತ ಹೈ ಧರಾl
ಜಿನಸೇ ಹೈ ಮಾನವ ಕಾ ಪಥ , ಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಯೋತಿ ಸೆ ಭರಾ ll

ಜಿನಸೇ ದಿಶಾ ಹಮಕೋ ಮಿಲಿ,ನಿತ ಮಾನವೀಯ ಮಾರ್ಗ ಕಿ l
ಪಥ ಮಿಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಹಮೆ ಥಿ,ಕಾಮನಾ ಜಿಸ ಮಾರ್ಗ ಕಿ ll

ಕೃತಜ್ಞತಾ ಸೆ ಸೌಮ್ಯತಾ ಕಿ ನಿತ್ಯ ಆಯಿ ನಿರಂತರಾ l
ಜಿನಸೇ ಹೈ ಮಾನವ ಕಾ ಪಥ , ಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಯೋತಿ ಸೆ ಭರಾ ll

ಜಿನಕಾ ಹೈ ಚಿಂತನ ಶುಭ ಯಹಿ,ಕೈಸೆ ಹೋ ಮಾನವ ಸುಖಮಯಿ l
ಪ್ರೇರಣಾ ಸೆ ಜಿನಕಿ ಹೈ ,ಮಾನವ ಕಿ ಜೀವನ ಸುಖಮಯಿ ll

ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಮರ್ಪಿತ ಜಿನಸೇ ಆಯೇ ,ಮಾನವೀಯ ಪರಂಪರಾ l
ಜಿನಸೇ ಹೈ ಮಾನವ ಕಾ ಪಥ , ಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಯೋತಿ ಸೆ ಭರಾ ll

ಸಬಕೇ ಸುಖ ಕಿ ಕಾಮನಾ ಲೇ ,ರಹತಿ ಜಿನಕಿ ಪ್ರೇರಣಾ l
ನಿಕಲಿ ಜೀನಸೆ ಮಾನವೀಯ ಪಥ,ಹೇತು ನಿಶ್ಚಿತ ಯೋಜನಾ ll

ಪೂಜ್ಯತಾ ಉನ ಹೇತು ಜಿನಸೇ ಹೋ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಹೋ ವಸುಂಧರಾ l
ಜಿನಸೇ ಹೈ ಮಾನವ ಕಾ ಪಥ , ಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಯೋತಿ ಸೆ ಭರಾ ll

ಪ್ರದೀಪ 'ಪೂರಕ'
ಗೋವಿಂದಪುರ ,ಬಿಜನೌರ್ ,ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜೀವನ ವಿಧ್ಯ – ಓದು ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು .

ಗ್ರಂಥ

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನ

ಅರ್ಥಾಥ

ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ

ದರ್ಶನ (ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ)

ಮಾನವ ವ್ಯವಹಾರ ದರ್ಶನ

ಮಾನವ ಕರ್ಮ ದರ್ಶನ

ಮಾನವ ಅಭ್ಯಾಸ ದರ್ಶನ

ಮಾನವ ಅನುಭವ ದರ್ಶನ

ವಾದ (ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ)

ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕ ಜನವಾದ

ಸಮಾನಾತ್ಮಕ ಭೌತಿಕವಾದ

ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ

ಶಾಸ್ತ್ರ (ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನ)

ವ್ಯವಹಾರವಾದಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ

ಆವರ್ತನಶೀಲ ಅರ್ಥಚಿಂತನ

ಮಾನವ ಸಂಚೇತನವಾದಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ

ಸಂವಿಧಾನ

ಮಾನವೀಯ ಆಚರ ಸಂಹಿತೆ ರೂಪಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂವಿಧಾನ

ಜ್ಞಾನ

ವಿಕಲ್ಪ

ಅಧ್ಯಯನ ಬಿಂದು

ಆರೋಗ್ಯ ಶತಕ

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಜನೆ

ಮಾನವ ಸಂಚೇತನವಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣ – ಸಂಸ್ಕಾರ ಯೋಜನೆ

ಪರಿವಾರ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ

ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಆಧಾರಿತ ಉಪಯೋಗಿ ಸಂಕಲಗಳು

ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಸಂಕಲನ

ಜೀವನ ವಿದ್ಯಾ – ಒಂದು ಪರಿಚಯ

ಸಹಯೋಗಿ ಸಂಕಲನ –

ಸಂವಾದ ಭಾಗ – 1

ಸಂವಾದ ಭಾಗ – 2

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ : ಶ್ರದ್ದೆಯ .ಅಗ್ರಹಾರ ನಾಗರಾಜ .

ಶ್ರದ್ದೆಯ ಶ್ರೀ.ಅಗ್ರಹಾರ .ನಾಗರಾಜ ಅವರ ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕ 14.01.1920 ರಂದು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು .

ಅವರದೇ ಶಬ್ಧಗಳಲ್ಲಿ : –

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನ ಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ,ನನ್ನ (ಅಗ್ರಹಾರ ನಾಗರಾಜ ,ಗ್ರಾಮ ಅಗ್ರಹಾರ , ತಾಲೂಕು : ಅರಕಲಗೋಡು,ಜಿಲ್ಲೆ ; ಹಾಸನ ,ರಾಜ್ಯ : ಕರ್ನಾಟಕ ,ದೇಶ : ಭಾರತ) ದೀಕ್ಷೆ 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಿ ಜ್ಞಾನ – ವೈದಿಕ ವಿಚಾರ ' ಸಹಜ ಉಪಾಸನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಧನಾ, ಸಮಾಧಿ, ಸಂಯಮ ಕಾರ್ಯ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ, ಫಲ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಧನಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು

ಉಳಿವುದರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರಿವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.(ಸಾಧನಾ ಕಾಲ – ಅಮರ ಕಂಟಕ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ – 1950 ರಿಂದ 1975 ವರೆಗೂ ಇತ್ತು) ಇದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಾದವನ್ನು ವಿಕಲ್ಪದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಿದೆ.ನನಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಸಹಜ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆ,'ಮಾನವತ್ವ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಳುಗೊಲ್ಲುವಿಕೆ' ನಿತ್ಯ ವೈಭವವಾಗಿರುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸರ್ವಶುಭ ವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಸರ್ವ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಶುಭಾಪೆಕ್ಷೆ ಯಾಗುವದೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ,ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ 'ಚೇತನಾ ವಿಕಾಸ ಮೂಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ',ಮಾನವೀಯ ಆಚರಣ , ವ್ಯವಸ್ಥೆ ,ಸಂವಿಧಾನ ಮಾನವರ ಸಮ್ಮುಖ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಿರುವೆ.

1975 ರಿಂದ ಅವರು ಇರುವವರೆಗೂ (2016 ಮಾರ್ಚ 06) ಅರಿವು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮಾನವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.ಇದು ಪ್ರತಿಫಲ ವಿಧಿಯಿಂದಾಗದೆ ,ಉಪಕಾರವಿಧಿಯಿಂದ ಆಗಿತ್ತು.

ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗತಾಮು ಯಾತು , ಮನುಷ್ಯೋ ಯಾತು ದೇವತಾಮ

ಧರ್ಮ ಸಫಲತಾಮ ಯಾತು , ನಿತ್ಯಮ ಯಾತು ಶುಭೋದಯಂ

ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ ,ಮಾನವ ದೇವತೆಯಾಗಲಿ !

ಧರ್ಮ ಸಫಲವಾಗಲಿ ,ನಿತ್ಯ ಶುಭವಾಗಲಿ .

ಮಾನವ ಕುಲದೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವ ಕ್ಷಮತೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗು ಸಂತೋಷದ ನಿರಂತರತೆಯಾಗಿದೆ .ಇದುವೇ ಅಗ್ರಿಮ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ ಹಾಗು ಪ್ರವರ್ತನ ಕೂಡಾ ಆಗಿದೆ .

ಮಾನವೀಯತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಹಾಗು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವ , ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಹಾಗು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ಷಮತೆಯೇ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ನ್ಯಾಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪ – ಸ್ವಯಂ ನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದು , ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ,ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂತುಲನೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಮಾನವರೊಂದಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಿಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದಾಗಿದೆ.

ಮಾನವೀಯತೆ ಹಾಗು ಅತಿಮಾನವಿಯತೆ ಯಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಲು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ,ಇಚ್ಚೆ ಹಾಗು ವಿಚಾರಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗುವುದು ಆವಷ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಹಾಗು ಇದುವೇ ಸುಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕ ಜಾಗೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಅಭಿಮಾನ ಹಾಗು ಅಹಂಕಾರ –ಇವುಗಳ ಉನ್ಮೂಲನೆ ಹಾಗು ವಿದ್ಯೆ ಹಾಗು ಸರಳತೆಯ ಉದಯವಾಗುವುದು.

ಅ. ನಾಗರಾಜ

(ಪ್ರಣೆತಾ)

ಮಧ್ಯಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ .